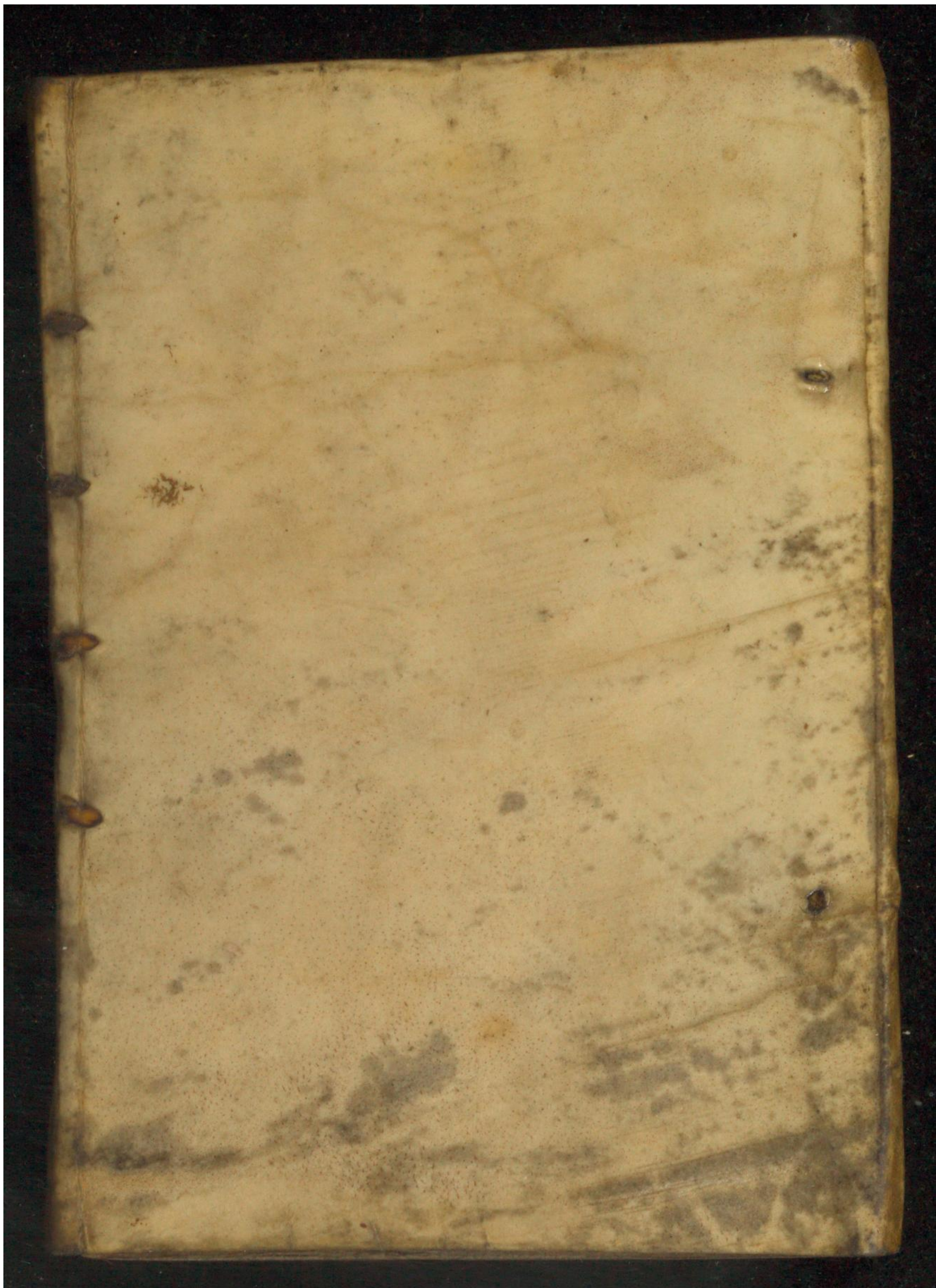
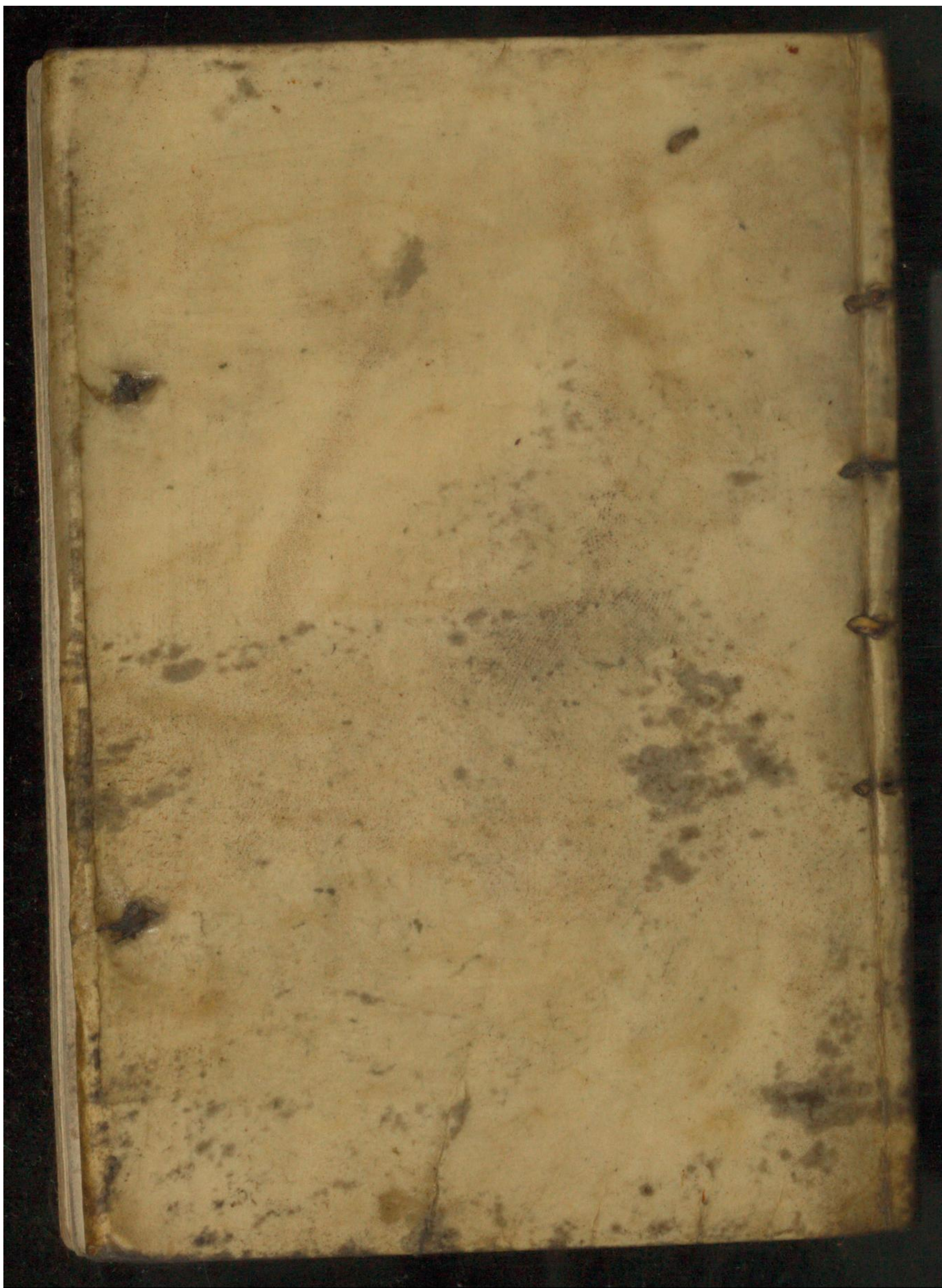

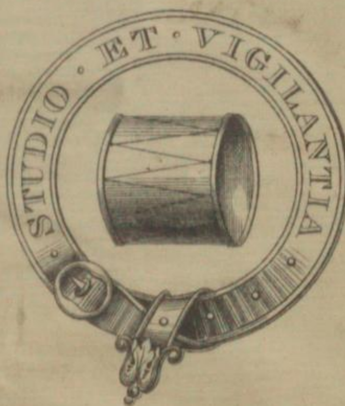

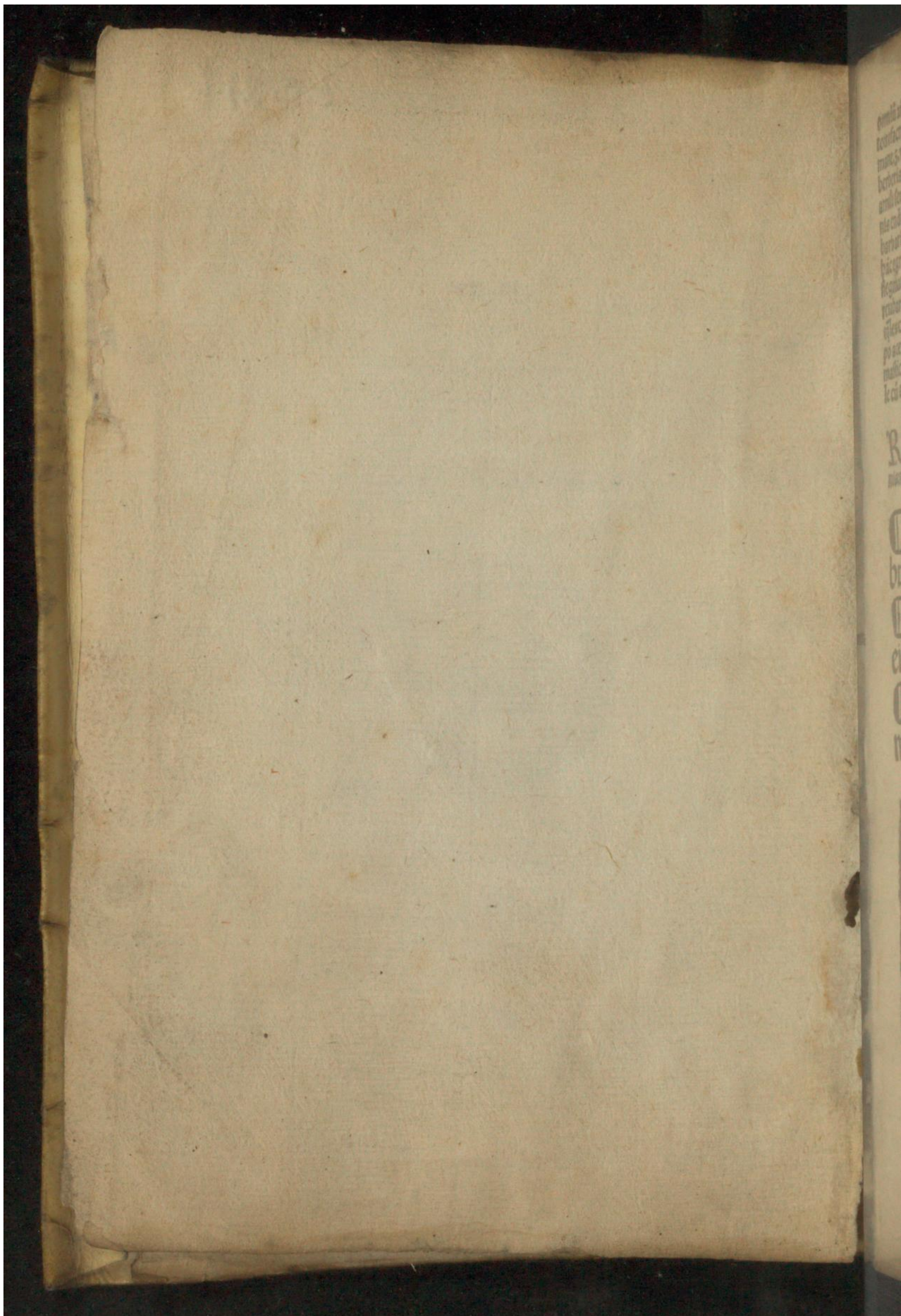

EX BIBLIOTHECA

CAR. I. TABORIS.

omniũ añ.ʒ.ij.reubarbari.ʒ.iiij.spodij ros.cũ capitib⁹ suis lacce gũmi torrefacti karabe omniũ añ.ʒ.v.seminis acetose torrefacti.ʒ.vi.crete romane.ʒ.vij.fiant trocisci. ¶ Descriptio alia bona. ℞. ros.rubeaꝝ.ʒ.vi. berberis gũmi seminis acetose omnium añ.ʒ.iiij.spice eupatorij spodij amili seminis portulace granoꝝ cucumeris omniũ añ.põdus.ʒ.ij.seminis endiuie seminis cuscute omniũ añ.ʒ.i.ʒ.succi ligritie.ʒ.i.lacce reubarbari amboꝝ.añ.ʒ.ʒ.aggregent illa ⁊ fiát trocisci. ¶ Pillule bõe ad hác egritudiné ⁊ oẽs cronicas ⁊ febres ledentes viscera ⁊ ꝓprie qñ mã flegmatica est magis vincẽs. ℞. aloes masticis myrabolanoꝝ citrinoꝝ reubarbari succi eupatorij succi absynthij ros.rubeaꝝ.omniũ añ.ptes eq̃les croci ptẽ mediá fiát pillule cũ aqua endiuie ⁊ sit dosis.ʒ.ij.cũ sirupo acetoso. ¶ Descriptio bona cõueniẽs ꝓpe vel post digõnẽ. ℞. aloes masticis succi absynthij ros.omniũ equaliter croci.ʒ.ʒ.informent pillule cũ aqua endiuie ⁊ sit dosis.ʒ.ij.cũ sirupo acetoso.

¶ De recidiuatione. Capitulum.20.

Recidiuatio est deterior radice ⁊ consilium quidem est vt in ea nõ sit inceptio ad curandum donec manifestus sit modus egritudinis:nam ꝺm plurimum est seua.

¶ Incipit Fen tertia de apostematibus ⁊ pustulis.

¶ Tractatus primus de illis que ex eis sunt calida ⁊ corrupta.

¶ De sermone vniuersali de apostematibus. Capitulũ primũ.

Iam locuti fuim⁹ in lib.pri̇o de apãtib⁹ ⁊ spẽb⁹ eoꝝ:⁊ curis ipsoꝝ sermõe vl'i ad quẽ redire oꝫ illũ qui vult audire qd̃ nũc loquemur. In hoc aũt loco loquemur de eis sermonẽ pticularez. ¶ Dico ꝙ oẽ apã ⁊ pustula aut est calidũ aut nõ calidũ.⁊ apã calidũ aut est a sanguine ⁊ qd̃ currit cursu eius:aut a colera ⁊ qd̃ currit cursu ipsius. Et qd̃ est a sanguine aut a sanguine laudabili aut sanguiẽ malo:⁊ sanguis laudabilis aut est grossus aut subtilis. ¶ Et factum q̃dẽ a sanguine laudabili grosso est flegmon que accipit carnẽ ⁊ cutẽ simul ⁊ est cũ pulsatiõe. ¶ Et

a subtili flegmon q̄ accipit̄ cutē solā ꝛ est spina ꝛ non est cū pulsatione. ¶ Et v̄o a sanguine grosso malo fiūt spēs exituraꝝ malaꝝ. Nā si eius malitia vehemēs fiat ꝛ ipsi⁹ adustio ꝑueniet herisipilla ꝛ veniet combustio ꝛ crusta: ꝛ vterio: ea est ignis ꝑsicus. ꝛ a subtili malo accidet flegmon q̄ declinat ad herisipillā cū malitia ꝛ fraudulentia. ⸿ Si aūt fuerit sbtilior erit herisipilla flegmōides. ꝛ qn̄ fuerit ei⁹ malitia maior erit herisipilla hn̄s inflationes ꝛ vesicas ꝛ combustionē ꝛ crustam. ⸿ Colericū aūt aut est colera subtili valde que non continet̄ in eo qđ sit magis intus q̄ illud qđ apparet de cute ꝛ est acuta ꝛ fit ex ea formica: aut ambulatiua sola ꝛ est subtilior: aut ambulatiua corrosiua ꝛ est mala: aut ex colera grossiore illa ꝛ est minoris caliditatis: ꝛ continet̄ magis intus q̄ prima in cute ꝛ est q̄si sit in ea flegma: ꝛ fit ex ea formica miliaris ꝛ ē minoris inflāmatiōis ꝛ tardioris resolōnis: ꝛ si fuerit materia grossior ꝛ veterior accidet formica corrosiua: ꝛ si pertransierit in grossitie sua vsq3 ad substantiam sanguinis ꝛ si fuerit mala: accidet herisipilla mala ꝛ in omnibus illis materia est subtilis q̄uis diuersificetur post illud ꝛ fit ꝑpter subtilitatem suā ꝙ expellit eam natura ꝑpria ꝛ non retinet̄ in aliquo nisi in cute ꝛ qđ approximat ei. ⸿ Et quādo multiplicatur materia apātis calidi ꝛ magnificatur apa: tunc est de summa apatum caumatū ꝛ mortificantiū: ꝛ de summa predictoꝝ est que dicit̄ barachlen. ꝛ iste species male ꝛ que eis similātur multiplicātur in anno pestilētie. ¶ Et de apostematib⁹ calidis illa sunt mala que nō excitātur vel nō perueniūt ad declinationem quā sequūtur leuitas ꝛ detumitio: neq3 ad aggregationem materiei: imo ad corruptionem mēbri: ꝛ non semper fit a magnitudine apātis ꝛ multitudine materiei. imo fit quādoq3 a malignitate materie. ⸿ Et scias ꝙ apostemata parum fiunt singularia pura: s3 plura eorum sunt composita. ¶ Et scias ꝙ omne apostema in exteriorib⁹ cum quo nō est pulsatio nō facit sanīē: de intrīsecis v̄o iā locuti fuim⁹.

¶ De flegmone. Cap.1.

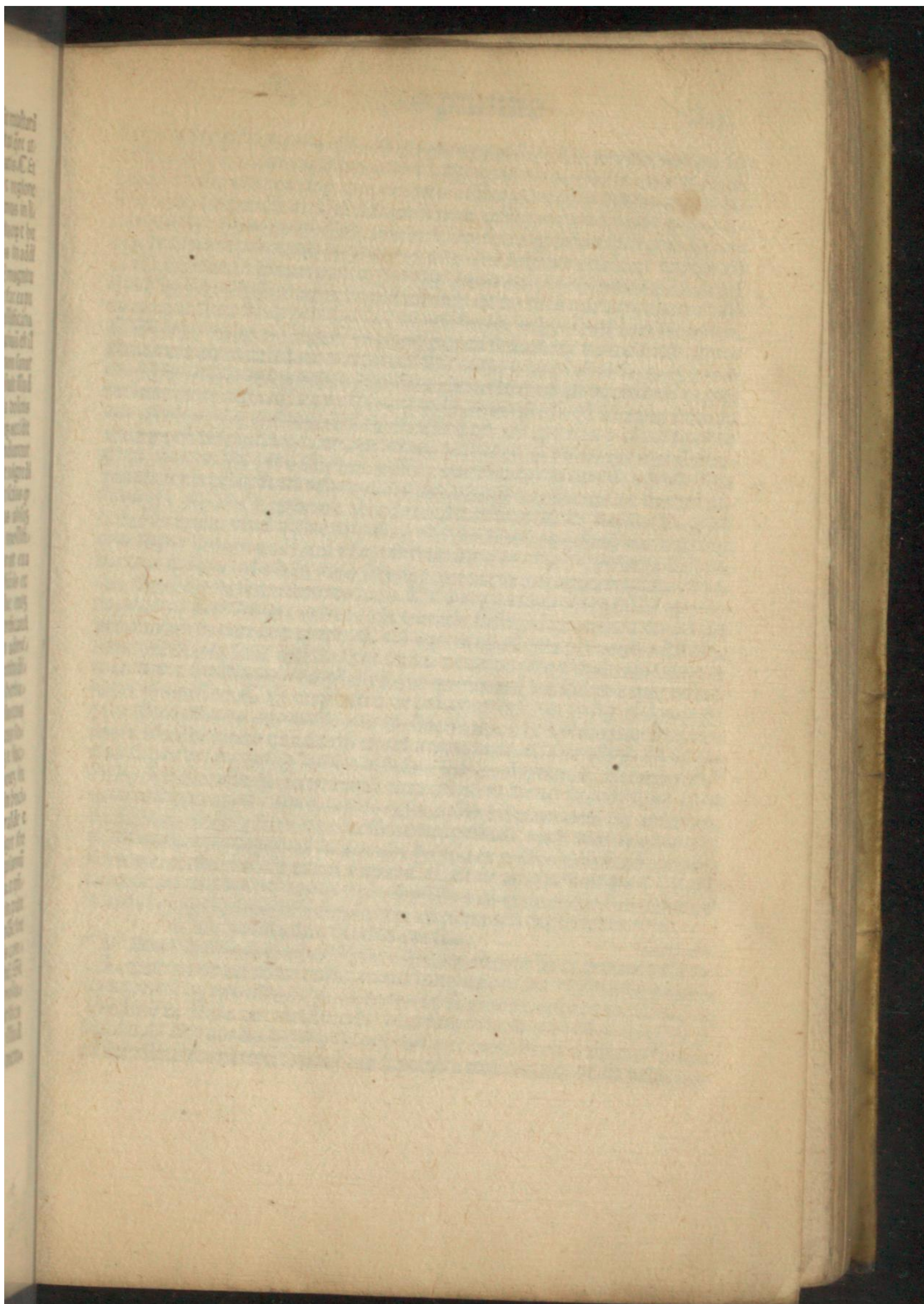
Iam scivisti flegmonem ꝛ signa eius ex caliditate ꝛ inflammatiōe ꝛ additione quātitatis ꝛ in tēsione ꝛ impulsionē ꝛ pulsatione si ē submersa vel qꝛ est propinqua arterijs: ꝛ membrum in quo est tale ē cui aduenīunt nerui quibus sentit non plus q̄ sensibilitas sicut sciuisti dispositionem eius. ¶ Et quantoplus fuerint arterie maiores ꝛ magis grandes erit pulsatio eius ꝛ ipsius dolor vehementior ꝛ eius resolutio aut ipsius collectio velocior. ¶ Et cum flegmon est in membro sensibili sequitur ipsum dolor vehemens qualitercunq3 fit: ꝛ comitatur ipsu3 vt appareant vene illius membri parue que erant occulte. ⸿ Et scias ꝙ nomen flegmonis in lingua grecorum est absolutu3 super omne qđ est inflammatum: deinde dicitur de omni apostemate calido: postea dicitur de eo quod est ex apostemate calido cu3 proprietate predicta: ꝛ nō caret inflammatione propter coartationem sanguinis ꝛ opilationem meatuum. ¶ Et parum quidem contingit vt flegmon sit simplex: sed ſm plurimū ei associatur herisipilla aut durities aut neruositas: ꝛ ha-

het causas de quibus sunt antecedentes corporee ex repletione aut malitia humorum cum debilitate membri recipientis licet non sit repletio neqꝫ malitia humorum. ¶ Et de eis sunt primitiue sicut contusio aut incisio aut fractura aut dislocatio aut vlcera q̄ multiplicantur in membro quare declinat ad ipsum materia propter dolorem ꝛ debilitatem: ꝛ fortasse declinant ad ipsum materie ꝛ retinentur in vijs que sunt debilitatem: et fortasse declinant ad ipsum materie et retinentur in vijs que sunt debiliores sicut accidunt cuꝫ vlceribus et scabie apostemata in locis vacuis. ¶ Et augmentum quidem eius declaratur additione magnitudinis ꝛ tensionis: ꝛ status ipsius per finem eius: et illic aggregatur materia si debet aggregari: et declinatio incipit tendere ad lenitatem et debilitatem: et mala est que non tēdit ad declinationem neqꝫ aggregat saniem: et huiusmodi quidem perducit ad mortem membri et putrefacit ipsum. ¶ Et multotiens quidem fit illud propter magnitudinem apostematis et multitudinem materiei ipsius: et multotiens fit illud causa malignitatis materiei si apostema fuerit paruum. ¶ Et tu quidem scis illud quod rarificatur: quoniam pulsatio incipit in intensionem et inflammatio incipit in sedationem: et scis illud quod aggregatur per additionem pulsationis et caliditatis et fixionem vtriusqꝫ. ¶ Et scis illud quod putrefit propter digestionis difficultatem et tenebrositatem et vehementiam tensionis. ¶ Et scias ꝙ dum non submergit naturam materia non peruenit ex ea apostema et respirat per ignē eius quod apparet exterius. ¶ Et scias ꝙ quando vicinantur pustule demenuliati indicant demenul malignum. ¶ Et oportet vt in potu tribuatur habenti apostemata interiora aqua endiuie et aqua solatri cuꝫ medulla cassiefistule.

¶ De cura flegmonis. Cap. 3.

Cum accidit flegmon a cā primitiua nō deest quin aut causa p̄mitiua et eius vestigium inueniat mundificationem corporis aut repletionē. ¶ Qd̄ si obuiet mūdificatiōi nō est necessariū nisi curatio apostematis inq̄ꝑtū est apostema: et curatio ap̄atis inq̄ꝑtum apostema est extractio materiei extranee que facit accidere ap̄a: et illud fit per mollificatiua et resolutiua leuia sicut emplastrū de farina tritici cocta cuꝫ aq̄ et oleo: et q̄n̄qꝫ excusat scarificatio laborem et ꝑprie quādo ap̄a est multe materiei. ¶ Cum auteꝫ inueneris corporis repletionē tūc opꝫ vt non tāgas ap̄a cū mollificatiuis q̄m̄ attrahet ad ip̄m supra q̄ᵭ resoluat ab eo: imo opꝫ vt euetur materia p flobotomiā et fortasse idiget solone vētris: et cū feceris illud administra mollificātia. ¶ Et eius q̄dē curatio ē proxima curatiōi ei⁹ cui⁹ cā primitiua iuenit mūdificationē corporis: et differt ab ea in hoc ꝙ nō indiget curatiōe cū repercussione p̄lima in p̄cipio sicut idiget illa imo min⁹ illa. ¶ Cū aūt cā eit antecedēs nō primitiua tūc opꝫ vt icipias cū eūone et cōple ei qd̄ meret ex flōmia et ex solone vētris si indiget ea: et necessitas q̄dē ei⁹ ē aut q̄m̄ corp⁹ est imundum aut quoniam egritudo est magna: quare necessaria ē euō et mino-

ratio materiei ⁊ attractio ad cõtrariũ.¶ Et licet corpus nõ sit multarũ
supfluitatũ:tamẽ in membro qñq3 aduenit qd ipsum debilitat q̃re at,
trahunt ad ipm materie corporis:l3 nõ sint materie supfluitatis.¶ Et
oportet vt obserues cõditiones p̃dictas in hoc ex etate ⁊ tpe ⁊ regione
⁊ alijs.¶ Et incipe cũ repcussiuis nisi in locis q̃ cõditionauimus in li,
bro p̄mo.Deide oppone augmẽto cũ intromissiõe mollificatiuo⁊ ⁊ hu
mectãtiũ cũ refrenatiuis:⁊ q̃tum pcedit in augmento pcedas in addi
tione mollificatiuo⁊ paulatiz.⁊ apud finẽ ⁊ statũ ⁊ vltimitatẽ magnitu
dinis ⁊ additionem sue vltimitatis fac vincere mollificãtia ⁊ fac ea pu
ra:⁊ exiccantia sunt que sanãt in fine:verũ humectantia ⁊ mollificãtia
sunt ad dilatãdos poros ⁊ ad sedandũ dolorem.¶ Et exiccatiuũ est il
lud qd sanat ⁊ phibet remanere aliqd qd fiat sanies.Si autẽ non sanat
integre ⁊ dimittit aliqd non relinqt nisi rem modicã quã resoluit illud
in quo est acuitas.¶ Et qñq3 accidit ex refrenatiõe vehemẽtia doloris
propter suffocationez materiei ⁊ soliditatem mẽbri.¶ Et qñq3 accidit
ex ea reditus materiei ad mẽbra p̃ncipalia:⁊ qñq3 accidit vt induretur
apa:⁊ accidit qñq3 vt incipiat membrũ tendere ad viriditatẽ ⁊ nigredi
nem ppũe quãdo medicaꝛ cũ eis in fine rei ⁊ prope statũ.¶ Et scias q
vehementia doloris facit te indigere medicinis mollificantibus absq3
attractione ⁊ fortasse erit cum eis infrigidatio non prohibens mollifi,
cationez.¶ Ex reditu vero materiei ad membra p̃ncipalia securat eua
cuatio nisi quãdo illud qd puenit ex eis est fm semitam expulsiõis ex
eis:⁊ sunt mẽbra recipientia ab eis sicut euacuatoria illorum:illic enĩ
non est via ad repellendũ ⁊ expellendum penitus:⁊ nos iam verificaui
mus ista in loco suo.¶ Et cum timetur vt declinet ad duritiem admi,
nistra mollificantia in qbus est calefactio ⁊ humectatio cum fortitudi,
ne.Medicine aũt repercussiue sunt que sunt medie sicut succi herba,
rum frigidarum quas multotiens diximus in locis alijs sicut succus
portulace ⁊ cucurbite ⁊ endiuie ⁊ virge pastoris ⁊ aliarum ⁊ succus so,
latri proprie ⁊ corpora eorum contrita preparata ad emplastruz ⁊ suc,
cus psilij etiam ⁊ ceratum cũ aqua frigida:⁊ fortasse excusat laborez in
eo spõgia infusa in aceto ⁊ aqua frigida:⁊ chechengi est fortis in p̃nci,
pio:⁊ similr cortices granato⁊ ⁊ semperuiua ⁊ sauich decoctũ valde ⁊
proprie cũ aceto mixto aut sumach:⁊ tilub est bonũ iterũ:⁊ si idiget for
tiore illo adde in eis sandalũ ⁊ acatiã ⁊ memithe ⁊ faufel ⁊ iusquiamũ
albũ:⁊ herba que noiatur herba apatũ est in p̃ricipio valde bona.⁊ qñ,
q3 iuuatur eius desiccatio ⁊ stipticitas cum croco:⁊ humectatio in prin
cipio est timorosa.¶ Et quando cadit superfluitas in infrigidatiõe for
tasse perducit ad corruptionem membri ⁊ corruptionem humoris con,
stricti in apostemate ⁊ tendit apostema ad viriditatez ⁊ nigredinẽ.Si
ergo timueris aliqd de hoc tũc emplastra locũ cũ farina ordei ⁊ volu,
bili ⁊ in quo est mollificatio.Si vo apparet aliqd de hoc tunc scarifica
locũ ⁊ excoria ipm ⁊ nõ expectes collectionẽ neq3 maturationẽ:⁊ illud
qñ vides illud qd effusum est plurimũ valde ⁊ fortasse moritur mem.

brum:⁊ scalpellationis alia est magis apparēs ⁊ alia magis profunda:
⁊ illud est ẜm locum apostematis ⁊ dispositionē membri:⁊ cum scalpel-
laueris tūc embroca cum aqua maris ⁊ reliquis aquis salsis: ⁊ empla-
stra cū eo in quo est mollificatio:⁊ si non indiges rarificatiōe ⁊ embro-
catione sis cōtentus mollificatiuis. ¶ Et scias ꝙ administratio eorum
que fortiter repercutiūt in primis ⁊ eoꝝ que fortiter resoluūt in fine est
mala. caue ergo q̄tum potes. Infrigidatio enim vehemens ꝑducit ad
illud quod sciuisti:⁊ aqua frigida simil'r est de illis que opꝫ cauere nisi
in eis que sunt sicut herisipila:⁊ in resolutiōe vehementi accidit dolor.
¶ Si ergo volueris regere in principio cū sedatione doloris nō appro
ximes eis aquā calidam ⁊ olea mollificantia ⁊ emplastra facta ex hmōi
medicinis:ipsa enim vehemēter sunt cōtraria ei qđ est necessariū de ꝓhi
bitione effusionis. ¶ Et redeas ad bolū armenū solutū in aqua frigida
aut cū oleo ro. ⁊ melius oleū ro. est illud qđ est ex rosis ⁊ oleo: in oleo
quippe est resolutio q̄dam:aut lentes decoctas cū rosis:aut merdasen-
gi cū oleo ro. Si vero ista non valēt ⁊ que eoꝝ cursu currūt administra
volubilem:qm̄ ipsa est vehementis iuuamenti in principio ⁊ statu:⁊ al-
sirengi ⁊ alhasce ⁊ apium ⁊ albedarūgi similiter. ¶ Et multotiēs qđeꝫ
sedat dolorem vinū dulce mixtū cū oleo ro. imo congelatū vue ⁊ paruꝫ
cere super lanam aut lana ysopi infrigidata in estate tepefacta in hye-
me:aut spōgia infusa in vino stiptico aut aceto aut aqua frigida:⁊ cro-
cus ingredit̄ in sedatione doloris. ¶ Cū ergo vides inceptionē aposte-
matis incedere itinere exiture tūc dimitte infrigidationem ⁊ incede in
viā eius qđ maturat ⁊ aperit. ¶ Cū autem apostema peruenit ad statū:
tunc necessaria sunt qualia sunt anetū ⁊ camomilla ⁊ maluauiscus ⁊ se
menꝫ lini ⁊ similia:imo emplastra que nominant̄ basilicon ⁊ que nomi-
nant̄ diaquilon. ¶ Et emplastrū de colcotar exiccat absq̄ dolore:⁊ ꝓ-
pter illud est eius administratio incōueniens cū fit inflāmatio flegmo-
nis:⁊ est cōueniens quādo nō timet̄ aggregatio. ¶ Et melius est vt po
nas super ipsam desuꝑ lanam infusam in vino stiptico. ¶ Et caro min⁹
indiget exiccatiōe q̄ neruus:qm̄ neruus nō redit ad suā cōplōnē cum
exiccatiōe parua:⁊ caro minoris exiccatiōis ē q̄ paucioris hꝫ arterias.
¶ Et multotiēs qđē cadit necessitas scalpellādi ante maturationem.
¶ Et multotiēs ingeniat̄ in attrahēdo apā ex mēbro nobili ad ignobi-
le cū attractiuis:deīde curat̄ ⁊ aperit̄. ¶ Et de apātib⁹ calidis q̄ idigēt
saniositate emplastret̄ caput eius cū psilio ⁊ cū extinctiuis i circuitu ei⁹
⁊ liniat̄ ex epithimatib⁹ ⁊ emplastris cū pēna qm̄ digiti ledūt ipm.

¶ De herisipila ⁊ speciebus eius. Cap. 4.

Iam sciuisti causas herisipile ⁊ species eius in libro primo:⁊ ille ex
quibus discernitur ex flegmone sunt: quoniam herisipila magis
apparentē hꝫ rubedinē ⁊ puriorem:⁊ ex flegmone appet rubedo ad ni
gredinē decliuis aut viriditatē:⁊ plurimū coloris eius est occultū in ꝓ
fundo. ¶ Et rubedo herisipile destruit̄ per tactū statiꝫ ⁊ albet ei⁹ locus
cā subtilitatis materiei rubee aut sepatiōis eius:deinde redit velociter

⁊ non similiter est rubedo flegmonis: ⁊ vides in rubedie herisipile co/
lorem croci ⁊ citrinitatē ⁊ non vides illud in rubedine flegmōis. ¶ Et
apā herisipile non fit nisi in eo qđ apparet de cute ⁊ flegmon ꝓfundat
in carne etiā. ¶ Et herisipila est pura: ⁊ nō est ita flegmon ⁊ puenit qñ/
q̄ꝫ ex caliditate herisipile ad hoc vt cōburat cutem. ¶ Et eius virulen
tia vesicat ⁊ minorat illud in flegmone. ¶ Et pura nō impellit penitus
⁊ flegmon impellit: ⁊ quātoplus multiplicatur additio sanguinis sup
colericū est impulsio magis apparēs ⁊ dolor ⁊ pulsatio vehemētiores.
¶ Et herisipila attrahit febrem vehemētius q̄ꝫ flegmon: ⁊ qñq̄ꝫ conse/
quitur ex caliditate herisipile vt cōburatur cutis: quare alterat illđ qđ
noiatur herisipila: ⁊ nō est ita flegmon: nō est ergo iflāmatio herisipile
minor iflāmatiōe flegmonis imo plus: verꝫ tēsio flegmonis ⁊ dolor ei⁹ ē
ꝓpter tensionē: ⁊ qñq̄ꝫ fit maior: quapp dolor herisipile est minor. ¶ Et
vbi plus accidit herisipila accidit in facie ⁊ incipit a lepore nasi ⁊ aug/
mentat apā ⁊ expandit in facie tota. ¶ Et qñ accidit herisipila a fra/
ctura ossis sub cute tūc illud est malū: ⁊ tu quidem iaꝫ cognouisti diuer
sitatem inter herisipilam ⁊ flegmonem in loco alio ab isto.

Cap.5.

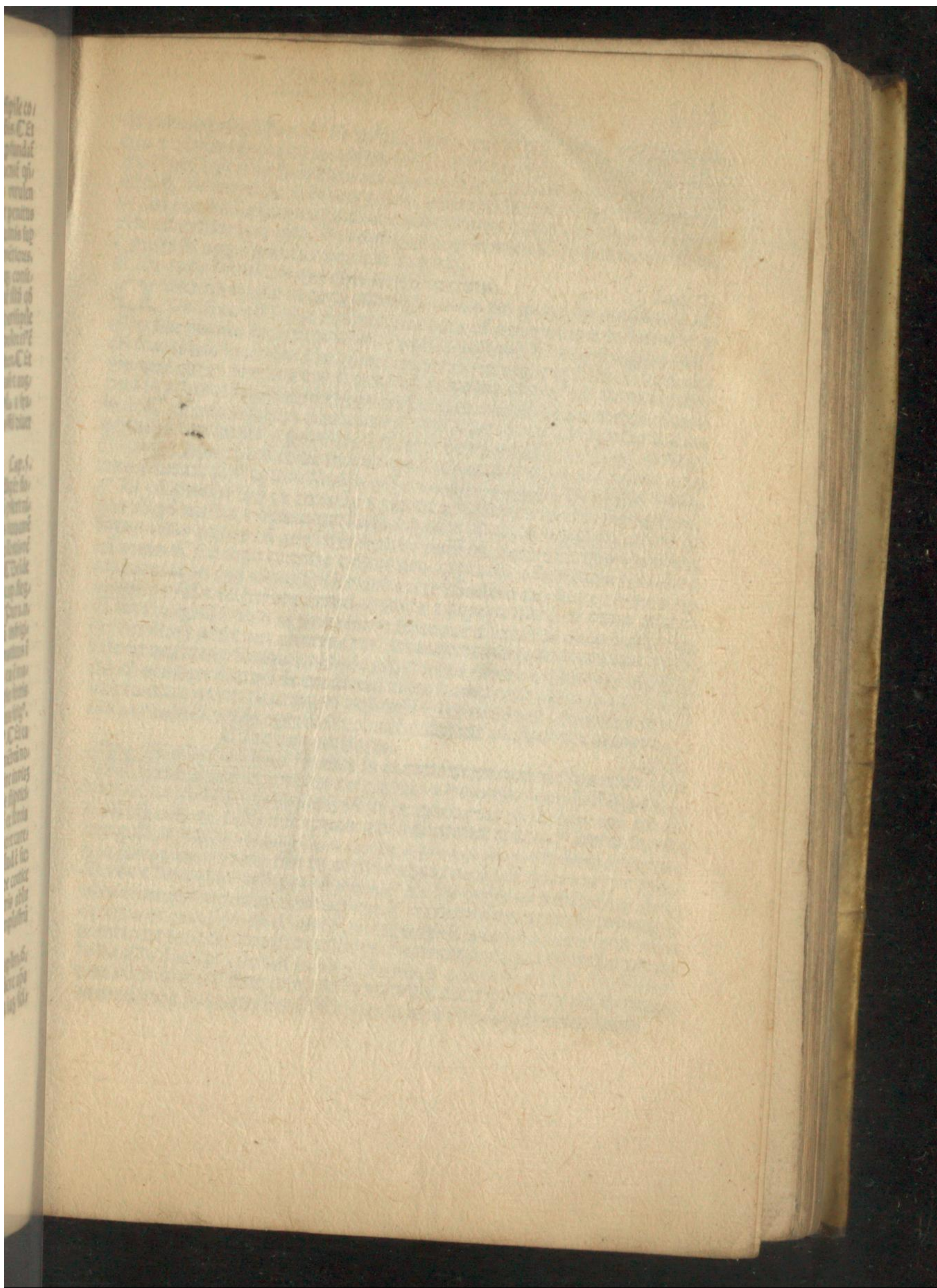
¶ De cura herisipile.

Oportet vt euacues corp⁹ ab ea cū solutiuo colere: ⁊ si indigēt flo/
botomia: flobotoma ēt. ¶ Et flobotomia qdē non multū ꝯfert ni/
si qñ materia est iter duas cutes. Si aūt ꝓfunda fuerit tūc eius iuuamē
tuꝫ minorat ⁊ fortasse attrahit. ¶ Et si idigueris reiteratiōe soꝉonis vē
tris post flobotomiā fac illud ſm q̄ꝫ calefit ex duab⁹ materijs. ¶ Deinde
permutate ad ifrigidādū eā cū infrigidatiuis fortib⁹ scitis in cap. fleg/
monis: ⁊ cū effusiōe aq̄ frigide: ⁊ fac illud donec alteret color. Pura. n.
destruit cū alteratiōe coloris ⁊ diminutiōe ipsius: ⁊ ad vltimū infrigi/
datio in herisipila est magis necessaria: qm̄ flāma ⁊ dolor iflāmatiuus i
ea est plus: ⁊ eūo in flegmōe ē magis necessaria: qm̄ materia in ea ē ma/
gis inobedlēs ⁊ grossior: ⁊ opꝫ vt sit infrigidatio ei⁹ in pricipio fortis
stipticitatis ad hoc vt forsitā augmētet ei⁹ stipticitas sup ipsius frig⁹.
¶ Circa statū vero fit ipsius frigus vehemētius stipticitate ei⁹. ¶ Et ca
ue cū hoc ne redire facias mām ad mēbrū intrinsecū aut ad mēbrū no/
bile. ¶ Et caue iterꝫ ne denigret mēbrū ⁊ fuscū fiat ⁊ incipiat ire in viaꝫ
corruptionis: ⁊ cū apparet aliqd de hoc incede in ꝯtrariuꝫ vie stiptici/
tatis ⁊ infrigidatiōis. ¶ Et si fuerit herisipila sup cuteꝫ curet ex scoria
plumbi cum vino pontico bullito cū folijs ficie bullite cū vino: ⁊ cure/
tur cū eo in quo ē resoꝉo ⁊ exiccatio fortis cū ifrigidatiōe: ⁊ illud ē sic:
sumat lane veteris aduste nō lote pōdus. ℥. xij. ⁊. 5. carbonis de cortice
arboris pini tātūdē cere. ℥. xx. scorie plūbi. ℥. xi. sepi capni veteris ablu
ti cū aqua. ℥. xv. olei myrtini. vnč. v. ¶ Et iterum leuius illo emplastrū
fiat ex scoria plumbi cum succo ruthe ⁊ oleo ro. ⁊ cera.

Caplm.6.

¶ De formica miliari.

Formica est pustula aut pustule q̄ egrediunt ⁊ faciūt accidere apā
purū ⁊ ambulāt ⁊ fortasse vlcerāt ⁊ fortasse resoluunt: ⁊ tu iaꝫ sci/

ſti cám cuiuſqꝫ illoꝝ. ¶ Et coloꝛ qdem formice ad citrinitatez eſt decli-
uis ⁊ eſt inflámata cũ ſubſtátia verruculi ⁊ rotũda: ⁊ ẜm plurimũ hꝫ ra
dicẽ latá niſi q̃dá ſpẽs eius acruhaurod. ⁊ ẽ radicis parue quaſi ſit pẽ-
dẽs. ¶ Et ſentit̃ in oĩ formica ſicut pũctura formice: ⁊ ad ſũmũ oẽ apa
in cute ambulatiuum quod latitudinem non habet eſt formica. verum
alia eſt miliaris: ⁊ alia eſt corroſiua ẜm ꝙ sciuiſti. ¶ Et quádo ſit vlcus
⁊ putreſit appropriatur nomine putridi.

¶ De cura formice ⁊ que eius curſu currunt. Cap. 7.

CUm nõ icipis in ea cũ eũone humoris ẜm ꝙ oꝫ imo medicaris vl-
cus cũ eo qõ ſanat redit ex alio loco cũ nocumẽto ⁊ ex loco ipõ ⁊
nõ ceſſat humoꝛ facere corroſionẽ poſt corroſionẽ. ¶ Et aqua qdez caſei
cũ ſcamonea iuuatiua ẽ in eũone materiei formice ⁊ ei ſiliũ. ¶ Uia aũt
ẜm quá curat̃ formica ẽ vt q̃ ex ipſa ẽ corroſiua alienet̃ ab humectatiõe
quá iá adminiſtraſti in heriſipila: hũectatio eni nõ eſt ꝯueniens vlceri-
bus. ¶ Et adminiſtra i ꝑncipijs ei⁹ poſt ſicut lactucá ⁊ nenufar ⁊ ſem-
peruiuá ⁊ volubilé ⁊ portulacá. ¶ Et ſi fuerit neceſſariũ tũc qõ ſit ſicut
ſolatrũ ⁊ ꝓprie ſiccũ tritũ: in ipſo eni ẽ exiccatio: ⁊ ſicut arnogloſa ⁊ ru
bus ⁊ lens: ⁊ poſt ipſam ſauich ordei ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ rami vitis.
¶ Et cũ timent̃ ſup eá corroſio ⁊ vlcera adminiſtra cũ iſtis infrigidati-
uis aliqd mellis ⁊ ſikiuꝫ: aut fariná thuris cũ aceto: ⁊ aqua q̃ currit ex
ligno vitis hũido cũ adurit̃: ⁊ ſtercus ouiũ cũ aceto ⁊ ſtercus vaccinuꝫ
cũ aceto. ¶ Cũ ergo corroſio ⁊ vlceratio appet tũc adminiſtra trociſcos
andaracaron cuꝫ vino ſtiptico aut aceto cõmixto aut ſucco cucumeris
aſinini: ⁊ ſal ⁊ fel hirci ⁊ ruthá cũ nitro ⁊ piper ⁊ nitrũ cũ vrina pueri.
¶ Et Ga. quidẽ dixit eẽ ꝯueniẽs vt ſumatur aliquid ſicut embuba ⁊ ex
extremitate pẽne aut alterius rei cuius extremitas ſit acuta quá poſſi-
bile ſit deglutire formicá: deinde penetret in circuitu eius vſqꝫ ad ꝓfun
dũ cũ acuitate ſua: deide eradicent̃ cũ ea formice cũ radice ſua. ¶ Illoꝝ
aũt formice q ſunt ſicut pueri deſtruũt̃ ſi itromittant̃ i balneũ: ⁊ nocet
eis aer balnei: deide egrediát̃ velocit̃: ⁊ liniant̃ cũ oleo ro. ⁊ aqua ro.

¶ De cura miliaris. Cap. 8.

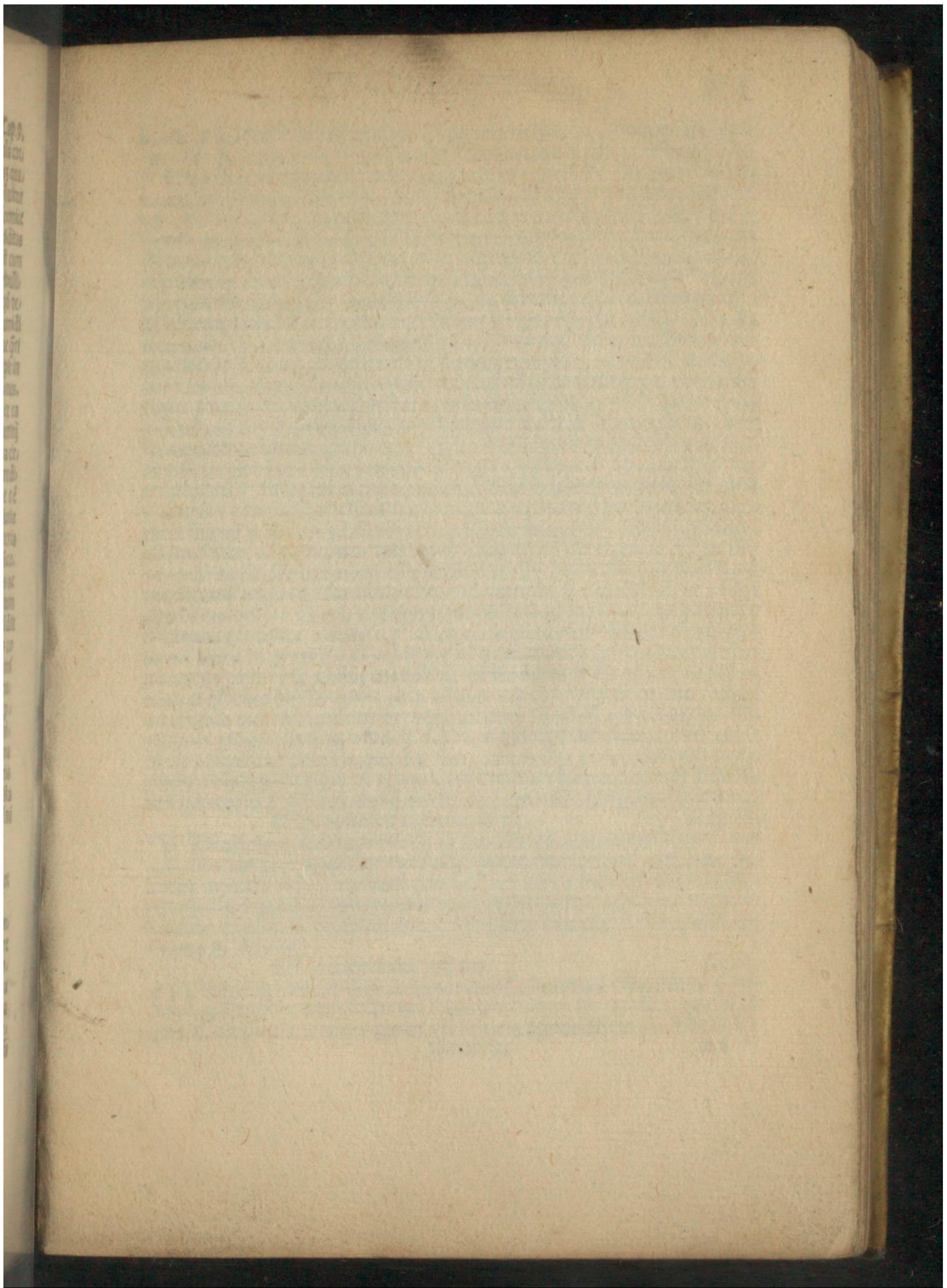
MIliaris ſimulatur formice in curatione: verum melius eſt in ſolu
tione eius vt ſit in eius cathartico virtus eius quod eſt ſicut tur-
bith cũ eo qõ ſoluit colerá: ⁊ ſi eſt ibi ex epithymo eſt melius: qm̃ neceſ-
ſe eſt illic eſſe ex melia ⁊ flegmate que admiſcent̃ colere. ¶ Deide ſumá-
tur galle ⁊ fructus tamariſci ⁊ cortices granatorum ⁊ bolum armenuꝫ
⁊ aggregentur omnia illa in aceto ⁊ aqua ro. cũ tali quátitate ne mor-
dicent ⁊ liniantur deſuper cũ pẽna. ¶ Et lac dulce eſt vehemẽter cõue-
niens curationi huius egritudinis. ¶ Et quando pertranſit principiũ
opꝫ tũc vt curet̃ cũ eis q̃ ſunt ſicut caput piſcis ſaliti aduſtũ cum vino
pontico: ⁊ fortius illo: qm̃ neceſſaria eſt exiccatio vltima eſt vt ſumantur
folia albedarũgi ⁊ ponat̃ in eis calcadis ⁊ adminiſtrent̃. ¶ Et fortius
hoc eſt vt ſumant̃ flos eris ⁊ ſulfur citrinũ aduſtũ ⁊ fiat ex eis linimen-
tum cũ vino aut aqua ligni vitis que manat ẜm cõbuſtionem ſuam.

¶ De pruna ⁊ igne persico. Cap.9.

Hec duo nomina fortasse absoluta sunt super omnem pustulā corrosiuam vesicantem adurentem facientem accidere escaraȝ qualem facit accidere combustio ⁊ cauterium. ¶ Et quandoq; absoluitur nomen ignis persici de illis super qđ est illic pustula de genere formice comestiua adurens vesicās in qua est aliquid ambulans ⁊ humiditas est colerice materiei pauce nigredinis pauce putrefactionis. ⁊ est cum pustulis plurimis alteratis quasi sit illic humor ⁊ fetor plurime ebullitionis ⁊ eleuationis. ¶ Et absoluitur nomen prune super illud qđ denigrat locum ⁊ facit membrum habens colorē carbonis absq; humiditate: ⁊ est plurime nigredinis submersa: ⁊ eminentia eius est parue q̄titatis lupinalis: ⁊ fortasse non erit illic pustula omnino: imo incipit in primis pruna: ⁊ totum illud incipit cum pruritu sicut scarificationes. ¶ Amplius quandoq; vesicat ignis persicus aut pruna ⁊ currit ex ea aliquid sicut currit a cauterizato cum combustione ⁊ est locus cineritij coloris niger: ⁊ quādoq; est plumbeus: ⁊ est inflatio vehemens qua circūdatur absq; rubedine verificata: imo cum declinatione ad nigredinem: ⁊ illud qđ appropriatur nomine prune est nigre radicis ignee ⁊ ē eis splendor prune. ¶ Et ignis persicus de eis ambobus est velocioris apparitionis ⁊ motus ⁊ pruna est tardior ⁊ ꝓfundior ⁊ quasi materia eius est materia pustule ⁊ impetiginis: sed est acutior in igne persico. ¶ Et qđ ex eis accidit in carne est velocioris resolutionis: ⁊ qđ ex eis accidit neruis est fixius ⁊ tardioris resolutionis: ⁊ vnūquodq; amborum est de colera citrina adurente permixta melācolie: ⁊ ꝓpter illud accidit ex eis ambobus ascara nigra ⁊ est quasi sit ignis ꝑsicus vehemētius colericus ⁊ pruna vehemētius melācolica. ¶ Et tibi quidē inest vt nomines vnūquodq; amboꝝ cum intentione que aggregat ambo pruna: deinde diuidas: ⁊ simil'r inest tibi vt nomines ea ambo ignem persicū ꝓpter illam eādem intentionem: deinde diuidas: ⁊ inest tibi vt des vnicuiq; intentioni nomen ⁊ iam fecerunt totum illud: ⁊ non est plurima differētia in eo. ¶ Et quādoq; sunt cum formice speciebus ⁊ miliaris male febres vehementis caliditatis pernitiose: ⁊ quādoq; accidūt ista causa pestilentie. ¶ Et multotiens similantur flegmoni ⁊ tendūt ad nigredinem in principio rei ⁊ ꝓprie in etate sua.

¶ De curatione prune ⁊ ignis persici. Cap.10.

Necessaria est flobotomia vt euacuetur sanguis colericus ⁊ quando egritudo est timorosa tūc necessarium est ipsam approximare sincopi: ⁊ fortasse est necesse ⁊ ꝓprie in prima facere scalpellationem ꝓfundam vt egrediat̄ sanguis malus constrictus in ea qui est in natura veneni ⁊ nō fiat illud quādo materia est decliuis ad coleram. ¶ Cura autem localis necessaria est vt sit sicut cura herisipile. Uerū non oportet vt sit linimentum vehemētis infrigidationis sicut in herisipila: q̄m materia

materia ad grossitiez est decliuis:z quoniam ipsa est taliter ꝙ non tolerat vt redeat:parum ex ea ad interiora:quoniam materia est venenosa. ¶ Et no licet vt administrentur ea que sunt vehemẽtis stipticitatis iterum:nam illa materia est tarde resolutiõis. ¶ Et nõ lz vt administrentur resolutiua neqz in principio rei cũ apparet:neqz apud quietẽ inflationis quoniã additur in qualitate materiei:imo oz vt administres medicinas exiccatiuas in quibus est infrigidatio z resolutio quedam cuz expulsione sicut emplastrũ qđ fit de arnoglosa z gallis z lentib⁹ z pane plurimi furfuris:nam huiusmodi panis subtilior est in substantia sua. ¶ Et emplastra istis similia de illis que scripta sunt in antidotario. Et iterũ galle cũ aceto vini:z alumen cũ aceto vini. ¶ Et de medicinis bonis in hac hora z post ipsam est vt sumãtur granata acetosa:z scindantur z decoquãtur cũ aceto donec leniãtur:deinde terantur z ponantur super pãnum z administrentur:ipsum eni cõueniens est in omni hora z eradicat hanc egritudinez in principio z statu. ¶ Et quandoqz cadit in medicinis huius ꝯ̃patis nux recens z folia eius cũ saulch z vua passa z ficus cũ vino z oleo papaueris nigri z melius est vt ex omnib⁹ fiat emplastrũ. ¶ Et de medicinis ꝯuenientibus in pluribus horis sũt opiũ z acatia z dragagãtum similiter z cortices granatoꝝ de vnoquoqz quorum sumat pondus.ʒ.i.floris eris.ʒ.i.semẽ iusquiami albi:z huiusmodi medicine nõ ponuntur nisi super illud qđ nõ est vlceratũ. ¶ In illo vero qđ de eo est vlceratum est necessariuz illud qđ fortiter exiccet sicut medicamẽ andarõ z farasion z trocisci ranudros z medicaĩ de keisin cum vino dulci z cũ rob z reliqua que dicta sunt in curatione heripille vlcerate:z formice miliaris. ¶ Et oz vt emplastrent desuper emplastra in die bis z in nocte semel aut bis:z nõ administres exiccatiua quãtum potes:quoniã ipsa addũt in malitia egritudinis. ¶ Et opz vt tu subuenias ei qđ continet locum z loca adustionis cuz bolo ar.z aceto z aqua z reliquis que infrigidant z repercutiunt:z id qđ est propinquius illo est lana ysopi infusa in vino. ¶ Cũ ergo quiescit inflãmatio z remanẽt vlcera curentur cum eis que sunt sicut emplastra de merdasengi z emplastra diabuticiariõ:z cũ reliquis medicinis vlceꝝ corrodẽtiũ ꝑdictis in ãtidotario. ¶ Et nux antiq̃ vnctuosa ẽ ꝯueniẽs igni ꝑsico ĩ hac hora.

¶ De vesicis z inflationibus. Cap.11.

Inflationes accidunt ꝭm duos modos:quorumvnus est pp aquositatem que expellitur ex ebullitione in humoribus cum qua eleuatur materia subito ad illud quod est sub cute z inuenit cutez spissiorem ꝙ̃ illud quod est sub ea:quare non penetrat in eam immo remanet inflatio aquosa. ¶ Et secundus est vt fit loco aquositatis sanguis: q̃re fit pus de subtus.

¶ De cura inflationum. Ca.12.

Mundificatio quidem corporis cum flobotomia z similibus ẽ ꝭm ꝙ sciuisti:z administretur regimen z cibus ꝭm modum qui est dictus. ¶ Et ponatur super eas in primis cuz apparent quod sit sicut le-

tes cocte cũ aqua ꝛ ficut cortices granatoꝝ aut cortices ramoꝝ eoꝝ decocti cum aqua totũ illud ponatur ꝑm ꝙ ſcis in loco ſuo poſt decoctionem ꝛ lenitatem tepidum. ¶ Si autẽ exierint veſice ꝛ volueris ipſarũ curationem: qm̃ ille que ſunt in groſſiore cute dolent oportet vt aperiãtur cum acubus ꝛ currat qḋ in eis eſt: ꝛ que de eis ſunt ſubtiles aperiũtur per ſe. ꝑ Et non oportet vt tardetur: imo aperiantur ẽt ꝛ exprimatꝰ qḋ eſt in eis cum facilitate paulatim. Deinde nõ euacuantꝰ: aut vt ſanẽtur: aut vt vlcerentꝰ. Et ſi vlcerantꝰ curentꝰ cum emplaſtris que fiunt de ceruſa ꝛ que fiũt de merdaſengi ꝛ ſimilibꝰ: ꝛ ꝓprie qñ cadit in eis ſicut yreos: ꝛ emplaſtris heriſipille qñ ambulat ꝛ corrodit: ꝛ formice ꝛ reliquis que diximus. ¶ Medicamẽ cõpoſitum ẽt. ℞. merdaſengi libꝫ.1. olei veteris libꝫ.1.ꝛ.ſ. arſenici. libꝫ.1. decoquãtur merdaſengi cuꝫ oleo donec nõ adhereat: deinde fundatꝰ ſup ipm arſenicũ. ¶ Et iteꝝ medicamẽ cõueniens ei qḋ de ipſis accidit ſuper teſticulos ꝛ labia ꝛ eis ſilia et ad vltimuꝫ ſupra mẽbra que vehemẽter indigent exiccatione. ℞. colcotar ꝛ calcadis. ℥. de vnoquoqꝫ folioꝝ roſe.2. terantꝰ cuꝫ aqua ꝛ adminiſtrentur. ¶ Et ſilr̃ fimus caprinus cũ melle. ¶ Et cum cadunt eſcare ꝛ carnes corrupte ꝛ apparet caro ſana tunc curetꝰ cura vulneꝝ planoꝝ. Et cadere quidẽ faciunt eſcaras ꝛ carnẽ malã medicine note. Et in alexandria faciũt eas cadere cũ herba nominata ſerenicis: ꝛ iteꝝ tarbehaſis: ꝛ oleũ de alhacuen eſt bonũ ad deijciendum eas. ¶ Et ad vltimum adminiſtratio caſus eſcare ꝛ curationis reſidui cum curatione vulnerum ſanorum eſt ꝯueniẽs valde. ¶ Medicamen bonũ expertum antiquorũ qḋ quidã modernoꝝ cõceſſerunt. ℞. ſarcocolle ꝛ aloes ꝛ olibani ꝛ ceruſe: ꝛ ziniar omniũ equaliter ꝛ quantũ eſt totuꝫ de bolo armeno ꝛ fiant ex eis forme ſimiles auellanis: ſumãtur ꝛ diſſoluantꝰ cũ aceto ꝛ aq̃ ꝛ liniatur cum eis locus ponẽdo epithima ſuper epithima donec accidat in eo cõtractio vehemẽs ꝛ fiat eſcara: ꝛ tunc aut cadet per ſe ſi fuerit ſub ea humiditas: aut eſt neceſſariũ vt radas eam ꝛ facias ipſam cadere ꝛ nõ ceſſes facere illud donec cadat totum.

¶ De eſſere. Capitulum.13.

Eſſere eſt puſtula parua lata ſicut veſice ꝛ ad aliquãtulã tendẽs rubedinẽ ꝛ pruritũ faciens ꝛ anguſtiã eueniens ſubito ꝑm plurimuꝫ: ꝛ accidit qñqꝫ vt currat ab ea humiditas: ꝛ fortaſſe eſt ſanguinea Et ꝑm plurimũ fit vehemẽs in nocte ꝛ eius anguſtia fit in ea vehementior ꝛ eius triſtitia. ¶ Et cã eſt eius vapor calidus eleuatus in corpore ſubito aut a ſanguine colerico aut a flegmate baurachio. Et ſanguinea quidẽ eſt vehemẽtioris rubedinis ꝛ caliditatis ꝛ vehemẽtioris ꝛ velocioris apparitionis: ꝛ flegmatica eſt minor in omnibꝰ illis. ꝛ vehementia flegmatice eſt in in nocte pluſq̃ vehemẽtia ſanguinee. ¶ Et cũ eſſere inuadit locum amplũ tũc ſi nõ fiat flobotomia timetꝰ febris tertiana Et opꝫ vt fiat flobotomia in ſpacio quod eſt inter illud ꝛ inter ſtatum.

¶ De cura eſſere. Capitulum.14.

SI sanguis fuerit vincens tanc oportebit vt in pmis perueniat ad flobotomiá: deinde cõsequēter adhibeat solutiuū colere: si tolerauerit virtus q sit sicut fit de duab⁹ partib⁹ myrabolanoꝝ ⁊ parte vna hiere. cuius potio sit. ʒ. iij. in sirupo acetoso: ⁊ seda eá cum eis que sunt sicut tamarindi ⁊ aqua duoꝝ granatoꝝ cum corticibus suis. Aut aqua granati acetosi cuꝫ cortice suo ⁊ infusione chrysomilloꝝ: ⁊ aqua lactis acetosi ⁊ trocisci de spodio cáphorati cum aqua granatorū. ¶ Et dare in potu aquá calidam in die multotiēs est ex eis que cōferunt ei ⁊ linire naturá habētis eá. ¶ Et de eis que sedant eá est infusio sumach colata de qua sumátur. ʒ. iij. ¶ Et ex cibis tabsil. ⁊ acetū cum oleo de amigdalis ⁊ sisamino ⁊ oleo cū aqua vue acerbe ⁊ lacte acetoso. ¶ Si auteꝫ humor fuerit baurachius euacuet corpus cū myrabolanis ⁊ cum turbith de quo sit quantuꝫ est medietas myrabolanoꝝ: ⁊ sit potio ei⁹. ʒ. iij. ¶ Et detur infirmo de nuce cupressi humida. vnc̄. i. cū aloes. ʒ. i. ¶ Et sumatur crocus hortulanus. teratur ⁊ cōcutiatur cuꝫ aceto ⁊ sumatur in potu. ¶ Aut detur in potu aqua magre aut aqua vrcei noui. ¶ Et ad flegmaticá sumant cubebe. ʒ. i. cum tribus. ʒ. zuccari ⁊ pondere. ʒ. iij. seminis agnicasti in lacte dulci: ¶ Et de eo qđ est expertū ⁊ cōuenit in oī spē est istud calamenti. ʒ. ij. spodij. ʒ. ij. ros. rubeaꝝ. ʒ. ß. cáphore kirat. i. det in potu cū aq̄ granati acetosi: aut sumat in potu sayia cū ē ieiun⁹.

¶ De estiomeno ⁊ dr̄ia inter cácrenas ⁊ aschachilos. Caplm. 15.

SErmo de his rebus est ꝓportionalis quodámodo sermoni de rebus quarū rememocatio precessit. ¶ Dico ergo q mēbro accidit corruptio ⁊ putrefactio ꝓpter cám corrūpentem cōplexionē eius ⁊ spiritum animalē qui est in ipso. Aut ꝓpter aliud ꝓhibens euꝫ peruenire ad ipsum: aut ꝓpter aliquid cōgregans vtrasqꝫ intentiōes sicut venena calida ⁊ frigida ⁊ ea que cū sua substátia sunt cōtraria spū animali: ⁊ sicut apostema ⁊ pustule ⁊ vlcera mala ambulatiua venenose substátie. Et ea in quibus erratur sicut erratur in effundēdo oleum in vlceribus ꝓfundis quare putrefit caro: ⁊ cum infrigidatione vehementi super apata calida: quare corrūpit cōplexio que est in ipso. ¶ Prohibēs autē eum peruenire ad ipsum aut aggregás vtráqꝫ intentionē: prohibens quidem est opilatio: ⁊ illa opilatio aut ē accidētalis primitiua sicut constrictio quorūdam mēbroꝝ in radice sua fortis. Nam illa quam da perseuerat corrumpit membruꝫ ꝓpter retentionem spūs animalis ab eo: aut retētionem virtutis sparse super spūm animalē qui est in ipso: qui expanditur ex corde ⁊ anima: quare corrūpit ꝯplō eius ⁊ moritur. ¶ Et qñqꝫ fit ꝑꝑ opilationē corporalē sicut apa calidū malum fixū magnuꝫ grosse mãe opilás meatus ⁊ introitū anhelitus quo indiget spūs animalis: ⁊ hoc cū hoc qđ retinetur etiá corrumpit complexionē. ¶ Et qđ de hoc ē i pncipio ⁊ nō corrūpit cuꝫ eo sensus eius cui est sensus nominatur cancrena ⁊ proprie quod est flegmonides in pncipio. ¶ Et qđ

sta confirmatur est vt destruat sensus eius cui est sensus: & illud est vt destruatur caro: & qd ipsam sequitur & vsq ad os siue sit incipiens aut succedens apostemati nominatur schachillos. Et quandoq cancrene fiunt aschachillos imo sunt via ad ipsa & totum hoc accidit in carne & accidit in osse. Et cum eius corruptio incipit perambulare in membro & apostematur quod est in circuitu corrupti & fortasse peruenit ad corruptionem: tunc dicitur totum accidens estiomenus: & dicitur dispositio partis membri que iam putrefacta est & nisi esset propter grossitudinem materiei sue non adhereret: sed expelleretur.

De cura. Cap.16.

De cancrenis quidem duz in principio presenerat speratur q sanetur. Cum autem firmatur corruptio in carne: tunc necessariu est accipere totu ipsius. Cum ergo vides membri colorem alterari: & est in via putrefactionis: tuc oportet vt succurras linie do ipsum cu eo quod prohibeat putrefactionem sicut est boluz armenum & terra sigillata cum aceto. Si autem illud non valet non inuenis excusationez quin scalpellationem pfundam facias diuersorum modoruz in locis: & ponas sanguisugas & flobotomes venas proximas ei paruas vt accipiatur sanguis malus cum cautela eius quod circudat locum sicut cu epithimatibus predictis: & ponatur super ipsum locum scalpellatum quod prohibeat putredinem & sit ei cotrarium de illis quibus inest pfundatio fortior sicut farina herbi cum syrupo acetoso aut cum farina fabarum: & proprie permixta cum sale. Et de illis que desuper liniuntur est assa & semen vrtice etiam & aristologia ro. & succus foliorum acori de vnoquoq sumat pars.i. floris eris pars.5. teratur cum aqua donec fiat sm spissitudinem mellis: & line cu eo vulnus & in circuitu eius. Et de medicinis phibentibus corrosionem est vt sumant floris eris: & mellis & aluminis equales partes & linian cum eis: prohibet enim & facit cadere illud qd est putrefactu & seruat illud qd sequitur. Si autem pertrasit dispositio dispositionem apatis & dispositionem corruptionis coloris ei9 & incipit peruenire in mollitie & humectat paruper: tunc hec est inceptio eius in putrefactioe: quare opz vt puluerizet sup ipsum aristologia rotuda & galle equali mesura accepte donec desiccetur: & similiter dragantu itez & colcotar sunt bona pprie cuz aceto. & folia nucis & similiter cucumeris asi. aut succus eius epithimado. Qd si pars carnis incipit corrumpi incide ea aut fac eam cadere cum eis q sunt sicut trocisci andaracaron & fortius eis calcadico. Cuq feceris cadere ordinem vnum succurre cum butyro ponedo desuper: deinde fac cadere secudo donec perueniat ad cutem sanam: & dragantum rubeuz est puluerizatio bona super mollitiem & putrefactionem: Et cum apparet putrefactio non expellas cum incisione & consumptione: quonia magnificatur malum. Et quado magnificatur apostema in circuitu putrefacti tunc laudatu est ei sauich cum succo insquiami albi. Veruz apud me non est bonum ei: imo opz vt huiusmodi administretur sup

locum sanum vt prohibeat ab ipso et repellat: Et cum inciditur membrum quod putrefactum est: tunc oportet vt cauterizet illud quod cõtinet ipsum cũ igne: quoniam illud est cũ cautela aut cum medicinis cauterizantibus adurentibus et ppůe in membris facile suscipientibus putrefactioně pter caliditatem suam: et qr superfluitates calide approximãt eis sicut sunt testiculi et anus. Hec est ergo quãtitas quã dixim⁹ hic: et tu quidem inuenies in sermone nostro qui est de vlceribus putrefactis quod oportet te addere huic capitulo.

De althohoin. Cap. 17.

Antiquissimi antiquorum nominauerunt eum nomine qd trãslatum est in arabico althohoin omne apostema existẽs in membris glandinose carnis aut alibi. Et sensibilia quidẽ sunt sicut caro glãdosa que est in maxilla et origine lingue: et illa que sensum non habent sunt sicut caro glãdosa q̃ est in mãmilla in subascellis et inguinib⁹ et eis similibus. Deinde dictũ est post hooc ei qd est cum hoc apostema calidũ perdens: deinde dcm̃ est apostematio pernitiosa pter quersioně materiei eius ad substãtiam venenosam qd corrumpit membrum et alterat colorẽ eius qd sequit ipsam: et quãdoq3 resudat sanguinem et virtus et similia illis et adducit qualitatẽ malã ad cor ex via arteriarum: quare accidũt vomitus et pulsus cordis et sincopis: et quãdo eius accidẽtia fiũt vehemẽtia interficit. Et videt q primi noiabant hoc postremũ carmata: et est necessariũ vt sit deterius eorum illud quod accidit sm plurimũ in subascellis et inguinib⁹ et post aurẽ pter vicinitatẽ ei⁹ ad mẽbra q̃ sunt vehemẽtius principalia. Et saluius althohoin mortaliũ ẽ illud qd ẽ rubeũ: deinde citrinũ: et ex eo qd ad nigredinẽ est decliue nõ euadit aliqs. Et althohoin qdem multiplicant in pestilẽtijs et in regione pestilẽtiali: et inueniunt noia greca rex que assimilãt althohoin sicut tursios et carmata et carmachile et furios. Uerum apud nos nõ est magna distinctio inter eorum nominationem.

De cura. Cap. 18.

Euacuatio qdẽ cũ flobotomia et cum eo qd tolerat hora aut q sit necessariũ ex eis que educũt humorem putrefactũ est necessaria: deinde op3 vt reuertaris ad cor: cum defensiõe eius et qfortatiõe ipsius cum eis in quibus sint infrigidatio et odoramentũ sicut acetositas citri et miue et rob pomorum et cydoniorum: et sicut granata acetosa valde: et olfat⁹ sicut rosarum: et cãphore et sandali. Et cib⁹ sit sicut lẽtes cũ aceto et sicut cib⁹ cũ aceto valde acetosus factus ex carnib⁹ althaugi et hedorum. Et oz vt roret mãsio infirmi cũ aceto plurimo et folijs salicis et vio. et ro. et nenufare et silibus. Et ponant sup cor epithimata ifrigidantia qfortãtia ex eis q̃ cognoscunt de medicinis hñtium pulsum cordis calidũ et hñtium pestilẽtiã et ad vltimũ regant regimie hñtium aerẽ pestilentialẽ. Althohoin vo ipm et qd currit cursu eius de eis que noiata sunt curet in pncipio cũ eis q̃ cõstringũt et ifrigidãt cũ spõgia ifusa in aq̃ et aceto aut in oleo ro. aut oleo de pomis et arbore masticis. aut olo

de myrto: ista fiũt in principio. ¶ In statu vero curet cũ scalpellatione si possibile est: et fiat vt currat qđ est in ipso: et nõ dimittat vt brunũ fiat: qm̃ addit venenositas eius: et si indiget vẽtosis sagẽtibus cũ subtilitate fiat: et in illo qđ h3 substãtiã3 exiture op3 vt administret apud statu3 eius: aut circa statũ eius cum apertione. ¶ Et qñ est illic feb. tardabis cũ infrigidatiõe ne reducas cũ ea mãm retro. ¶ Et apertio qđẽ fit cum eis que sunt sicut embroca cũ aqua camomille et aneti et reliquo℞ aperientiũ subtilium que dicemus in caplo vulne℞. ¶ Dixerunt. Carmana aũt et Sesiros. Cõfert emplastrũ de capillo veneris et atriplice et volubili et radice euiscĩ cũ pauca gũma pini et melle cũ vino aut gluten cum gũma pini et ceratũ: aut sordes aluearioꝝ apũ et lupini infusi in aceto: aut radix cucumeris asinini cum glutino albotin aut nitru3 cum ficubus: aut cum fermento.

¶ De apostematibus accidentibus in glandulis. Cap. 19.

Apostemata glãdosa q̃ non incedũt via atãguarij qñq3 accidunt in loco aliquo casu in crisib⁹: et qñq3 cadũt casu expulsiõis a mẽbris radicalibus: et fortasse attrahunt ea vlcera: et apãta alia super extrema ad que currunt materie in vijs quaꝝ incedũt carnes ille: quare involuunt cũ eis sicut accidit inguini et subascelle ex apãtione amboꝝ in eo qui h3 scabiẽ aut vlcera super pedes et manus. ¶ Et qñq3 sunt cũ repletione corporis: et qñq3 non est in corpore plurima repletio: et eorum cura ẽ diuersa a cura apãtũ alioꝝ ĩ pncipio cũ expulsiõe: et nõ administrat in eis illđ: imo euãtio p flobotomiã: et solutionẽ vẽtris ẽ illđ qđ est necessariũ. ¶ Curatio vo alia ꝓlõget in eis si poẽ est donec declaretur dispõ. Nã si fuerit ꝫm semitã crisis aut ꝫm semitã expulsionis ex mẽbro principali: tũc nõ o3 vt ꝓhibeat oĩno: imo trahat ad mẽbrũ quacũq3 atractiõe ẽ poẽ et ẽt cũ vẽtosis. ¶ Si aũt fuerit pp multitudinẽ repletionis: tũc euãtio ẽ radix et minoratio cibi et subtiliatio. Et nõ admistres expulsiua: imo mollificatiua ita tñ vt n̄ admistres mollificatiua iterum absq3 euõne: fortasse.n. eueniet illud sup mẽbrũ cũ attractione materiei plurime: imo qñ admistras mollificatiua euacua cũ hoc: et trahe materiã ad diuersu3: timor enĩ in expulsiuis ẽ reditus materiei ad viscera et ad mẽbra pncipalia: et timor in mollificatiuis ẽ attractio materiei plurime. ¶ Et euãtio et declinatio materiei securãt ex nocumẽto mollificantiũ. ¶ Et qñ dolor fit vehemẽs: tũc necessariũ ẽ vt sedes ip3 cũ eis q̃ sũt sicut lana ĩfusa ĩ oleo caĩo: deĩn adde ĩ eo sal ĩ fine ei⁹ donec sedet dolor stati3 et ĩ primis fortasse addit ĩ dolore. ¶ Et qñ corpus ẽ mũdũ aut mũdificasti ip3 tũc resolue et nõ cures. ¶ Et qñq3 valet ĩ resoluẽdo illđ qđ est sicut farina tritici et salui⁹ illa ẽ faria ordei: et fortasse magnificat per resolõnẽ fortẽ apã: qre nõ administret nisi qñ ẽ necessaria repulsio ex mẽbris pncipalib⁹: et attractio materiei ab eis ad apã timẽdo sup illa pncipalia. ¶ Et multotiẽs qđẽ sanat ea ĩ pncipio oleũ calefactũ qđ effundit solũ. Veꝝ qñ apã ẽ in q̃titate et substãtia sua molle in mẽbro nobili: sicut mãmillis et testiculo et nõ timet ex ꝓhibitiõe eius nocumẽtũ tũc p

bibe z repelle:sz qñ sentis declinationẽ ad duritiẽ tũc lini vbicũqz sit.

℄ De exituris calidis. Cap.20.

EXitura est de sũma dubellet que collectionẽ faciũt ex apatib⁹ calidis quasi nomẽ aldubellati cadat sup oẽ apa vlceratũ in iteriore cuius locus est ad quẽ effundit mã aliqua z remanet in eo q̃cũqz materia sit. ℄ Et exitura qñ ẽ ex hac sua dispõne calida tũc aggregat mã: z qñqz incipit apa calidũ sicut ẽ cũ aggregatiõe z solõne ↄtinuitatis intrinsece: z qñqz non incipit ita: imo incipit in inceptione apatum calidoꝝ sanoꝝ: deinde conuertit esse eius apud statũ vt incipiat in aggregatiõe. ℄ Et nos in posterioribus differimus sermonẽ de dubellet fridis que ↄprehẽdũt hũores viscosos z gypseos z lapideos z arenosos z capillares z alios: lz sint q̃dã qui appropriant nomine aldubellet illõ in quo sunt humores illius generis. ℄ Uerũ nos loqmur nũc de eo qõ aggregat materiã: hoc.n. si incipit exitura pp mãm quã expellit natura: z nõ est possibile vt penetret cutẽ: neqz ẽt superficiẽ carnis: imo sepat ei⁹ ↄtinuitatem per grossitiẽ suã separatiõe apparẽte tunc qescit in vacuitate eius qõ separat ſm plm: quare apparet ei caput acutum z ꝓprie si fuerit mã acuta. Iste ergo exiture incipiũt z aggregãt saniem: deiñ maturat sanies: postea rũpit: z fortasse indiget ↄfortatiõe in maturatiõe z eruptiõe z fortasse nõ indiget. ℄ Et q̃nto plus est exitura vehemẽtioris eleuatiõis z acutioris capitis z rubedinis ẽ humor attract⁹ ei vehementioris caliditatis z ẽ velocioris maturitatis z resolonis z eruptõis z ꝓprie eminẽs ꝓcedẽs extra pinealis. Que aũt ẽ cũ diuersitate lata ꝓfunda pauce rubedis ẽ grosse materiei mala decliuis ad iteriora pauci doloris grauis mot⁹. ℄ Et dterior illa ẽ illa cuius eruptio ẽ ad iteriora z corrũpit illud sup qõ vadit: z est de ea que expellit ad vtrũqz lat⁹. ℄ Et laudabilior eruptio eius ẽ ad vẽtriculũ ꝓpriũ mẽbro cui est via currẽs ad exteriora sicut exitura stomachi: vt.n. erũpat ad exteriora ei⁹ z ipsi⁹ ↄcauitatẽ melius ẽ q̃ rũpat ad exteriora eius z ad vẽtriculũ ↄtinentẽ mirach: sic eruptio ei⁹ q̃ in cerebro ad duos vẽtriculos añriores laudabilior ẽ: qm̃ ãbobus sũt meatus sicut nasus z nares. ℄ Et qñ rũpit ad spaciũ ↄtinẽs cerebꝝ aut ad vẽtriculũ posteriorẽ nõ inuenit meatũ ad exteriora z nocet nocumẽto vehemẽti. ℄ Et nõ est oẽ mẽbrũ ↄueniens ad hoc vt eueniat in ipso exitura. in iũcturis.n. minorat egressio exiture: qm̃ in eis sunt hũores mucillaginosi z loca eoꝝ ampla nõ suffocantia materiã neqz retinentia egressionẽ putridi. Qõ si egrediat illic exitura erit pp rem maximã. ℄ Et deterior exiturarũ z malignior earũ est que egredit super extremitates lacertoꝝ z ꝓprie lacertoꝝ plurium neruorum. ℄ Et exiture quidẽ diuersificant ꝓpter spaciũ maturatiõis saniei sue ſm humorem in subtilitate z grossitudine sua z complexionez in calore z frigore eius z equalitate eius z ſm tempus z etatem z substantiam membri. ℄ Et non contingit ne maturetur exitura z ne conuertatur quod in ea est in pus: nisi propter paruitatem caloris inati in membro aut ꝓpter grossitudinẽ substãtieque est mãei. ℄ Et qñqz con

tingit ex hoc vt fiat sanies in iteriore parte sui ⁊ nõ appeat sensul pp ꝓ/
funditatez puris ⁊ grossitudinꝭ eius qđ est sup ipm:⁊ staꝭ sup maturi/
tatẽ saniei velociter:⁊ qñq3 nõ staꝭ ꝫm substantiã suã in grossitudine.ꝙ
si maturaꝭ ⁊ subtiliaꝭ lenitur suba eiꝰ velociter:⁊ ꝫm ꝙ est de carne ista
plurima ⁊ pauca.⁊ pp cãs exiture ⁊ casus ad saniẽ pp repletionẽ ⁊ mł/
titudinẽ materiei ⁊ corruptionẽ eiꝰ.❡Et cause eiꝰ sunt nauseatiua sa/
tietas ⁊ exercitia mala ⁊ egritudines que nõ faciunt crisim cum euõne
apparente.⁊ nocumẽta aialia ex angustijs ⁊ sollicitudinibꝰ corrũpen/
tibꝰ sanguinẽ.¶ Et de exituris qđẽ est spẽs q̃ noiaꝭ turmusios:⁊ est exi
tura q̃ rũpiꝭ ⁊ qđ est sub ea est simile carni bone: deinde apparet ab ipa
sanies alia. ¶ Et de exituris est spẽs que noiaꝭ alber ⁊ est exitura vasa
lis rotũda ⁊ rubea quã q̇ h3 ꝫm plurimũ nõ expoliaꝭ a febre. ⁊ eiꝰ euen
tus ꝫm plurimũ est in capite:⁊ qñq3 accidit in alijs locis.

❡De significatione ꝙ apa fit exitura. Caq.21.

CUm videris pulsationẽ plurimã aut duritiẽ ꝓlongatã ⁊ calidi/
tatẽ:tũc existima ꝙ apostema est in via vt fiat exitura.

❡De significatiõe maturatiõis ⁊ eius signo. Cap.22.

CUm videris lenitatem quandaz ⁊ sedationem doloris: tũc scias
ꝙ est in via maturationis.

❡De iudicijs saniei. Cap.23.

SAnies laudabilis est illa q̃ est alba lenis cui non est dolor horribi
lis:⁊ in q̃ nõ opata est nisi caliditas inata:l3 nõ fit excusatio a cõi/
tate extranee. Et nõ addiꝭ eis lenitas nisi vt sciaꝭ ꝙ ipsa ẽ ꝑparata pa/
ti a virtute digestiua.⁊ nõ diuersificaꝭ eiꝰ ꝑparatio in inobediẽtie ⁊ obe
diẽtie.❡Et oz ne sit ei odor vehemẽtis horribilitatis vt lõginqor a pu/
trefactione.❡Dixerũt ⁊ reqriꝭ ex ea alba: qm̃ color mẽbroꝝ radicaliũ
est albꝰ ⁊ nõ assimilat eã nisi natura potens sup eam.❡Et sanies mala
est fetida significãs putrefactionẽ q̃ est ꝯtraria maturatiõi:⁊ significat
dñium caliditatis extranee.¶ Et qñ egrediꝭ sanies diuersaꝝ ptiũ cõue
nientiũ coloꝝ ⁊ substantiaꝝ est ẽt de genere diuerso a bona:⁊ necesse est
omni saniei vt faciat euenire in corpore putrefactionem aut maturita/
tem aut diminutionem aut alteraꝭ cũ mõ alio.

❡De significatiõe exiture vel maturatiõis itrisece. Ca.24.

QUando accidit apa calidũ in visceribus ⁊ accidũt horripilatiões
⁊ febres ⁊ nõ est ei odor ⁊ fit dolor ⁊ vehemẽtior ⁊ est horripilatio
in primis longioris spacij:deinde non cessat abbreuiari spacium eius ⁊
addit grauitas apostematis:tũc scias ꝙ apostema fit exitura ⁊ ꝙ per/
uenit ad collectionez sui. ¶ Et non fiunt dolores isti in principio vehe/
mentiores: ⁊ quanto plus approximat status minorantur nisi quando
eruptio fit in principio:⁊ solutio continuitatis ⁊ dolor prouenit ex ea:
⁊ quando colligitur ⁊ quando fit materia sanies quiescit etiam calefa/
ctio fortis ⁊ iflãmatio q̃re quiescit febris eueniens per cõmunitatẽ cor/
dis.❡Et scias ꝙ durities pulsus est testimonium magnũ. ¶ Et quan/
do apparet signũ exiture aldubellati in visceribus ⁊ non induraꝭ pul

sus nō iudices penitus q̄ sit exitura interior. In huiusmodi enim forx tasse non erit in visceribus: imo in siphac q̄d continet viscera: ꝛ tu quix dem iam sentis latus in quo est exitura per grauitatem que pendet ex eo: ꝛ per dolorem.

¶ De significatiōe maturatōis intrinsece. Cap. 25.

Quando accidūt significatiōes exiture intrinsece: deinde qescunt accñtia que sunt ex febre ꝛ horripilatiōe ꝛ doloris sedatiōe cōpleta ꝛ remanet grauitas: tunc scias q̄ sanies iam confirmata est ꝛ maturatio adest.

¶ De significatōe ꝓpinqtatis eruptiōis itrinsece. Cap. 26.

Quando redeūt dolores ꝛ fiūt pūctiōes ꝛ mordicatio ꝛ grauitas fit vehemētior ꝛ similanẜ se. tūc eruptio iam appropiquat. ¶ Cū ergo accidit rigor subito ꝛ sedanẜ grauitas ꝛ dolor: tūc iam eruptio facta est. ꝛ ꝓprie qñ apparet sanies eūata mordicans illud q̄d ptrāsit. ꝛ est neciū vt sit arefactio virtutis ꝛ debilitas arefaciēs. ¶ Et qñ exiture intrinsece fit eruptio subita ꝛ egrediẜ res plurima. tūc fortasse accidunt pulsus cordis ꝛ sincopis mala. ꝛ fortasse accidit moris ꝓpter resolutionem virtutis. ꝛ fortasse accidit vomitus ꝛ vētris solꝰ. ꝛ fortasse accidit sputū saniei plurime subito qñ exitura est in pectore: ꝛ fortasse accidit ꝑfocatio qñ crūpit ad pectus res plurima subito.

¶ De curatiōe exiturarū apparentiū. Cap. 27.

Euacuationes quidem ꝛ ea q̄bus medicanẜ apata in ꝑncipijs suis nisi timeaẜ reditus materiei ad mēbꝝ nobile sicē declarauimus: ꝛ ꝛ in h̄ errāt stolidi: sūt res in q̄bꝰ cōicāt exitura cal'a ꝛ apata cal'a que nō sunt exiture. ¶ Illud v̄o q̄d ei appropriaẜ de regimie ē resol'o eiꝰ q̄d aggregatū ē in ea. ¶ Et illud ē ſm duos modos regimis. Quoꝝ vnus est regimē currēs ſm rectitudinē cū egritudo nō egrediẜ ab eo q̄d ꝯsuetuꝫ est plm. ꝛ ē vt igenieẜ i maturatōe māei vt fiat sanies ꝛ in eruptiōe eius post illud ꝛ vt tu obserues virtutē ꝛ ꝯserues eaꝫ ne ꝓsternāt eā dolor ꝛ eruptio subito. plures. n. hoīum mortui sunt sincopizādo ex arefactōe virtutis. Immo oꝫ vt obseruet eā medicus q̄liter cōfortet virtutē ꝛ cōseruet eaꝫ cū eo q̄d scis: q̄re oꝫ vt cibeẜ patiēs dubellati cibis bonis nisi sit exitura in viscerībꝰ: qm̄ tūc oꝫ necio vt subtilieẜ cibus. ¶ Et scōs est regimē egrediēs a rectitudine pp necītatē dispōnis. ꝛ est qm̄ qñ egritudo ē magna: ꝛ exitura ptransiēs in magnitudine sua illud q̄d ꝯsuetum est: ꝛ timeẜ festinatio rei in expectatiōe maturatiōis in ea: ꝛ sciẜ q̄ v̄tus nō sufficit in maturatiōe illiꝰ totiꝰ: et si admistraẜ maturatiua ꝑducet illud ad vestigiū imaturatiōis: tūc necāria est perforatio cuꝫ cautela ne ferrū tangat illud q̄d sequiẜ exiturā de mēbris mobilibus in tactu quorū a ferro est timor: et illud est cū senseris q̄ mā talis ē grossitiei q̄ non maturabiẜ et q̄ calor inatus in mēbro tāte ē puitatis q̄ nō maturabiẜ: aut timueris q̄ ipā pp suā abbreuiatōeꝫ talis ē q̄ alterabiẜ alteratōe nō maturatiōis vere: aut exitura ē ꝓpe iūcturas et mēbra ꝑncipalia q̄re timetur q̄ ipsa corrumpat ea. ¶ Et si fiducia habeẜ in medicinis facienx

tibus inuiscationē ꝛ maturatiōib⁹ nō elōgabit qn iuiscātia ꝓhibeāt pe netrare inspirationē in spaciū: ꝛ maturatiua moueāt caliditatem debi lē. ꝛ totū illud iuuat ad putrefactionē mēbri. In hmōi ergo est necessa ria icisio ꝓfunda ꝛ pforatio disrūpens: deinde sequanť illud medicine q̄ sunt in vltimo resolōnis ꝛ exiccatiōis. ¶ Et oꝫ vt sint perforatio ꝛ se ctio incedētes in lōgitudine villoꝝ neruoꝝ mēbri nisi sit volūtas vt de struať opatio illius mēbri timēdo casuꝫ spasmi. tūc. n. incide illos in la titudine ꝛ sanabis ab eo qđ timebas. ¶ Et plm qdē lōgitudinis villo rū est cū lōgitudine corpis nisi in membris appropriatis: ꝛ silr inuenis plm lōgitudinis villoꝝ cū plurimo ligature ꝛ rugaꝝ nisi in mēbris ap propriatis sicut in frōte. ¶ Et opꝫ vt nō approximet pforato neqꝫ secto aq̄ neqꝫ oleū neqꝫ aliqd in quo sit pingue: ꝛ si nō est excusatio qn laueť. tūc fiat cū aqua ꝛ melle aut aq̄ cū vino aut cū aceto. ¶ Qđ si vehemen tiora fiant apata ꝛ inflatio post pforationē vaporeť cō lētibus. ꝛ si non fuerit illud necariū administrabis incarnatiua ēt empla. ¶ Et scias q hec pforatio est gñatiua virus ꝛ sorditiei ꝛ fistularū: verū cū nō inuenis excusationē tunc nō est ingeniū aliud. ¶ Et loca ꝯuenientiora ad expe ctandū vt in eis matureť sunt loca carnosa paucoꝝ neruoꝝ ꝛ venaruꝫ. ¶ Et scias q pineales eleuate acutorum capitum parū indigēt pfora tione neqꝫ ante maturationē neqꝫ post ipsam.

¶ De regimine maturationis ꝛ ingenio ad faciendum pus in exituris apparētibus. Cap. 28.

Medicinarū maturatiuaꝝ caliditas oꝫ vt sit ꝓxima caliditati cor poris ꝛ sit eius inuiscatio qdā. ¶ De illis sunt in ōmis gradib⁹ embroca cū aq̄ tepida ꝛ emplatio cū farina tritici aut ordei. ꝛ triticum masticatū est meli⁹ in h: ꝛ panis cū pice aut cera: ꝛ crocus ꝛ puluis oli bani ꝛ pix cū oleo ros. aut adeps porci: aut emplm de maluauisco ꝛ se mie lini. ¶ Et iteꝝ emplm de ficub⁹ siccis dulcib⁹ grossis pinguibus so lis: aut cū farina ordei iterū: ꝛ ꝓpe si ponať in ea ysop⁹ ꝛ origanū silue stre: aut aggregeť cū aq̄ in q̄ decoquanť cū pauco sale nō supfluo. ¶ Et qñ poniť in eo adeps aut oleū aut forti⁹ illo due ptes glutinis albotí. ¶ Et medicie cōposite ex vuis passis ꝛ storace ꝛ galbāo ꝛ myrrha ꝛ la udāo ꝛ resina ꝛ butyro ꝛ mastice ꝛ ysopo humida ꝛ radice cucumeris asi. ꝛ radice sanguis dra. ¶ Et emplm Ba. cū oleo de kerua absqꝫ cera ꝛ ꝓpe qñ soluiť h emplm in oleo. ¶ Et silr emplm didimos ꝛ empla ba silicō. ¶ Et de bonis in h ē medicamē de lapide marchasite cū āmonia co qđ desup ponať donec cadat per se.

¶ De regimie exituraꝝ qñ mature sunt. Cap. 29.

Cum iuenis exiturā grosse carnis ꝛ cutis cū maturatiōe cuius nō spať ipsi⁹ eruptio: ꝛ sūt illic vene ꝛ chorde ꝛ nerui: tūc opꝫ vt pfo res: qm si dimiseris saniē corrūpeť ꝛ corrūpet ꝛ corrodet venas ꝛ villos neruoꝝ ꝛ illud qdē vehemētius erit cū fuerit ꝓpe iūcturas. ¶ Et tu g

dē q̄re cū tua ꝑforatōe locū saniei ⁊ scis sollicitus vt cadat porta ꝑfora
tiōis īferius nisi vbi nō est poſ̄e: ⁊ si illud qđ est sup exiturā fuerit gros/
suꝫ ⁊ secueris tūc seca portā tm̄ qm̄ adherebit grossum cū eo qđ est post
ipꝫ. ⁊ si fuerit extenuatū tūc seca totū ei⁹ ī lōgū. ¶ Et scias ꝙ loc⁹ ī quo
est sanies declaꝛ p tactū: ⁊ qn̄ tāgit cū digito ꝓpe: ⁊ tu obserua cū digi/
tis alijs saltez alteri⁹ man⁹ an expellaꝛ aliqd ex cisti. ¶ Et locus qdē sa
niei appet ex declinatiōe coloris ad albedinē ⁊ dū nō ē matura ē decli/
uis ad rubedinē. ⁊ qn̄qꝫ ē loc⁹ saniei decliuis ad rubedinē ⁊ citrinitatē
cū sanies nō ē bona ⁊ sustātare in tactu absqꝫ visu: verūtn̄ visus ē adiu
uās. ¶ Oꝫ ergo vt ī sectōe ꝯseq̄ris lineas nāles ligature: nisi q̄ sūt apō
sumē vel apud necītatē ⁊ in mēbris diuersificātib⁹ sitū villoꝝ in lōgitu
dine sua loco ligature. Nā si tu secutus fueris illud in ꝑforatōe exiture
q̄ est sup frontē. s. ligaturā cadet cutis frōtis sup faciē: imo oꝫ vt tu di
uersifices ligaturā. ¶ In eis v̇o q̄ sunt sic̄ inguina oꝫ vt vadas cū liga/
tura in latitudine cutis. Et cū tu ꝑforaueris exiturā ⁊ extraxeris quod
in ea est: tūc necīiū ē vt tu succurras ad ꝯglutinādū cutē cū carne vt nō
rūpaꝛ ⁊ induresc̄at ⁊ fiat talr̄ ꝙ nō ꝯglutineꝛ: q̄re fiat sinus q nō cesset
īpleri ⁊ redeat filis exire p̄me. ¶ Et quotiens mūdificaueris nō moreꝛ:
iteꝝ qn īpleat ⁊ fiat in v̇itate de gn̄e fistulaꝝ. ⁊ anq̄ꝫ facias ipsaꝫ ꝯgluti
nari in hora oꝫ vt mūdes eā. ⁊ si tibi necīuꝫ fuerit vt in ipsa ītromittas
radiū sup cui⁹ caput sit pān⁹ asp cū quo mūdifices ipāꝫ ⁊ frices: deide
fac ipsaꝫ adherere ⁊ ꝯserues eā cū ligatura ſm ꝙ dicemus đ ligaturis
cauernaꝝ ⁊ vlceꝝ ꝓfundoꝝ erit ꝯueniēs valde. ¶ Et oꝫ vt tu obserues
in ꝑforatiōe illud qđ diximꝰ de ꝯditiōib⁹: deide ꝑfora in loco maturio
re: pte longiore a venis arterijs ⁊ chordis. Inquit antilus. Si exitura
fuerit ī capite: tūc sectio ei⁹ sit sectio eq̄lis ⁊ sit cū radice natiuitatis pi/
loꝝ ne sit trāsuersa ī ea vt coopiāt eā pili ⁊ nō oñdaꝛ cū sanabiꝛ. ¶ Di
xit. Et qn̄ est loc⁹ ei⁹ occultus tūc ei⁹ ꝑforatio sit lata ⁊ si acciderit ī na/
so ꝑforabimus eā eq̄lē cū q̄ntitate lōgitudis nasi. Et si fuerit ꝓpe oculū
ꝑforabim⁹ eā ꝑforatōe silī capiti lune noue ⁊ faciem⁹ tortuositatē īferi/
us. Si aūt acciderit in mādibulis secabimus eā eq̄li sectōe: qm̄ cōposi
tio h⁹ loci ē eq̄lis ⁊ sciꝛ illud ex corporib⁹ senū. ¶ Post aures v̇o ꝑfora/
mus illud eq̄liter. ¶ Brachia aūt cubitos ⁊ manus ⁊ digitos ⁊ īguina
oīa ꝑforam⁹ ī lōgitudīe. ¶ Inqt. Et si fuerit ꝓpe coxas ꝑforabimus eā
ꝑforatiōe rotūda. ⁊ ꝑforatio qdē rotūda est q̄ apprehēdit cū apphēsiōe
sua in lōgitudine corpis aliqd de latitudīe ei⁹. ¶ Inqt. Qm̄ cū locus
iste nō ꝑforaꝛ rotūde poſ̄e est vt aggregenꝛ in eis materie ⁊ fiant fistule.
Et simil̄r ēt perforaꝛ qđ est ꝓpe anū ꝓpter locū humiditatis que aggre
ganꝛ in eo. Et in latere ⁊ costis ꝑforaꝛ aperiendo. In testiculis v̇o ⁊ vir
ga eq̄lr. ¶ Inqt. Et simus prompti vt semp ꝯsuetū sit seq̄ns figurā loci
quanto plus potuerimus super ipsum. Coxe aūt ⁊ adiutoria secanꝛ in
longitudine ⁊ conserua vt non ledas neruos. ¶ Et scias ꝙ perforatio
diuersificatur ſm loca: quoniam quando est apud oculum. tunc per/
foratio eius est lata similis situi oculis ⁊ in naso est cum longitudine

nasi: ⁊ in mādibula est cum longitudine mandibule: ⁊ ꝓpe aurem secā-tur equaliter: qm̄ cōpositio huius loci est equalis ⁊ cognoscitur illō ex corporib⁹ senum. Post aures vero perforaſ equaliter: ⁊ in brachiis et crurib⁹ ⁊ coxa ⁊ virga totū equaliter fit in lōgitudine. ¶ Et silr in lacertis ventris ⁊ in dorso ⁊ inguinib⁹ ⁊ sub ascellis pones eam perforationē accipientē ex latitudine ēt ne fiat in ea sinus qui fiat fistula: ⁊ silr in ea que est ꝓpe anū: accipe de latitudine etiā ne ꝑueniat sinus ⁊ fiat fistula. ¶ Et testiculi ⁊ virga equaliter in longitudine. ¶ Et in latere et costis accipe in latitudine ēt vt sit trāsuersa: qm̄ situs costarū est silr: ⁊ caro que est sup eas. ¶ Inquit. Considera semper sitū carnis ⁊ villos lacertoꝝ: qm̄ nō sumus prompti nisi ad hoc vt perforemus cum imitatione loci vt nō perueniat incisio: ⁊ sit locus incarnationis bonus non grossus. ¶ Et sit in omni dispōne studiū tuū ne incidas arteriā neqȝ venā magnā aut neruū aut villos lacerti: ⁊ pforatio sit ſm magnitudinē exiture: sȝ si fuerit pua: ⁊ currit qđ est i ea ex loco vno: tūc seda eā i loco vno ⁊ si fuerit magna tūc pfora eā ex ꝑncipio: deīn itromitte digitū tuū indicē sinistruȝ in eo: ⁊ perfora eā vbi peruenerit caput eius: deinde intromitte ēt in foramine scđo: ⁊ ſm hoc donec venias super eam. ¶ Et si exiture fuerit locus sufficiēs ex quo sit poſſe exire qđ est i ea pforabim⁹ ipsam in illo loco: ⁊ si fuerit rotunda aut fuerit ei figura ne egrediatur quod est in ea ex perforatione vna: perforabimus eam in interiore parte sui in duobus locis: aut tribus ſm quantitatem quam scis ꝙ omne quod aggregatur in ea currit in hora. ¶ Inquit: vbi sit exitura ꝯiuncturalis aut mēbrū nobile aut mēbrū ꝓpinquū ossi: aut pāniculo festinabim⁹ in perforatiōe eius anteq̄ cōfirmetur eius maturatio ne pus corrūpat aliquid de his mēbris. dico ergo istud est regimen: qm̄ nō inuenimus excusationē de perforatione. Si autē speramus ꝙ rūpatur per se nō perforabimus: ⁊ silr si speramus ꝙ ipsa erūpatur per medicinas faciētes eruptionē: fortasse.n. īuenimus in medicinis facientes eruptionem quod stat loco perforationis: ⁊ multotiens perforatur cutis perforatione aliqua: aut accipitur de ea aliquid: postea ponitur super eam eruptionem faciens vt sit ei profundatio.

¶ De eruptionibus exituralibus. Cap.30.

EXituras quidem saluas in quibus non est magna malitia aperit aqua calida ⁊ rumpit eas: putrefacte autem leduntur ex hoc vehementer propter illud quod attrahitur eis ex materia. ¶ Et cum vides exituram quam aqua calida rectificat: tunc ꝯfide de bonitate ei⁹.

¶ De cura. Cap.31.

ET scias ꝙ emplastratio cum radice narcisci rumpit omne prauū ⁊ proprie cum aqua ⁊ melle bulliat totum illud cum oleo de lilio aut irino: aut radix canne recens cum melle: aut pice sicca cum sorditie alueariorum apum: aut emplastrum arbosilos: aut sumatur cere et resine ⁊ butyri omnium an̄. lib̄.1. ⁊ piccis sicce ⁊ mellis amborum an̄. lib̄.5. ⁊ floris eris vnc̄.iij. ⁊ olei quantum sufficit: ⁊ medicamen de

alleis est bonum valde. ¶ Aut sumantur amoniaci.vi.cere.iiij.glu-tinis alboti.iiij.sulfuris citrini.iiij.nitri.iiij.et fiat ex eis emplastrũ. ¶ Et de illis que nos experti sumus est vt sumantur medulla granoꝝ cotti et nux rancida et fermentũ et caules decocti et cepe decocte et sinapis et fi-mus colũbinus et fiet ex eis emplastrum.rumpit enim velociter. ¶ Et iteꝝ diaquilon solutũ in mucillagine sinapis et sapone associatũ cuꝫ fi-cubus. ¶ Et de medicinis erũpentibus stantibꝰ loco perforationis est vt administretur emplastrũ factuꝫ ex melle anacardos: et pice humida que duo aggregent cũ igne equaliter:deinde ponãtur super exituram per dieꝫ mediũ:qm̃ rumpet eã. ¶ Et de eis iteꝝ que sunt fortia est vt su-mantur alkali et calx nõ extincta et ponant in submersione sui et media aque:deinde coletur postq̃ bullierunt et sint in illa aqua alkali et calx: deinde sumantur et ponant in caldaria de ere et ponãtur super prunas et ꝯgelent in salẽ.et sumat de hoc sale aliquid et quantum est quarta eiꝰ de sale amoniaco et ponatur in mucillagine nasturtij in qua sit aliquid de melle anacardi et administretur. ¶ Aut sumant cantarides et terant et ponãtur sup oleũ vetus et ponãt sup ignẽ leuẽ.s.ignẽ prune donec to-tum coaguletur:deinde terat sicut teritur emplastrũ et ponatur sup ip̃m mel anacardi et ꝓprie si ponat i eo stercus accipitris: aut stercꝰ passeꝝ: aut stercus anatis. ¶ Et qdam iam dixerũt alchebicheꝫ. ¶ Et de medi-cinis resoluẽtibus est oẽ calidũ resolutiuũ iteratũ super mẽbrum cũ ra-rificatione mẽbri et raritate eius cũ vaporationibꝰ facientibus illud de illis in quo est humiditas calida:et quãto plus resoluitur emplastretur multotiẽs locus et embrocet:et oꝫ ne vacuũ sit regimẽ a medicinis leni-entibus donec leniat durities ipsius:qꝛ necessariuꝫ est vt administrent lenientia sola. ¶ Et iste medicine resoluẽtes saniẽ sunt de sũma albau-rach et sinapis et stercus auiũ et arsenicũ et calx et cordumeni et misceant cũ eis que sunt sicut thus et glutinũ albotin et mastix et aldibic et aggre-gentur cum aceto et oleo antiquo:et medicamẽ factũ cum alleis aut ex alacohen aut ex piretro et staphisagria et baurach cuꝫ melle. ¶ Et ante oĩa ista mũdetur locus cũ aqua calida. ¶ Et medicamẽ de marchasita. cuius descriptio. ℞.lapidis marchasite.ʒ.xij.amoniaci tantũdem fari ne fabaꝝ.ʒ.vi.misceat cũ resina humida et liniat super cuteꝫ:et ponat super saniem donec cadat per se. ¶ Et opꝫ vt administretur statim: qm̃ exiccatur velociter. ¶ Et medicamẽ factuꝫ ex salis amoniaci quãtitate partis vnius et ex beꝫahard quãtitate quarte partis vnius et ex litar-girij q̃titate partis vnius et tertie : et ex olei antiqui quantitate partis vnius et duarum tertiarũ partis:sumat ex eo linimentum . ¶ Et quan do non conferunt medicine sicut prediximus necessarium est perfora-re:aut cauterizare.

¶ De regimine exiturarum intrinsecarum. Cap.32.

Ad dubellet qdẽ intrinsece oꝫ vt regãtur cum euõne et ꝓprie qñ co-lera est egrediens in egõne et vrina significat q̃ sanguis totus est malus. ¶ Quando võ verificat existimatio medici q̃ sanguis ẽ bonus

preter illum quē expellit ad exituram ꝛ post euacuationem tunc opꝫ vt maturet cum medicinis equalibus sicut est vinum tenue subtile cū bibitur paulatim. ¶ Et illud cui innitendum est in maturatione exquisitissima eorum sunt medicine subtiliatiue exiccatiue sicut myrrha ꝛ cynamomum ꝛ relique species ꝛ cōsequantur cū potu vini subtilis quod est ad albedinem decliue. ¶ Et de compositis sunt tyriaca ꝛ mitridatum ꝛ hōrusia.

¶ De aldemenul. Cap.33.

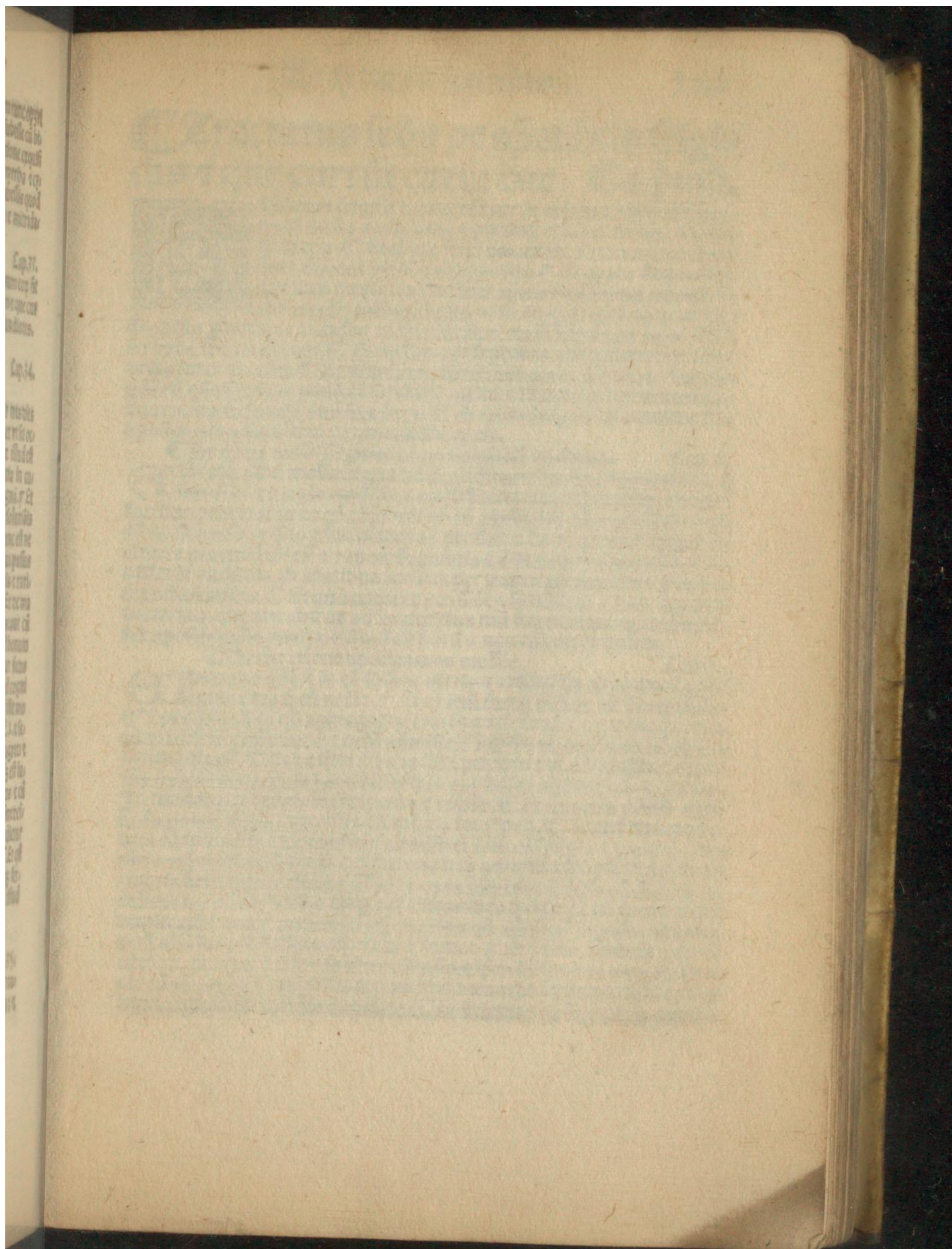
Aldemenul iterum sunt de genere exiturarū: ꝛ plurimum eorū fit ex malitia digestionis ꝛ ex motibus super repletionem ꝛ que currunt cursu illorum: ꝛ deteriores aldemenul sunt qui sunt ꝓfundiores.

¶ De cura aldemenul. Cap.34.

Quando apparent aldemenul tunc eorum cura circiter tres dies est cura apostematū calidorum: deinde post illud oportet vt sit occupatio in resoluendo ꝛ maturando: fortasse enim resoluent ꝛ illud est ſm minus: ꝛ fortasse maturant. ¶ Et non opꝫ vt sit negligentia in curatione aldemenul: multotiens. n. cōuertitur ad exituraꝫ magnā. ¶ Et cura eius est euacuatio ſm q̄titateꝫ necessitatis flobotomie ꝛ solutiōis ventris: ꝛ cum fuerit in aldemenul pulsatio ꝛ basis radicis: tunc est necessaria maturatio: ergo adiuuet ad illam. ¶ Et illuꝫ quidē qui passus est multitudinem egressionis aldemenul liberat solutio ventris ꝛ rarificatio cutis cum balneis administratis semper ꝛ exercitio. ¶ Et de maturatiuis quidem est semen almaru tritū cum lacte aut ficubus: aut cū ficubus ꝛ melle. ꝛ ficus cum melle ipso: ꝛ triticū masticatum est bonum ad maturationē eorū: ꝛ similr passe confecte cum baurach. ¶ Aut ficus cum sinapi permixte cū oleo de lilio. ¶ Et medicamē aldemenul cognitum: ꝛ medicamē de fermento notum. ¶ Et medicamē cui inest iste modus maturat. ¶ ℞. butyri. vnc̄. i. ꝛ mediaꝫ. fermenti acetosi vnc̄. i. ꝛ seminis almaru triti: ꝛ psilij oium an̄. vnc̄. i. ʒ. lactis fici. ʒ. iij. fenugreci ꝛ seminis lini oium an̄. ʒ. v. bulliat in lacte ꝛ administret: ipm enīꝫ est iuuatiuum temperatū. ¶ Et cuꝫ aldemenul difficulter venit ad pus ꝛ cū quiete caliditatis grauis tunc flobotoma venam que imbibit ipm: deinde ventosa locum ꝛ non facias istud in principio: quoniaꝫ egredietur sanguis virulētus ꝛ retinebit grossus ꝛ fiet illic vlcus durum. ¶ Et q̄n maturatur ꝛ nō aperit perfora ipsum: aut cum medicinis: aut cuꝫ ferro: aut ſm ꝙ dictum est in exituris: ꝛ de bonis erumpentibus est istud semen lini fimus columbinus ꝛ fermentum.

¶ De moro. Cap.35.

Hoc est apostema molle ex carne addita quod accidit in carne rara: ꝛ plurimum eius fit in ano ꝛ vulua: ꝛ quandoqꝫ est saluum: ꝛ quandoqꝫ est malignum dolorosum.

Tractatus scđs de apatibus frigidis ⁊ que currũt cursu eoꝝ. Ca. pmũ.

Humores frigidi ⁊ q currũt cursu eoꝝ in corpore sũt flegma ⁊ melia ⁊ vẽtositas ⁊ ꝯpositũ ex eis: ⁊ tu iam sciuisti spẽs eoꝝ. ¶ Et apata frigida: aut sũt flegmatica: aut melancolia: aut vẽtosa: aut ꝯposita. ⁋ Et apata flegmatica aut sunt simplicia ⁊ noiant apata mollia: aut aquosa sicut accidit mẽbro aliquo vt in eo aggreget aq̃ sicut hydropisis ꝓprie: aut dubellet in quo sũt sicut nodi lenes: aut dure sicut scrophule ⁊ nodi duri. ¶ Et melica aut sephiros aut cancer: ⁊ tu scies drĩaꝫ inter vtrosqꝫ. ¶ Et vẽtosa aut sũt eleuatio: aut iflatio: ⁊ eleuatio qdẽ est qñ vẽtositas pmiscet substãtie mẽbri: ⁊ iflatio ẽ qñ est ventositas aggregata in spacio vno fixa in eo. ¶ Et quandoqꝫ componuntur illa apostemata adinuicem ⁊ cum calidis ex eis.

¶ De apate molli flegmatico qđ nominat vndimia. Cap. 2.

Est apa albũ molle in quo nõ ẽ caliditas: ⁊ quãto plus materia ẽ subtilior ⁊ magis madida ⁊ mollificatio eius vehemẽtior ⁊ digit⁹ facilius penetrat in eo qđ cõprimit nõ cũ ꝓhibitiõe eius qđ est in eo qđ est in eleuatiõe: ⁊ q̃to plus materia ẽ grossior ⁊ ẽ ad duritiẽ ⁊ frigus decliue: ⁊ plurimũ ei⁹ est a vapore flegmatis ⁊ ẽ de genere eleuatõis. ⁋ Et differũt vndimia ab apatibus melicis per paucitatẽ duritiei ⁊ paucitatẽ offuscatiõis. ¶ Et qñ accidit ex pcussiõe ⁊ similibus ⁊ non occurrit materiam que attrahitur ad locum eius nisi flegma tunc non apa preter apostema flegmatis: ⁊ illud est parũ ⁊ non euãtur ex dolore.

¶ De curatione apostematis mollis. Cap. 3.

Euacuatio qdẽ q̃ fit cũ solõne vẽtris ⁊ abstinẽtia ab eo quod gñat flegma ẽ res q̃ est necẽia. ⁋ Et cũ fcm̃ fuerit istđ oꝫ vt sit repcussio ei⁹ i pncipio cũ eo qđ aggregat exiccatõꝫ ⁊ resolõnẽ: ⁊ oꝫ vt fricet locus cũ mãdili fricatõe dura: ⁊ deĩn admĩstrẽt sup ipꝫ exiccatiua: ⁊ nõ opꝫ vt ꝯtãgat ipꝫ aq̃. ¶ Et de illis q̃ bona sũt i pricipio ẽ vt administret super ipꝫ spõgia noua ifusa i aceto cõmixto aut ifusa i aq̃ baurach ⁊ cineris. In substãtia.n. spõgie sũt exiccatio ⁊ resolõ. ¶ Et quotiẽs addit egritudo ponat acetũ i quo ifundit spõgia forti⁹ paꝝ. ¶ Et apđ statuꝫ pueniat cũ ipso finis i fortitudie: ⁊ admĩstret solũ cũ spõgia: ⁊ pmixtũ cum oleis vehemẽtis resolõnis ⁊ i illa hora iteꝝ admĩstra spõgiã ifusaꝫ in aq̃ cineris ficĩ ⁊ vitis ⁊ ilicis ⁊ siliuꝫ: ⁊ oꝫ vt ꝯphẽdat spõgia oĩa latera ne ꝺclinet mã ad lat⁹ aliđ. ⁊ qñqꝫ admĩstras loco spõgie cũ nõ iuenit pãnũ duplicatũ i duab⁹ tunicis cũ aq̃ cineris ⁊ qñ assiduat sup ipm̃ vna vice post aliã fortasse sufficit: ⁊ aq̃ calcis ẽ fortior. ⁋ Et đ illis q̃ ꝯferũt iteꝝ est oleũ ro. cũ aceto ⁊ sale ⁊ sulfure cõbusto: ⁊ ipm̃ sulfur ẽ bonum. ¶ Et cicer cũ aq̃ caulis ẽ mirabilis iuuamẽti: ⁊ menithe i pricipio solũ ⁊ cũ quibusdã exiccãtib⁹ calidis ẽ bonum. ¶ Et strictura cũ ligamẽtis confert

et in quo nõ est materia grossa: ⁊ oꝫ in illa ligatura vt sit inceptio ab inferiore ad superius. ¶ Et succus myrthi est bonus in ṗncipio ⁊ bõitas eius post illud est vt cũ eo cõficiant medicine post. ¶ Et cũ hoc apa est in mẽbro neruoso spisso: aut ligamẽto: aut chorda permisceat in medicinis qḋ incidat cũ lenificatiõe. ¶ Et qñ est cum hoc dolor pp cãm que dicta est tũc opꝫ vt sedet dolor in primis cuꝫ his que sunt sicut ysopus humida ⁊ vinũ coctũ: ⁊ cerataria ex oleo ⁊ vt administret embroca cuꝫ vino stiptico nigro ⁊ post illud administret cũ cinere ⁊ similibus. ¶ Et de epithimatibꝰ bonis est vt sumat myrrha ⁊ licium ⁊ cyperi ⁊ aloes ⁊ crocus ⁊ acatia ⁊ boliarmeni parũ ⁊ ꝯficiantur cũ aceto ⁊ aqua caulis. ¶ Et iterũ folia tamarisci ⁊ sal ⁊ oleũ ⁊ bolũarme. emplastrata cũ aceto. ¶ Et iteꝝ ei quidẽ cuius ãtecessit dolor sumant sordes balnei ⁊ bulliant cum aqua ⁊ inspissetur cum calce que ponatur in ea donec fiat sicca massa mollis ⁊ liniat. ¶ Et iterum liniantur loca cũ oleo ⁊ ponatur desuper spongia: aut lana imbibita aceto: ⁊ ligetur super ipsum: ⁊ medicamen de fermento est iuuatiuũ. ¶ Et de eis que sunt iuuatiua est vt sumantur folia lilij ⁊ cõterantur bene ⁊ exprimãtur ⁊ supponantur: est enim mirabile: ⁊ siſr alumen ⁊ liciũ contrita cum aceto ⁊ aqua cineris. ¶ Et de epithimatibus fortis iuuamẽti est istud: stercus vaccinũ ⁊ olibanum ⁊ storax: ⁊ vsnee ⁊ calamus aromaticus ⁊ spica ⁊ absynthium ⁊ oĩa iuuatiua ⁊ oẽs medicine predicte in areolis apostematũ rememorate in antidotario. ¶ Et qñqꝫ ꝯfert mollitiei accidenti in apostematibꝰ pregnãtium vt submergat sũmitas canne de qua fiunt scope in aceto: ⁊ ponatur desuper. ¶ Et melius eo est illud qḋ fit post cõtritionẽ ex chimolea cũ aceto ⁊ anetũ. ¶ Et de embrocis decoctio cauliuꝫ ⁊ aneti: aut decoctio corticum citri: ⁊ mollicieí que est sequẽs hydropisim ⁊ egritudines alias queritur cura que est cause.

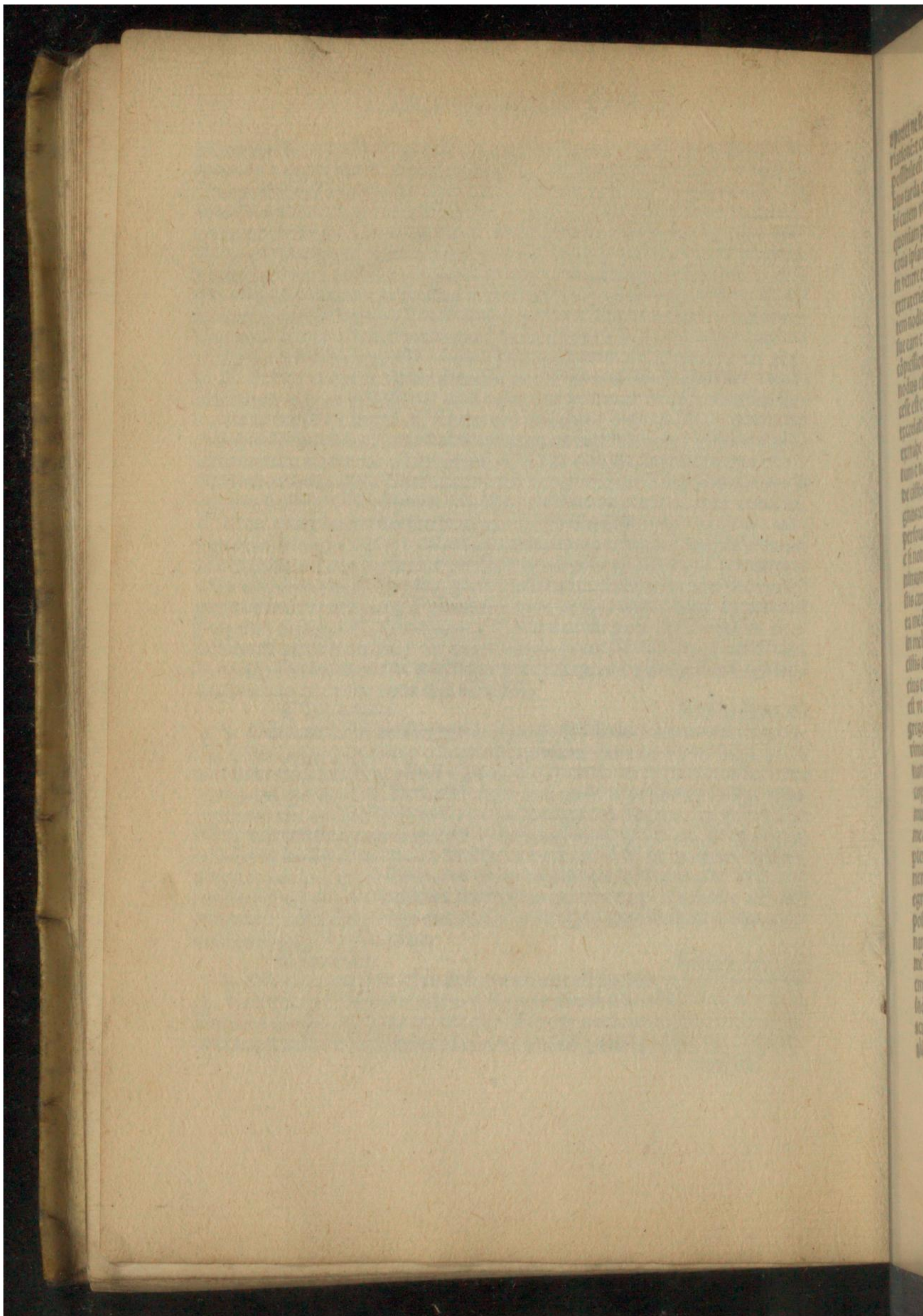
¶ De nodis. Capitulum. 4.

Nodi sunt dubellet flegmatice comprehẽdentes humores flegmaticos: aut generatos a flegmate qui sunt sicut caro: aut sicut puls aut sicut mel: aut sicut aliud ⁊ ꝓprie qui eueniũt in curuaturis iuncturaruꝫ aut res dura. ¶ Non est longinquũ quin necessariuꝫ faciat eius obuiatio esse melãcolicã: verũ nos posuimus eaꝫ flegmaticã qm̃ radix illius duri est flegma cui accidit vt desiccarentur grosse. ¶ Et quãdoqꝫ accidit vt nodetur neruus ⁊ similatur nodo ⁊ nõ fit de nodis: ⁊ differt a nodis per hoc ꝙ nõ separatur ex omni parte: ⁊ nõ separatur in longitudine: imo dextra ⁊ sinistra ⁊ multotiẽs accidit ex percussione qḋ assimilatur nodis. Cum ergo curatur in principio cum strictura superposita remouetur ⁊ resoluitur.

¶ De cura. Capitulum. 5.

Nodorum qui sunt glandosi curatione est incisio ⁊ perforatio nõ aliud. Et similiter curatio valens in duris ⁊ similibus. ¶ Inquit Antilus. tende in primis cutem que est super nodos cum manu tua sinistra: aut minister extendat eã tibi sm̃ modũ qui est possibilis. Uerũtñ

opꝫ ne

oportet ne secet cistis nodi:quoniaȝ illud prohibebit te vltimare exco-
riationē:⁊ cum extēderis tibi cutē bene:tunc seca eam cū facilitate: qm̄
possibile est quādoq; vt velamen nodi tendat cum eo in dispositioni-
bus tarda ergo donec appareat tibi velamen nodi:deinde extende ti-
bi cutem vtriusq; lateris cum vncinis ⁊ incipe excoriare cistim a carne:
quoniam possibile est excoriare ipsam:⁊ fortasse est annexa ei:⁊ tunc ex-
coria ipsam cum gamedin donec egrediatur cistis sana cum eo quod ē
in ventre eius:illud enim est magis certum quod esse potest.¶ Cū ergo
extraxeris illud si cutis non superfluit a loco vulneris ꝑpter paruita-
tem nodi:tunc absterge sanguinem ⁊ ablue vulnus cum aqua mellis ⁊
sue eam ⁊ incarna.¶ Et si magnificatur super ipsum plurimū propter
cōpressionem nodi:tunc abscinde radicem eius totam:deinde cura.⁊ si
nodus est vicinus neruo aut vene:⁊ est de illis que excoriantur:tūc ne-
cesse est excoriare ipsum:⁊ si est de illis qui excoriantur qui non indigēt
excoriatione cum gamedin ⁊ timetur q̄ abscindetur aliquid de illo:tūc
extrahe ex eo illud quod egreditur ⁊ pone in residuo medicamen acu
tum ⁊ non incarnes ipsum donec scias q̄ non remansit in eo aliquid
de cisti:quoniam illud quod de eo remanet redit cum vult nodus ma-
gnus:ergo imple ipsum cotto ⁊ cura ipsum cum medicamine.¶ Et cū
perforatur oportet vt auferatur cistis que est ei cum complemento sui:
⁊ si non cum alio saltem cum vncinis:quoniam cum dimittitur ⁊ si mi-
nimum sit de ea redit:⁊ si possibile est vt excorietur tunc si accipiat ci-
stis cum nodo erit melius:⁊ si relinquitur aliquid de cisti ponatur in
ea medicamen acutum:deinde consequenter adhibeatur butyȓ. ¶ Et
in mellino quidem quod est de exituris sis sollicitus adeo ne rumpat
cistis eius:⁊ ingenia vt egrediatur cum cisti:nam si eius cistis rumpit
eius egressio erit difficilis. Si vero accidat vt rumpatur:tunc rectum
est vt conserues ipsam sm̄ illud quod est in ea ⁊ excoriatum ab ea ag-
gregetur ⁊ stringatur cum ligamentis:⁊ quando currit de illo res plu-
rima:tunc oportet vt custodiatur patiens ipsum cum confortantibus
naturam suam:⁊ conseruetur apud somnum:fortasse eniȝ aduenit sin-
copis ei:⁊ oportet vt medicetur curatione eius qui timet sincopiȝ. ¶ Et
multi quidem de habentibus nodos non tolerant excoriationem:neq;
medicinas acutas propter magnitudinem egritudinum eorum ⁊ pro-
pter complexiones eorum etiam:neq; sufferunt aliud nisi perforatio-
nem. Oportet ergo in istis vt perforentur eorum nodi ⁊ extrahatur qđ
egredietur ab eis:⁊ neq; presumas de cisti:immo pone in eo omni die
postq̄ egreditur illud quod aggregatur:oleum cum butyro tepidum:
nam cistis putrefiet ⁊ egredietur per se.¶ De bona autem curatione
mellini fauosi est vt incipiatur ⁊ euaporetur cuȝ aliquo calido: deinde
emplastretur cum passis enucleatis:⁊ melius est vt excorietur cutis: de
inde ponantur super eam emplastra:⁊ fortasse consequitur medicamē
acutum in excoriatione cutis,finem notum sicut calx ⁊ sapo ⁊ cinis et
alia de illis que currunt cursu eorum de illis que dicta sunt in erūpen-

ribus exituras. ¶ Et iterum sumantur calcis.ʒ.iiij.ꝛ fecis vini aduste.ʒ.ij.ꝛ nitri.ʒ.ij.magre.ʒ.i. ferueat in aqua cineris ebullitionibus paucis ꝛ ponatur in ampulla de plumbo ꝛ roretur semper vt non exiccetur. ¶ Et hoc medicamen est bonum iterum altheeluil ꝛ glandibus et similibus.ꝛ est vt sumantur ellebori ꝛ arsenici rubei amborum.ana.partes duas ꝛ corticum eris.partes quattuor ꝛ fiat ex eis linimentum cum oleo rosa.ꝛ sumatur ex semine vrtice ꝛ corticibus eris ꝛ arsenico cum oleo rosa. ¶ Et de emplastris bonis iterum mellino ꝛ omnibus exituris calidis ꝛ in quibus est humor lenis est illud. ℞. laudani ꝛ galbani ꝛ bdelij ꝛ sorditiei vasis apertis ꝛ glutinis albotin equales partes: sumatur ex istis ꝛ ex solutiuis sine plurima mordicatiōe:ꝛ sumatur baurach ꝛ medietas eius ellebori ꝛ fiat ex eo emplastrum ex cera ꝛ oleo rosato. ¶ Et iterū calcis pars.i.colcotar.pars.i.arsenici.pars.i. ¶ Glandulas autem que similes sunt alsilac:ꝛ sunt species nodi si tibi est possibile extrahere extrahe sicut alsilac ꝛ non fiat inde nocumentum neruo aut membro vicino fac. ¶ Et si fuerit in manu ꝛ pede ꝛ in loco coniuncto cum neruis ꝛ chordis non presumas extrahere ipsum:quoniaꝫ faciet cadere patientem in spasmum: immo contere ipsum ꝛ constringe super ipm cū aliquo cui sit grauitas donec maturet eū. ¶ Et signum eius est ꝙ hmōi cōprehensio super ipm stupefacit membrū.

¶ De glandulis. Capitulum.6.

Quandoqꝫ generatur in quibusdam membris apostema glandulosum sicut auellana ꝛ nux ꝛ minus eis ꝛ multotiens super volam manus ꝛ super frontem:ꝛ est in principio taliter ꝙ cum super ipsum fit compressio separatur:deinde redit multotiens ꝛ multiplicatur ꝛ fortasse non redit. ¶ Et cura eius est de genere curationis nodorū:ꝛ quandoqꝫ sufficit ꝛ conteratur ꝛ comprimatur . deinde super ipsum stringat plumbū grauis stricture:quoniam digerit ipsuꝫ. ꝛ propter qꝫ liniē super plūbo epithima digestiuūꝫ de illis que sequunē. ¶ Et oportet iterum vt strictura administreē post eius digestionē: quoniaꝫ illud est causa prohibens reditioneꝫ.

¶ De pustulis glandosis. Capitulum. 7.

Accidunt etiam quandoqꝫ pustule glandose parue.ꝛ earum cura est ipsarum contritio ꝛ expressio eius quod est in illis:ꝛ stringere plumbum super eas.

¶ De fugille. Capitulum.8.

Fugille est de genere apostematum glandulosorūꝫ ꝛ quasi hoc nomine appropriatur illud quod fit post aurem. Et nos quidem iaꝫ diximus sermonem vniuersalem in omnibus que currunt cursu eius. ¶ Et cura eius est cura predicta in capl'o apostematū glandularū ꝛ in

apostematibus que sunt post aurẽ: ⁊ de illis que sũt ei propria est cinis limaciarũ confectus cũ antiquo adipe non salito: ⁊ huic quidem medicine non est par. ¶ Et iterum cinis mustele permixto in eo cerato cum oleo de lilio ⁊ antiquat ⁊ administret ⁊ confert scrofulis etiã.

¶ De scrofulis. Capitulum. 9.

Scrofule similant nodis sed differũt ab eis in h̄ q̄ non sunt separate sicut nodi: imo sunt suspense cũ carne. ¶ Et plurimũ quidez accidũt in carne molli ⁊ est eis iterum velamen neruosum: ⁊ fortasse fit scrofula vehementis magnitudinis: ⁊ fortasse ex vna earũ generantur plures ⁊ similant in hoc alheetil: ⁊ quandoq₃ ordinant nodi: ⁊ fiũt sicut cingulus pendens ex collo ad vnam partem ⁊ quasi sint racemus. ¶ Et scrofule ad vltimũ sunt glandule sclirotice. ¶ Et de scrofulis q̄dem sunt quibus associatur dolor ⁊ est difficilis curatiõis: ⁊ fortasse in eius curatione est necessaria perforatio ⁊ putrefactio. ¶ Et homines vehementius expositi ad habendas scrofulas in partibus colli ⁊ capitis sunt curta habentes colla humidarũ cõplexionũ. ¶ Et loca in quibus generant plus scrofule sunt collũ ⁊ subascelle: ⁊ videt q̄ non nominant scrofule nisi propterea q̄ multũ accidũt porcis propter gulositatem eorũ: aut propterea q̄ figura earũ s̄m plurimuz assimilat porcis. ¶ Et saluiores scrofule sunt que accidũt infantibus ⁊ grauiores earũ sunt que accidunt iuuenibus.

¶ De cura. Capitulum. 10.

Radix super quam est fiducia in curatione habentiũ scrofulas est euacuatio ⁊ subtiliatio regiminis. ¶ Et de euacuatione laudabili est vomitus ⁊ est necessariũ solutione educere flegma grossum. ⁊ proprie cũ pillulis nominatis alguasili. ¶ Et iteruz sumant turbith ℥.33: ⁊ zuccari partes equales ⁊ bibant vsq₃ ad ʒ.ij. ⁊ hoc quidem est cũ hoc q̄ soluit flegma grossum non calefaciens neq₃ intestinoruz faciens rasuram. ¶ Et flobotomia iteruz est iuuatiua. ⁊ oportet proculdubio vt fiat ex cephalica. ¶ Regiminis vero subtiliatio est quoniaz oportet vt deuitet cibos grossos ⁊ potum aque super eos ⁊ nauseatiuam satietatem ⁊ repletionem et toleret famem quantum potest et abhorreat omne quod replet caput materia. ¶ Et oportet vt custodiat preparatus eis caput ab eo quod facit currere ad ipsum materias: ex preparationibus facientibus currere sicut prosternere se super faciem: ⁊ curuare se super genua prolixe ⁊ habere puluinar planum: ⁊ ab operationibus que trahunt materias ad caput sicut locutio plurima ⁊ dolor capitis ⁊ rixa. ¶ Et ventosatio est inconueniens patientibus scrofulas s̄m plurimum: et illud. ideo quoniam non est ei possibile vt euacuet ex materia que est in scrofulis et que currunt cursu eius: immo trahit ad eas et ingrossat ipsas per id q̃d extrahit de sanguine subtili. ¶ Et multotiens quidem redeunt scrofule incipientes extenuari et resolui ad dispositionem suaz primam. et oĩno regimẽ scrofularũ similat regiminĩ

sephiros ex parte ipsius egritudinis. ¶ Et cū scrophule sunt magne.
tūc plagarij alienāt se a curatiōe earū cū ferro ⁊ medicamine acuto: ⁊
illud est de illis q̄ ducūt ad vlcerationē eaꝝ ⁊ ipsaꝝ corruptionē: ⁊ ē ne-
cessariū in hmōi vti euōne ⁊ mundificatiōe ⁊ subtiliatiōe cibi: ⁊ admini
strare medicinas resolutiuas sup eas cū facilitate. ¶ Et iam iuenimus
empl'm apostolicon relatū ad xpianos in scrofulis mortalibus ruptis
sanatiōis magne: sed cū facilitate ⁊ lenitate. ¶ Et de empl'is calefacien
tibus scrofulas est empl'm diaglon: ⁊ qn̄q3 pmiscent cū hoc epl'o medi-
cine alie quas posuit Hyp. sicut radix lilij ⁊ ꝓprie cu3 ꝓprietate q̄ est in
ea ⁊ sicut stercus capraꝝ ⁊ ouiū ⁊ sicut nasturtiū ⁊ radix cucumeris asi-
nini: ⁊ vue montane ⁊ ficus que cadūt an̄ maturationē albe aut farina
fabarum ⁊ amigdale amare ⁊ bdelium ⁊ aggregent ad illud ⁊ admini
strent. ¶ Et de emplastris bonis est empl'm hmōi. ℞. farine fabaꝝ ⁊ or-
dei ⁊ pinguedinis porci ⁊ rizi oium. an̄. parte3. i. ⁊ radicis collognitide
⁊ aluminis iameni ⁊ radicū lilij ⁊ picis humide omniū. an̄. partē. 5. ag
gregetur illud cū oleo antiquo cum pinguedine frixa post liquefactio-
nē pinguedinis ⁊ picis in oleo. ¶ Et ꝯfert empl'm bonū resoluēs duri-
tiem in hebdomada ⁊ in eo qđ est minus ea in tribus diebus qđ Galie.
narrauit in catagenis. ℞. sinapis ⁊ se. vrtice ⁊ sulfuris. ⁊ spume maris
⁊ aristologie ⁊ bdelij. an̄. vnc̄. i. āmoniaci ⁊ olei antiqui ⁊ cere. an̄. vnc̄.
ij. ¶ Et de medicinis que super eas ponunt est pix confectis cum ea fi-
cubus aut cum squilla aut confecta cum ea radix caulis contrita ⁊ ra-
dix capparis cum bdelio ⁊ lupini cum aceto ⁊ melle aut cū sirupo ace-
toso ⁊ stercus vaccinum aggregatum vel decoctum cum aceto aut oīa
ista cum adipe porci aut cū oleo. ¶ Medicamen bonū fenugreci par-
tes. 4. calcis ⁊ nitri amboꝝ. an̄. pars. i. aggregentur cum melle. ⁊ iterū
radix cucumeris asinini ⁊ folia lauri cu3 glutino albotin aut cinis am
borum aggregatus cum eo. ¶ Et iterum aggregent farina herbi ⁊ ster
cus caprarum ⁊ ouium ⁊ ꝓprie montanarum cum vrina infantis ⁊ fiat
linimentum. ¶ Et iterum hoc medicamen myrrhe. x. āmoniaci. vij. ⁊
dibic. i. euisci quercini glandium. v. galbani olei de bezahar: sordiciei
aluearij apum. i. teratur totum. ¶ Et iterum aggregent in mortario al
dibic preparatum ⁊ resina ⁊ sint pro omni lib. galbani. vnc̄. iij. agggre
getur illud: ⁊ est linimentum bonu3. ¶ Et de medicinis bonus sunt ce-
re gummi pini adipis porci non salite prassij ⁊ floris eris partes equa-
les fiat ex eis linimentum. ¶ Et iterum resine dactiloꝝ corticū eris. an̄.
partes. ij. aluminis iameni arsenici oium. an̄. partes. 4. sumatur ex eis
linimentu3. ¶ Et de medicinis bonis est medicamen de kitran: ⁊ medi
camen cucumeris asinini ⁊ medicamen de condisi. ⁊ medicamē nomi-
natum sandaros. ⁊ medicine facte cu3 serpentibus ⁊ singularis ex eis
est vt sumatur serpens mortuus: ⁊ proijciatur in vas lutatum luto sa-
pientie ⁊ dimittatur in furno de lateribus: deinde proijciatur cū equa
li quantitate sui aceti permixti cum melle s̄m medietatem. ¶ Et de me
dicinis bonis est medicamen de cordumeni: ⁊ nasturtio et fimo colum

vino cum oleo: et omnia lenitiua sunt iterum singularia. ¶ Et simili-ter farina herbi cum eis et sola cum aceto et cum melle et cuz pice et ce ra et oleo. ¶ Et iterum sumantur vue montane et nitrum et resina et fa rina herbi et aggregentur cum aceto et melle: aut accipe radices lilij et se. lini et infundantur in vino et ponantur in eis ambobus post illud fimi columbini quãtitas quã exigit illud quod presens est et fiat ex eis quasi emplm et est mirabile. ¶ Et iam experta sunt vrina cameli arabi ci et anodatum eius emplastrũ aut episthima cõmixtis cum eis medici nis que sunt ad scrofulas et fuerunt iuuatiua. ¶ Et almugat est ex epi thimatibus mirabilibus. ¶ Et existimauerunt quidam et est alkindus ꝙ messes cornu caprini quando aduritur et bibitur hebdomada vna omni die pondere. ʒ. ij. video ꝙ non opz fieri in omni mense hebdoma da vna. ¶ Et scias ꝙ de scrofulis sunt in quibus est cancerositas: et hu iusmodi quidem opz vt conficiantur medicine calide predicte cũ oleo rosa. et dimittantur per dies aliquot et administrentur. ¶ In scrofu-lis autem que sunt calide complexionis non opz vt superflua sit admi nistratio medicinarum acutaruz: immo sufficit eis ꝙ est sicut sauic de tritico cum aqua coriandri. ¶ Et fortius illo est myrrha cuz duplo sui de licio confecta cuz aqua coriandri. et regimen in hoc vt vincat aqua coriandri: aut vincat medicamen aliud sm ꝙ presens est et necessarius facit vehementia iflationis aut paruitatis eius. ¶ Et de illis que con-ferunt eis est vt fiat sternutatio cum oleo de nucleis persicorum excor ticatorum adustorum. ¶ Quod si necessarium fuerit in curatione scro folarum vti ferro opz. tunc vt fit administratio eius in scrofulis vici-nantibus venis pluribus et venis pulsatilibus et neruis cum cautela et defensione. Homo enim quidam errauit cum perforaret quasdã scro fulas et obuiauit ramo neruorum reuersiuorum. quare destructa est vox. et iam accidit vt non inueniret neruum: sed detegeretur eum frigori: quare corrupta est complexio eius et destructa est eius operatio vsque quo redit ad ipsum eius complexio cum calefactione. ¶ Et fortasse er-rauit et iuenit alguidegi. et deterior alguidegi in hoc est illa que est p-fundior. quapropter cum excoriatur ex latere saluo opz vt sumantur scrofule et destruatur quod residuum est cum medicamine acuto et nõ perueniat lateri lesio.

¶ De apostematibus duris. Cap. II.

Apostema durum nominatum sephiros quod purum est: est il-lud cui non associatur sensus neqꝫ dolor: et si remanet cuz eo sen sus et dolor paruus: tunc non est sephiros purum: et purum quidem et non purum cum quo est sensus quidam est priuans dolorem. ¶ Et sephiros aut fit a melancolia feculenta sola radicali et color eius est ci-neritius: aut melancolia commixta cum flegmate et color eius est de-cliuis ad colorem corporis: aut ex flegmate solo quod iam induratum fuit. ¶ Et puri quidem color vt multuz est color plumbi et est vehemen

tis tensionis ꝛ duritiei ꝛ fortasse supereminēt ei pili:ꝛ hoc est illud cui nō est sanitas:ꝛ est quoddam ex eo cuius color est color corporis ꝛ permutatur de membro ad aliud ꝛ nominatur sermos:ꝛ quandoqꝫ est cū dolore corporis durum magnum quod non sanatur neqꝫ permutatur vnqꝫ. ¶ Et omne sephiros aut incipit apparere paulatim ꝛ additur aut conuertitur ex flegmone aut herisipila aut exitura in loco vacuo:ꝛ cū plurimum accidit durities in visceribus non accidit nisi post apostema calidum quando curantur cum infrigidantibus viscosis ex medicinis et cibis. ¶ Et quandoqꝫ canceratur sephiros ꝛ propinquitas sephiros ad cancrum ꝛ elongatio eius ab eo est ſm multitudinem inflammationis eius ꝛ paucitatem ꝛ aperitionem plusationis in eo ꝛ occultatiōem eius ꝛ aperitionem venarum in circuitu eius ꝛ non aperitionem eaꝝ.

¶ De cura. Cap. 12.

Oportet vt de eis apostematibus illud curetur cui est sensus et vt sit incisio post mundificationem corporis cum eo quod educit humorem facientem egritudinem:ꝛ fortasse est illa mundificatio cum flobotomia si est sanguis plurime nigredinis:ꝛ super illud quod resoluit ꝛ lenit simul:ꝛ non curetur cum eo quod resoluit ꝛ exiccat tantuꝫ: quoniam illud perducit ad vehementiam lapideitatis propter exiccationem grossi ꝛ resolutionem subtilis. ¶ Et oportet vt ponantur curationi eius due reuolutiones:reuolutio resolutionis cum lenitate cum eo quod non exiccat plurimum:qꝛ omne resolutiuum ſm plurimum exiccat ꝛ humectatiuum raro resoluit:ꝛ oportet vt sit gradus eius in caliditate ex secundo ad tertium ꝛ in exiccatione ex gradu primo: ꝛ reuolutio alia lenificationis:ꝛ sint iste due reuolutiones succedentes. ¶ Et oportet vt membrum famem pati cogatur in reuolutione resolutionis ꝛ trahatur nutrimentum ad eius oppositum cum motione illius oppositi ꝛ exercitio eius ꝛ ipsius famelicatione ꝛ cibetur in reuolutione lenificationis:ꝛ fiat ei causa appetendi nutrimentum cum fricatione et que sunt ei similia:ꝛ liniatur cum pice ꝛ diuersificetur necessitas in virtute medicinarum resoluentium ꝛ lenificantium ꝛ debilitate earuꝫ ſm raritatem membri ꝛ ipsius spissitudinem ꝛ vehementiam duritiei ꝛ debilitatem eius. ¶ Et iterum compositio medicinarum oportet vt aggregetur inter duas virtutes. ¶ Et oportet ne multum vtantur balneo quoniam resoluit subtile ꝛ aggregat spissum:ꝛ non peruenit ad hunc finem vt leniat spissum. ¶ Et lenificantia quidem quibus est resolutio quedam sunt sicut adeps gallinarum ꝛ anserum ꝛ vitulorum ꝛ boum ꝛ ceruorum proprie ꝛ medulle eorum ꝛ adeps hirci. ꝛ asini adeps est bona eis ꝛ adeps rapacium leonum ꝛ vrsi ꝛ leopardi ꝛ adib ꝛ que currunt cursu eorum de vulpibus ꝛ lupis. Et adipes rapaciuꝫ ex auibus. ¶ Et oportet vt misceantur cum eis que sunt sicut amoniacum ꝛ bdellium ꝛ galbanum ꝛ storax ꝛ mastix quando preparantur ad resoluendum et fiant singularia. ¶ Et de predictis adipibus melior est adeps leonum

& visi. Et in mucillagine fenugreci & se. lini sunt resolutio & lenificatio. ¶ Et oportet ne in istis adipibus & earum similibus de mollificantibus sit sal omnino: quoniam sal exiccat & indurat: immo oportet vt sit earū operatio opatio solis in cera que lenit & liquefacit & non peruenit ad hoc vt exiccet. ¶ Et de lenificantibus iterum in quibus est resolutio q̄dam: sunt bdelium sicilīense & oleum antiquum & oleum de alcanna et oleum de lilio & galbanum & laudanum & storax & ysopus humida: et meliora eorum sunt que sunt minoris antiquitatis & exiccationis & vehementioris humiditatis: & iterum mastix album appropinquat predictis. Et in oleo de alcanna & oleo de lilio & ficubus & alkerua est de resolutione & lenificatione simul quod est supra sufficientiam. ¶ Et de lenificantibus quidem est vt sumatur fex seminum & fex aceti & ferueant et effundatur post ebullitionem bonam super vtrasq; quod est ei conuenientius & administretur. ¶ Et de medicinis bonis ad illud est vt sumantur stercus asini & radix euisci & fiat ex ambobus linimentum: & si fuerit cum ambobus storax erit melius. ¶ Et iterum quando apparet lenitas oportet vt liniatur cum ammoniaco soluto cum aceto forti diebus pluribus: deinde redeat lenificatio aut galbano & oppoponaco: aut sumantur galbanum et āmoniacum et bdellium et terantur omnia et inuoluantur cum oleo de ben et oleo de lilio cum aliquantulo mucillaginis fenugreci et lini et fiat emplastrum. ¶ Et sordities balnei est ex medicinis vehementis iuuamenti quando ponitur in emplastris apatū duror: & sic non iuenit sordities balnei tunc administrētur loco eius aqua eius euisci & nitruz. ¶ Et de emplastris bonis in hora resolutionis sunt emplastra que sunt ad scrophulas de illis que diximus: & emplastra iulios & colophon. ¶ Et cum apostema est vehemētis grossitiei tunc non est excusatio ab aceto: ipsum enim incidit: & debilitat virtutem membri & proprie cum est neruosuz: quoniaz ē vehemētius vacuum a materia & dimittit eam cause imprimenti deforis. Verū oportet vt sit administratio aceti & intromissio eius in medicinis in fine rei non in eius principio: & vbi cadit vltimatio in lenificatione: & cum intromissione tepiditatum lenificationis: & alleuietur in administratione aceti: & cum non sit alleuiatio cum aceto nocet neruis et conuertit in lapideitatem. ¶ Et medicus tunc sit audacior in administrando acetum cum apostema est in membro carnoso sicut id quod est in splene: et quandoq; linitur locus cum aceto et vaporatur cum eo: deinde consequitur cum epithimate sicut illud quod est de oppoponaco: deinde āmoniaco: deinde incipit cuz pauco leni postea additur virtus: deinde gradatur ad lenificationem. ¶ Et oportet vt administretur sup apostema oleum lene in quo nō est stipticitas: & est magis conueniens q̄ aq̄ & proprie oleū de aneto factum cū aneto hūido. ¶ Et illud duritiei qd̄ est in neruis & cordis curetur cum incisiuis. ¶ Et de curationibus bonis ad illud est vaporatio ex lapidibus ignitis: scilicet lapide molendini; & melius quo fit vaporatio ab eo est cum aceto; & melior a quo

fit vaporatio est marchasita: et oportet vt ad hanc perueniatur summa in vaporãdo et suffumigãdo donec appareat sudor: et qñqz linitur cum marchasita trita cum aceto et cõfert. ¶ Et opz vt alleuiatio iterũ fiat in administratione aceti vt nõ separet subtile et induret spissum: vt nõ cor rumpat virtutẽ neruor superflue: et est in principio deterius et ponant administrationi eius interpollationes in quib' est lenificatio: cum ergo incipies: tunc vaporet membrũ cum eis que diximus et liniatur tũc cũ medicinis ꝯuenientib' et vt illud fiat in mẽbro carnoso est salutus.

¶ De duritie iuncturarum. Capitulum.13.

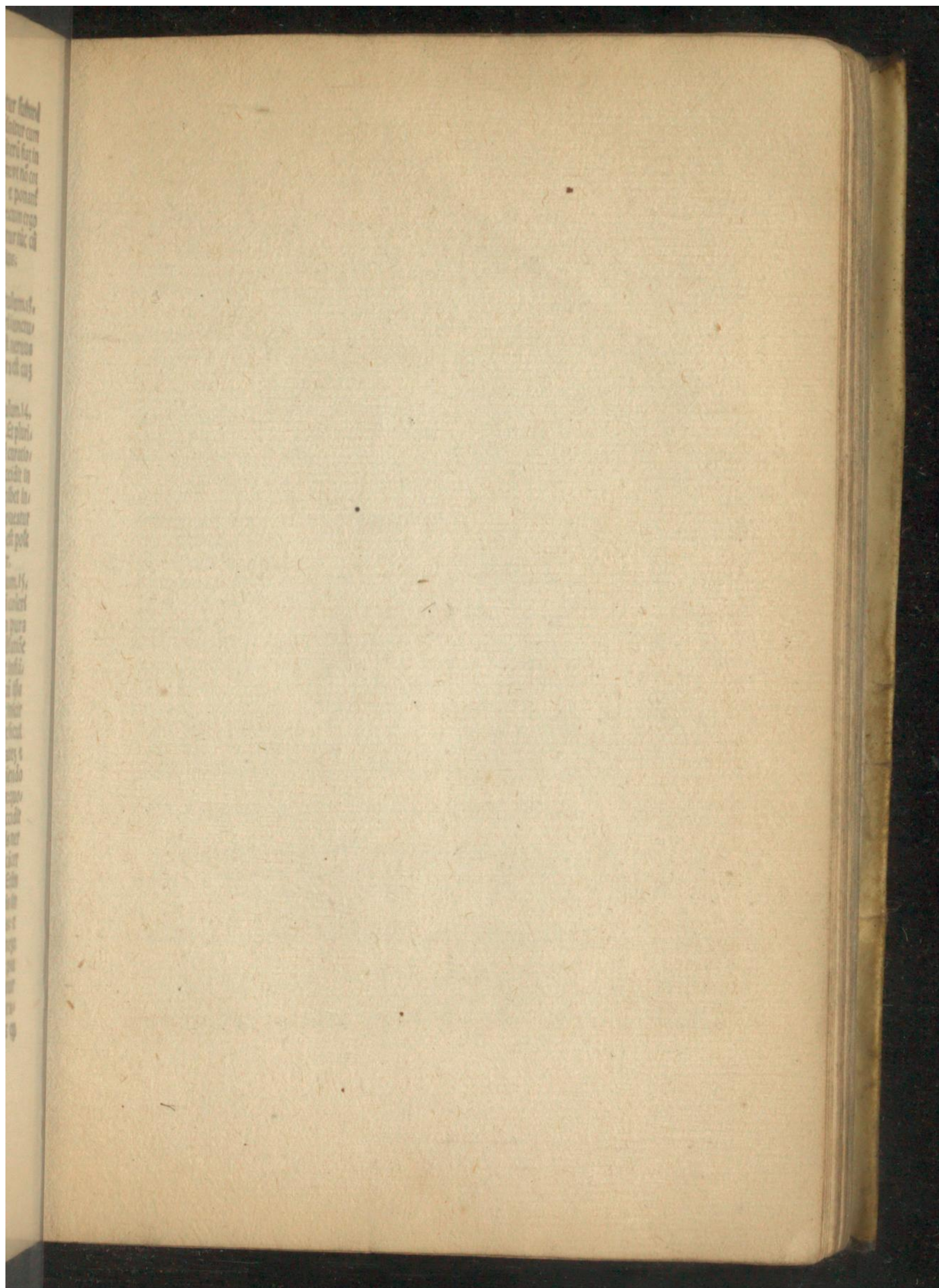
Quandoqz accidit in iuncturis durities ꝓhibens moueri iunctu ras cum facilitate: et non destruit sensum: et quandoqz est neruus cum quo est stupor aliquis. ¶ Et quandoqz est carnosior: et cura est cuz eo quod sciuisti.

¶ De eis que nominantur almisnar. Capitulum.14.

Almismar est nodus rotũdus albus similis capiti claui. Et pluri mum quidẽ accidit ex percussione et post exituras et post curatio nem ear amplius multiplicatur in corpore: et plurimuz eius accidit in pedibus et digitis pedũ et in inferiorib' et ledit intantuz ꝙ prohibet in cessum: quare opz vt sectio fiat super ipsum et extrahatur aut moueatur cum manu semper et annectatur ei plumbũ: qñ taliter est ꝙ nõ est posse vt extrahatur. ¶ Et plurimũ quidẽ eius cũ nõ curatur fit cancer.

¶ De cancro. Capitulum.15.

Cancer est apostema melancolicũ de melãcolia adusta a mã coleri ca aut in qua est materia colerica cum qua cõbusta est nõ a pura feculẽta. ¶ Et differt a sephiros per se cõ dolore et acuitate et pulsatiõe quadã et velocitate additionis propter multitudinem materiei et inflã mationez: et ꝓpter illud qd accidit in illa materia de ebullitione cũ ipa venit ad membrũ. ¶ Et differt ab eo iteruz per venas quas mittit in circ cuitu suo ad mẽbruz in quo est quasi pedes cancri: et nõ sunt rubee sicut in flegmone: imo decliues ad nigredinẽ et obfuscationẽ et viriditatez et tam diuersificatur ab eo: quoniã plurimũ aduentus sui fit incipiendo et aduentus duri fit permutãdo ex calido. ¶ Et differt a sephiros: quo niam est ei sensus et illi nõ est sensus oino. ¶ Et plurimũ quidẽ accidit in mẽbris raris: et illud est in mollioribus plus in epate et in mẽbris ner uosis iter. ¶ Et i õmis cũ accidit est occulte dispõnis: et qñ appet cãcer abigit esse ei in primis cũ appet ẽm plm: deĩde appent signa ei'. ¶ Et in õmis cũ appet i ꝑncipio est sicut faba pua dur' rotũdus fusci coloris in quo est caliditas quedã. ¶ Et cancer quidaz est vehementis doloris: et alius est parui doloris quietus et alius est qui perducit ad vlcerationez: quoniam est ex melãcolia que est adustio sanguinis et adustio colere pu re solius: et alius est siccus qui nõ vlceratur. ¶ Et quandoqz ꝑmutatur vlceratus ad nõ vlceratuz: et quãdoqz reducit eum ad vlceratuz cura tio eius cum ferro: et ponit ei labia grossiora et duriora. ¶ Et videtur ꝙ

hoc apostema sit nominatuz cancer ꝓpter vnam duarum reꝝ aut propter suam tenacitatez cum membro sicut tenacitas cancri cuz eo quod venatur: aut ꝓpter formaz suam in rotunditate sua ſm plurimū cū dolore suo ⁊ egressione venaꝝ que sunt sicut pedes eius in circuitu ipsi⁹.

¶ De cura. Capitulum. 16.

Illud qđ opꝫ cauere de cura eius est: quoniam cum incipit fortasse est possibile vt ꝓhibeatur ne addatur super illud qđ ipse est: ⁊ cōseruetur ita ꝙ nō vlceretur: ⁊ accidit in quibusdā hoīs vt sanetur incipiens: cōfirmatus vero nō. ¶ Et multotiens quidē accidit cancer interius occultus: ⁊ est rectificatio in eo ſm ꝙ dixit optimus Hypo. vt non moueatur: quoniā si mouetur fortasse perducit ad mortez: ⁊ si dimittit ⁊ nō curatur fortasse ꝓlongatur spaciuz cum salute quadam: ⁊ proprie quādo rectificant cibi ⁊ ponūtur de illis que infrigidant ⁊ humectant ⁊ generāt materiā saluam sicut aqua ordei ⁊ pisces alredradu parui et vitelli ouoꝝ sorbilium ⁊ similia illis. ¶ Et quando est illic caliditas: tūc detur lac vaccinuz statim/cū extractum est butyrū: ⁊ colatur ⁊ qđ sumitur ex oleribus humidis vsqꝫ ad cucurbitaz. ¶ Et fortasse sufferūt cancri parui sectionem: nā si possibile est vt destruātur cum aliquo: tūc nō est possibile vt destruātur nisi per incisionem vehementē: vt ex toto assumatur membrū inuadens qđ est in circuitu eius: incidēdo ipsum et circundante apostema eradicādo oēs venas que imbibūt ipsum ita: vt nō remaneat de eis aliquid ⁊ currat post illud ex eis sanguis plurimus: ⁊ iam antecessit mundificatio corporis per solutionez ventris ex materia mala ⁊ flobotomiā: deinde cōserua eum faciendo euz stare super cibos bone quātitatis ⁊ qualitatis ⁊ confortatione membri ad expellendum ꝗuis incisio in pluribus hoīs addit ei malitiaz. ¶ Et fortasse indiget post incisionez cauterio. ¶ Et fortasse erit in cauterio timor magnus ⁊ illud erit quādo fuerit cancer ꝓpe membra principalia ⁊ nobilia: ⁊ iaz narrauit quidam primorū ꝙ medicus quidā incidit māmillaz cancerosam radicitus ⁊ cācerata est altera. Dico ꝙ possibile fuit si fuit illud in via cancerandi: quoniaz inuenit illam egritudinem: ⁊ possibile fuit vt esset ſm semitam permutationis: ⁊ est magis apparens.

¶ De rememoratione regiminis soluendi ipsum. Capitulum. 17.

Sumat in potu multis vicibus inter quas sint dies pauci quaqꝫ vice quattuor aureos epythimi cum aqua casei: aut aqua mellis: aut decoctionem epythimi in sirupo aceto. Et ei qui ex hominibus est fortis detur hiera ellebori.

¶ De rememoratione medicinaꝝ localiū ad cancrum. Capitulū. 18.

Per medicinas locales ad cancrum requiruntur quattuor intentiōes. s. destructio cācri penitus ⁊ est difficilis: ⁊ ꝓhibitio additiōis ⁊ ꝓhibitio vlcerationis: ⁊ curatio vlcerati. ¶ Et in illis quibus queritur

destructio cancri penitus itur versus illud in quo est resolutio eius qd collectum est de materia mala ꝛ expulsio eius quod preparatum est ad colligendū in membro de ea:ꝛ si fuerit vehemētis virtutis ꝛ motionis tunc dimittatur:nā illud quod de medicinis forte est addit cancro malitiam:ꝛ similiter oportet iterum vt alienentur in eis mordicatiua:ꝛ ppter illud sunt medicine bone et in mineralibꝰ ablutis sicut tutia abluta:ꝛ misceantur cum ea quandoqꝫ de oleis:sicut est oleum ro. ꝛ oleum de keiri. ¶ Ad illud vero quod phibet additionem peruenitur cū abscisione materiei ꝛ refectione cibi ꝛ confortatione membri ꝛ cum medicinis repercussiuis notis:ꝛ administratione linimentorum mineraliū: sicut linimentū fricationis lapidis molendini ꝛ lapidis cottis:ꝛ sicut linimentum factum ex fricatione eius quod resoluitur inter tabulam ꝛ manicham de plumbo in humiditate effusa super tabulam que est sicut oleum ro.ꝛ sicut aqua coriandri ꝛ iterū emplastratio cum acresta trita est bona iuuatiua. ¶ Et illa quibus queritur phibitio vlcerationis sunt linimenta predicta ad prohibendā additionem cum nō fuerit in eis mordicatio:omnia enim ea sunt iuuatiua ꝛ proprie quādo miscētur cum fricatione predicta que fit ex pistello ꝛ tabulis plumbeis:quando est confricata terra sigillata aut bolum armenū:aut oleum antiquū ꝛ aqua semperuiue ꝛ cerusa cum succo lactuce:aut mucillagine psilij ꝛ cerusa ꝛ plumbo:quoniā est compositio bona. ¶ Et de eis que sunt iuuatiua est emplastratio cum cancris fluuialibus recentibus ꝛ proprie cum climia. ¶ De illis autem que in curatione vlcerati sunt bona est vt assiduetur pannus lini infusus in aqua solatri super eū:ꝛ quotiens fortasse exiccatur madefiat desuper cū aqua eius. ¶ Aut sumatur medulle tritici:ꝛ olibani ꝛ ceruse de plumbo omniū pondus.ʒ.i.ꝛ terre sigillate ꝛ boli armeni ꝛ aloes abluti omnium aā.ʒ.2. aggregentur ista ꝛ terantur:ꝛ administrentur super humidum pulueres ꝛ super siccum emplastrū factum cum oleo ros. ¶ Et quandoqꝫ confert eis cinis cancri cum cerato cum oleo ros.ꝛ melius eo est cui admixtum est equale ei de climia:ꝛ quandoqꝫ confert in eo medicamen de tutia aut tutia abluta cum aqua portulace aut mucillagine psilij.

¶ De apostematibus ventosis ꝛ inflationibus lacertoꝝ. Cap.19.

De apostematibus ventosis aliud est quod fit a vapore leui:ꝛ simulatur estuationi ꝛ currit cursu eius:ꝛ aliud est quod fit a vapore ventoso:ꝛ nominatur inflatio ꝛ est ei impulsio ꝛ vicissitudinaria accessio:ꝛ fortasse percutit percussione manus ꝛ proprie quando inuenit spatium ad quod aggregatur sicut stomachus ꝛ intestina:ꝛ quod est inter panniculos circūdantes ossa:ꝛ inter ossa circundata lacertis ꝛ inter lacertos:ꝛ similiter quod circundat chordas:ꝛ fortasse non resoluit spacia immo subtiliat membra coniuncta ꝛ resoluit ea:ꝛ generat in eis qd facit necessarium disrumpere ea. ¶ Et ventositas remanet ꝛ retinet p-

pter spissitudinem suam:ꝛ propter grossitudinem suã:ꝛ propter spissitudinem eius quod continet eam ꝛ constrictionem pororū. ¶ Et quandoq; existimat homo ꝙ super membrum eius sicut genu sit apostema indigens perforatione: quare perforat ipsum: ꝛ egredit̄ vētositas tātū.

¶ De cura. Capitulum. 20.

Alius autem quod est simile estuationi cum augmento loci curatio est genus curationis eius. ¶ In inflationis vero curatione est necessariū ꝙ cutem ingrediatur ꝛ resoluat illud qd̄ est in ea: ꝛ sit possibile vt sit ei super locum mora spacij longi ꝛ est necessariū vt sit in fine subtiliationis vt firmetur subtilitas partium eius ex ꝓfundatione vltima. ¶ Et fortasse indiget positione ventosarū absq; scarificatione vt carminetur ventositas. ¶ Et de medicinis eius localibus sunt olea calida sicut oleum subtilium partium in quo decocta sunt sicut rutha: ꝛ ciminum. ¶ Et de seminibus subtiliantibus semen apij anisi: ꝛ ameos ꝛ que similantur illis. ¶ Et de emplastris resoluentibus ꝛ proprie propter illud quod cadit in membris chordosis ꝛ lacertosis est illud qd̄ recipit sorditiē balnei que ponat̄ cū aqua in patella calcis nō extincte ſm quantitatem qua ꝓueniat ex ea spissitudo luti: ꝛ linianturr cum eo: ꝛ quandoq; faciunt ex vino ꝛ calce emplastrum equale bonū. ¶ Aliud sumatur ysopus sicca: ꝛ teratur ꝛ puluerizetur super ceratū factum ex cera: ꝛ oleo anetino: ꝛ fiat ex eo emplastrum ad liniendum. ¶ Et in eo quod accidit ex inflatione in lacertis ꝓpter attractionē que accidit eis: oportet vt alienentur medicine calide valde ꝛ acute ne refugiant membra ex eis: ꝛ terantur immo quando medicantur cum resolutiuis: tunc misceatur cum eis aliquid de sedātibus dolorem: ꝛ illud est sicut curatio tua quā scis cum eo quod est sicut rob ꝯcessum cū oleo in quo infusa est lana ysopi. ¶ Et si fuerit caliditas aliqua: tunc cū oleo roſ. infusa in eo lana ysopi ꝛ dissoluta in eo aqua ysopi humide. Et administrentur omnia illa tepida ad caliditatem decliuia: ꝛ non permittantur īfrigidari: quoniam frigus nocet huiusmodi. ¶ Quod si fuerit illic dolor ex principio. tunc administrētur desuper olea in quibus est sedatio doloris cū prohibitione aliqua ex principio sicut oleum viola. ꝛ rosa. cum virtute olei anetini. ¶ Et quando inuenitur aliqua alleuiatio ponatur in medicinis illud in quo est additio virtutis ad resoluendū sicut nitrum ꝛ acetum: deinde sicut cinis ꝛ emplastra resoluentia: sicut emplastrum predictum.

¶ De vena medeni. Capitulum. 21.

Est vt accidat super partem corporis pustula quedam inflās: deinde vesicat: postea egreditur ex eo quiddam rubeum ad nigredinem decliue: deinde non cessat prolongari ꝛ prolongatur: ꝛ fortasse est motus voluntarius sub cute ac si esset motus animalis: ꝛ quasi in veritate sit vermis donec existiment quidam ꝙ sit animal qd̄ generatur. ¶ Et existimant qdā ꝙ sit ramus villi nerui per vehementiā grossitudinis. ¶ Et plurimū qdē accidit in crurib⁹. ꝛ ego iā vidi eā sup man⁹ ꝛ

super latus: et multiplicatur in infantibus super vtrūq3 latus: et quan doq3 extenditur: et abscinditur: et magnificatur in ea labor et dolor: imo per spacium dolet: et si non incidatur. ¶ Et Gale. quidem dixit: q͏̄ non fuit comprehensum: ex esse eius aliquid manifestum super quod fit innitendu3: quoniam ipse non vidit eam omnino. ¶ Et dixit q͏̄ causa eius est sanguis calidus malus melancolicus aut flegma adustum adiuuatum cum vehementia siccitatis complexionis. ¶ Et fortasse generant eam quedam aque et olera cum proprietate que est in eis. et de cibis qui plurimum generant ea est ille qui est calidus et siccus: et quanto plus fuerit materia a qua generatur acutior erit dolor vehementior: et fortasse accidit in corpore vno in locis quasi quadraginta eius: aut quinquaginta: ex qua tamen euadet cum curatione. ¶ Et minoratur in corporibus humidis et assuetis balneatioibus et cibis humidis et assuetis vino cum mensura: et plurimum quidem generatur in medena: et propter hoc proportionantur ei: et generatur etiā in terra corascenī et alijs: et multiplicantur iterum in terra egypti et in terris alijs.

¶ De cura. Cap. 22.

Sollicitudo quidem eius in terra in qua generatur et cibi ex qbus generatur in quibus est materia que est causa eius illud est cū euacuatione sanguinis mali flobotomando ex basilica aut ex saphena f3 locum et mundificatione3 sanguinis cum eis que sunt sicut sirupus de mirabola. et decoctio epithimi: et potare pillulas cochias proprie et administratio trifere facte ex sene et fumoterre et humectatio corporis cū cibis humectantibus et balneationes et reliquum regimen humectatiuum notum. ¶ Uerum cum apparet esse eius in primo apparitionis eius tunc rectum est vt administretur regimen membri cu3 emplastris infrigidantibus et humectantibus: sicut sunt succi frigidi noti cum duobus sandalis et camphora post mundificationem corporis et administrationem iterum factam cum missione sanguisugarum super locum. ¶ Et de epithimatibus bonis est epithima ex sandalo et aloe et camphora aut myrrha et psilium et lac dulce. ¶ Si autem non separatur sed incipit cadere fortasse prohibet eam et aufert eam et alleuiat labores in ea si bibat patiens eam f͏̄m continuitatem tribus dieb⁹ omni die pondus.ʒ.ij. aloes: aut bibat de eo in die.i.ʒ.ʒ.in secūdo.ʒ.i.in tertio.ʒ.i.et.ʒ.tribus diebus: et liniatur super eam aloes aut liniatur super orificium eius humiditas aloes humidi viscosi. ¶ Et similiter in principio cum egreditur si non curatur de ea et egreditur. tunc rectu3 est vt preparetur ei quod stringat eam: et super quod reuoluatur cum facilitate paulatim: donec egrediatur vsq3 ad finem sui absq3 incisione: et melius est plumbum super quod inuoluitur: et fit sufficientia super grauitatem eius in attractione eius: quoniam attrahitur cum facilitate et non abscinditur. ¶ Et sit studium tuum in alleuiatiōe egressionis eius vt incipias et extenues membrum et rarifices ipsum cum

embꝛocis ex aqua calida et mucillaginibus infrigidantibus et oleis lenificantibus frigidis ⁊ ſubtilis caliditatis: ⁊ que currunt curſu eius vt facilis fiat exitus eius. ¶ Et fortaſſe non ſit facilis per illud: imo indiget eis que ſunt ſicut linimentum cum oleo de keiri: imo ſambacino imo oleo de ben: ⁊ vt adminiſtretur ſuper ipſam emplaſtrum de pice: ⁊ ſi exiſtimatio fecerit neceſſarium vt perforetur vt egrediatur cuꝫ totalitate ſua ⁊ non fuerit ꝙ prohibeat perforetur ⁊ extrahatur: ⁊ ſi egreſſio eius cum extractione predicta non fuerit facilis ⁊ perforatio ipſius nō fuerit poſſibilis: tunc putrefac eam cum butyro. putrefiet eniꝫ tota ⁊ egredietur. ¶ Et caue ne adminiſtres calida ex medicinis: quoniam fortaſſe peruenit ad eſtiomenum. ¶ Et quando aſſiduatur ſuper poſteriora eius fricatio cum ſale paulatim: ⁊ illud fit retro cum facilitate: ⁊ ex egreſſione eius cum ſubtilitate egreditur cum totalitate ſua ⁊ proprie quando ſcinditur aut penetratur qđ eſt poſt ipſaꝫ: ⁊ intromittitur ſtilus ſub ea illic ⁊ expellitur: ⁊ aſſiduatur abſterſio cuꝫ ipſa egreditur cum ſale paulatim: ⁊ cum facilitate: nam cum illud ſit cum ea egreditur tota. ¶ Quod ſi incidatur ⁊ redit non erit excuſatio quin perforeꝛ niſi inueniaꝛ modus alius: deinde egrediatur cum facilitate ⁊ curetur locus cura vulnerum.

¶ Tractatus tertius de lepra.

¶ Quid ſit lepra ⁊ cauſa eius. Ca. j.

Epra eſt infirmitas mala proueniens ex ſparſione colere nigre i corpore toto: quare corrumpitur complexio membrorum ⁊ forma ipſorum ⁊ figura eorum: ⁊ fortaſſe corrumpitur in fine eius ipſorum cōtinuitas: ita vt corrodantur membra ⁊ cadant caſu qui fit abvlceratione. ¶ Et eſt ſicut cancer cōmunis corpori toti: fortaſſe eniꝫ vlceratur ⁊ fortaſſe non vlceratur. ¶ Et eſt aliqua que cum patiente eā manet tempore longo valde. ¶ Et melancolia quidem quandoqꝫ expellitur ad membrum vnum ⁊ facit accidere duritieꝫ: aut ſephiros: aut cancrum ſm diſpoſitiones ſuas. Et ſi fuerit ſubtilis dominans prouenit eſtiomenus: ⁊ ſi expellitur ad ſuperficiem cutis eueniet illud quod nominatur baras ⁊ morphea nigra ⁊ impetigo ⁊ his ſimilia. Et quandoqꝫ ſpargitur in corpore toto: ⁊ tunc ſi putrefiat prouenit febris melācolica. ⁊ ſi conculcetur ⁊ non putrefiat eueniet lepra. ¶ Et cauſa eius efficiens antiquior eſt malitia complexionis epatis decliuis valde ad caliditatem ⁊ ſiccitatem. quare adurit ſanguinem in melancoliaꝫ: aut complexio corporis totius: aut ſunt ambe ita ꝙ faciunt ſanguineꝫ acquirere per cauſas ſuas frigus. ¶ Et cauſe eius materialis ſunt cibi

melancolici ⁊ cibi flegmatici: iterum quando componitur in eis satie-
tas nauseatiua: aut operatur i eis caliditas quare resoluit subtile ⁊ po-
nit spissum melancoliam ⁊ repletiones: ⁊ comestiones super satietatem
sunt ad hanc eandem intentionem. ¶ Et cause eius iuuatiue sunt opi-
latio pororum: quare prefocatur calor innatus: ⁊ infrigidatur sanguis
⁊ ingrossatur: ⁊ propterea quando splen est opilatus debilis non attrahit
neqꝫ potest mundificare sanguinem ex humore melancolico: aut ē vir-
tus expulsiua in visceribus debilis ab expulsione illius in venas ani et
matricis ⁊ sunt pori stricti: ⁊ quandoqꝫ adiuuat illud totum corruptio
aeris in seipso: aut propter vicinitatem leprosorum quoniam egritudo
est inuadens. ¶ Et quandoqꝫ accidit propter hereditatem ⁊ propter cō-
plexionem embrionis ex qua creatus est in se propter complexionē que
est ei: aut acquisitam in matrice: propter dispositionem que est ei: sicut si
accidat ei vt sit conceptio in dispositione menstruorum. ¶ Et quando
aggregatur caliditas aeris cum malitia cibi ⁊ eius essentia est ex gene-
re piscium ⁊ carne salita ⁊ carne grossa: ⁊ carnibus asinorum: ⁊ lentib⁹
proculdubio est vt eueniat lepra sicut multiplicatur i Alexādria. ¶ Et
colera nigra quando permiscetur sanguini adiuuat parum eius ad ge-
nerandum multum ipsius: quoniam proculdubio ingrossatur ex duo-
bus modis: quorum vnus est per substantiam suam grossam: ⁊ secūdus
per frigus suum congelans. ¶ Et quando ingrossatur per partem hu-
miditatis sue: tunc est exiccatio eius per caliditatem corporis facilior.
¶ Et iam peruentum est ex grossitudine sanguinis leprosorum ad hoc
vt egrediatur in flobotomijs eorum quiddam quod ē sicut arena: ⁊ hec
egritudo nominatur leonina: ⁊ dicitur ꝙ non nominatur ita: nisi quo-
niam plurimum accidit leonibus: ⁊ dicitur quoniam terribilem facit
faciem patientis eam ⁊ ponit eam in forma leonuꝫ: ⁊ dicitur quoniam
rapaciter tenet quod capit rapacitate leonis: ⁊ de hac egritudine que ē
debilis difficilis est curationis: ⁊ de curatione fortis non fit spes. ⁊ in-
cipiens quidem est susceptibilior: ⁊ confirmata est magis inobediens.
¶ Et facta ex melancolia colere est magis feda ⁊ pluris nocumēti ⁊ dif
ficiliorum accidentium ⁊ vehementius adurēs: sed est susceptibilior cu
rationis. ¶ Et facta a fece sanguinis est salubior ⁊ quietior ⁊ nō vlcerat.
¶ Et facta a melancolia adusta similatur colerice in suis accidētibus:
sed est tardius suscipiens curationem. ¶ Et hec quidem egritudo non
cessat corrumpere complexionem membrorum per qualitatem contra-
riam qualitati conuenienti vite. s. caliditati ⁊ humiditati donec perue-
nit ad membra principalia: ⁊ illic interficit: ⁊ incipit in primis ab extre
mitatibus ⁊ membris leuibus: ⁊ illic cadunt pili ab ea ⁊ alteratur co-
lor eius: ⁊ fortasse peruenit ad vlcerandum: deinde vadit paulatim in
corpus totum: nam q̄uis prima generatio eius fit in visceribus: tamen
primum vestigium eius est in extremitatibus: quoniam sunt debiliores:
verumtamen quandoqꝫ moritur patiens eam antequā conuertatur ma
litia eius apparens super viscera ⁊ membra principalia: ⁊ est mors illi⁹

cum attractione: et propter malitiam complexionis illius. ¶ Et cū cancer qui est lepra membri vnius sit de illis quibus non est sanatio: tūc qd dicemus de lepra que est cancer corporis totius: verumtamen in lepra est res vna: et est q̄ egritudo spargitur in totum corpus. ¶ Et quando administrantur curationes fortes sustentant egritudinem et non agit super membra simplicia et in cancro non est ita.

¶ De signis. Capitulum. 2.

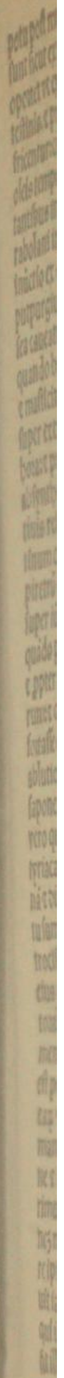
Quando incipit lepra incipit color fieri rubeus tendens ad nigredinem. Et apparet in oculis obfuscatio ad rubedinem decliuis: et apparet in anhelitu strictura: et in voce raucedo causa nocumēti pulmonis et canne eius: et multitudo in sternutatione: et apparet in naso gauetu: et fortasse fit strictura in naribus et cassamu: et incipiunt capilli in subtilitatem et paucitatem peruenire: et apparent vene in pectore et parte faciei: et est odor corporis et proprie in sudore: et odor anhelitus ad fetorem decliuis: et apparent mores melancolici et mali et dolosi. et multiplicantur in somno somnia melancolica: et sentit in somno quasi super corpus suum sit grauedo maxima: deinde apparet sparsio in capillis et casus in eis ex toto proprie in pilis qui sunt in facie et partibus eius: et quandoq̄ dislocatur locus pilorum: et scinduntur vngues: et incipit forma fieri feda: et facies fit terribilis. Et color denigratur. Et incipit sanguis congelari in iuncturis et putrefit. Et additur constrictio anhelitus donec peruenit ad difficultatem vehementem et dispnaz magnā. Et peruenit vox in fine raucedinis: et ingrossantur labia et denigratur. ¶ Et apparet super corpus additio glandulosa similis animali quod grece nominatur sacos: deinde incipit corpus vlcerari quando lepra ē non quieta. Et corroditur cartilago nasi: deinde cadunt nasus et extremitates et currit virus fetens: et redit vox ad occultationem: et tunc taz non remanent pili et denigratur color valde. ¶ Et pulsus quidem leprosi est debilis propter debilitatem virtutis et paucitatem necessitatis: cum egritudo sit frigida et tarda non velox propter debilitatem frigoris: et sit necessaria spissitudo cum non sit velocitas neq̄ magnitudo.

¶ De cura. Capitulum. 3.

Oportet vt incipiatur in ea cum euacuationibus et mundificatione antequaz ingrossetur egritudo. et cum tu verificaueris q̄ illic sit sanguis plurimus corruptus: tunc oportet vt incipias et flobotomes flobotomia vltima: et si non aliunde saltem ex manibus. Et si non verificaueris illō tūc nō flobotomes: flobotomia. n. ex venis magnis qn̄q̄ plus nocet q̄ sit ei⁹ iuuamētū. Uez fit securitas cū flōmia eius ex separatiōib⁹ venaꝝ paruarum si timet flobotomia magnarum. ¶ Et scias q̄ sanguis frigidus est in eo quod apparet; quare fit illud ma-

gis vltimum ꝙ ventose ⁊ sanguisuge: ⁊ minus nocens visceribus: ⁊ illе sunt sicut vene frontis ⁊ nasi. At vero ſm plurimum flobotomia est necessaria in curatione huius egritudinis. ¶ Et de illis que vocant ad illud est constrictio anhelitus eius ⁊ difficultas ipsius: ⁊ forte est necessariũ flobotomare guidez apud vehementiam raucedinis vocis ⁊ timorez prefocationis. ¶ Si ergo flobotomet oportet vt quiescat hebdomada vna: deinde euacuetur cum eis que sunt sicut hieralogodion ⁊ hiera de pulpa colloquintide: ⁊ euacuetur cum apozimatibus ⁊ pillulis factis ex epithimo ⁊ sticados ⁊ polipodio ⁊ mirabo. nig. ⁊ kebulis ⁊ elleboro ni. ⁊ lapide lazuli: ⁊ lapide armeno: ⁊ non nocet si misceatur eis pulpa colloquintide: ⁊ scamonea etiam proprie quando illic est colera ⁊ adiungantur eis aloes ⁊ cucumer asininus: ⁊ theodoricon ē bonum eis. ¶ Et hierapigra iterum ⁊ proprie quando fit fortis cum scamonea est de illis solutiuis que sunt bona leprosis: ⁊ precipue quando odorat odoramentum ellebori: aut ponitur cum ea lapis armenus: ⁊ in estate oportet vt exiccentur ⁊ non vltimetur in decoctiõe fortiter vt nõ spargatur ⁊ multiplicetur. ¶ Decoctio ad leprosos. ℞. mirabol. citrinorum ⁊ nig. amborum. añ. ʒ. x. ameos. ʒ. v. althit boni. ʒ. 5. passularũ enucleatarum minam. 5. decoquantur cum tribus eberie aque donec perueniat ad tertiam ⁊ exprimatur ⁊ misceat in ea de aqua mellis põdus. ʒ. v. ⁊ detur in potu. ¶ Et vngatur corpus eius ex butyro: ⁊ sedeat in sole donec fricatur aut ambulet septuaginta passibus: ⁊ conuertatur super dextram ⁊ sinistram ⁊ dorsum ⁊ ventrem: ⁊ comedat cappares cum melle. sumat in potu hanc medicinam ſm ꝙ narrauimus septem diebus ⁊ renouetur decoctio eius omni die. ¶ Et non sufficit in curatione istorum ⁊ qui non sunt confirmati euacuatio vna: immo fortasse est necessaria euacuatio in mense bis: aut in omni mense semel ſm ꝙ testimonium facit esse necessarium: ⁊ illud cum medicinis temperatis: ⁊ quandoqȝ soluitur omni die cum facilitate ascellatione vna aut duabus ascellationibus cum eo quod soluit illud de potionibus iuuatiuis ex medicinis predictis quadraginta diebus. ¶ Fortes vero valde sicut elleborus ⁊ ei similia: ⁊ que sunt multi ponderis sufficiunt in anno semel in vere: semel in autũno: aut plus hoc. ¶ Et oportet vt veniatur super cerebra eorum cum mundificatiõe cum eis que sunt sicut gargarismata predicta in. c. egritudinum capitis: ⁊ cum caputpurgijs notis. ¶ Descriptio caputpurgij. ℞. macropiperis ⁊ celidonie ⁊ caphie et nasturtij: ⁊ burũgi omnium. añ. ʒ. i. nucis muscate pulegij amborũ. añ. ʒ. 5. succi agnicasti cotilas. iij. olei sisamini cotilas. 4. misceantur ⁊ decoquantur donec consumatur aqua: deinde coletur ⁊ seruetur in vitriata: ⁊ fiat caputpurgium in naribus quantum capiunt: deinde seq̃tur quando illud multiplicatur cum caputpurgijs humectantibꝰ predictis. ¶ Et oportet vt prohibeantur ab omni quod exiccat ⁊ resoluit humiditatem innatam: ⁊ super eos interdicantur labor ⁊ angustia et vt permutetur de aere ad aerez qui contrarius est ei. ¶ Et dentur ei in

potu post

potu post mundificationem olea: sicut oleum de amigdalis cũ eis que sunt sicut expressum vue: ꝛ illud ꝙ do euacuati sunt multotiens. ¶ Et oportet vt exercitet omni mane post expulsionem superfluitatum ab intestinis. ꝛ precipiantur eleuare vocem altam: ꝛ saliant ꝛ luctent: deinde fricentur: cũ ergo sudauerint tũc sumant potum: ꝛ post illud inungat oleis temperatis in calido ꝛ frigido humectantibus ꝯm plurimũ ꝯfortantibus in primis: ipsi enim indigent in primis confortantib⁹ sicut mirabolani iterũ ꝛ galle cum aceto. ¶ Et quandoqꝫ administrat sup eos inũctio ex oleo cuꝫ lacte mulieris. ¶ Et similiter oportet vt fiat eis caputpurgium cũ eo qñ multiplicat siccitas: ꝛ quãdo cõmouet in eis nausea caueatur. ¶ Et melius quidem est vt balneent: deinde inungant: et quando balneati sunt tunc eoꝝ inunctiones sint sicut oleũ myrtinum ꝛ masticinũ: ꝛ oleũ de sũmitatibus vitium ꝛ darsisahan ꝛ oleũ de costo super extremitates. ¶ Deide ille qui de eis est medicatus gescat media hora: ꝛ preparetur vomitui cũ pennis: deinde sumat in potu aliquid de absynthio. ¶ Et fortasse est necessariũ inũgere eos in balneo cũ subtilia tiuis resoluentibus in qbus cadũt nitruꝫ ꝛ sulphur ꝛ bacce lauri ꝛ glutinum carpentarioꝝ: imo synapis ꝛ origanum ꝛ piper ꝛ macropiper ꝛ piretrũ ꝛ staphisagria ꝛ synapis ꝛ aloes ꝛ calamẽtũ: ꝛ emplastrare eos super iũcturas eoꝝ: imo fortasse est necessariũ qđ est sicut euforbiũ: ꝛ illõ quãdo precipit eis vt balneent ꝑpter resolutionem superfluitatũ eorũ ꝛ ꝑpter sudorem ipsoꝝ: inunctio enim eoꝝ est canon in curatiõe ipsorum: ꝛ quãdoqꝫ inungũtur fricando cũ tyriaca ꝛ scellite ꝛ alefangiẽ. ꝛ fortasse est necessariũ inungere cũ huiusmodi i sole calido. ¶ Et melior ablutionum eoꝝ in balneo est aqua in qua decoquitur fenugrecum cuꝫ sapone bono. ¶ Et oportet vt alienet leprosus a coitu penitus. ¶ Res vero que in potu tribuũtur multe sunt: nam de melioribus medicinis ẽ tyriaca minor facta cũ carnibus vipere: ꝛ tyriaca diatesseron ꝛ alasmenã ꝛ diasulfur. ¶ Et quandoqꝫ fit caputpurgiũ cũ istis etiã: ꝛ vt in potu sumant de trociscis tyri etiam sol'aur. i. in vnc. vini grossi aut passi ꝛ trociscis squille iteꝝ. ¶ Et scias ꝙ caro vipere ꝛ illud in quo est virtus eius est de nobilibus medicinis ei. ꝛ non oꝫ vt sit vipera de luto aut littoralis aut de locis humidis: quoniã in ea ꝯm plurimũ est parum iuuamenti. Et de illis que plurime est malitie est illa que sitim facit cuꝫ qua est perditio: imo eligatur montana precipue alba: ꝛ abscindant capita eaꝝ ꝛ caude vice vna subito: ꝛ tũc si multiplicat cursus sanguinis: ꝛ remanent viue: ꝛ agitant agitatione plurima tẽpore longo: tũc iste sũt bone ꝛ si nõ dimittant: ꝛ que ex eis sunt cõuenientes sunt ille ex qbus plurimus currit sanguis: ꝛ que sunt plurime agitatiõis: ꝛ post decollationeꝫ mũdificent ꝛ decoquant sicut dicemus tibi: ꝛ comedat ex eis ꝛ iure ipsarum. ¶ Et ex potatione qdem vini in quo moritur vipera aut viuit iam sanati sunt qdam accidẽtaliter aut intentiõe interficiendi ex eo qui in potu tribuit vt moriat ille leprosus ꝛ gescat: aut gescat ab eo: aut fit illud obediendo somno: aut visioni. ꝛ sal vipere iuuatiuus est iterũ.

¶ Elixatio autem vipere est vt sumat vipera abscissis extremitatibus mundificata a visceribus: deinde elixetur cū porris ⁊ aneto ⁊ cicere ⁊ sale pauco decoquat cū aqua plurima donec dissoluatur: ⁊ sumantur ossa eius: tūc ab ea ⁊ mundet caro ipsius: ⁊ detur ad comedendū caro eius: ⁊ sorbeat ius ipsius: ⁊ ponant ossa eius tūc super micas panis de simila: ⁊ fortasse proijcit cū ea aliqd de pullis columbarum donec bona fiat. ¶ Et huius qdem regiminis iuuamentū fortasse nō apparet in principio: deinde apparet subito: ⁊ fortasse antecedit sanitatem separatio rōnis dieb⁹ aliquot: ⁊ signū apparitionis iuuamēti eius: ⁊ applicatio ad horā in qua opȝ vt abstineat ab administratione eius est vt incipiat leprosus inflari: qre inflat: deinde fortasse permiscet ratio eius: postea excoriatur: deinde sanat. Cū ergo non patitur scotomiam neqȝ inflatur: tūc iteret super eū regimen vice alia. ¶ Et de illis que narrata sunt ad illud est vt sumat serpens niger excoriatus ⁊ sepeliat donec in eo fiant vermes ⁊ extrahat cum vermib⁹ suis ⁊ exiccet ⁊ det in potu illi super quē superfluit lepra ex eo trib⁹ diebus omni die pōdus. ʒ. i. cū sirupo de melle. ¶ Et inunctio iterū cū eo in quo est virtus vipere est iuuamētū ei sicut oleū in quo decoquit ⁊ sicut hoc medicamen. ¶ Sumat niger excoriatus: ⁊ ponat in olla ⁊ fundatur super ipsum de aceto forti vnc. viij. ⁊ de aqua vnc. i. ⁊ de capsia hūida ⁊ radice dragōtee de vnoquoqȝ vnc. ij. decoquat totū super ignē leuē donec dissoluat serpens: ⁊ colet aqua a serpente ⁊ fricet cū ea post abrasionem barbe ⁊ capitis: fiat illō tribus diebus. ¶ Et eis qdem accidit ex administratiōe medicinarū viperaliū excoriatio cutis corrupte: ⁊ permutatio carnis ⁊ cutis sane: q̄uis inunctio leprosi cū humectatiuis temperatis in caliditate est ex illis que conferūt in qbusdam horis: cuȝ vehementior sit siccitas. ¶ Et similr facere caputpurgiū cū eo qd̄ est sicut oleū vio. ⁊ sit in eo parū olei de keiri. ¶ Et iterū sicut adipes rapacium ⁊ bonū ⁊ volatilium: ⁊ sicut cuȝ oleo de costo aut darsisahā. ⁊ oleum de lilio seruat extremitates: ⁊ illud post mūdificationem ⁊ ante mūdificationem nō inungatur oīno: qm̄ opilat poros. ¶ Et de eis que bibūtur ⁊ conferūt eis est almurigiliȝ ⁊ medicamē asclideni. ¶ Et lac est de ꝯueniētibus qbus curatur ⁊ ꝓprie apud constrictionem anhelitus ⁊ difficultatē eius ⁊ raucedinem vocis eius ⁊ in tēporibus que sunt inter eūationes. ¶ Et oportet vt bibat in dispositione qua mulget lac: ⁊ lac ouium est de reb⁹ magis conuenientib⁹ ei: ⁊ opȝ vt bibatur de eo q̄ntitas que digerat: ⁊ si sint contenti eo solo si possibile est erit iuuatiuū valde. Et si fuerit necessariū non addat super ipm aliquid si possibile est p̄ter panem mūdū ⁊ alisfidebegi cū carnib⁹ arietum ⁊ que illis sunt similia de illis que dicemus. ¶ Et qñ ahelitus redit ad rectitudinem: tūc melius est vt dimittat lac ⁊ conuertat super res acuti saporis vt vomat cū eis non ꝓpter aliud nisi illud: vt euacuet cum eo qd̄ diximus: deinde si necesse fuerit redire ad lac fiat vsqȝ ad terminum predictū: ⁊ oportet vt sit hoc regimē in anno multotiens. ¶ In flobotomia vero corū qui ꝯfirmati sunt nō opȝ vt sit occupatio neqȝ in solone

ventris eoꝝ cum medicina forti:qm̄ superfluitates in eis mouent̄ ⁊ nō separant̄:imo fiat alleuiatio in declinādo materias eoꝝ ad intestina:et administret̄ de foris qd̄ carminet ⁊ resoluat. ¶ Et de potibus ꝯuenientib⁹ eis est vt sumat̄ acori.vnč.i.ʒ.⁊ nitri tantūdem ⁊ succi caulis agrestis vsq̧ ad vnč.iij.⁊ misceat̄ totum ⁊ bibat̄ mane ⁊ vespere. ¶ Et vt sumatur eis de limatura eboris pōdus.x.sacraiati.⁊ detur eis in potu in iij.vnč.vini ⁊ butyri. ¶ Aut sumat̄ althit cū melle quantitate nucis:aut sumat̄ de squilla quātitas decem sacraiati cū sirupo squille ispissato sicut lohoc.aut sumat̄ cymini.ʒ.ʒ.⁊ mellis ꝙtitas que inspisset sicut lohoc:⁊ succus calamēti est eis valde bonus ex tribus obolis vsq̧ ad.vi. ¶ Et oportet vt vtant̄ piscib⁹ salitis in quibusdā horis sicut vtunt̄ medicina:⁊ alienent̄ ab acutis nisi ꝓpter vomitū ⁊ nisi ꝯ semitā albecikir in eo in quo sumunt̄. ¶ Et qn̄q̧ medicant̄ cū cauterio dispartito super mēbra eoꝝ sicut sinciput ⁊ sumitas capitis:⁊ super radicē epiglotis et duo tpa ⁊ collum ⁊ iūcturas manuū ⁊ pedū. ¶ Et dixerūt quidā:oportet vt cauterizētur in ꝑncipio timoris lepre cū cauterio in anteriore capite vt ꝯferat caluarie ⁊ alio inferiore illo:⁊ apud locū in quo capilli tundunt̄ ⁊ super supercilia vnū:deinde in dextra capitis:⁊ aliud in sinistra:⁊ vnum posteri⁹ super nuchā:⁊ duo apud duas cōmissuras corticales ⁊ vnū super splenē:⁊ sint cocture ille cū cauterijs leuib⁹ minutis: ⁊ quādo cauterizat̄ super caput opꝫ vt perueniat vsq̧ ad os donec excoriet̄ os saltē vicib⁹ pluribus postꝙ̄ conseruat̄ applicatio illius ad cerebrū ꝯm suam corrumpentem complexionem eius. Nam stolidi qn̄q̧ interficiunt cum hoc cum non alleuiantur manus ipsorum.

¶ De modo medicinarum conferentium compositarum. Cap.4.

De qbus sunt albedarūgi ⁊ albe qd̄ stat in loco carnis vipere ī hac egritudie:⁊ de illis ē medicamē alsulēdati:verꝫ bedarūdi hn̄t descriptionē magnā quā dixerūt indi ⁊ expti fuerūt ipm. ¶ Et de ei⁹ mō est vt sumant̄ myra.nigroꝝ ⁊ scenitaragi indi amboꝝ.ʒ.x.macropipis.ʒ.ʒ.been albi.ʒ.ij.ʒ.terant̄ ⁊ liniant̄ cū butyro vaccino ⁊ conficiant̄ cū melle:⁊ sit potio ab vno aur.vsq̧ ad.ij.ʒ.post mūdificationē corporis. Si autem sumat̄ de eo cum equali mensura sui de diamusco non timebitur eius malitia:quoniam ipsum est eius bezahar.

¶ De mō ꝯfectionis nominate bederauslia maioris. Cap.5.

Et est almebaran ꝯferēs lepre ⁊ baras ⁊ morphee ⁊ ipetigini ⁊ aq̄ citrine ⁊ pruritui ⁊ scabiei antiq̄ ⁊ ꝯfirmat rōnē ⁊ destruit obliuionē:⁊ ē bonū ꝯseruatiōi ꝯferēs sincopi:⁊ hoc medicamē fecerūt sapientes indi regib⁹ suis. ¶ ℞.myra.belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ capsie omniū an̄.ʒ.xiiij.nucis muscate ⁊ corticū thuris ⁊ meu ⁊ su.⁊ pipis ⁊ macropiperis ⁊ felgamōati ⁊ narchaisar ⁊ neremisch ⁊ condisi ⁊ succi squille ⁊ folij indi oium.an̄.aur̄.vij.⁊ albes barij boni aur̄.iiij.terant̄ medicie ⁊ cribellent̄ ⁊ terat̄ albes solū. Et qui terit ipm opilet nasum suum ⁊ nares suas ⁊ inungat eas ante illud cum butyro vaccino: ⁊ veniat eius trituratio super medicinas:⁊ sumantur de penidijs alarmu ⁊ alsahan

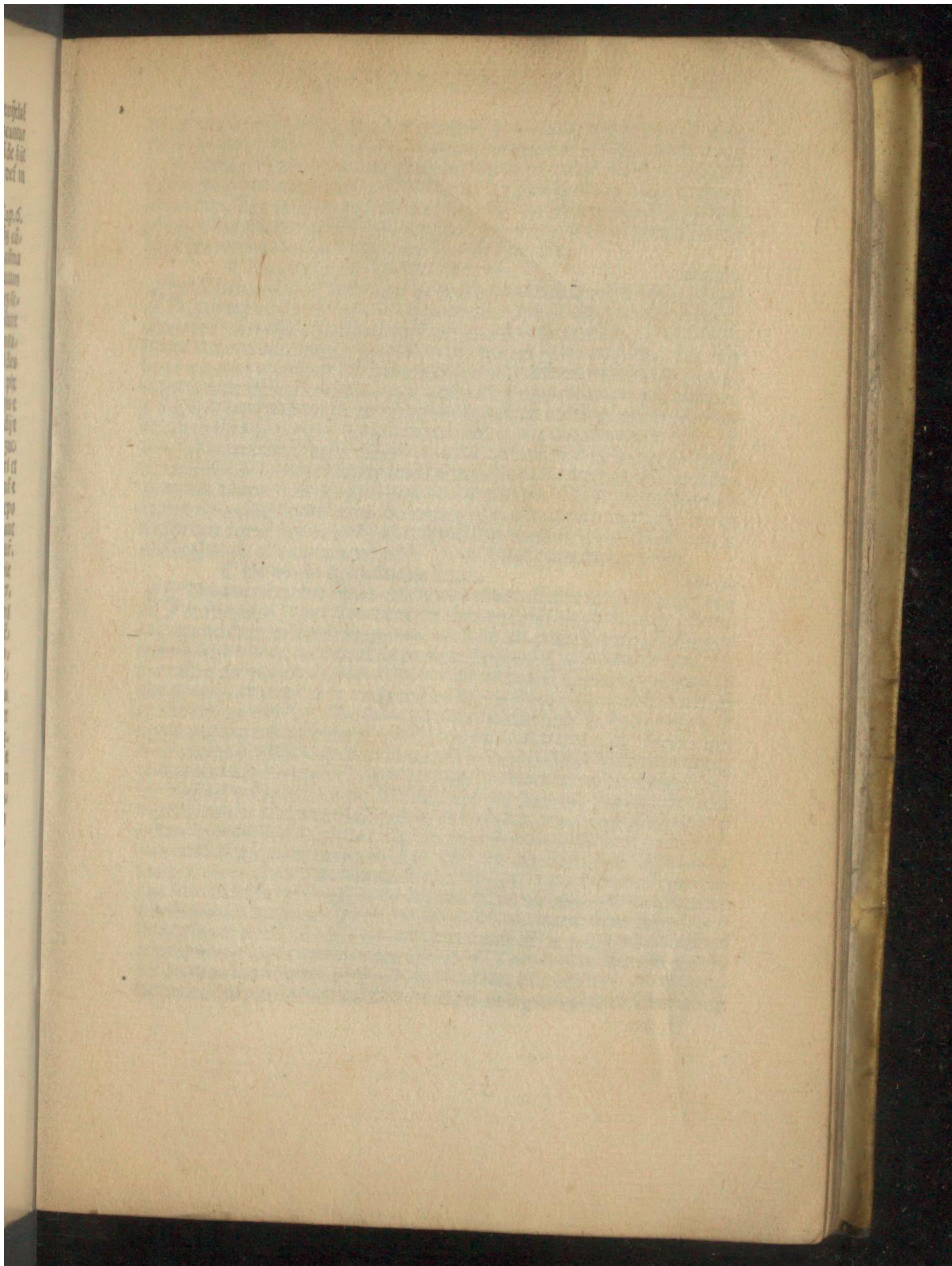
emine.ij.ꝛ.5.de baldac:terant ꝛ proijciant in ollam nouam:ꝛ proijciat desuper de aqua cū mensura qua soluant:ꝛ qñ liquefiūt remoueantur ab igne ꝛ puluerizent desup medicine ꝛ ꝯficiant cū eis bene:deide fiāt ex eis forme similes auellanis:quarum vnaqueqꝫ sit vnus aur.ꝛ det in potu omni die.i.in ieiuno cum aqua tepida aut vino.

¶ De modo confectionis alsulendati. Cap.6.

ET est medicamen induz magnum in via albe de rauilul:ꝛ ipꝫ cōfert iterum ad casum palpebrarum ꝛ albedinem capillorꝫ ꝛ asma ꝛ tremorem cordis ꝛ temperat appetituꝫ ꝛ fluxum ventris superfluum ꝛ hydropisim ꝛ icteritiam ꝛ paucitatem seminis ꝛ fistulas ꝛ canitieꝫ senum:ꝛ confert pruritui ꝛ vlceribus. ¶ R.alsulendati mundate ablute ducentos sexaginta aur. Et alsulendati qdem est vrina bircorꝫ montanorꝫ:ꝛ illud est quoniá ipsi mingūt diebus estuatiōis sue super lapides in monte qui nominat alsulendati:ꝛ denigrant lapides:ꝛ fit sicut pix pinguis subtil.ꝛ myra.bellliricorꝫ ꝛ emblicorꝫ ꝛ piperis ꝛ macropipis ꝛ lauri ꝛ nucis muscate ꝛ cinami ꝛ macis ꝛ xiloaloes ꝛ darkele ꝛ spodij ꝛ attemet ꝛ burūgi ꝛ merēis oiuꝫ.añ.aur.iiij.bdellij.200.ꝛ.60.aur.ꝛ zuccari tabarzet.134.aur.ꝛ auri rubei ꝛ argenti meri ꝛ eris rubei ꝛ ferri et allohonoc ꝛ alfelud oium.añ.aur.100.cōburant mineralia:ꝛ terant ꝛ triconizent cū medicinis ꝛ misceant omnia cum melle ꝛ butyro ꝛ reponant in vitreata viridi:cuiꝰ dosis sit duorꝫ aureorꝫ cū lacte caprino aut aqua tepida:ꝛ addant in eo de melle despumato aur.37.ꝛ butyri aur. 34.qm̄ eius ꝺcoctio erit bona:verūtñ crescit ꝛ puenit ad finē i.xxi.die

¶ De modo adustionis alfelud. Cap.7.

MAlleādo fiant lamine de ferro:deinde decoquantur myrabolani belliri.ꝛ emblici ꝛ coletur aqua eorū ꝛ ponant in vas eris ꝛ accēdatur sub eo ignis leuis ꝛ calefiat.alfelud donec rubeat ꝛ ignitum submergatur in illa aqua:deinde redeat ad igneꝫ ꝛ rubeat:cū ergo rubuerit submergat iteruꝫ in illa aqua ꝛ fiat illud.21.vice:deinde colet aqua illa ꝛ sumat fex in qua residet aliqd de felud:deinde reducat vas super ignem ꝛ ponat in eo vrina vacce ꝛ igniat ferrū ꝛ submergat in ea iterꝫ. 21.vice.ꝛ sumatur iterꝫ fex eius donec remaneant de fece eius aur.viij.ꝛ similiter fiat de ere donec compleant ex eo iterꝫ.viij.aur. ¶ Argentum vero limet cū lima donec fiat sicut terra:deinde decoquat cuꝫ aqua salis in coclearío ferreo donec adurat bene:si aūt non adurit proijciat in coclearium parꝫ sulfuris citrini qm̄ combureť:ꝛ sumant de eo.viij.aur. ꝛ totū illud sit tritū ꝛ cribellatū. ¶ Auri vero cōbustio est ita:opꝫ vt aurū limet donec fiat simile terre ꝛ sit cuꝫ eo aureus vnus ex amioch ꝛ remaneat cū auro donec liquescant vtraqꝫ simul:deinde dimittat per horaꝫ vnā:deinde limet iterꝫ ꝛ addat super ipsum aur.vnus ex alamioch: ꝛ limet iterꝫ cum lima:deinde fricat in coclearío ꝛ fundat super ipꝫ aq̄ salis:ꝛ feruea t donec consumatur aqua ꝛ remaneat auruꝫ ꝛ alamioch: deinde terat in mortario bene donec fiat sicut puluis:ꝛ misceatur cum medicinis. ¶ Mūdificatio autem alsulēdati est ſm̄ hūc modū:sumatur

de aqua alhasce ꝛ vrina vacce: proijciant᷑ ambe super alsulēdati in vase nouo in tāta q̄titate ꝙ submergant ipsum: ꝛ ponat᷑ in sole calido hora vna: deinde fricet᷑ vehemēter ꝛ colet᷑ aqua ab eo in vase nouo ꝛ ponat᷑ ī sole tribus diebus: deinde colet᷑ ꝛ sumat᷑ fex eius spissa: deinde sumant᷑ aqua alhasce ꝛ vrina sup alsulēdati: ꝛ puluerizet᷑ sicut puluerizata fuit prius: ꝛ fiat illud tribꝰ vicibus: deinde ponatur in sole .21. die donec ingrossetur: ꝛ fiat similis melli ꝛ denigretur sicut pix.

¶ De modo alsulendati minoris. Cap. 8.

Et iuuamēta eiꝰ sunt sicut iuuamēta maioris. ℞. alsulēdati colate partē vnā ꝛ alcoꝛ ptes .iiij. terat᷑ alcoꝛ ꝛ misceat᷑ cū eis q̄tū ē pondus eoꝝ de melle ꝛ quātū ipm̄ est de zuccaro ꝛ q̄tū est medietas mellis de butyro vaccino: et reponat᷑ in vitreata. et dosis eius sit aur. 1. cū lacte vaccino tepido. ¶ Modus medicamēti cōferentis lepre. ℞. myra. nigroꝝ mundatoꝝ ꝛ myrabo. citri. mūdatoꝝ ꝛ. ℥: oium. an̄. ℥. x. ameos. ℥. v. althit botribus de guarich: aque deguarich ꝛ aldeguarich ē q̄ttuoꝛ lib̄. debaldach donec ꝯsumant᷑ due tertie et remaneat: deinde exp̄mat᷑ et colet᷑ et proijciat᷑ super colatū de melle q̄ sufficit ei et detur in potu de eo lib̄. 1. et inungat᷑ super totū corpus īfirmi butyꝝ vaccinū: et sedeat in sole donec sudet: et precipiat᷑ vt ambulet post illud .70. passibus. et iaceat aliquādo super latus suū dextrum: et aliquando sup latus suum sinistrū: et semel sup ventrē suū: et semel sup dorsum suū. et cibet᷑ pane ꝛ melle q̄titate abbreuiata .vij. diebꝰ ita vt liniat᷑ ei medicine oī die.

¶ De modo epithimatis lepre. Cap. 9.

Sumatur serpens niger excoriatus et decolletur et ponatur in vas et fundant᷑ super ipm̄ de aceto forti vnc̄. viij. aque vnc̄. i. et alseitaragi humidi et radicum dragontee amboꝝ. an̄. vnc̄. xij. decoquat᷑ super ignem leuē donec decoquat᷑ serpens: deinde colet᷑ cū panno et separentur ossa a carne: deinde ponat᷑ fex in vase vitreo. ¶ Cum ergo volueris curationem precipe ei vt radat pilos superciliōꝝ ꝛ caput et linit desup ex illo tribus diebꝰ. ¶ Modus epithimatis alterius. ℞. staphisagrie et myra. nigroꝝ mūdatorum et emblicoꝝ oium. an̄. partē. 1. fricantur cum oleo antiquo et liniatur cū eo latus vel locus postq̄ abluitur cū decoctione senticis turionū ꝛ balaustie: ꝛ iterū cōburant᷑ mirabolani et galle ꝛ liniant᷑ desuper cū aceto. ¶ Cibi autē eoꝝ sunt oia que sunt velocis digestionis boni chimi sicut carnis volatiliū notoꝝ. s. eaꝝ iffedebegi ꝛ pisces humidi leuis carnis cū spēbus que sunt necessarie: et melioꝛ cibus eoꝝ est panis de simila mūdus et panis candarusij et sorbitiones facte ex eis et olera humida: et est necessarium vt permisceant᷑ cum eis que sunt sicut sicla et raphanus et porri. ¶ Et nō oportz vt negligatur administrare incisiua ꝛ ꝓprie ante mundificationem: sicut capparis ꝛ feniculū et porri. ista. n. mundificant eorum cibos a superfluitatibus et preparant superfluitates expulsioni. ¶ Cum ergo administraueris medicinas laudabiles. tunc administra etiā hoc regimen: et pisces saliti in hoc capitulo sunt valde boni eis et nos promptiores sumus sup

ista cũ volumus vt faciam⁹ eos vomere aut vẽtrẽ eoꝝ soluere. ¶ Et caꝝ lis ɔfert eis cũ ꝓpetate sua: ⁊ panis cũ lacte ⁊ melle ⁊ fic⁹ ⁊ vua ⁊ passu le ⁊ amigdale torrefacte ⁊ cartami ⁊ pinee: ⁊ q̃ fiũt ex istis conferũt eis: ¶ Et opꝫ vt cõedat in die bis ẜm mẽsurã digõnis. Nã semel cõedere no cet eis: ⁊ non bibat vinũ cũ excitaꝝ egritudo nisi paꝝ. ⁊ cũ qes est egritu dinis bibat de subtili qđ nõ ẽ antiquũ q̃ritate tẽpata consueta: ⁊ qñ ca dũt pili supcilioꝝ ex supcilijs ⁊ similiũ tũc fiat curatio cum cura alopi tie: ⁊ reliquoꝝ q̃ dicemus in libro decoratõis.

¶ De modo epithimatis alterius. Cap. 10.

Sumanꝝ staphisagrie ⁊ myrabol. nigroꝝ mũdatoꝝ ⁊ emblicorum oium. añ. pars. 1. ⁊ friganꝝ cũ oleo omphacino ⁊ liniaꝝ cũ eo loc⁹ postq̃ ablutus est cũ decoctõe senticũ ⁊ balaustie. Modus ali⁹: cõburã tur myrabolani ⁊ galle ⁊ linianꝝ cũ aceto desup.

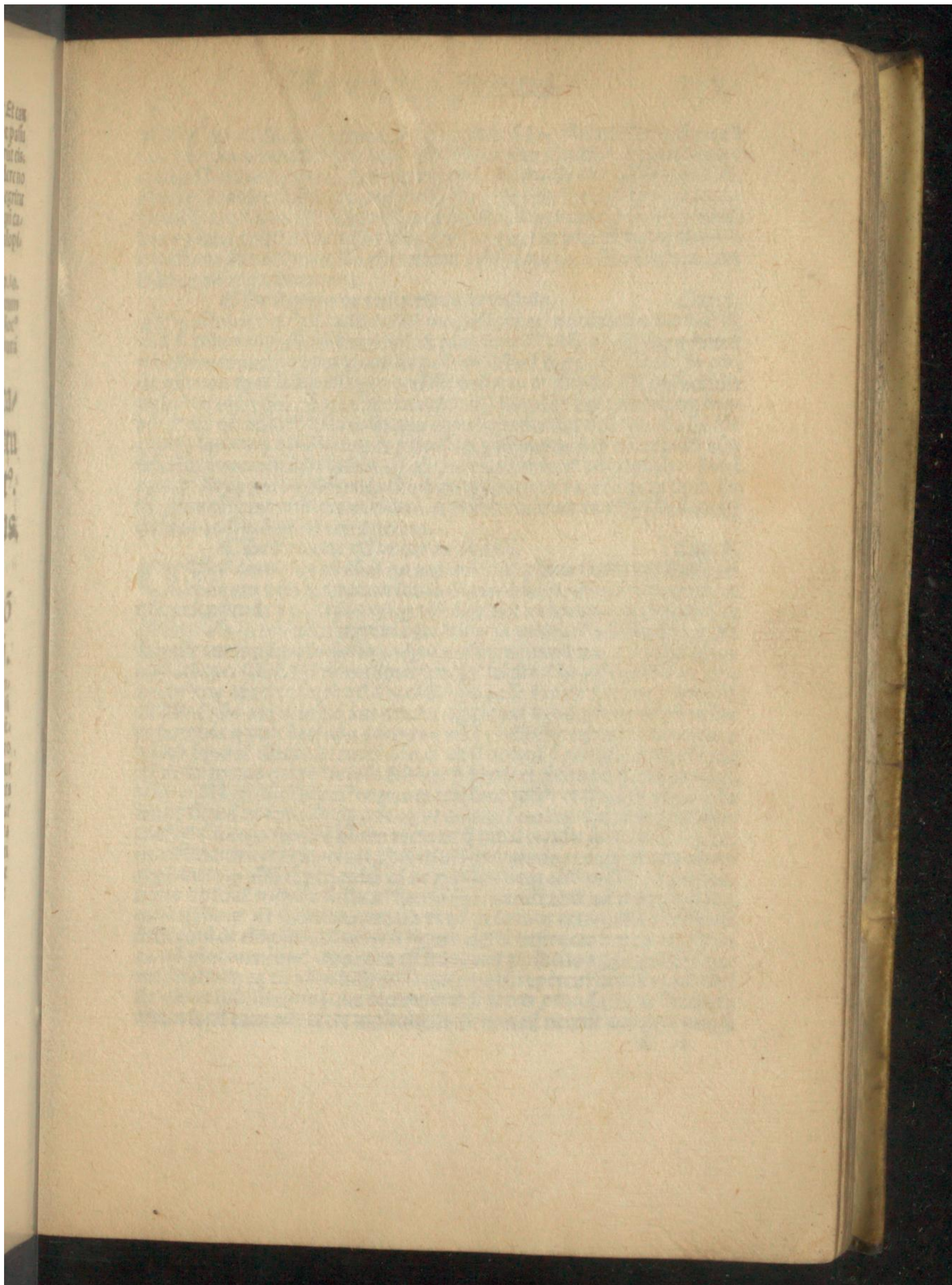
¶ Fen quarta de solutiõe continuitatis ⁊ est preter id qđ pendet cũ fractura ⁊ algebra. Et est quatuor tractat⁹.

¶ Tractatus primus de vulneribus in membris.

¶ Sermo vniuersalis de solutiõe cõtinuitatis. Capitulum. j.

Iam oñdimus in libro pmo spẽs solõis cõtinuitatis ẜm modos q necãrij fuerũt in loco simili illi: ⁊ volumus nũc inuere sũmas de spẽbus eaꝝ: q̃s oꝫ nobis eẽ notas añ illud qđ volumus declare. ¶ Dico ergo q̃ nos conamur in qbusdã mẽbris quoꝝ cõtinuitas est soluta vt redeat eoꝝ ɔtinuitas sic̃ fuit: ⁊ illđ sic̃ i carne. ⁊ conamur in qbusdã eoꝝ vt remaneat ɔtactus eoꝝ cũ ɔseruatiõe: lꝫ nõ redeat ipsoꝝ ɔtinuitas ⁊ illud in ossib⁹ nisi in ossib⁹ pueroꝝ ⁊ infantiũ. In eis. n. qñqꝫ spaꝝ redit⁹ ille. ¶ De neruis ṽo ⁊ venis dixerũt quidaꝫ medicoꝝ q̃ nõ redeunt ɔtinuitati: imo fortasse remanet in eis ɔtactus ɔglutinatio nis ɔseruatiõe currẽte sup eos ⁊ ɔiũgit eos. ¶ Et dixerũt qdeꝫ q̃ illud nõ ꝓuenit nisi in arterijs solis. Ga. ṽo iã ɔtradixit eis istud ⁊ dixit: imo qñqꝫ incarnaꝝ arterie p testimoniũ expiẽtie. ⁊ cũ ɔcessiõe rõciuationis. ¶ Testimonio ṽo qm̃ nos iã vidimus arteriaꝫ q̃ est sub basilica ⁊ caput

arterie tpis ꝛ cruris icarnari. ¶ Et ꝯcessiōe q̄ ē ex rōcinatiōe: qm̄ os est extremitas in duritiei ꝛ nō icarnat nisi parū in īfantibꝰ. ꝛ caro q̄ extremitas ī lenitate icarnat. ſꝫ vene ꝛ arteria ſūt medie iter oſſa ꝛ carnē. q̄re oꝫ vt ſit eaꝝ diſpō iter carnē ꝛ oſſa ergo ſūt minꝰ recipiētes incarnationē ꝙ caro. ꝛ facilꝰ ſuſcipiētes eā ꝙ oſſa: ꝛ icarnant qn̄ ſectio ē minima ꝛ pua: ꝛ corpꝰ eſt hūidū ꝛ lene. ꝛ nō icarnat in diuerſificato ab eo: ꝛ hic eſt modus diſputatōis rhetoꝛicus vel theoꝛicus. ꝛ illud in quo confiditur eſt experimentum.

¶ De ſumma de vulneribus in mēbꝛis. Cap. 2.

Membꝛa ī qbꝰ cū cadit vulnꝰ magnificat eiꝰ nocumētū ꝛ iterficit ſꝫ plm ꝛ foꝛtaſſe nō iterficit niſi raro ſunt ſicͤ veſica ꝛ cerebꝝ ꝛ renes ꝛ iteſtina minuta ꝛ epar ꝯuis ſit poſ͛e vt ſaluet ſup ea cū ē leue. In coꝛde aūt non ſpat ſalus cū in eo accidit vulnus. ¶ Et plm ille cui accidit vulnꝰ in vētre ſuo cū accidit ei nauſea aut ſingultꝰ aut ſolo vētris moꝛit. ¶ Et qn̄ vulnꝰ ē in loco in quo oꝫ vt vehemēs fiat doloꝛ ꝛ apā ſiͤ ſūt capita lacertoꝝ ꝛ poſterioꝝ et ꝑpe illoꝝ q ſūt neruoſi et nō accidit apā ſigt illud nocumētū itrinſecū ad qꝺ ꝯuertunt mēe: et nō puenīūt ad vulnus. ¶ Et opꝫ vt tu obſerues illud qꝺ dicemus in ca. vlceꝝ. de iudicijs in qbus cōicant vulnera et vlcera. et poſt poſuimus ea vſqꝫ illud attendentes ad illud qꝺ eſt conueniens.

¶ De ſermone vlī de cura vulnerū. Cap. 3.

Vulnꝰ carnoſuꝫ nō euat qn aut ſit ſectio plana recta: aut ſectio rotūda aut hn̄s latera: aut ſectio cū diminutōe aliquātule carnis. ꝛ qn̄qꝫ eſt ꝓfunde penetrās ꝛ qn̄qꝫ diſcooptū. ꝛ vnicuiqꝫ eoꝝ ē regimē. et cōicant oīa in retētiōe ſanguis currētis et iā poſuimꝰ ad illud ca. ¶ Et foꝛtaſſe curſus ſangīs ꝙtitate tēpata ꝯfert vulneribus. ꝛ ꝓhibet apā ꝛ opilatōeꝫ et febꝛē. Nā de melioꝛibꝰ cū qbꝰ itēdimꝰ in vulneribꝰ ē vt ꝓhibeamꝰ eoꝝ apationē: qm̄ qn̄ n̄ accidit apā poſ͛e ē vt eiꝰ fiat curatio: verū cū illic ē apā aut attritio aut ꝯtuſio aggregat in vacuitate eiꝰ cū vulnere ſanguis q vult fieri apā aut pus ꝛ nō ē poſſibilis curatio vulneris: ꝛ dū nō ꝑparat illud. tūc curet apā. ¶ Et ſi retinet ī ꝯtritiōe ſanguis tūc nō fit ſecuritas ꝙ ipſiꝰ reſoſ͛o feſtinet ſi fuerit ei ꝙtitas q̄ ſit curandū et tēſio et illꝺ cū ꝯuerſiōe eiꝰ in pus et reſoſ͛one ipſiꝰ: et illud fit cū oī caſ͛o leui ꝺ illis q̄ tu ſcis. Et pp hoc oꝫ vt adiuuet curſus ſanguis qn̄ abbꝛeuiat. ¶ Cū ergo ſectio ē plana recta de q̄ nihil cecidit ſufficit in regimine eiꝰ ſtrictura et ligatura et ꝓhibitio ſāguinitatis et aquoſitatis ab ea: et ꝓhibere ꝙ aliq̄ reꝝ cooplat eā neqꝫ pilus neqꝫ aliꝺ poſtꝙ tu ꝯſeruaueris ꝯpſ͛onē mēbri ꝛ ſollicitꝰ fueris in h̄ ne attrahit ad mēbꝝ niſi ſanguis nāl̄is. ¶ Et fuerit magna ita vt nō ꝯcurrant extremitates eiꝰ: qm̄ ſunt rotūde elōgate aut diuerſe figure aut iā deſtructa ē ex ea caro pauca nō plurima: tunc eius cura eſt futura: et ꝓhibitio aggregatiōis humiditatis in ea cū adminiſtratiōe exiccantiū repercuſſiuoꝝ: et adminiſtratione ſubtiliantiuꝫ que dicemus: et ſi fuerit ꝓfunda: tunc ſtrictura etiam facit eam adherere multotiens: et non eſt neceſſe detegere eam ſi

est possibile illud:⁊ illud est quando non confert strictura cum ligatu
ra firmans eam:⁊ fortasse necessarium est detegere eam:sicut ostendam
⁊ proprie vbi nõ cadit strictura bona super radicẽ ꝓfundi:quare effun
duntur ad ipm̃ materie ꝓpter debilitatẽ eius ⁊ dolorẽ qui necessarius
est:⁊ ꝓpter dispõnes quas dicam in cap.vlcerũ. ¶ Et si est necessarium
vt detegat nõ erit excusatio quin ponatur cottũ ⁊ qđ currit cursu eius
super eius orificium exiccans ipm̃ ꝓprie vbi strictura nõ cadit super ra
dicẽ sicut diximꝰ:aut est eiꝰ ꝑparatio talis ꝙ nõ est possibile mãm malã
effundi ab ea:aut est in ea os:aut concauata est ⁊ facta est fistula ⁊ sit in
ea humiditas mala valde:⁊ est tunc in iudicio vlcerum nõ vulnerum.
¶ Et dixit sapiens ꝙ vulnus nõ indiget nisi ligatura aggregãte labia
quãdo querit adherẽtia ⁊ incarnatio:verũ si fuerit necessariũ vt nasca
tur in ea caro tunc nõ est in eo necessarium illud:sed est necessaria aliqũ
ligatura cũ qua effundatur sordities ex orificio eius:⁊ aliquãdo ligatu
ra sit tali mẽsura qua retineat medicamẽ desuper. ¶ Inquit.⁊ sufficit
vt sit orificio vulneris locꝰ:ex quo effundatur sordities semper per na-
turam:aut ita vt cadat perforatio illic aut vt tu figures ipsum cũ illa fi
gura. Ego enim iam sanaui vulnus magnũ cuius ꝓfunduz erat vbi est
genu ⁊ ipsius orificiuz in coxa preter ꝙ fecerim ⁊ orificium aliud infe-
rius apud genu. Sed ꝑparaui coxam tali ꝑparatione ꝙ ꝓfunduz fuit
superius ⁊ orificiũ inferius:quare sanatũ est absq̧ perforatiõe i ĩferio-
ri parte:⁊ similiter qñq̧ suspẽduntur brachiũ ⁊ palma ⁊ alia taliter ꝙ
orificiuz semper est inferius:h est ergo sermo eius. ¶ Et dico ꝙ fortasse
tibi cadet vulnus vt tibi erit necessariuz incidere cõplete ⁊ secare mem
brum. ¶ Cum autem ex vulnere abscinditur caro plurima:tunc neces-
saria sunt ea que carnem nasci faciunt ⁊ nõ sufficit illud quod exiccat
⁊ ꝓhibet. Et fortasse nocet exiccatiuum ⁊ ꝓhibitiuum ex parte qđ repel
lit materiaz ex qua nascit. ¶ Et qñq̧ est ꝓfunditas ⁊ diminutio ossiuz
taliter ꝙ nõ est possibile vt nascatur cõplete:quare remanet ꝓfundum:
sicut qñq̧ accidit vt nascatur plus ꝙ̃ sit necesse:quare est caro addita.
¶ Et opz vt cibet eger qui vult vt nascat caro in vulnere suo cibo lau-
dabili boni chimi:⁊ qñq̧ est illud qđ facit nasci:ita ꝙ possibile est ei vt
faciat nasci carnez:cutẽ vero nõ facit nasci cuz iam abscissa est totaliter
imo nõ facit nasci loco eius nisi carnem durã supra quã nõ nascitur pi-
lus:venarũ autem rami multotiens eminẽt ⁊ nascunt sicut caro. ¶ Et
de vulneribꝰ sunt quedã habẽtia timorem sicut vulnera cadẽtia in ner
uis ⁊ extremitatibꝰ lacertoꝝ:⁊ dicam ea in ca. dispositionum neruoꝝ:⁊
multotiens sequunt ea accidẽtia mala sicut illud quod seqtur vulnus
extremitatis lacertoꝝ de alteratione coloris ⁊ casu pulsus post spissitu
dinẽ ⁊ paruitatẽ ⁊ perducit ad sincopim ⁊ casum virtutis:⁊ qñq̧ seq-
tur ea spasmus. ¶ Et silr illa que cadũnt ante genu apud rotulam qm̃
sequũtur ea accidentia mala:⁊ sunt permanẽtia a qbus parũ liberant.
¶ Et quando accidit spasmus ex huiusmodi vulneribus lacertosis et
non recipit curationem:tunc curatio est incidere lacertum in latitudi-

ne:ꝛ est voluntas vt destruatur operatio lacerti:veruꝫ illud est de illis que opꝫ vt postponanꝭ quantū est possibile. ℭ Et curetur spasmus ꝛ ꝑmixtio rationis cū re alia preter eam:ꝛ sicut vulnus geniculi. ꝛ fortasse enim necesse est vt ponatur cum sectione durar vt sit festinatio in apostematibus eius ꝛ vlceribꝰ ipsius ꝛ vulneribꝰ cuꝫ flobotomia ꝛ solutione ventris:ꝛ prohibitione incarnationis donec mundificentur mundificatione vltima deinde incarnentur.

ℭ De cognitione eius quod facit nasci ꝛ quod incarnat ꝛ qđ sigillat ꝛ quod corrodit ex medicinis. Capitulum.4.

Medicamen faciēs nasci carnem est illud qđ coagulat sanguinem sanū in carnem. Quod si fuerit exiccatio ei vehemēs ꝓhibet sanguinem stenientem:quare nō habebit materiā caro. Et si est ei abstersio vehemens remouet eū ꝛ facit eū currere:quare consumit materiā inuētaꝫ carni:ergo opꝫ vt non sit ei plurima exiccatio:immo vsqꝫ ad terminum neqꝫ abstersio fortis valde:imo abstersio pauca in tanta quantitate vt abstergat sorditiem absqꝫ mordicatione ꝛ non indiget stipticitate de qua est curandū. ℭ Et oꝫ iterū vt sit in caliditate ꝛ frigiditate in cōplexione sua si fuerit separata cū contrario:ꝯm quantitatē separatiōis ꝛ si non fuerit separata separatione de qua cureꝭ:tunc assimileꝭ calido valde calidū valde:ꝛ frigido valde frigidū valde. ℭ Et obserueꝭ iterū impressio medicine in loco vt opponatur ei si superfluit in malitia complexionis. ℭ Medicine autēꝫ incarnatiue sunt ille que aggregant inter duo elongata:ꝛ non oportet vt operētur nisi in superficiebus amborum facientes adherere inter ea vtraqꝫ cū rore qui est in substātia āborū:ꝛ si fuerit sanguis purus:tūc est illud qđ exiccat sanguineꝫ plurimū sufficiens cū eo in adherētia cū exiccatione vehementi veloci antequā fiat pus:ꝛ non firmatur ei illud nisi fuerit cum illo superfluitas virtutis in exiccando. ℭ Uerum oportet ne sit abstergens:quoniam abstersio est contraria intentioni que est in eo:quoniam intentio in eo est ponere illud quod colligitur de sanguine nutrimentū ꝛ adherentiā:ꝛ abstergens abstergit illū sanguinē:quare dispartiꝭ ergo cōsumit materiā qua expectaꝭ cōglutinatio. ℭ Et nō indiget diminutione in exiccatione:sicut indiget ea illud qđ facit nasci. Quoniā faciēs nasci indiget vt currat ad ipm mā:ꝛ illiꝰ materiei cursum ꝓhibet exiccatio:ꝛ incarnatiuū nō indiget:immo indiget incarnatiuum exiccatioe fortiore ꝛ pauca stipticitate. ℭ Cōsolidatiuū vō sigillatiuū vehemētius idiget stipticitate ꝙ illa duo:qm̄ est ei necessariuꝫ vt recuperet qđ est per nām vehementioris exiccatiōis.s.cutē:ꝛ qm̄ indiget vt exiccet humiditatē extraneam ꝛ radicalē vehementē. Et illud qđ est ante ipm eget vt exiccet humiditatē extraneā exiccatione plurima ꝛ radicalē cū mēsura que ꝯglutineꝭ ꝛ ingrosseꝭ ꝛ nō minuaꝭ ex substātia. ℭ At corrosiua diminuens carneꝫ opꝫ vt sit vehemētis abstersionis valde. ℭ Et illud qdem qđ est rectū in curatione vulnerū.qn̄ perforatur est vt nō approximet eis aq̄.

Et si fuerit necessariuz et non suffert eger a balneatiõe: opz vt ponatur super ea de emplastris et de pãno infuso cũ oleo ẜm modos ligationis et nõ permittatur aqua peruenire ad ipsum.

¶ De perforatione vulneris et aliorum cum oportet vt disco/periatur. Capitulum. 5.

Dixit Gal. Opz vt secces ex loco eius vehementioris eminentie et vt inclines ipsum: et nõ sit tractus perforationis nisi ad partez ex q̃ est possibile currere pus ad inferiora. ¶ Et vt obseruentur in perfora/tione alesuirati et ruge ẜm modũ quem diximus in caplo vulnerũ et du belle nisi in eis que excepimus. In eis vero que sunt sicut inguina et subascelle: opz vt vadat perforatio cuz cute in natura. ¶ Deinde ponã tur desup exiccatiua absqz mordicatiõe de illis q̃ sunt posita in tabulis medicinarũ singulariũ: et puluis olibãi melior est in eis q̃ olibanũ: qm̃ illud est vehementius stipticum. ☞ Et rectuz quidẽ est in curatione vul nerum cũ perforantur ne approximet eis aqua: et si fuerit necessarium: et eger nõ suffert a balneatione: tunc opz vt vulnus occultetur sub em/plastris conuenientibus tectis cũ pannis infusis cum oleis ẜm modũ cooperture que separat inter aquã balnei et humiditatẽ eius inter vul/nera: aut ingenietur ei aliqđ ingenioꝝ possibilium in ipso.

¶ De regimine vulneꝝ habentiũ apostema et dolores. Cap. 6.

Necessariuz est in huiusmodi vulneribus alleuiare dolorem et cre/dere ꝙ vulnus nõ cõsolidatur omnino dũ apostema nõ sedatur. ☞ Et illud quidẽ nõ completur nisi cum eo in quo est exiccatio et infri/gidatio in principio rei et mollificatio in secũdo: et administretur in eo cura apostematũ oĩno. ¶ Et qđ est ꝓprium in hoc cũ cõitate sui iuuamẽ ti in omni mẽbro a capite vsqz ad pedes est vt sumatur granatuz dulce et decoquat cuz vino pontico et emplastret cũ eo locus. ☞ Et opz vt ob/serues illud ad qđ conuertitur dispõ apatis sicut si tu administraueris vnguentũ nigruz et videris vulneris ruborem vehemẽtẽ fieri et vesicari declina ad infrigidantia et ad vnguentũ album. Et si videris ipm mol lificari aut indurari: et tu iam administrasti albũ: admistra nigꝝ et alia.

¶ De regimine vñi in vulneribus viscerum interius. Cap. 7.

Intentio in eo qđ existimamus ꝙ est fissura aut disruptio interius est vt incarnetur et nõ dimittatur sanguis congelari in interiorib' ita vt ꝓhibeatur fluxus sanguinis. ☞ Et medicine cõferẽtes in vtrisqz intẽtionibus ꝑmis sunt sicut vestimẽta qñ decoquunt in aceto: aut def in potu de cẽtaurea maiore põdus. ʒ. i. et terre sigillate in hoc inest cura tio magna. ¶ Illud aũt qđ in potu sumit cã flux' sanguis est sicut da/uich. i. et. 5. de semine iusquiami al. cũ aqua mellis et reliq̃ medicine ꝑdi dicte in ꝓhibitione sputi sanguinis et flux' sanguis. ¶ De vulnere aũt et fissura apparẽtibus dixit sapiens ꝙ in dispõne mirach vẽtris donec egrediant quedã intestina: opz vt scias qũo applices intestina et intro/mittant. ¶ Qđ si egrediat aliqd de zirbo oz vt scias an sit necessariũ vt

ligek cū ligatura firma aut nō: ⁊ an suak vuln⁹ aut nō: ⁊ qualr sit via in
suendo ipsum. Et Gal. quidem dixit anathomiaz almirach: ⁊ diximus
nos ipm in anathomia. ¶ Et pp illud qd iā diximus in anathomia lo/
cus illorū ē minoris timoris cū disrūpik q̄ locus aluourati. Et aluoura
ti qdē est mediū corpis vtriusqз lateris mēsura q̄ttuor digitoꝝ ab albo/
rati. i. vmbilico. ⁋ Inqt. Qm̄ fissura cū accidit i loco alborati egrediūk
cū ea itestina plus etredit⁹ eoꝝ i ea ē difficilis. Et illd iō: qm̄ res q̄ tenet
eā nō ē nisi duo lacerti descēdētes i lōgitudie corpis q ꝓtēdūk ex pecto
re vsqз ad os pectinis: et pp illd qñ disrūpik vn⁹ horū duorū lacertoruз
opз vt egrediak ps itestinorū et augmētak inde disruptio. Et illd ideo
qm̄ lacerti q sūt in vtrisqз ilijs plus coartāt ipm: verū ē ei i medio lacer
tus fortis ꝯtinēs ipз. ⁋ Si aūt ꝑparek vt sit disruptio magna egrediek
nūeratio itestinorū: quare erit eorū itermissio vehemētior et difficilior.
In vulnerib⁹ aūt ꝑuis si nō succurrak cū intromissiōe itestini iflatur et
ingrossak: et istd pp illd qd gñak in eo de vētositate q̄re nō igredik ex illa
disruptiōe. Et pp illud saluiora vulnera accsitia i mirac disrūpētia sūt
illa q̄ sūt equalis magnitudis. ⁋ Inqt. Et indigēt illa vulnera reb⁹ q̄t/
tuor: quarū ꝑma ē vt reducak intestinū apparens ad locum qui est eiꝑ
prius: et secūda vt suatur: et tertia vt ponatur super ea medicamē con
ueniens: et quarta vt sit sollicitudo ne proueniat alicui membrorū nobi
liū ꝑpter illud timor. ⁋ Pone ergo q̄ sit vulnus tante q̄titatis vt non
possumus ꝑpter puitatē eius itromittere intestinum ꝑcedens ab eo. Et
qdē est nobis necessariū vt resoluam⁹ illā vētositatez: aut vt dilatemus
ipsaз disruptionē: ⁊ vt dissoluam⁹ vētositatē est melius si pole est in ea.
⁋ Et cā qdē in inflatiōe intestini est frig⁹ aeris: pp illd ergo opз vt sub/
mergatur spōgia in aqua calida ⁊ exprimas ipsam ⁊ vapores ipsum: ⁊
vinū stipticū qñ calefit ēt est iuuatiuuз in hoc loco: ⁊ illud qm̄ calefacit
plus q̄ fit calefactio aque ⁊ cōfortat intestinū. ¶ Qd si hec cura nō re/
soluit inflationem intestinoꝝ: tunc administrek amplificatio vulneris.
Et conueniētius instrumētoꝝ ad hāc sectionē est instrumētū qd cogno
scitur ad perforādas fistulas. Cultelli autē ꝑforādi acuti ex duab⁹ par/
tibus facti ad caput caueank. ⁋ Et rectior figurarum et preparatio in
infirmo est vt si fuerit vulnus lesuз vadēs ad partē inferiorē sit figura
et preparatio ad superiorem. Et si fuerit vulnus vadens ad superiorē:
figura et preparatio vadant ad inferiorem. Sit ergo intentio tua quā
intendis in vtrisqз rebus simul vt non cadant reliqua intestina super
intestinum cuius infersus apparet. ⁋ Et cum tu posueris hanc tuam
intentionem: scias q̄ si fuerit vulnus in parte dextra: tunc oportebit
vt facias egrum declinare ad ptez sinistrā. Et si fuerit in pte sinistra fa
cias eū declinare ad dextrā: et sit intētio tua semp vt ponas ptē in qua
est vulnus altiorē parte altera: hec est eni res q̄ est cōis oibus istis vul/
neribus. ⁋ Cū ergo seruank intestina in locis suis q̄ sūt eis ꝑpria post/
q̄ reducta sunt ad ventrē cū vulnera sunt magna: tūc necessari⁹ ē mini
ster edoctus. Et illud iō qm̄ oportet vt teneat locū illius vulneris to/

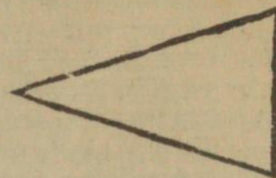
tum manu sua deforis ꝛ colligat ipm ꝛ aggreget ꝛ deteget de eo aliqd ministro suenti ipm ꝛ redeat ad illud qd iam suetu est de eo et ꝛ aggreget ipm ꝛ colligat paulatī donec suat vuln⁹ totu futura decēti. ¶ Et ego narro tibi illud qd meli⁹ est de assuitione vētris. dico ergo qm ꝓpterea ꝙ res q̄ est necaria est vt comprehendat illud qd est inter mirac ꝛ siphac iam est necariu tibi vt incipias ꝛ intromittas acu in cute defo ris ad interiorem partem. cu ergo penetrauerit acus in cutē ꝛ in lacertum eūtem ſm rectitudinē in longitudine ventris toti⁹: dimitte marginem siphac in hoc latere ꝛ non intromittas in ipm acum ꝛ fac penetrare acum in marginem aliu deintus ad exteriora: deinde fac penetrare eam ab intus ad exteriora in margine alio mirac ꝛ cu feceris eam penetrare: tunc fac penetrare eam scdo in hoc eodem margine mirac aut deforis ad interiora: ꝛ dimitte marginem siphac q est in hoc latere. fac ergo penetrare acum in latus aliud deintus ad exteriora: ꝛ fac eam penetrare cum tua penetratione in siphac in marginem mirac qui est in parte eius donec facias eam penetrare totum: deinde incipe iterū ab ab hoc eodem latere ꝛ sue ipm cum margine q est siphac in latere alio: ꝛ extrahe acu ex cute quam penetrauit: deinde reduc acu i illaꝫ cutem ꝛ sue marginem siphac qui est in latere alio cum hoc margine mirac ꝛ extrahe eam ex cute que est in parte eius: ꝛ fac illud vna vice post aliaꝫ vsqꝫquo suas vulnus totu ſm illud exemplu. ¶ In mensura aut q̄ sunt inter duo puncta caueat superfluitas in latitudine ꝛ strictura: quoniā amplitudo non tenet ſm ꝙ oportet ꝛ strictura adunat. ¶ Et filum iterum si fuerit chordosum adiuuat ad disrumpendum: ꝛ si fuerit molle abscindit ꝛ ligat leue duru: ꝛ similiter si profundaueris puncturaꝫ in cute. nam si fuerit longinqua a punctura veru remanserit de vacuitate intra ipm ꝛ extra eam non incarnat: ꝛ serua equalitatem illic etiam. ¶ Inqt. Et pone intentionem tuam in suendo ventrem adherentia siphac cu mirac. fortasse enim adherebit ꝛ incarnabit: quoniā est neruosum. ¶ Et iam consuerunt ipm qdam ſm huc modu: oportet ergo vt figamus acu in margine mirac exteriore ꝛ faciamus ea penetrare ad interiora ꝛ dimittamus marginē siphac totu: deinde reducamus acuꝫ ꝛ faciamus eaꝫ penetrare: deinde penetret acus ex contrario partis quā penetrauit: deinde faciamus penetrare in marginē aliu de marginib⁹ mirac ſm hoc. Et iste modus consuendi est melior consuitione cōmuni que cōprehendit q̄tuor margines in penetratione vna. ꝛ illud ideo qm cu hac consuitione iteru quaꝫ iaꝫ diximus iā cooperit siphac retro mirac: ꝛ continuat cu eo coopertura decenter. ¶ Inqt. Deinde pone sup ipm de medicinis incarnatiuis ꝛ necitas ad ligandu est vehemētior in his vulnerib⁹: ꝛ madefac lanam marahaze cu oleo calido paru ꝛ inuolue super alibreni ꝛ alibreni sicut vadūt. Et clysteriza ipꝫ cu aliquo mollificatiuo etiaꝫ sicut olea ꝛ mucillagines. ¶ Et si vulnus iam peruenerit ad intestina ꝛ suisti ipꝫ. tūc regimen sit illud qd diximus: verūtamē opꝫ vt clysterizet cu vino nigro stiptico tepido: ꝛ proprie si vulnus iaꝫ

consutū fuerit: aut appropinquerit minuta intestina: qm̄ intestinū ieiu nū non sanat oino ex vulnere qđ in ipso accidit ꝓpter subtilitatem sui corporis ⁊ multitudinē eius qđ est in eo de venis: ⁊ ꝓpinqtatē suaȝ ad materiaȝ neruoꝝ: ⁊ multitudinē effusionis colere ad ipm̄: ⁊ vehemen tiaȝ caliditatis ei⁹: qm̄ est magis ꝓpinquū epati q̄ intestina alia. ¶ Inferiora vero ventris propterea ꝙ sunt de nā carnis sis de medicatione ipsorū confidens. ¶ Inqt. Gal. lib. de ingenio sanitatis. Et sit intentio tua apud disruptionē mirac vētris cū siphac vt suas eam consuitione conglutinante siphac cū mirac: qm̄ est neruosuȝ tarde icarnationis cū alio: ⁊ illud cū modo suitionis quaȝ diximus: qm̄ ipsa aggregat ⁊ conglutinat in pūctura siphac. ¶ Inqt. Et intestina cū egrediunt. tūc confert vinuȝ nigrū forte. ⁊ calefiat ⁊ submergat in eo lana ⁊ ponat desup: qm̄ ipsa dispgit inflāmationē eoꝝ ⁊ detumescere ea facit. si aūt non fuerit pn̄s. tūc administra q̄sdaȝ aquas stipticitatis fortis calefactas. ꝙ si non fuerint pn̄tes. tūc vapora ea cū aq̄ calida donec detumescāt. si aūt non ingrediunt in illud amplificet locus. ¶ Inqt Hypo. Cuȝ egredit zirb⁹ ventris in vulnere: nece est vt putrefiat qđ de eo egredit q̄uis moret tēpore paruo. ⁊ est in hoc vehemēti⁹ q̄ itestina ⁊ epar: qm̄ itestina ⁊ extremitates epis si non remanēt exteri⁹ spacio longo donec infrigidētur valde vehemēter: tūc cū ingrediunt ventrē ⁊ incarnat vulnus redeūt ad naturas suas. zirb⁹ vero lȝ moret tēpore paruo tū nece est vt qđ ex eo qđ apparet ingredit vētrē putrefiat: ⁊ ꝓpter illud ꝓperant medici in incidēdo ipm ⁊ nō itromittūt qđ de ipso apparet in vētrē. ꝙ si inueniat in zirbo diuersum ab hoc illud est valde parū ⁊ fortasse nō iueniť. ¶ Et si egredit aliqd de zirbo: tūc nece est tibi vt scias an oporteat incidi an non ⁊ an oporteat sui vuln⁹ an non: ⁊ qualiter suatur. Nam si vulnus cadat in aluouarat ⁊ est mediū vētris. tūc est pluris timoris: qm̄ sūt extremitates lacertoꝝ coopte super vētrē. Si aūt fuerit in ilijs: ⁊ sunt a duab⁹ lateribus medij vētris a dextra ⁊ sinistra q̄si q̄tuor digitis. tūc est saluior: qm̄ nō est in eo aliqd de extremitatibus lacertoꝝ neruosoꝝ. ¶ Loci vero aluourati sutura iteruȝ est difficilis. ⁊ illud iō qm̄ itestina emināt ⁊ egrediunt a disruptione q̄ est in hoc loco ⁊ redit⁹ eoꝝ in hoc loco est difficilis: ⁊ illud q: illud qđ plicat ea in retētione eoruȝ est duo lacerti ꝓtēsi in longitudine vētris carnosi q descēdūt ex pectore ad rachaba ⁊ est os pectinis. Et ꝓpter illud qn̄ cadit vulnus in hoc loco incidūt hos lacertos. ⁊ est eminentia intestini vehementior: qm̄ lacerti qui sunt in illo continent ipsuȝ. ⁊ non est ei in medio lacertus fortis retinēs ipm. ¶ Si aūt ꝑparat cum hoc vt sit vulnus magnum. tūc necesse est vt emineat ⁊ egrediatur ex eo neruus intestinorum ⁊ quare sit intromissio eorum difficilior.

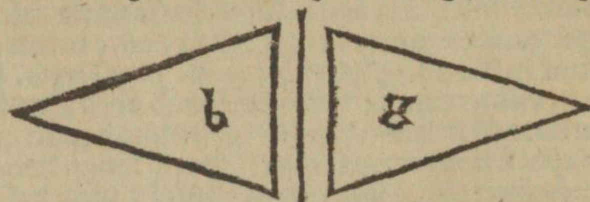
¶ De qualitate ligandi vulnera. Cap. 8.

Vulnera aūt ⁊ fissura apparētia cū vis vt icarnentur. tūc fac illud qđ dixit sapiēs de illis q sunt hui⁹ artis. ¶ Inqt. Cū vis vt icarnet huiusmodi fissura. tūc adheret ei ligaturā icipiētē ex duob⁹ capiti

bus non aliam de ligaturis. Qd si fuerit magna erit tibi necessarium vt adherere ei facias puluillos triágulatos. & si fuerit locus decliuis indiget futura etiá: & puluilli qdem triágulati meliores sunt in aggregádo labia vlcez q̃ quadrati: qm̃ coartát sup fissurá tm̃: & situs pulutllorum triangulatorum est s̃m hoc exemplum linea recta inter duos pulutllos sit fissura: & duorum pulutllorum triangulatorum: vnus sit b. & alter g. decenter compositi s̃m figuram quá vides. Cum ergo ligatur locus iste & cadit ligamé duorum capitũ est ligamẽ tenens super locum fissure vehemétius q̃ si fuerint quadrati.

Et non licet vt non sit in applicatione vlcerum ligamen non habens duo capita: & isti sunt pulutlli: triangulati et figurá stringendi.

¶ Et dr̃ in li. de ingenio sani. Quidá hõ habuit vuln' cui' p̄fundũ erat p̄rimũ inguinib': & ipſi' orificiũ p̄rimũ genu & sanauimus ipm sine p̄forat iõe penit' ita q̄ posuim' sub genu ei' pulutllos: & p̄parauim' ipm taliter q̄ factũ ẽ orificiũ eius directũ cũ facilitate: & sil'r fecimus de vulnere qd fuit in coxa & brachio & sanata sũt oia. ¶ Jngt ille qui iá p̄ueni dit in experiẽtia. Scias q̄ vulnera idigẽt vt fiat sanies si posẽ ẽ ei situs ad hoc vt penetrẽt cũ ea reliq̃ q̃ sũt illic meliora, & velocioris alteratõis. Sil'r vulnera disrupta elõgatoꝝ labioꝝ egent vt aggregent cũ ligamẽto aggregáte labia eoꝝ nisi fuerit sup ea ex illo dolor: aut fuerit aposa: qm̃ dolẽt pp illd q̃uis sit cũ facilitate: aut fuerit lacert' q̃ sit disruptus in latitudie: qm̃ tũc nõ aggregaẽ: imo ponaẽ i medio liciniũ timẽdo ne incarneẽ cutis et remáeat lacert' nõ icarnat'. ¶ Jngt. Et sil'r qñ scindimus cuté capitis ponim' iter labia aliqd qd ipleat ea: fortasse eni cõtrahiẽ cutis labioꝝ ad iteriora vulneris: q̃re necesse ẽ tũc vt conersis cũ ligamẽtis vt trahas eá ad exteriora. ¶ Et cũ cadit vuln' i lõgitudie: tũc ligamẽ suffic et aggregat ipaꝫ decẽter: et cum fuerit i latitudie idiget vt suaẽ et s̃ꝫ mẽsuraꝫ p̄funditatis vulneris erit p̄funditas future dignior ex additiõe anathomie. ¶ Jngt. Qñ fuerit nobis neciuꝫ vt addam' in amplitudie vulneris cũ ẽ strictũ et timuerim' q̄ pp p̄funditatẽ ei' icarneẽ eius supius: et nõ icarneẽ ei' p̄fundũ: aut fuit mẽbrũ vulneratũ i hora vulneris s̃ꝫ figurá: qd cũ redit ad equalitatem suá nõ est possibile vt currat ex eo sanies: neqꝫ vt igrediaẽ ipm medicina: et vt redeat ad suá figurá qñ egrediẽ et cõmouet dolorẽ altũ: tũc necesse ẽ vt scidaẽ sectiõe conuenienti. ¶ Et scias s̃m summam q̄ vulnera que sunt in latitudine

lacerti sunt digniora vt labia eorum sint vehementius elongata: quapropter sunt facientia maiorem necessitatem ad perscrutandū subtiliter in aggregando labia: et fortasse non erit excusatio a futura et administratione puluillorum triangulatorum et proprie si ceciderit in carne diminutio: nam cadens in longitudine minus eget illo.

¶ De medicinis incarnantibus vulnera. Capitulum. 9.

Harum medicinarum virtutes iam narrauimus et continuationis earū locum: et nō dubitamus quin sit necessariū vt puluis earum sit minoris virtutis quam illud quod de eis fit cū oleis et ceratis. ¶ Et necessitas quidem perducens ad olea et cerata est propterea quod medicine sicce et proprie que sunt sicut merdasengi et relique minerales nō submergūtur vsque ad profundum et nō penetrant in poros: cum ergo ex eis fit ceratū ad vltimū peruenire facit eas cursus olei ad locum quem volumus. ¶ Et iste medicine incarnatiue sunt ex mineralibus: et sunt ex plantis: et animalibus: et ex omni specie: et sunt ex mineralibus sicut cerusa et oleum myrtinum et cera. ¶ Et ex plantis folia sicut folia quercus masculе emplastrata et folia salicis et folia caulis et folia arborum malorum et cortex palme et folia arnoglose et sputū infusum in aceto aut aliquātulo vini: et proprie quando miscentur folia arboris pini mascule et femine ligata cū corticibus suis: et folia cupressi et rami eius: et folia pentaphilon cum melle. ¶ Et ex gūmis glutinum albotin proprie propter mēbra magna. ¶ Et ex fructibus et granis nux recens contrita cum aqua et sale aut vino bullita cum folijs acetose aut folijs sicle aut lactuce: et pirorum siluestrium cū eo quod est in eis de prohibitione fluxus: et nux cupressi et alia cōbusta: et puluis molendini et ordeum adustū proprie senibus cum cera et oleo ro. ¶ Et de illis que simulantur floribus flos sorbe et herba caude equine et proprie in vicinitate impletionis mēbri aut carnis: et ad vulnera que sunt propinqua lacertorum capitibus. ¶ Et ex animalibus lac acetosum valde conglutinat vulnera magna. ¶ Et de compositis medicamē ruffi et aureum et esculeus et medicamen de salicibus et pulegio et emplastrum de lino.

¶ De medicinis consolidatiuis et sigillatiuis. Capitulum. 10.

Harum medicinarum naturas iam sciuisti: et scis iterum quod opus ne puluis earū sit in virtute eius quod ponitur in emplastris. ¶ Et tunc oportet vt scias quod nō est necessarium vt medicine iste administrentur cum iam equata est superficies carnis dure cum cute vltima equalitate: verum caro humida iam equatur et additur: sed est spissa taliter quod cum exiccatur descendit: immo nō opus vt administres eas nisi cū hoc quod est ita quod quādo exiccatur equatur: et hec res cognoscitur existimatiōe. ¶ Opus ergo vt administretur medicina consolidatiua antequam carnis nascētia in vulnere in quo caro nascitur ad hūc finē perueniat: quoniam consolidatiua etiā additur in quātitate carnis vsquequo consolidat: et additur cum ea virtus naturalis. Ergo additur secundum hāc vltimationē: immo oportet vt sit taliter quod quādo exiccat et facit operationē suā iam natura fecerit nasci cū quantitate ei necessaria cum

vltimatione consolidatiue vltime in consolidando: que compleat duas operationes continuando inter carnem et cutem predictas mensura q̄ equetur superficies vlcerata. ⁋ Quod si non auferatur istud proculdubio fiet vestigiuz vulneris superius in cute. ⁋ Et oportet vt administres si- gillatiuum in primis cum ipsum administras humidum: deinde admi- nistra ipsum siccum: tunc cum appropinquatur sigillatio faciens ip̄m transire super ipsum cum extremitate radij. ⁋ Et medicine quidez iste sunt sicut cortices arboris pini cum cerato de oleo ro. aut myrtino ꝛ re- sina sicca et abrotanum assatū et cortices eris et puluis olibani et mer- dasengi et centaurea minor et vene sunt bone et ossa combusta iteruz et aristo. adusta est vehemētis consolidationis et alumen iterum et galle imature et folia fici. ⁋ Et Hypo. quidem inquit de pede alhaueas sicut dixerunt: et est simile quod intellexit per eum herbam que nominatur pes corui: et stercus canis comedentis ossa et stercus lacerti: verumta- men est acutius p̄mo: quare oportet vt frangas ipsum cū stipticis: et ra- dix lilij celestis et cortices opoponaci ꝛ tutia. ¶ Et de facientibus na- sci carnem mirabilibus in vulneribus calide cōplexionis apostemosis sunt sandali et nenufar et aloes ei ꝓprie in partibus ani et testiculoꝝ: ꝛ medicina aristologie si fiat vnguētū. ⁋ Aut indiges eo qd̄ est fortius de illis que sunt iter ꝯsolidātia sicut climia et ꝓprie combusta et colcotar combustū et lithargyriū et cerusa: et q̄n̄qꝫ cadūt in medicinis ei⁹ dragā tum et colcotar: q̄uis sint de sūma corrodētiū diminuētiū carnē. Veꝝ ipsa fortasse cōsolidant in vehemēti humiditate et ꝓprie q̄n aduruntur sunt minoris ꝯsolidationis: et nō minuit de corrosiōe eoꝝ et p̄cipue si abluant fiunt ad ꝯsolidationez decliuiora. Flos vero eris et medicine que sunt vehemētioris corrosiōis nō sunt recte ad illud nisi cū regimi- ne forti: et in q̄busdam vulneribus et vlcerib⁹ vehemētis humiditatis. Es vero adustū quando abluit est bonum in consolidatiōe. ¶ Et cū vo lūtas est vt fiat emplastrū sunt necessaria que sunt fortiora de illis q̄ sūt inter consolidatiua sicut climia ꝛ ꝓprie adusta ꝛ colcotar adustuz ꝛ li- thargirium ꝛ cerusa. Qualitas vero faciendi illud est vt dissoluatur ce rusa ꝛ merdasengi cum aceto: deinde administretur et climia terat. Et melius quidem est vt aduratur: deinde misceatur illud cum colcotar et imbibatur oleo ro. cū aceto: et vino stiptico: ꝛ fortasse addunt super ipsum dragagantū adustū et balaustie et galle quando vulnus et vlcus sunt vehementis humiditatis. ¶ Emplastrū de lino est mirabile: sume pannum de lino ablutū nitidum et tere donec fiat sicut alcohol: dein- de sume oleum fortis stipticitatis aut oleum myrtinū: et pone in ip̄o pa rum galbani et dissolue in oleo et pone in ipso pannum contritum et fac de eo emplastrū quoniam est mirabile: et vnguentum nigrum magnum facit nasci carnē. ¶ Quod si volueris vt fortius faciat nasci: tūc po ne i ipso de thure et opoponaco et aristologia adusta equales partes vt sit sicut pondus medicinarum quattuor. ⁋ Modus pulueris ali⁹. ℞. ceruse et merdasengi amborum. an̄. partem. i. scorie plūbi et myrrhe

ꝛ gallarum

⁊ gallarum omnium.añ.partem.5.℄ Puluis alius:ostracorum cõbustorum.ʒ.xij.granati parui qđ cadit ab arbore ⁊ exiccatum est:calcadis amborum.añ.ʒ.xvi.cornu ceruini combusti abrotani climie resine radicum lilij omnium.añ.ʒ.iiij.minuti thuris corticum arboris pini amborum.añ.ʒ.vi.corticu ꝫ granatorũ ceruse aluminis omniũ.añ.ʒ.viij.gallarum.ʒ.i.℄ Puluis rubeus.℞.rubee ossium combustoꝝ merdasengi omniũ.añ.ʒ.ij.thuris.aloes amboꝝ.añ.ʒ.iij.sarcocolle memithe amborum.añ.ʒ.i.fiat puluis.℄ Puluis alius:℞.rosarum ceruse plumbi balaustie oium.añ.ʒ.viij.gallarũ ⁊ seminis rosarum ⁊ aluminis equaliter aristo.auř.ij.minuti thuris auř.i.℄ Modus emplastri ad vulnera corporum senum:comburatur ordeum ⁊ fiat ex eo ceratum cum oleo ros. aut oleo myrtino cum cerusa plumbi.

℄ De medicinis facientibus nasci carnem in vulneribus ⁊ vlceribus. Cap.II.

Iam sciuisti proprietatem medicinarum facientium nasci carnem: ⁊ quomõ oportet vt sint in complexiõib⁹ suis.℄ Et oportet vt administrenť medicine facientes nasci carnem cũ iam mũdificatus est locus a sordib⁹ ⁊ similib⁹:⁊ non fuerit basis vulnerũ nisi os:tũc mũdifica illud os ⁊ exicca in vltimo.℄ Et non dimittas in eo offuscatione ꝫ aut corruptionem:neq ꝫ corticem ⁊ humiditatẽ que non exiccetur ⁊ proprie in capite:nam lenitas ossis ⁊ eius humiditas est vna causarũ prohibentiũ natiuitatem carnis super ipm:⁊ cũ exiccatur ⁊ exasperatur est illud super qđ fit materia ex qua generatur caro in eo magis faciens nasci:⁊ scias ꝙ est medicina faciens nasci carnẽ in corpore aut membro:⁊ non est faciens nasci in alio:⁊ illud ideo.qm̃ fortasse exiccat in corpore ⁊ nõ exiccat in corpore ꝓpter cõplexionem duorum corporũ:⁊ ẜm ꝙ sciuisti fortasse abstersio superfluit in corpore:⁊ non superfluit in corpore:neq ꝫ est abstersio oĩno:cum hec medicina indigeat exiccatione quada ꝫ ⁊ extersione quadam mẽsuratis ẜm corpus non absolutis ⁊ res mẽsurata ẽ diuersa cũ impressione sua in rebus que nõ sunt conuenientis q̃titatis in passione.¶ Et omne exiccatiuũ quidem cuius siccitas est mior sicci tate corporis qđ cũ eo curať est iterum abbreuiatum ab h̄ vt faciat nasci carnẽ eius:imo op ꝫ vt sit siccius eo.⁊ ꝓpter illud fit ꝙ olibanũ non facit nasci carnẽ in corporibus donec pertrãseant eq̃liter in siccitate.¶ Et experimentũ q̃dem est illud qđ scitur quod est ex exiccantib⁹ ⁊ stantib⁹ aut ex nascentia carnis ẜm ꝓcessionem vel continuitatem aut ex sordidatiõe.℄ Qđ si videris exiccationem cũ qua fortasse nõ nascitur caro: tunc humecta parũper medicina sicca ⁊ dimitte illud qđ vadit ẜm virtutem.℄ Et q̃nq ꝫ iterum est q̃busdam corporib⁹ ꝓportionalitas cu ꝫ q̃busdam medicinis absq ꝫ aspectu operationis earum:ꝓpter illud ergo oportet vt misceanť medicine plures debiles ⁊ fortes.At vero quare facta sunt emplastra ⁊ que sit eorum necessitas iam sciuisti.℄ Et oportet vt nõ sis ꝯtentus medicina super exiccationẽ ⁊ humectationẽ:imo obserua ambas q̃litates agẽtes ẜm ꝙ premisimus earũ narrationem:neq ꝫ

iterum super exiccationem ⁊ humectationem: immo cum consuetudine
considerationis iter dispositionem vlceris ⁊ dispositionem complexio-
nis corporis. Quādoq; enim corpus est humidū ⁊ vlcus siccū: ⁊ quādo
q; est corp⁹ siccū ⁊ vlcus humidū: ⁊ qñq; sunt ambo hūida: ⁊ qñq; sūt
ambo sicca. Et administrent in ꝑmis q̄ sunt debiliora sicut olibanum ⁊
farina fabaꝝ ⁊ farina ordei ⁊ siliq̄. ¶ Qd̄ si corp⁹ fuerit siccū ⁊ vlcus hu
midū valde: tūc necessarie sūt medicine vehementis exiccationis cū cō-
paratione ad medicinas facientes nasci carnē. sicut aristologia ⁊ radix
oppoponaci ⁊ dragagantū adustū. Et in residuo sūt necessarie medicīe
sicut yreos ⁊ farina lupinoꝝ. ¶ Et qñq; accidit vt sint q̄dam medicine
in q̄bus sit aliq̄d ꝓprietatis qua egent medicine facientes nasci carnē
de exiccatione ⁊ abstersione sed superfluit: fiūt ergo. verbi gratia ꝓpter
exiccationē suā vehementē retinentes sorditiē ⁊ ꝓhibentes mām ⁊ su-
perfluit abstersio ⁊ corrosio. Sed qñ permiscet cū ea aliqd de illis q̄ sūt
illi ꝯtraria frangit ex eo ⁊ tēperat ipm: ⁊ fit faciens nasci sicut flos eris.
Cū eniz cū ipso associant oleū ⁊ cera ⁊ que humectant membrū ⁊ fixum
faciūt: tūc ipm ꝓpter exiccationē ⁊ vehementiā abstersionis fit consoli
datiuū: quare oportet vt sit flos eris vna decē partiū cerati qñ admini
stratur in corporib⁹ que sūt sicciora: ⁊ vna duodecim partiū qñ admini
strat in corporib⁹ q̄ sunt humidiora: ⁊ oportet vt obseruet in istis quan-
do experiunt predicta. ¶ Senes egent medicinis in quib⁹ est caliditas
maior ⁊ attractio fortior. Et cadunt in eis que sunt sicut pix ⁊ thus ⁊ fa
rina ordei ⁊ farina fabarum ⁊ farina herbi ⁊ radix lilij ⁊ aristologia et
climia: ⁊ herba oppoponaci. ¶ Et quando prohibetur medicina a iuua
mēto declina ad aliā. cū ergo sit difficilr curet cū eo q̄d ē ꝓpriū vlcerib⁹.

¶ De curatione vulnerum alseiheregi idest que fiunt in ca-
pite. Cap. 12.

Regimen quidem ossis in eis ⁊ quid accidat ex accidentibus eorū
timidis iam dictum est in cap. ossium ⁊ algebra. verum incarnati
uis vlcerū eorum: ⁊ que sunt extra ea sufficiunt quelibet medicine exic-
catiue leues puluerizate super ea ex medicina. ¶ Et medicina que est fa
cta ex aloe ⁊ myrrha ⁊ olibano ⁊ sanguine draconis. ⁊ similiter medici-
ne leues predicte in vulneribus. Quod si fuerit illic cursus sanguinis:
tunc curetur cum eo quod diximus in ca. fluxus sanguinis. ¶ Et opor
tet vt cibetur habens eam cerebellis gallinarum assatis quantum pos-
sibile est. ipsa enim ſm q̄ testificantur quidam confortant cerebrum et
retinent sanguinis fluxuz: licz sit in eis sententia alia. Et similiter aqua
granati muzi: ⁊ emplastratur cuz virga pastoris. ¶ Et de medicinis bo
nis ad vulnus ⁊ sanguinem est vt sumatur fermentum purum siccum:
⁊ teratur ⁊ pulverizetur desuper ⁊ non humectetur. ¶ Quod autem ꝓ
hibet egritudinem est emplastratio cum farina or. ⁊ similia confectis
cum ysopo humida: ⁊ similiter cum saufch ordei cum calamento ⁊ cō-
fert attritioni eius: ⁊ reliquum regimen sumatur ex capi. ossium.

¶ Tractatus secūdus de excoriatiōe ꝛ attritione ꝛ contusione ꝛ torsiōe ꝛ casu ꝛ offensione ꝛ disruptiōe ꝛ fluxu sanguinis ꝛ similibus illis.

¶ De sermonibus vniuersalibus. Capitulum. i.

Iam sciuisti in lib. primo que sit intentio contusiōis ꝛ attritionis. Contorsio autem est vt sit membrum separatuȝ a iunctura sua separatione non completa: neq₃ apparenter manifesta: quare est dislocatio. ꝛ equamē quideȝ est infra torsionem ꝛ est quasi aliquantulum tensionis cōmouens ligamentum in iunctura: ꝛ quod continetur de eo in carne. ꝛ si cū eo fuerit aliq̄ntulū separationis erit torsio. ¶ Et de hominib⁹ sunt q̄ noiant intētionē quā noiauimus torsionē noie cōmuni. et de hoibus sunt q̄ noiant torsionē separatiōeȝ vnius duoꝝ laterū lacerti: sicut vni⁹ duoꝝ lateꝝ lacerti vole man⁹ et rascete cū adherentia lateris alteri⁹ q̄uis sepatio sit apparēs. Illud aūt qđ volum⁹ premittere et loqui de eo in primis est contusio que accidit lacertis in medio eorū et attritio in extremitatibus ipsorum.

¶ De contusione et attritione. Capitulum. 2.

Quando accidit lacerto vt ꝯtūdat accidit ex hoc inter ptes ei⁹ numerus solōnis ꝯtinuitatis: et multotiēs effundit ad ip₃ sanguis plim⁹ ex quo apaꝛ: et pauciores sunt ei⁹ dispōnes in qb⁹ nō aggregeꝛ ad ip₃ sanguis et putrefiat: qm̄ plim spaꝛ ei⁹ resolo p poros: et ꝓpe p poros q̄ sunt ꝯstricti ꝯstrictiōe ipellēte ab illo qđ facit ꝯtusionē exteri⁹ et a cōstrictiōe accidēte ex apate interi⁹. Et pp illđ si nō succurraꝛ rei in ea pducit ad corruptionē mēbri. ¶ Et fortasse excoriatio seqꝛ casuȝ et offensionē: q̄re op₃ vt p̄pareꝛ ad curationē eius vt nō canceretur. ¶ Et op₃ vt administratio fiat in attritione cum redditione continuitatis villorum incisorum: imo ad sedandum dolorem.

¶ De cura. Capitulum. 3.

Non reperitur in plurib⁹ haꝝ dispōnum in hac accidētia ꝛ excusatio a flobotomia: imo opifices artis ꝓperāt ad illud q̄uis fit corpus mūdū. ¶ Et qū fit flōmia ꝛ festinaꝛ ad empl'a ꝓhibētia oppilantia nō accidit ex eis illud qđ ē necessariū ad curationē q̄ multū ꝯuenit. Et est eoꝝ ꝓhibitio cū ifrigidatiōe ꝛ stipticitate: aut cū vno eoꝝ. ¶ Cū aūt tardaꝛ illđ ꝛ ꝓperat sanguis ad dispōneȝ solōnis: ꝛ times nocumenta predicta necessariū ē in curatiōe ei⁹ extrahere sanguinē illū vt nō redeat apud ꝯtinuitationē ad dispōnē eius. ꝙ si fuerit taliter ꝙ fit possibile vt resoluatur pp raritatē poroꝝ cū embrocis aquaꝝ calarū ꝛ filiū eis fiat. Et fortasse administraꝛ sup v̄beratos de illis que diximus. Et ite

rum cū medicinis carminantibus sanguinē mortuū ⁊ oleis resoluenti bus laxitudinē:⁊ vt denf in potu deintus res adiuuantes ad resolōnē fiat illud:⁊ sis ɔtentus illo.⁊ ista mūdificatiua adiuuātia ad illud sūt sicut bdelliū iudaicū ⁊ costus ⁊ centaurea maior cū sirupo acetoso: ⁊ vt adiuuet sirupus acetosus iterꝫ ad illud cum incisione.¶Medicine vo carminantes sanguinē mortuū sunt sicut farina ordei ⁊ ysopus humida ⁊ similia ɔfecta cū aqua.Et forte est sicut calamētū montanum ⁊ sauich ⁊ ꝑpꝛie qñ cadit in capite.¶Et ad vltimū illud cui est mollificatio cum caliditate subtili resoluēte resolōne subtili:⁊ ex eis que exiccāt exiccatiōe subtili.nam ea q̄ sunt vehementis resolōnis ⁊ exiccatiōis cū administranf in impressione eius resoluūt subtile ⁊ ispissant spissuꝫ cū exiccatione sua ⁊ opilant poros iterū cuꝫ exiccatione sua:⁊ hec fortasse mensura excusat sollicitudinē in eo cuius continuitas soluif prope cutem ⁊ in eo qđ apparet nō ꝓfunda.¶Quod si nō fuerit ita ⁊ fuerint solutiones multe ⁊ profunde ⁊ longinque ab eo qđ apparet nō erit excusatio a scalpellatione ⁊ resoluaf qđ resoluif in apatibus ⁊ vlcerib⁹ malis.¶Et eius qđē dispō non est dispō verberati.in verberato.n.trahif materia ad cuteꝫ:⁊ cutis est in via vlcerationis:⁊ in hoc si soluif continuitas ꝓfunde submerse:tunc illud nō sperat:quapropter necessariuꝫ est administrare attrahētia cū fortitudine ⁊ ventosas ⁊ scalpellationē: ⁊ fortasse erit res maxima:⁊ fiet ad apationē magnam exterius ⁊ aggregabit:⁊ tunc oportebit vt festinef ad aperiēdū ⁊ resoluēdū illud qđ aggregat in eo sanif:vt sedef dolor cū eo qđ facit pus:⁊ resoluaf materia cum apertione.illud.n.est ſm dispōnem aperientē ⁊ vt aptaf velocius cū adiutorio curatiōis est salutus.⁊ fortasse resoluunt eā medicine aperientes absqꝫ saniositate ꝑpꝛie qñ adiuuant eas caliditas inata ⁊ port.
¶Amplius obserua medicinas predictas in cap. casus ⁊ offensionis.
¶Ligatura aūt que administraf sup contusionē iam dcm̄ est in modo suo:ꝙ qñ accidit attritio aut contusio:tunc liga ipam: ⁊ sit instr̄m tuū super locum ipm̄ strictū valde:⁊ vadat cum ligatura ad superiora processione plurima.s.ad partes epatis ⁊ ad inferiora parum. ⁊ nō addas astellas neqꝫ puluillos.line ergo desuper astellas plurimas : qm̄ est necessarium resoluere illum sanguinē mortuū : ⁊ est necessarium multum intendere vt vadat ligatura ad superiora ne effundaf ad ipsaꝫ aliqđ: ⁊ eius processio desuper sit mollior.⁊ sit pannus durus subtilis vt sufferat stricturam:⁊ festinet continuitas embrocarū cum ea ⁊ preparetur membrum ad superiora sicut fit in fluxu sanguinis.¶Et h̄ cura.s.ligatura opꝫ vt sit añq̄ apef membꝛ:qm̄ membꝛ quādo apaf nō suffert nisi ligaturam equalem neduꝫ a vehemētia compressionis: ⁊ ꝑpter illud medicef tunc cum emplastris ⁊ continuitate effusionis aque calide desuper.¶Glandularum aūt curatio que sequunf contusionem est cum plumbo desuper posito ne addanf ⁊ magnificenf ⁊ fortasse euacuatur ⁊ fit in eis contusio.

¶De casu ⁊ offensione ad lapidē aut parietē aut aliud. Cap.4.

Casus & offensio ledunt & impediunt cum contusione & attritiōe. ¶ Et est in eis timor propter solutionez continuitatis accidentē in visceribus.s.in panniculis suis & neruis eoruz & venis magnis que sunt in eis.& est in eis timor iterum propter vehementiam doloris & q̄, toplus corp⁹ est malus est timor vehementior. Et propter illud fit ꝙ nō accidit infantibus in casibus eoꝝ de lesione quod accidit puberibus. ¶ Et glandule iterum multiplicanf in casibus & offensionibus & verberationibus: & est necessarium vt succurraf cuz eo quod narrauimus loco suo. ¶ Et accidunt quandoqꝫ ex casu & offensione nocuméta magna ex incisione lateris in corde: aut stomacho & morif statiz. & accidit quandoqꝫ vt retineantur vrina & egestio: & egrediuntur inuoluntarie. ¶ Et quandoqꝫ accidunt vomitus sanguinis & fluxus sanguinis narium vehemens propter incisionem vene incapite aut epate: aut splene & apertio ventris & strictura anhelitus: & abscissio vocis & locutōis. ¶ Et iste cui aduenit offensio: aut casus aut aliud & abscinditur sermo eius & inclinaf caput eius & arescit anhelitus eius: & sudat frons ipsi⁹ morif statim. ¶ Et quando accidit ei aut punctio: aut verberatio percussiōe clamosa vomitus sanguinis in hora & lenitas nature moritur. & facilius est ei vt euomat ipsum permixtuz cum cibo proprie. & si illud quod apparet iam apostematum fuerit: deinde occultaf apostema & gescit apostema: deinde euomit post ipsum saniem morif statim. ¶ Et ille qui cadit super planitiem vel splenem: deinde currit ex eo sanguis plurimus tunc necessariuz est vt apostemef & moriatur. ¶ Et ille qui cadit super caput suum multotiens non loquitur. ¶ Et cuz remanet vsqꝫ ad tertium & non minuitur: neqꝫ additur. tunc laudatur in tertio & expectaf vsqꝫ ad septimū & non mouef añ illud cum aliquo. ¶ Et cū locus casus illius q cadit nō rubet. tūc locus est neruosus.

¶ De cura. Caplm. 5.

Si nō fuerit fractura & dislocatio & fluxus sanguinis oportet vt succurratur membro offenso: aut leso per casum. quare ponatur super ipsum quod stringat ipsum. Et cum hoc necesse est curanti hoc capitulum vt refirmet donec videatur ei ꝙ interius non est causa properans ad perditionem. ¶ Et si est necessariuz vt festinet plus & fecerit necessarium dispositio illud oportet tunc vt properet & flobotomet & ministret clistere leue subtile: deinde si possibile est ei vt stringat locum & opilet fissuram si accidit cum eis que diximus properet ad illud. ¶ Et medicine que sunt necessarie sunt opilantes conglutinantes etiaz & resoluentes materiam cuz facilitate & mollificantes sicut in contusione: & incarnatiue annexe deforis & intus. ¶ Et melior cibus eius est mes & cicer. ¶ De medicinis autem quas oportet sumere illum qui patif contusionem aut offensionem aut casum melior & antecedens est mumia pura cum oleo nominato sambacino & vino: & quandoqꝫ fiat consecutio cum aliquo clisteriorum. ¶ Et det in potu reusini cum aurei vno rubee tinctorum in vino & bolumar. & post ipsum alleo mu & armenum &

sumac. & sarcocolla confert valde cum incarnatione sua. ¶ Et alumen annexum est iuuatiuum constrictiuum & est de eis quorum iuuamentum sit vehemēs: & arsenico est virtus mirabilis in omnibus que sunt necessaria de incarnatione & resolutione sanguinis & prohibitiōe nocumenti cum in potu sumitur. ¶ Et succus centauree maioris & aristologia & bdellium & quostus ebibita cum sirupo acetoso iuuatiua sunt omnia. ¶ Et de illis que in potu dantur ad leniendū & soluendū sunt cassiafi. & oleum amigd. ¶ Trociscus bonus: ℞. reusini. ℥. lacce rubee. añ. 4. terre sigillate. iij. fiant trocisci: sumatur in potu cum aqua ciceris. ¶ Et de medicinis que desuper ponuntur sunt altea & myrrha & mastix & almugat quando cum ea fit emplastrū aut bibitur. nam ei est proprietas bona in fractura & dislocatione & intorsione & contorsiōe & verberatiōe & casu & offensione. ipsum enim sanat & incarnat velociter: & sedat dolorem. & si fuerit habens vehementem fracturam indurat eam & fortem facit. ¶ Et de medicinis opilantibus est acatia. est enim mirabilis in algebra: iterum sicut aloes & bolus ar. & alleū & sumach & almes & gypsum & calx ambo extincta & risi contritum. & de glutinantibus ē sarcocolla & de vaporatiōibus bonis sunt folia cupressi decocta cū sansuco. & similr folia alhetil. & silr si ponat in eis lac acetosum.

¶ De offensione sup vētrē & vlcera. Cap. 6.

Iam diximus de hoc in lib. 3. in quo est excusatio: & oportet vt iteretur super eam operatio. ¶ Et sit cibus omne lenitiuum & infrigidatiuum: sicut volubilis & chrysolocanna & malue. ¶ Et de facientibus glutinationem iterum sicut arnoglosa. & detur in potu iterum in principio de succis infrigidantibus cum permixtione lenificationis sicut est expressio solatri: aut arnoglose: aut endiuie cū cassiafist. ¶ Et de illis que experta sunt iterum in hoc caplo est vt terat psilium & sumat de eo pars. i. & lacce & karabe amborum. añ. ʒ. quarte partis vnius & croci. vij. partis & potio eius sit. ʒ. ij. cum aqua calida. ¶ Et det in potu trociscus huiusmodi. ℞. karabe. x. ro. v. acatie ablute. vnc. i. spice ide. vi. & mellíloti. x. & masticis. 4. & corticum thuris. 4. & boli ar. vij. & croci. vi. & nucis cupressi. ℥. fiant trocisci cum aqua arnoglose & hoc quidem cōuenit proprie quando egritudo pertransierit principium. ¶ Et ponatur emplastrum ex huiusmodi genere: sumantur mala alscemia: decoquantur cum decocto odorifero donec sint discocta. & fiat optima eorum contritio & sumantur de eis. ʒ. c. & laudani. xx. & ro. xxi. & spice & masticis: & eupatorij abluti oīum añ. 14. & conficiant cū aq̄ cupssi expressa cū oleo de lilio: & emplastret cum eis.

¶ De dispositione verberati cum flagellis & eorum similibus & cura eius. Cap. 7.

Oportet vt sit cibus verberati cum flagellis ex cicere excorticato contrito & ex faseolis rubeis excorticatis. ¶ In potu sumat loco aque aquam ciceris infusi. ¶ Et dentur in potu iterum medicine eius qui offendit se & eius qui cecidit & proprie bolum arme. ¶ Et iterum reu

& zinziber coniungantur: & de coniunctione amborum detur in potu: ʒ.i.ʒ.cum aqua calida. ¶ De eis vero que supponunt melior res ei est: vt sumatur pellis ouis excoriata statim: & dum est calida & humida im misceatur super locum & dimittatur super eum & non remoueatur. for tasse eniȝ sanant ipsum in die secūdo. & quandoqȝ resoluit apostema & prohibet putrefactionem: & proprie quando puluerizatur sub excoriata aliquantulum salis vehementer contriti. ¶ Et de illis que desuper puluerizantur sunt nasturtium tritum & semen apij & his similia. & iterum sumatur merdasengi & ceruse partes equales: & fiat ex eis ceratuȝ cum oleo rosa. & cera. ¶ Et iterū epithima ex dragaganto & croco equali mensura. ¶ Et si remanserit vestigium lini ipsum cum arsenico & lapide piperis. & nos iam diximus ħ mortem sanguinis: & nos iam dicemus illud in lib. decorationis.

¶ De torsione. Cap. 8.

Melior curatio torsionis iuncturarum officialium sunt nuclei dactilorum desuper positi. & dimittantur quoniam ipsi sanant eaȝ. Cū aūt accidit torsio nos iā diximus in caplo fracture ossiū medicias. que oēs rectificant torsioné. q̄re omnes sumant inde.

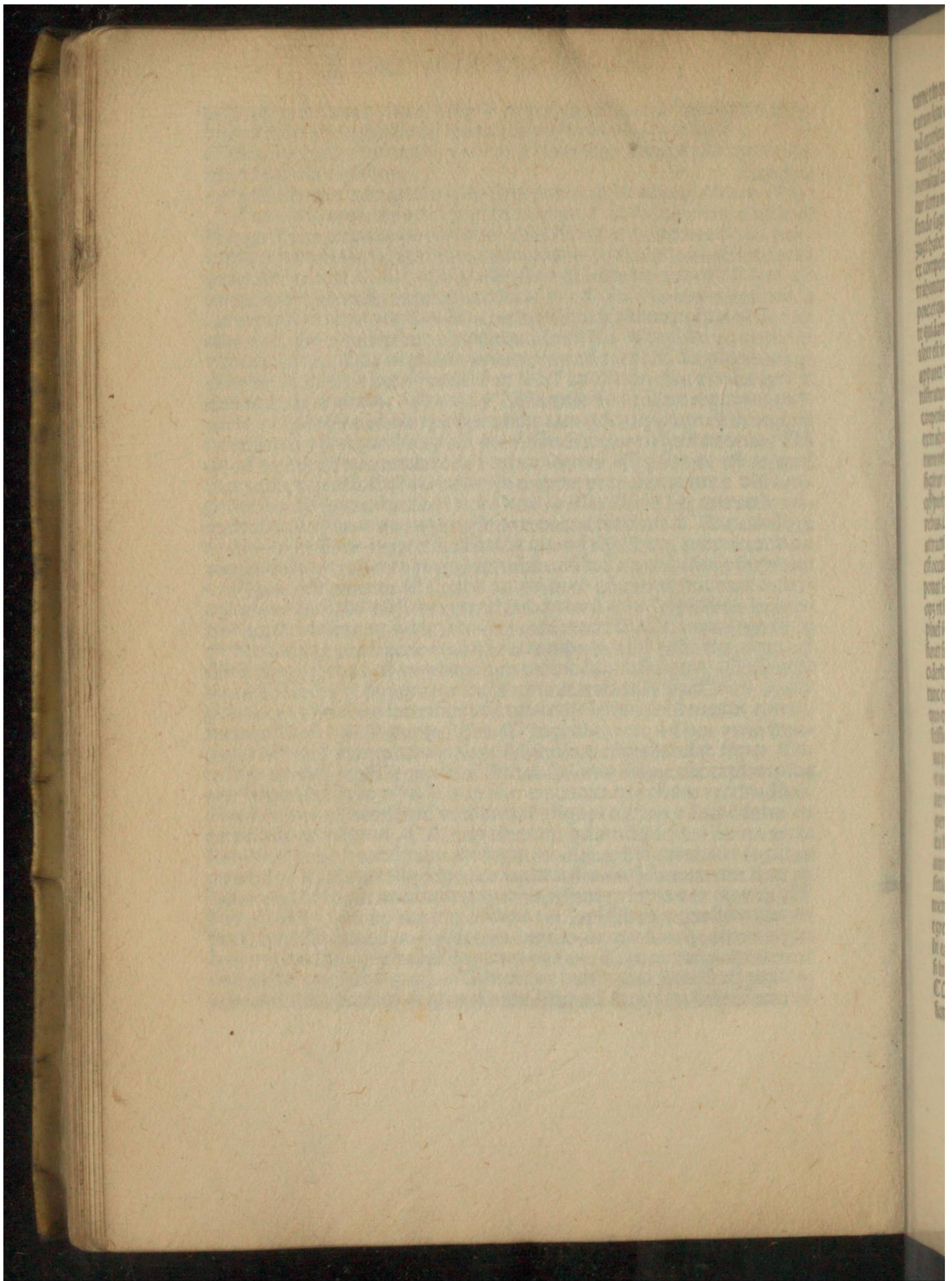
¶ De excoriatōe & ē in ea excoriatio calciamēti. Cap. 11.

Excoriatio est ruptio que accidit in superficie cutis per tactum laboriosum. & quandoqȝ est cū apostemate. & quandoqȝ est sine apostemate. & quandoqȝ est cutis tota excoriata: aut incisa aut pendens. & est necessarium inuiscare ipsam quare curetur cuȝ inuiscatione que dicta est in caplo vulnerum. ¶ Et oportet quantū possibile est ne incidat cutis immo dilatatio sup eam fiat. etiam multotiens fiat: quoniam inuiscat in fine rei: & si non adheret inuiscat cū emplastris factis ad hác rem. ¶ In detecta vero est melius vt administret desuper medicamen absqȝ ligatura nisi si non fuerit possibile. nam eius exiccatio cum medicinis cum adiutorio aeris est melior. ¶ In excoriatione autem leui de medicinis bonis excoriationi singulari & proprie excoriatiōi calciamēti est vt sumatur pulmo & proprie pulmo arietis & inuiscetur desuper & sanat ipsam. ¶ Et si non fuerit apostema: tunc confert ei pannus adustus aut oleum rosa. & arsenicum rubeum & cucurbita adusta est valde mirabilis cū qua est fiducia & proprie in excoriatione calciamenti. ¶ Et ex medicinis sigillatiuis incarnatiuis cōsolidatiuis est omne illud in quo est stipticitas leuis sicut acatia & galle & proprie adusta. & cum fit illud in excoriationibus leuibus & raris sufficit. & fortasse sufficit iteruȝ vnguentum album. ¶ Et de illis que sunt fortiora est vt sumantur cerusa & ammoniacum & oleum rosa. & myrti aut oleuȝ de kerua et oleū de lilio: dissoluatur ammoniacum cuȝ aqua et vino: et fiat ex eis emplastrum et fortasse sufficient myrrha et merdasengi sola cum vino. ¶ Et sumac est exiccans excorationeȝ leuē et prohibens apā. ¶ Et ex embrocis ppe qñ accidunt fissure ex excoriatione sunt lētes et decoctio herbi et lentis et aq̄ maris tepida et emplastratio cuȝ fece sicca. ¶ Si autem

destruitur cutis tota: necessariũ est vt prohibeatur apostema ex eis in q̃
bus est exiccatio ⁊ sigillatio fortis: ⁊ fit res in ea magis difficilis.

¶ De punctura ⁊ disruptione ⁊ extractione eius quod retinetur ex spi
nis ⁊ sagittis ⁊ ossibus. Cap.10.

PUnctura ⁊ disruptio vicine sunt ex hoc q̄ vnaqueq; earum est pe
netratio corporis acuti duri in corpore. ¶ Et iterum diuersificant
in quantitate corporis penetrantis. ⁊ similatur vt punctura sit cũ par
uitate penetrationis significans paruitatem penetrationis q̃si ipsa nõ
pertranseat cutẽ. ¶ Et huiusmodi qdem est leuis nocumenti si non cõ
moueatur: ⁊ quando dimittit rectificat per se q̃uis inueniat malitiam
carnis: nisi in vehementi malitia carnis: fortasse enim apostemat locus
eius ⁊ accidit ei pulsatio: ⁊ proprie quãdo est illa dispositio ⁊ punctura
vehementior: ⁊ facta est pũctio perueniens ad carnẽ. ¶ Et plurimuz q̃
dem medicationis huiusmodi est vt sedet apostema eius ⁊ dolor ipsi⁹ ⁊
non indiget regimine vulneris. ¶ Disruptio ṽo indiget regimine vul
neris ⁊ regimine doloris ⁊ apostematis: ⁊ iam qdem dictum est in regimi
ne vulnerũ ⁊ in regimine apostematũ illud in quo est sufficientia: ⁊ illõ
quod necesse est nos rememorari in hoc loco de esse pũcture est regimẽ
in extrahendo illud qd̃ retinetur in corpore de re pungente ⁊ disrum
pente: siue sit spina: siue sagitta ⁊ q̃ sunt similia illis: ⁊ hec extractio qñ
q; fit cũ instrumentis continentibus rem quã trahunt. ¶ Et quandoq;
fit cum expressione ⁊ que ei similant: ⁊ quandoq; fit cuz proprietatibus
medicinarum trahentium que extrahunt illud a quo definũt forpices:
⁊ reliqua instrumenta. ¶ Canon autem in eo qd̃ extrahitur cum instru
mentis retinentib⁹ est sicut extractio sagittarũ cum forpicibus haben
tib⁹ capita vt lime vt vehemens fiat earũ retentio. ¶ Canon ergo in ea
est vt caueatur confractio eius qd̃ eis comprehendit vt sit via earuz ad
illud qd̃ auferendũ est ampliata non prohibẽs bonitatem possibilitatis
tenendi illud: ⁊ vt inquiratur facilior via extrahendi ip̃z. ¶ Et si fuerit
penetrãs de duobus lateribus: tũc dilatetur latus qd̃ est magis conue
niens ad h̃ vt egrediatur per ip̃m. ¶ Ingeniuz vero ad hoc vt nõ fran
gatur est vt nõ moueatur motione subita: imo cõprehendat super ip̃m
⁊ cõmoueatur ꝯcussiõe qua sciat q̃titas fixionis eius: ⁊ tũc capiat ipsuz
aut suspendat in eo deinde trahatur tractione que est ſm rectitudinẽ.
⁊ multotiens est necessariũ vt dimittat aliquot diebus ⁊ suspẽdatur in
ea: deinde extrahatur. ¶ Et iam dixerunt qdam sapientes huius artis
sermonem quem attulimus ſm suum moduz: q̄ iste qui aufert sagittas
oportet vt sciat ante illud species sagittarũ: nam q̃dam earum sunt ex
ligno: ⁊ quedã ex arundine: ⁊ earum zugi sunt ex ferro ⁊ ex ere ⁊ ex plũ
bo ⁊ alcalai ⁊ ex cornibus ⁊ ex ossibus ⁊ ex lapidibus: ⁊ quedam earum
sunt rotunde: ⁊ quedam habẽt tres angulos: ⁊ quedam quattuor angu
los: ⁊ de eis sunt que habẽt linguam vnã aut linguas duas aut tres: et
de eis sunt que habẽt zugi. ⁊ illarum que habẽt zugi fortasse est zugi ea
rum inclinatum retro vt quando tenditur ad exteriora suspẽdatur cũ

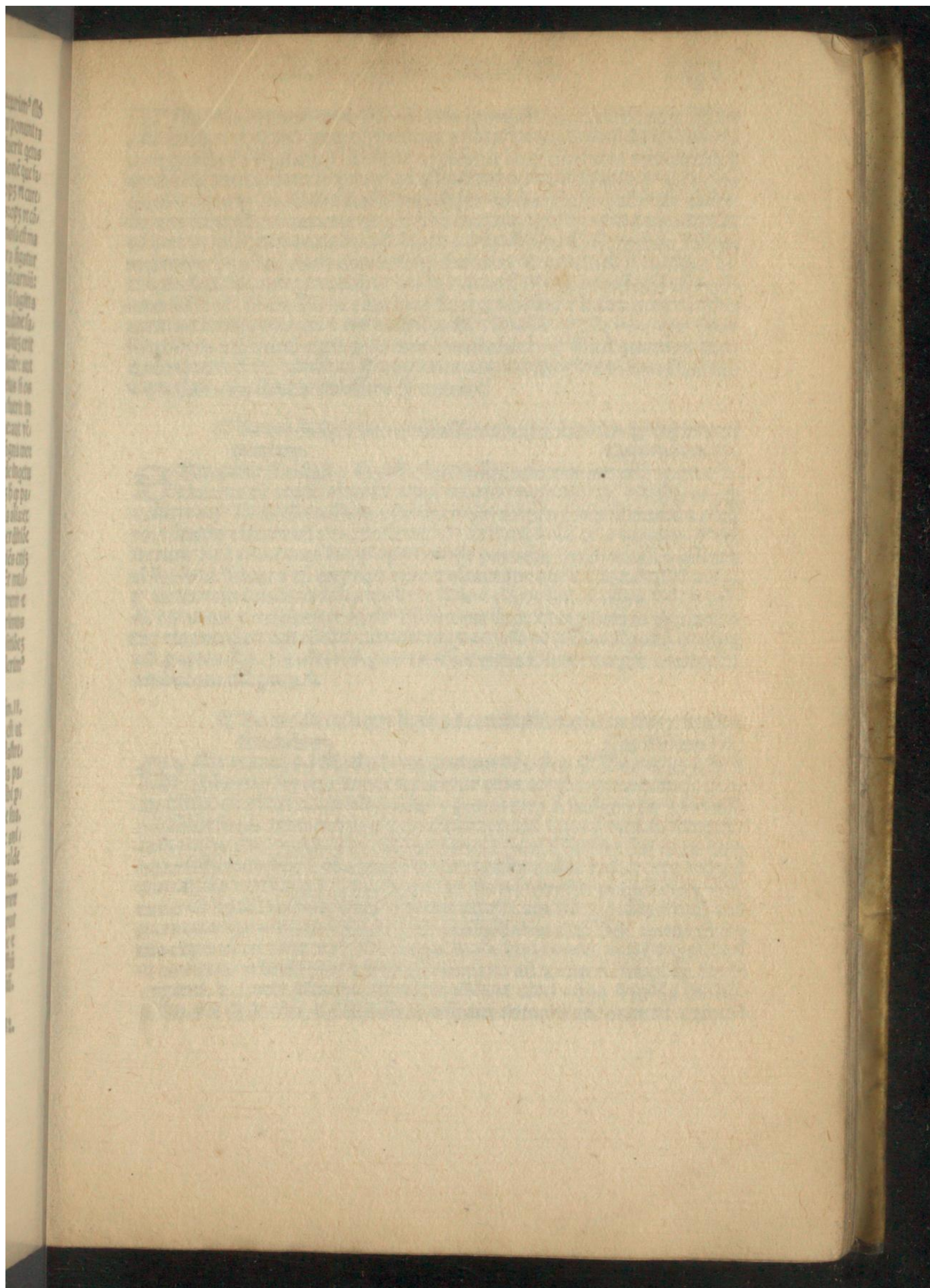
carne ⁊ in quibusdam earum est zugi ad interiora vt impellat: et q̄dam earum sunt quarum zugi mouetur cuꝫ re simili turno: cūqꝫ extenditur ad exteriora dilatatur et prohibent sagitte ab egressione. ¶ Et quedam sunt q̄ habēt zugi magnū aut est ei extremitas q̄ntitate digiti vnius et nominat caudata: et q̄dam sunt plane: et quedā sunt super quas addū- tur ferra minuta: cum ergo extrahitur sagitta remanent ferra illa in ꝓ- fundo sagittarum: et quorūdam zugi est fissura in astula. et quorūdam zugi habet cānulam in qua ingreditur astula. et quedam stringuntur ex compositione sua: et quedam non stringūtur ex ipso. vt quando ex- trahuntur ad exteriora separatur astula a zugi: et remaneat zugi i cor- pore: et quedam sunt venenose: et q̄dam sunt non venenose. ¶ Et sagit- te quidam extrahuntur ſm duos modos: vnus quorum est extractio: et alter est impulsio: et illud est: quoniam cum sagitte figuntur in eo quod apparet de corpore: tunc extractio earum fit cum attractione: et admi- nistratur iterum cum attractione: quando figitur sagitta in profundo corporis: et nos q̄deꝫ timemus ex locis que sunt opposita sagittis. qꝛ si extrahantur accidet ex eis fluxus sanguinis qui interficit aut nocumē tum vehemens faciet. ¶ Et egreditur sagitta cum impulsione quando figitur in carne et in corporibus: et in eis que opponunt ei nō est aliq̄d qđ prohibeat a scissione neqꝫ neruus neqꝫ os neqꝫ aliq̄d aliud sīle eis rebus. Qđ si illud qđ extrahēdū est fuerit os: tūc nos administrabimꝰ attractiōeꝫ. ¶ Qđ si fuerit sagitta apparens tunc trahimus ipsam: et si est occulta: tunc oportet sicut dixit Hypoc̄. si possibile est vulnerato vt ponat seipsum ſm figuram ſm quā fuit quando fuit vulneratus: quare opꝫ vt significet per tp̄m sup sagittā: et si nō est possibile: tūc opꝫ vt resu pinet ſm qꝫ est ei possibile ex figura et vt administrent inq̄sitio et exp̄s- sio: et si est fixa i carne: tūc trahat cū manibꝰ aut cū ligno suo si non ce- ciderit precipue si non fuerit ex arundine: et si iam cecidit lignum eius tunc extrahat extractione que fit cum forpicibus aut cuꝫ instrumento quo extrahunt sagitte. ¶ Et opꝫ in quibusdaꝫ horis vt fundatur caro scissione plurima. quando nō est possibile vt egrediatur zugi ex scissio ne prima. ¶ Et si sagitta peruenit ad oppositionem membri vulnerati ⁊ non est possibile vt egrediatur ex latere per quod intrauit. tunc opor tet vt findamus illa loca que opponuntur ei. Et extrahatur ex eis aut per extractionem aut per impulsionem cum re alia ⁊ impellatur cum ea ferrum ad exteriora: ⁊ opꝫ vt incidamus cuꝫ nostra impulsione ner uum aut arteriam. ¶ Et si fuerit zugi cauda tunc sciemus illud ex inq̄ sitione. ⁊ oportet vt intromittamus illam caudam. in cannam instru- menti quo impelluntur sagitte ⁊ impellamus ipsum cum ea. Cū ergo egredit zugi ⁊ vides in eo loca putrefactionis: ⁊ est possibile vt ponas in ea ferra alia minuta. tunc administra inquisitionē iteruꝫ. ¶ Quod si inuenerimus scissuraꝫ ex istis ferris extrahamus eam cuꝫ h̄ ingenio. ¶ Quod si zugi habuerit ramos diuersos ⁊ nō obedit nobis ad egres- sionem. tunc necesse est nobis vt dilatemus scissuram si non fuerit ꝓpe

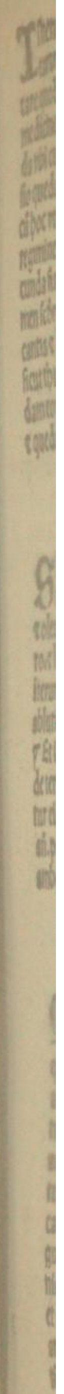
ipsum locũ membrũ de quo timeamus adeo vt quando detexerimꝰ illis zugi extrahemus ipsum cũ facilitate. ¶ Et de hominibꝰ qui ponunt ramos in cannã vt nõ egrediatur caro: deinde si vulneratus fuerit getus nõ habẽs apã calidũ administra suturaz aut comple curationẽ que facit nasci carnẽ. Quod si acciderit vulneri apã calidũ: tunc opz vt curetur cum embrocis ꝛ emplastris. ¶ In sagittis aũt venenosis: opz vt cõcauetur caro ex alteratione sua a carne sana. Caro eni venenosa est mali coloris fusca ꝛ quasi ipsa sit caro maligna. Si autez ligatura figatur in os extrahemus eã cũ istrumẽto. Si autẽ ꝓhibet ex hoc aliqd carniũ: tunc opz vt cõcauemus ipsũz aut perforemus illud. ¶ Quod si sagitta infixa fuerit in ꝓfundũ ossis: tunc nos sciemus illud ex firmitudine sagitte ꝛ paruitate motionis eius cũ mouerimus eã: tunc necessariuz erit nobis vt incidamus in primis os qđ est supra sagittã cuz incisorio: aut perforemus ipsum cũ terebello faciendo foramen in circuitu eius si os fuerit grossum ꝛ euadit sagitta per illud. ¶ Qđ si sagitta fixa fuerit in aliquo mẽbro principaliũ: sicut cerebro aut corde: aut pulmone: aut vẽtre: aut intestinis: aut epate: aut matrice: aut vesica ꝛ apparẽt signa mortis: tunc opz vt abstineamus ab attractione sagitte: qm̃ fiet inde ingetudo plurima ne superueniat nobis locus sermonis stolidoꝝ cuz h ꝙ parum cõferimus infirmo. ¶ Si aũt non apparuerint signa mala alia: ex qbus timemus de accidẽtibus: tunc premittemꝰ sermonẽ in perditiõe que accidit plurimũ: deinde incipiemus in curatione. Multotiẽs eniz de illis qbus accidit illud saluaẽ aliquis absq; spe mirabiliter. Et multotiens egrediẽ pars epatis ꝛ aliquid de siphac qđ est supra ventrem ꝛ zirbo ꝛ matrix tota ꝛ nõ accidit inde mors: verũtñ si nos dimiserimus iteꝝ in his membris principalibus accidet mors ẜm omnẽ dispositiõez ꝛ proportionabimur ad paucitatem misericordie: si autem abstulerimꝰ sagittam fortasse saluabitur infirmus quandoq;.

¶ De medicinis attrahentibus. Caplm.11.

OPortet vt super illum locuz ponatur ammoniacũ: quoniaz est attractiuũ forte: aut sumatur radix arũdinis: ꝛ teratur ꝛ emplastretur cum ea: ꝛ fortasse conficitur cum melle: ꝛ affodili iteruz ꝛ folia paueris nigri: ꝛ folia arboris fici cuz sauic aut semen iusquiami albi ꝓprie cum calcadis: ꝛ similiter fructus iusquiami albi cũ dispositiõe sua. Et iterum alkeiri ꝛ spẽs eius ꝛ aristologia ꝛ cepe narcisci. ¶ Et ex animalibus res plurime de quibus est rana excorticata: est mirabilis valde fixis in ossibus: ꝛ similiter eradicat dentes. ¶ Et cancer iteꝝ contritus. ¶ Et vtriq; lepores: ꝛ eo coagula oĩa. ¶ Et diciẽ ꝙ lacerta est vehementis attractionis ad illud super quod finditur. ¶ Et de cõpositis caput lacerte statim cum abscinditur cum aristologia longa: ꝛ radix canne ꝛ cepe narcisci. ¶ Illud vero qđ appropriatum est cum attractione ossiũ corruptorum de sub vlceribus que consolidantur dicemus in ca. ossiũ.

¶ De canone curationis combustionis ignis. Capitulum.12.

INtentio in curatione cōbustionis ignis est due intentiones. Una earum est sequi cum ꝓhibitione vesicationis. Et secūda est rectificare quod est cōbustuz. ¶ Et sunt necessarie in ꝓhibitione vesicationis medicine infrigidantes preter qđ associetur eis mordicatio. ¶ Et secunda vbi curatur qđ est combustum indiget medicinis in quib⁹ est abstersio quedam cū exiccatione quadaz nō magna: ꝛ preter quod mordicent cū hoc vt sint temperate in caliditate ꝛ frigiditate. ¶ Et quādo idiget regimine simili regatur cum infrigidatiuis prius: deinde si indiget secunda fiat. Si autez inuenitur ꝛ iam vesicatū est: tūc necessariū est regimen scđm. ¶ Et medicine eius sunt sicut chimolea ꝛ lutoꝝ genera exiccantia ꝛ lentes decocte ꝛ encaustrū indū ꝛ similia. ¶ Ea vero que sunt sicut thus ꝛ glutinū ꝛ pinguia non conueniunt ad illud quoniaz quedam eorum sunt calidiora ꝙ oportet: ꝛ non carent virtute mordicatiua ꝛ quedam eoꝝ sunt humidiora ꝙ oportet.

¶ De medicinis ad combustionem que sunt ſm intentionem primam. Capitulum. 13.

SUmantur sandali ꝛ faufel ꝛ later albus recens aut ostracum ꝛ liniantur cū aqua solatri ꝛ aqua ro. aut vnguentū de vitellis ouoꝝ ꝛ oleo ro. ¶ Et iterū endiuia ꝛ farina ordei abluta ꝛ vitelli ouorū ꝛ oleū ro. ꝛ lentes elixate cū rof. cū oleo ro. ¶ Et iterū bolū ar. ꝛ acetum. ¶ Et iterum oleū rof. ꝛ cera ſm ꝙ opꝫ: deinde ponatur in eo de calce abluta ablutione īntegra cū cerusa ꝛ opio ꝛ albumine oui ꝛ aliquātulo lactis. ¶ Et iterum sumātur folia malue ꝛ sicle ꝛ elixentur cū aqua dulci: deinde terantur ꝛ mūdentur a reb⁹ filosis que sunt in eis: deinde aggregentur eis merdasengi cōditi cum climia ꝛ cerusa de plūbo algalai amboꝝ añ. partes. ij. ꝛ. 5. ꝛ olei rof. partes. iiij. ꝛ aqua solatri ꝛ aque coriandri amborum. añ. pars. 1.

¶ De medicinis que sunt ad combustionem ſm intentionem secundam. Capitulum. 14.

MElior reruz ad illud est vnguentum de calce. ¶ Sumatur calx ꝛ abluatur septies donec separetur eius acuitas tota: deinde conquassetur cū oleo ro. aut oleo oliue ꝛ pauca cera si indiget ea: ꝛ fortasse addūtur super ipsum chimolea ꝛ albumen oui ꝛ parū vini. ¶ Unguētum calcis cum modo alio. Abluatur calx sicut sciuisti: ꝛ fiat ex ea cum aqua foliorum sicle ꝛ cū aqua foliorum caulis ꝛ oleo rof. et cera vnguētum. ¶ Et de illis que conueniunt h: ꝛ vbi nō timetur postulatio ꝛ vesicatio est ligare desuper folia alhethil adusta aut silique cōbuste. ¶ Unguentum conueniens ad paruitatez caliditatis: ꝛ est lōge compositionis expertū est ꝛ inuentū est bonum. ℞. stercoris vacce pascētis exiccati et corticum arboris pini ꝛ pulegij omnium añ. x. merdasengi. iij. scorie argenti. ij. scorie plumbi. iiij. calcis ablute cum aqua frigida multotiens. v. ꝛ chimolee. v. ꝛ luti alcabrusij aut romani aut armeni ꝛ ceruse

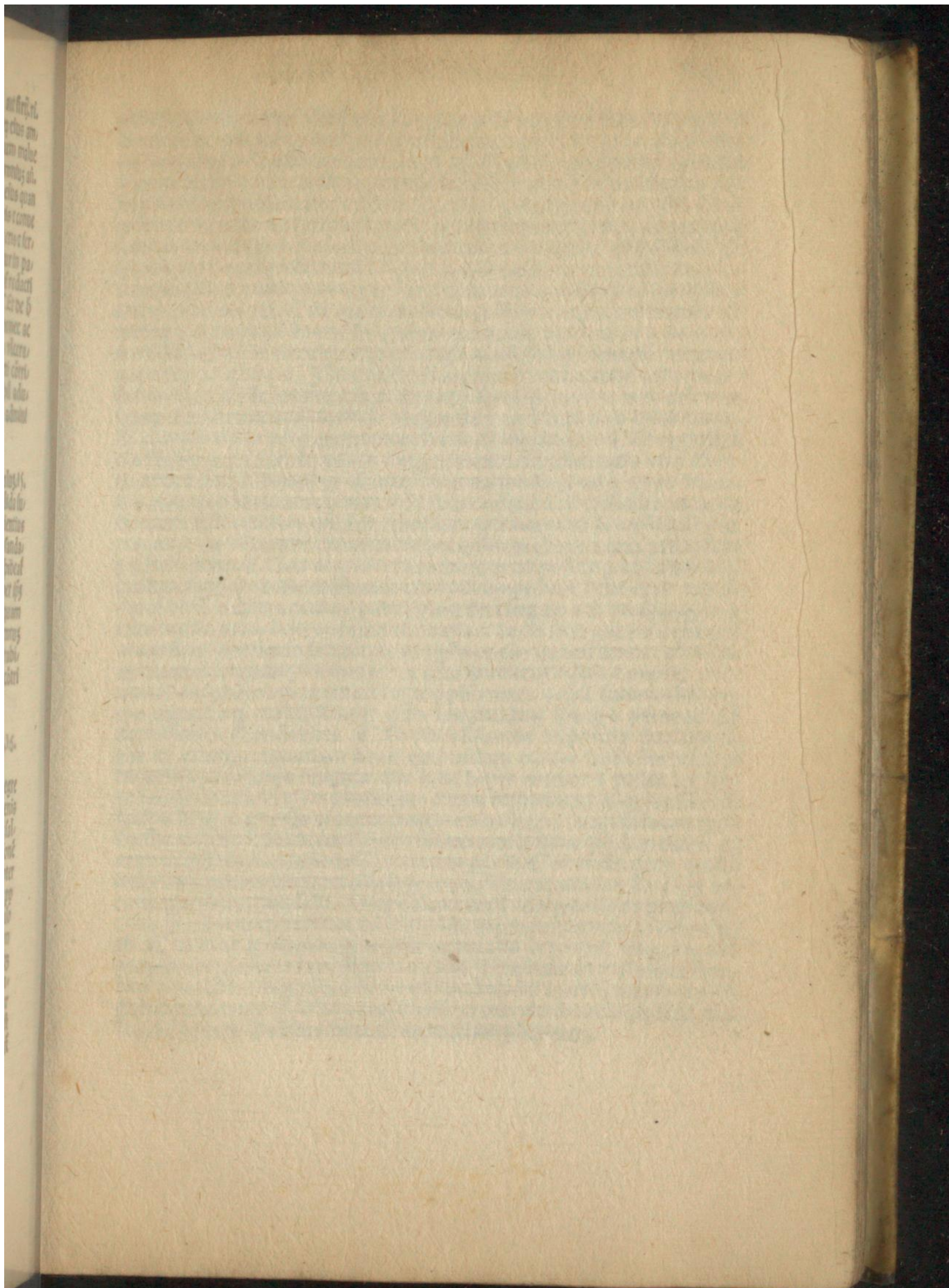
omnium añ.vij.virge pastoris contrite.x.encaustri persici aut sirij.vi. tutie viridis.vij.stercoris ouis.vij.granoꝝ volubilis ⁊ folioꝝ eius amboꝝ.xv.scorie ferri ⁊ succi folioꝝ maluauisci ⁊ succi foliorum malue omnium añ.x.lilij domus ⁊ cepe eius ⁊ lilij celestis ⁊ croci omniuꝫ añ. v.camphore.iiij.cere faui ⁊ olei ro.⁊ medulle cerui ⁊ adipis eius quantum sufficit.¶ Et de illis que sunt fortitudinis vehementioris ⁊ conueniunt ei quod est minoris caliditatis:est vt sumanẗ limature eris ⁊ ferri:⁊ cõficiantur cum luto aut cũ luto rubeo:deinde cõburantur in patella aut furno:⁊ fiant inde trocisci ⁊ seruentur ⁊ administrenẗ redacti in puluerẽ vbi necessaria est exiccatio aut liniant̃ cũ oleo ro.¶ Et de hͦ genere iteꝝ est illud:comburaẗ fimus colũbinus in pãno lini donec accendatur ⁊ liniatur cũ oleo aliquo:qm̃ est mirabile.¶ Et locis vlceratis conferunt porri elixati aut portulaca cũ sauic ⁊ folia myrti cõtrita in puluerẽ redacta.Si aũt fiat inobediens:tunc folia alhethil adusta aut folia algebut adusta.Et si fuerit magis inobediens illo administrentur medicine consolidantes vlcera maligna.

¶ De combustione aque calide. Capitulū.15.

Quandoqꝫ accidit vt effundatur olla feruens aut aqua calida super membrũ hoĩs:⁊ facit operationẽ ignis.¶ Et cõuenientius ei est vt succurratur statim anteq̃ vesicetur cũ eis que sunt sicut sandali ⁊ aqua ro.⁊ cãphora:⁊ nõ dimittanẗ exiccari:immo ꝯñter adhibeaẗ omni hora pãnus infusus in aqua frigida cõgelata:hͦ enim ꝓhibet ipꝫ vesicari.¶ Et quidã ꝑperant ⁊ rorãt desuper aquã oliuaꝝ aut aquam cineris:⁊ melius est vt teraẗ quodlibet amboꝝ cũ sauic:aut vnguentũ de calce:⁊ iteꝝ medicamen factũ de fimo colũbino predictũ est mirabile valde.¶ Et vlcera quidẽ curanẗ cũ porris elixatis aut exiccatis cõtritis ⁊ est melius:⁊ cũ reliqͥs que diximus in capl'o primo.

¶ De fluxu sanguinis ⁊ retentione eius. Capitulū.16.

Iam scitum est in li.primo q̃ qñ sanguis egrediẗ a venis non egrediẗ nisi aut pp apertionẽ orificioꝝ venaꝝ pp debilitatem in venis aut pp vehementiã repletionis:aut pp motũ fortem vsqꝫ ad vocẽ ⁊ saltum:aut pp vaporẽ accidentẽ venientẽ deforis:aut ꝑpter disruptionẽ eaꝝ ⁊ ipsaꝝ incisionẽ per cãm primitiuã incidentẽ ꝯtundẽtẽ:aut ꝑpter cãm corrodentẽ interius:aut vehementia motus cuꝫ repletione aut pp resudationẽ ab eis ꝑpter raritatẽ accidentẽ corpori venaꝝ ⁊ pãniculo eaꝝ.¶ Et ꝯueniẽtior venaꝝ ad hͦ vt currat qđ est in ea cũ inuenit viam est arteria.nã corpus eius est mobile:⁊ qđ est in ea qñqꝫ cõtrahiẗ ⁊ qñqꝫ expandiẗ.Et qñ nõ desuper coartaẗ loc⁹ eius post solutionẽ ꝯtinuitatis eius:⁊ inuenit vacuitatẽ peruenit res ad emborismũ qđ nominatur mater sanguinis.¶ Et arteria qdem lꝫ sit de illis que nominanẗ:tñ est de illis quorũ difficilis est incarnatio.Et multotiẽs quidẽ nõ incarnaẗ

arteria z incarnatur illud qđ cōtinet arteriā z coartat super eā:quare sanguis nō pōt facere cursū superfluū:imo egreditur ex eo aliqd vsq ad fines cutis.s.quātitas quā capit:z qñ alleuiat cū cōpositione redit z occultatur sicut accidit rupture:z fortasse remanet vena sola sub cute:z sentitur pulsus eius z ipsius successio: z multotiens accidit illud arterijs deintus z disrūpunt preter q disrumpatur cutis z congregat sub cute emborisma.s.apa leue ex sanguine z vētositate qđ possibile est quiescere cū compressione. ¶ Et hoc quidē multotiens accidit in collo z inguinibus z curuaturis per se:z multotiens accidit ex cā intrinseca aut ex flobotomia. ¶ Et multi medicorū existimant q oīs disruptio arteriarū perducit ad matrē sanguinis que quidē plurimū fit si incarnetur illud qđ est in circuitu eius z fiat apa notū:sed ipsamet nō incarnatur z res nō est ita. ¶ Ille quidē qui negauit incarnationē controuersatus est cū cōsideratione z experimento. Consideratione vero qm̄ vna duarū tunicarum arterie est cartilaginosa z cartilago non incarnatur. ¶ Experimento vero quoniam non visa est incarnatio. ¶ Et opposuit eis Galie.cum consideratione z experimento. Consideratio vero est rethorica z eius forma est q est inter incarnatum sicut caro z non incarnatū sicut ossa:quare oportet vt sit incarnata:sed est difficilis incarnationis:z testimonium quidem quoniam ipse narrauit se medicasse plures arterias z fuerunt incarnate:z hec quidem est res a qua nos iā expediti sumus. ¶ Nos vero dicemus nunc q dispositio pcessionis sanguinis a membris diuersificatur cum disrumpuntur sicut epar z pulmo:z de illis sunt a quibus paruū procedit sanguis z in vnaquaq duarum diuisionum sunt que sunt timorosa.z de eis sunt que sunt absq timore sicut emanatio sanguinis ex pulmone in qua est timor z ab vtrisq emanat sanguis plurimus:z de illis sunt sicut vesica z matrix z renes:ab eis enim non emanat sanguis plurimus valde summatim:immo quandoq multiplicatur cum longitudine spacij z peruenit ad successiones illaudabiles. ¶ Et diuersificatur dispositio flu.sanguinis ex arterijs: quoniam fit in quibusdam earum difficilis valde timorosus ex arterijs magnis que sunt super manus z pedes: et huiusmodi interficiunt ſm plurimum et non retinetur:et in quibusdā fit facilis sicut in arterijs cranei:retentio enim fluxus sanguinis earū est facilis et sufficit in eis constrictio sola:et multotiens quidem currit ex arterijs paruis sanguis:deīde retinetur per se. ¶ Et differentia quidē inter sanguinem arterie et aliorum cognoscitur:quoniam sanguis arterie egreditur cum saltu et impulsione et est vehementioris purpureitatis q̄ alius neq declinat ad nigredinem sanguinis vene et eius eēntie. ¶ Et scias q omnis cui accidit euacuatio et proprie sanguinea et proprie arterialis et superfluit et accidit ei spasmus est malum:et similiter si accidit ei singultus est mortalis. Quod si fuerit sincopis cū singultu:tunc mors est festina:et alienatio et permixtio rationis sunt male. Qđ si fuerit spasmus:tunc est mortale ſm plurimū.

¶De canone curationis fluxus sanguinis. Cap.17.

OPortet in curatione fluxus sanguinis vt incipiatur ⁊ retineatur: deinde cures vlcus eius si fuerit: ⁊ non est tibi possibile in eo cuius causa est fixa ex corrodēte ⁊ siliibus nisi ita vt auferatur causa: ⁊ si dispositio non tolerat vt auferatur causa est necessarium vt retineatur cum suis retentiuis: ⁊ sunt in causis que sunt ei ⁊ abscindūt sanguinē ⁊ currentem: ⁊ ille cause sicut scite in libro primo. Ueruz ego narrabo eas sꝫ modum festinationis. ¶Dico ergo ꝙ iste cause: aut sunt prohibētes in illo illud quod egreditur ab exitu: aut sunt aggregantes rē de illo aut res. ¶Et diuisio prima est conuersio ad partem aliam que aut fit cum attractione ad cōtrarium preter qđ fiat exitus alius: sicut ponunt ventose super epar ⁊ remouetur flu. sang. ex nase dextra: aut ita ꝙ accidit exitus alius sicut flobotomatur patiens fluxum sang. narium ex manu pertinente nari flobotomia stricta. ¶Retinēs autem sine exitu est illud qđ prohibet motum sanguinis ⁊ eius penetrationem: ⁊ est aut per cām ignientem: aut per causam stupefacientez: ⁊ stupefaciens quidem aut ē medicina: aut est dispositio corporis sicut in sincopi: ipsa eni multotiēs retinet sanguinem. ¶Causa autē retinens sanguinem in locis est opilans exitū: aut cum ligatura: aut cuz repulsione ex bucellatione: aut cū repulsione absqꝫ bucellatione: aut escara cū cauterio: aut medicina cauterizante: aut cū congelatione rei retente: aut cū inuiscatione: aut cū incarnatione: aut cū coartatione carnis circūdantis venas: quare opilat ipsum ⁊ claudit ipsum clausione vehementi. ¶Et oportet vt scias ꝙ quando associat vulneri apostema cū quantitate plurima huius nō est possibile ligare cū filis neqꝫ intromittere licinia neqꝫ strictura, laboriosa: ⁊ neqꝫ est possibile: tunc nisi administrare glutinationem ⁊ stipticitatem ⁊ stupefactionem ⁊ inspissationem sanguinis. ¶Et si est curatio ex strictura: aut fissura: aut propinquitate medicine: quando est dolor est mala valde: ⁊ omnis preparatio dolorosa est mala. ¶Et oportet vt preparatio sit aggregans duas res: quarum vna est defectus doloris: ⁊ altera est refrenatio partis cursus sanguinis: quare non adiuuatur cum appensatione ⁊ suspensione ⁊ fiat facilis processio sanguinis ⁊ eius exitus: ⁊ cū prohibent due intentiones declinetur ad leuiorez sm illud qđ presens est: ⁊ propinquius ad tolerandū in dispositione. ¶Et est necessarium vt narremus modū eius postq̄ scieris ꝙ primum quod oportet considerare est vt cognoscas an vena sit arteria: aut vena per signa sua: quare agas cum arteria ⁊ sis sollicitus plusq̄ sollicíteris ⁊ agas cū vena. ¶Amplius dicemus ꝙ de attractione vera ad cōtrarium nō ad exitum est necesse membro cum fricatione aut ligatione ⁊ strictura: aut cum ventosis. ¶Et oportet vt sit membrum communicans positum ex membro cognitio super extremitatem linee vnius cōtinuitatis inter ea ambo cum longitudine ⁊ latitudine: ⁊ eligitur de diuersificato in situ longitudinis: ⁊ latitudinis quodcūqꝫ amborum est longinquum ⁊ di-

mittitur quod est propinquum sicut sit in duob⁹ lateribus capitis: aut duobus lateribus manus: nam longitudo inter ista duo est propingor ꝙ illa ex qua oportet timeri nocumentum completum: ⁊ hec res exigit vt rememoremur illud quod in ea diximus vbi locuti fuimus in libro primo de canonibus euacuationis. ¶ Et oportet vt sint extensio ⁊ fricatio ⁊ his similia assidua ex eo quod est propinquius membro secundo: deinde descendatur ab eo: ⁊ oportet vt non expectetur in disruptionib⁹ arteriarum. ⁊ eis similium ꝙ sit hoc artificium sufficiens in retinendo fluxum sanguinis ⁊ adiuuans: ⁊ similiter est iudicium in flobotomia lateris cōmunis longinqui. ¶ Unus autem duorum modorum diuisiōis secunde ⁊ est causa stupefaciens est. verbi gratia. vt cibetur ille cui⁹ fluxus sanguinis narium multiplicatur: aut alius ab illo cibi grossi chimi ingrossantibus sanguinem sicut sunt lentes ⁊ iube ⁊ eis silia. ¶ Modus autem secundus est. verbi gratia. vt in potu dentur stupefacientia. Frigida vero exponunt corpus frigori ⁊ fortasse accidit sincopis ⁊ retinetur fluxus san. ¶ Modus autem predictus in diuisione alia ē: quoniam oportet vt obseruetur in eo capitulum vnum. ⁊ est quoniá fortasse arteria non est vna duarum que continuantur cordi: immo duorum laterum eius ita vt cū strinxeris eam inuenies eam firmiorem: imo fortasse continuatur cum latere altero ramus alterius arterie que accidit in eo: ⁊ adducit ad eam sanguinem preter viam quam strinxisti quare indiges stricturis duabus. ¶ Et ante illud oportet vt cognoscas partem que est principium vene: in quibusdam enim locis est inferius: et in quibusdam est desuper: ⁊ in quibus est superius sunt sicut in collo: ⁊ in quibus desuper sunt sicut in coxa ⁊ pedes. Et quádo cognoueris partem administra in ea ligaturam ⁊ stricturam. ¶ Et de regimine in illo est vt peruenias ad extrahendam venam cum vncino: ⁊ etiam cum incisione pauce carnis que velat eam ⁊ occultat ipsam: deinde inuolue eam: postea administra medicinas quas dicemus. Quod si fuerit pulsatilis: tunc melius est vt veles eam cuz filis lini. Et similiter si fuerit nō pulsatilis: verum tamen multotiens eleuatur sanguis eius. ¶ Cum ergo feceris illud: deinde annexueris ei medicinas: tunc dimitte ligaturam vsq; ad diem tertium ⁊ quartum tunc. ¶ Quod si videris medicinam glutinationem facientem adherentem loco eius: tunc non eradices eam omnino: sed pone in circuitu eius de genere ipsius aliquid quod madefaciat ipsam parumper. ¶ Quod si accidat ei processio ex seipso: quando tu auferes illud quod est super ipsum: tunc tene quod est sub loco in via itineris vene et preme pressione cum qua fiat securitas de saltu sanguinis: et eradica illud quod eleuatur de eo in loco suo et permuta illud cum alio: et sit preparatio tua quam facis membro in ista hora scđm ꝙ oportet: et est vt sit orificium eius magis imum ꝙ principium ita vt quando est. verbi gratia. in inferioribus intestini et matricis tunc sternatur stratum aliquod quod eleuet inferiora et deponat superiora scđm maiorem elongationem que est ex dolore

deinde dimitte ipsum tribus diebus: deinde annecte ei hunc modũ vsquequo eleuetur sanguis. ¶ Refrenatio aũt cum bucellatione non est possibilis nisi in arterijs magnis: fac ergo licinius ex pilis leporis: aut tela aranee: aut subtili cotto: aut panno lini veteri: deinde pulueriza super ipm medicinas prohibentes sanguinem: et mitte in ipsam arteriaz sicut bucellam: deinde stringe super ipsam ligaturam: et fortasse administra liciniũ ex pilis leporis solum et excusat sollicitudinez: et oportet vt stringas strictura adherente que nõ separet donec incarnet. ¶ Licinium vero ex se natura regit in extractione eius paulatim et expulsiõe eius aut alijs ab hoc. ¶ Impletio vero sine bucellatione est vt imponatur. verbi gratia. illa res in orificium eius ꝛ ligetur desuper preter penetrationem eius in venas: ꝛ vt retineatur cum eis que sunt sicut puluilli ꝛ ꝓpͥe spongia ꝛ cũ vittis fortis stricture stringentibꝰ ipsum cũ conuersione stricture q̃ est attrahens. ¶ Strictura vero pͥma oportet vt sit prope orificium: deinde inuoluat vadens retro ꝛ solue stricturaz gradatiz. ¶ Et scias ꝙ strictura puluillorũ ꝛ vittarum quando est debilis venit ex ea nocumentũ stricture ꝛ est attractio: ꝛ nõ ꝓuenit ex ea nocumentũ stricture ꝛ est retẽtio ꝛ impletio: opz ergo vt subtiliet in hoc caplo. Cuz ergo stringit strictura bona ꝛ stringit iterum ex latere diuerso declinat materia ꝛ resistit attractioni ex strictura. ¶ Et nõ opz vt perueniat cuz strictura ꝛ prohibitione nisi que sit infra dolorẽ nisi si illud fuerit necessariũ in primis: deinde mollifica eam paulatim. ¶ Et multotiẽs qdem opz vt suas figuram carnis ꝛ colligas labia eius ꝛ vittis tegas: multotiens eni sufficit collectio labioꝝ: ꝛ positio puluilloꝝ seruat ea colligendo venas ipsorum. ¶ Amplius stringe super medicinas puluerizatas rare: ꝛ inclina ante alguidegi quãdo cõtrahit vbi coartat apud principium suũ cum digitis vnius duarum manuum: deinde annecte ei medicinas ꝛ puluillos apud orificiuz eius cum manu altera. ¶ Impletio vero cum refrenatiuis prouenit: aut cũ strictura implentis in facie orificij eius cum manu altera non cessante retinere donec congeletur sanguis ꝛ fiat impletio: aut cũ re infrigidante valde que infrigidat sanguinem ꝛ congelat ipm in orificio eius: aut ꝓpterea ꝙ caro coartat locum sicut si incidat vena in latitudine ꝛ suspendatur ad duo latera in pͥma vice: quare claudit super eam caro ex latere ex quo currit: ꝛ hoc non fit nisi in loco carnoso. ¶ Et multotiens qdem accidit ꝙ necessarium est incidere ramum extremitatis vene vt sit introitus eius in profundum vehementior: deinde ponũtur desuper medicine: ꝛ multotiens accidit incarnatio meatus absq; matre sanguinis. ¶ Strictura aũt cum escara fit cũ igne ipso quando magnificatur timor: ꝛ fit cũ medicinis cauterizantibus sicut calce. ꝛ flore eris ꝛ generibus draganti ꝛ generibus arsenici ꝛ cymino etiam ꝛ similibus: ꝛ cum eo qđ est debilius quando puluerizatur super locum ꝛ stringitur ꝛ retinet. ¶ Uerum timor in illo est ꝙ escara est velocis eradicatiõis ex se ꝛ ex quolibet resistẽte ex eruptione sanguinis ꝛ qualibet aliaruz causarũ. ¶ Et quando cadit escara redit timor

alit timor novitis: ꝛ ppter illud preceperunt vt fiat cauterium cuȝ ferro vehementer ignito profunde ita vt faciat escaras profundas grossas: quarum casus non sit facilis ꝛ cadant in tempore longo in quarum similī caro iam est nata. ex cauterio nāq; debili prouenīūt escare debiles que cadunt ex qualibet causa ꝛ cum hoc facit accidere saniem ꝛ calefacit vehementer. ¶ Cauterium vero forte implet cum escaris fortibus ꝛ remouet rupturam ꝛ detumescere eam facit ꝛ contrahit eam. ¶ Et de cauterizantibus bonis temperati regiminis est vt sumatur albugo oui ꝛ aggregetur cum calce non extincta: ꝛ inuoluantur cum eo pili leporis aut ei similia ꝛ ponatur super locuȝ ꝛ stringatur. ¶ Et de bonis puenientibus ad vltimum multotiens est vt sumatur cyminum ꝛ calx ꝛ ponatur super locum ꝛ stringatur: ꝛ quādoq; superadditur eis colcotar: ꝛ genera draganti in hac summa sunt habentia stipticitatem cū cauterio. ¶ Calx vero est cauterium in quo non est stipticitas de qua sit curandum: ꝛ illud quod generatur de escaris cum cauterio in eo qđ habet stipticitatem est longioris fixionis ꝛ profundius. ¶ Et succus fimi asinini ꝛ substantia stercoris asinini sunt de illis que aggregant ad cauterium acuitatem ꝛ glutinationem. ¶ Medicine vero resistentes conglutinatione sunt sicut gypsum ablutum ꝛ glutinum decoctum: ꝛ amilum: ꝛ puluis molendini: ꝛ gumme: ꝛ thus: ꝛ resina: ꝛ item passe de vnis ipsis: ꝛ rane sunt huius generis sm̄ q̄ dicitur: ꝛ iterum stella scemius. ¶ Medicine vero retinentes cum exiccatione ꝛ incarnatiōe sunt sicut aloes: ꝛ cortex thuris: ꝛ sicut interiora passularum vue contrita valde: ꝛ galle cum oleo aliquo: ꝛ comburantur. ¶ Et quando completur inflāmatio earum extinguantur: ꝛ papyrus adustus ꝛ resina: ꝛ scoria ferri ꝛ stercus equi. ꝛ stercus asini adusta: ꝛ cinis ossium non ablutorum: quoniam abluta prohibent glutinationē: ꝛ spongia noua submersa in oleo aut vino: deinde aduratur: ꝛ pili adusti.

¶ De narratione medicinarum simplicium ꝛ compositaꝝ specierū diuersaꝝ fortium in ꝓhibitione fluxus sanguinis. Cap. 18.

Et de illis que dixit Galie. ꝛ narrauit bene ꝛ experta sunt post ipsum ꝛ inuenta sunt plurimi iuuamenti est vt sumatur de colcotar. xx. ꝛ de minuto thure. xvi. ꝛ de aloe ꝛ glutino sicco. aā. viij. ꝛ de arsenico. 4. ꝛ de gypso vehementer trito pulueriȝato vt atomi post cribellationem. xx. curetur cum eo pulueriȝando super licinia ꝛ spargendo super locum: quoniam est mirabile. ¶ Aut sumatur sarcocolla de mecha ꝛ aloes ꝛ sanguis draco. ꝛ ponatur super licinium ꝛ stringatur et aloes ꝛ thus solum cum pilis sm̄ q̄ sciuisti. ¶ Et iterum spongia adusta sicut diximus ꝛ later adustus: sumantur spongia ꝛ scoria plumbi et tutia ꝛ aleos: aut sumantur thus ꝛ aloes ꝛ sulfur aut thus ꝛ sulfur. et fiat puluis: aut administretur licinium cum albumine oui. ¶ Aut sumatur de colcotar. xx. ꝛ de thure aut minuto thuris. viij. ꝛ resine. viij. ꝛ

de gypso adusto.S.aut sumatur colcotar ꝛ de gypso adusto.S. ❡ Aut sumat colcotar eris vsti ꝛ calcadis ꝛ draganti adusti partes equales: ❡ Et de bonis ad fluxum sanguinis ꝛ proprie ex draganto est,vt sumat aloes.pars.i.ꝛ.5.primū amboꝝ in corpore graui:ꝛ ſm eoꝝ in corpore leui ꝛ corticuz thuris in corpore graui.dragma.i.ꝛ thuris ipsius grossi pinguis in corpore leui.pars.i.sint contenti super ea ambo. ❡ Aut sanguis draconis:ꝛ sarcocolla conficiantur cū albumine oui et ponantur super pilos leporis:ꝛ preparent ſm locū.

❡ Tractatus tertius de vlceribus.

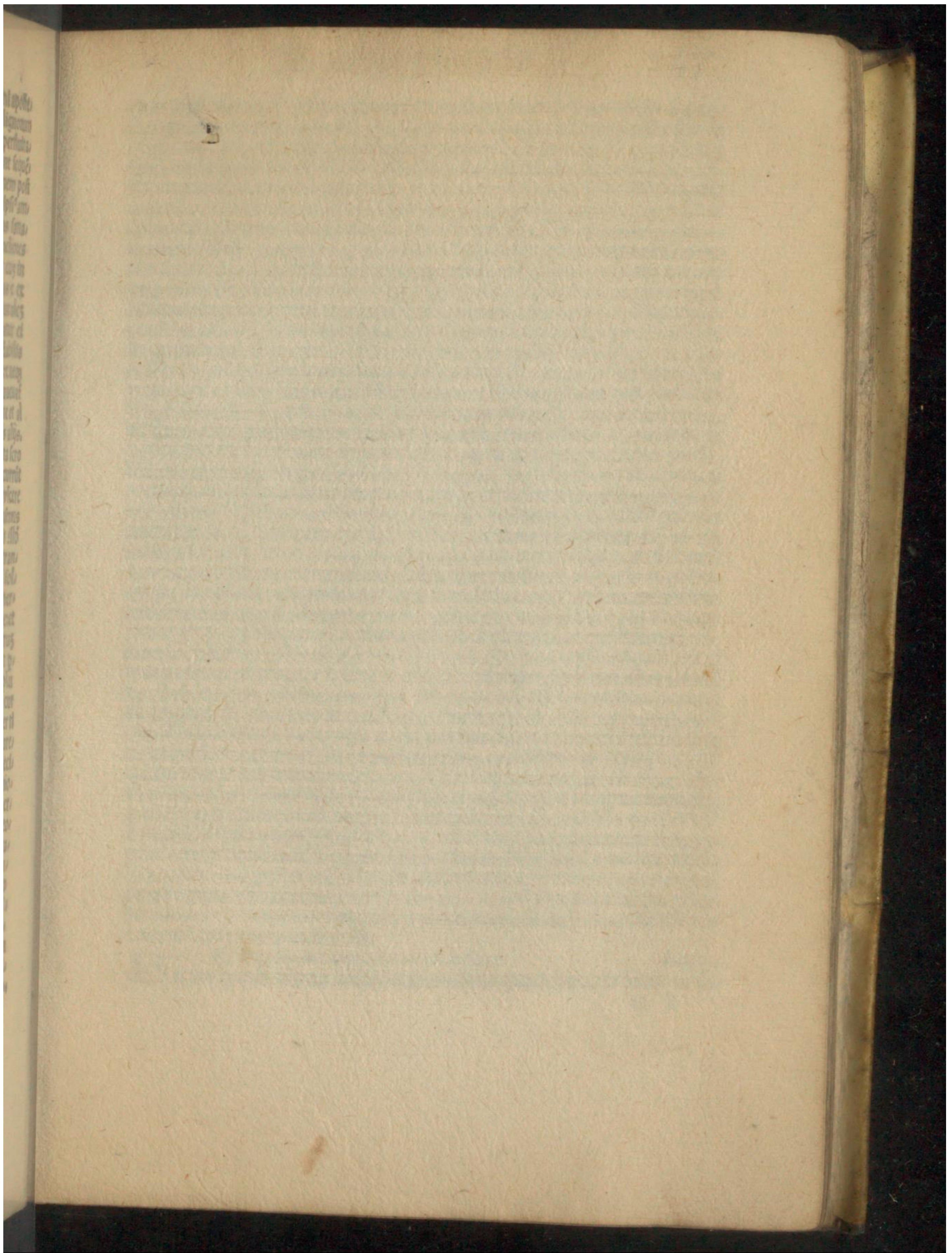
❡ De sermone vniuersali de vlceribus. Capitulum primum.

Lcera gñant a vlceribus ꝛ ab exituris eruptis ꝛ a pustulis:ꝛ solutio continuitatis in carne qñ facit saniē ꝛ pus nominat vlcus. ❡ Et nō facit pus nisi ꝓpterea q͞ cibus q venit ad ea conuertit ad corruptionē,ꝓpter debilitatē membri:ꝛ qm̄ ꝓpter debilitatē suam resoluuntur ad ipm ꝛ attrahunt versus ipm superfluitates membroꝝ vicinantiū ei:aut ꝓpter vnguēta mollificantia membꝝ ꝛ linientia ipm cū humiditate sua ꝛ vnctuositate sua. ❡ Et qđ est de gñe pus subtile nominat virus:ꝛ qđ est grossuz nominat sordities:ꝛ est res spissa coagulata alba:aut ad nigredinē decliuis aut sicut fex. Et virus qdē non generat nisi ex subtilitate humoꝝ aquosoꝝ ꝛ ipsoꝝ calidoꝝ:ꝛ sordities generat ex grossitie humoꝝ: ꝛ virus qdē multiplicat cum generatione apostematis ꝛ virus eget exiccante:ꝛ sordities abstergente:ꝛ vlcera sūt apparentia ꝛ sunt hñtia ꝓfunditatē. ❡ Et vlcus qđ ꝓfunditatē hꝫ nō euacuat quin aut iam indurata sit caro circūdans ipꝫ ꝛ nominat fistula ꝛ est sicut canna penetrās in membꝝ aut nō indurat aliqđ ꝛ nomiat absconsio ꝛ cauerna. ❡ Et qñqꝫ dicunt quidam absconsionez illud qđ elongatū est sub cute ꝛ separat ab ea cutis:ꝛ cauernam illud qđ inflectitur sub carne ꝛ dilatat in ea. Sicūt qdam:imo dilatatum est cauerna ꝛ strictū ꝓfundū fistula:ꝛ non est contrarietas in nominatione. ❡ Et qñ est durities super vlcus apparens nominat vlcus ostracinū. ❡ Et fistula qdē mala est illa que nō sentit: ꝛ ſm q̄titatē elongationis eiꝰ a sensu erit eius malitia. ❡ Et de ipsa q̄daꝫ est equalis ꝛ de ea est quedam obliqua:ꝛ que vadit ad neruū dolet vehementer ꝛ ꝓprie quando tangit eiꝰ inferius cū tenta:ꝛ fortasse difficilis fit operatio illius membri ꝛ est humiditas subtilis tenuis sicut fit ad illa q̄ peruenit ad os: ꝛ qñ peruenit

a ligamentū est illud qd currit ppinquū illis. Verū dolor in ossuosa & ligamentali fortasse non magnificatur & humiditas que vadit ad os est subtilior & decliuior ad citrinitatē. ¶ Et ex perueniente ad venas & arterias multotiens egreditur fex: & quandoq; si fuerit tendens ad venā sanguis plurimus & ad arteriam sanguis subalbidus cū fluxu sanguinis & pcussione. ¶ Et ex ea que peruenit ad carnem currit humiditas viscosa grossa turbida cruda: & multotiēs sunt fistule orificia plurima cuius esse ambigitur & non scitur an sit fistula vna. ¶ Et multotiens effunditur in quoddam orificiorum eius humiditas habens tincturam. & tunc si fuerit fistula vna egreditur ex orificijs alijs color vnus qui est fistule. s. diuersus albus & tenebrosus & alius. ¶ Et vlcera quidem diuiduntur in speciebus diuisionū: & dicit q vlcerū quedam sunt que sunt dolorosa: & quedā sunt que sunt priuata dolore: & quedam sunt apostemosa & quedam sunt priuata apate: & quedam sunt mūda & quedā sūt imūda: & imunda qdem ppterea q in eis superfluit humor plurimus & humiditas copiosa q̄uis nō sint mala: & de eis sunt sordida: & de eis sunt minorata & de vlceribus sunt putrida. ¶ Et de rebus magis nociuis eis sunt meridies & humiditas aeris cū caliditate ipsius: & de eis sunt corrosiua & de eis sunt ambulatiua: & de eis sunt mollia aut dura aut frigida aut calida: & mollia sunt de vlceribus faciētibus cadere pilos ab eo quod sequitur ea. ¶ Et sunt q̄doq; de vlceribus quedam resudantia ex quibus resudat virus citrinum calidum. Et fortasse est calidum comburens quod est in circuitu eius & est malum mortificans: & de eis sunt difficilis consolidationis: & putrefactio est preter corrosionem q si fuerit erunt ambe ambulatiue: & fortasse corrodens est corrodens illud quod continuatur ei proprie propter acuitatem & absq; putrefactione & neq; est febris omnino. ¶ Verum cum ambulatiuo putrefactiuo multiplicatur feb. aut non separatur ab eo. ¶ Et Galienus quidem nominauit huiusmodi vlcera corrosiua ignem persicum & formicam ambulatiuam: & post vlcus putrefactum est compositum ex vlcere & ex egritudine putrefacta: & vnicuiq; eorum est dispositio. ¶ Et vlcera quidem dura incipientia ire versus viriditatem & nigredinem sunt mala: & vlcera frigida sunt mollia alba quiescentia propter medicinas calefacientes & calida ad rubedinem decliuia delectantur frigore. ¶ Et quando vlceribus malis associetur color corporis malus sicut albus plumbeus aut citrinus: tunc illud est significatio propter corruptionem complexionis epatis & corruptionem sanguinis qui venit ad vlcus quare fit difficilis eius consolidatio. ¶ Et vlcerum quidem quorum radices sunt acute: & cum quibus est pruritus superfluitates sunt acute: & quorum radices sunt late albe pauci pruritus illorum complexiones sunt frigide. ¶ Et vlcera generata successione egritudinū sunt mala: qm̄ natura expellit ad ea residuū corruptionis superfluitatū. & vlcera deijciētia pilos ab eo qd̄ seqt ea sūt mala. ¶ Et meliores significatiōes sigñtes salutē vlcez & vulnez sūt cū i. succedētia coz declinia sūt

ad saniez. ¶ Et dicitur in signis mortis velocis cũ sunt homini aposte-
mata ⁊ vlcera leuia ⁊ destruitur eius ratio moritur. ¶ Et malignorum
quidem vlcerum cause sunt quandoqꝫ vulnera obuiantia superfluita-
tibus malignis corporis: aut regimini corrupto: ⁊ quãdoqꝫ sunt sequē-
tia pustulas malas: quare fiunt ab eis festinantia ad vlcerationem post
pustulas ⁊ significat malignitatem vlceris eius putrefactio ⁊ ipsiꝰ am-
bulatio ⁊ corruptio eius quod est in ipsius circuitu: ⁊ difficultas sana-
tionis in seipso cuz rectificatione curationis exhibite ei. ¶ Et meliores
significationes significantes salutem vlcerum: ⁊ vulnerum sunt cuz in
successionibus eorum est sanies que est cum medicina faciente pus ⁊ ex
operatione nature: illa enim operatio nature est ſm cursum naturalez
⁊ non generatur sanies nisi a digestione naturali: ⁊ non associatur ei
malum ex accidentibus vlcerum malorum: ⁊ proprie sanies laudabilis
alba lenis equalis que consecuta est complementum digestionis: ⁊ neqꝫ
associatur ei fetor cum in ea non fit putrefactio. ⁊ fortasse non euacuat
a fetore paruo sanies cui accidit cum adiutorio caliditatis innate et al-
terius extranee. Et nos quidem iã locuti fuimus de sanie in locis alijs.
¶ Ulcera autem que accidere faciunt spasmũ et vlcera putrefacta scro-
fulosa et algeromati et corrosiua et cancerosa: et que eoruz cursu currũt
sunt in quibus non generatur sanies: immo quando apparet in vlcere
sanies et apostema est signum bonum cum quo non timetur spasmus
et permixtio rationis et his similia: quãuis sint in loco quod facit illō
necessarium sicut sunt membra posteriora et anteriora et nisi res ptran-
sierit terminum. Quod si apostema occultetur subito et redeat nõ sol-
uetur per pus aut ei similia. ¶ Amplius sunt vicinantia membris ner-
uosis sicut vlcera dorsalia: quoniam sunt in vicinitate dorsi et nuche: et
vlcera que cadunt in anteriore parte coxe et genu: quoniam ipsa iteruz
sunt sicut lacerti neruosi: in quibus res conuertitur ad spasmum et p-
mixtionem rationis etiam. ¶ Si autem euenit in mẽbris neruosis: plu-
rimum quorum est in antecedente extensionis corporis timetur aut cur
sus sanguinis si ceciderit in medietate inferiori extensionis: similiter ti
metur ex eis quandoqꝫ permixtio rationis: et timetur ꝙ cadat pleure-
sis et saniositas post ipsam: aut ꝙ proueniat sputum sanguinis si ceci-
derit in medietate superiore eius: et tu iam sciuisti intentionem sanio-
sitatis in pectore ex libro tertio. ¶ Et quandoqꝫ timetur in eis iterũ per-
mixtio rationis. ¶ Et de signis bonis in vlceribus est vt in circuitu eo-
rum nascantur pili qui ceciderunt. ¶ Et corpora susceptibiliora cura-
tionis vlcerum sunt que sunt melioris complexionis et paucioris hu-
miditatis superflue cum inuentione sanguinis boni in eis. Illa vero
que sunt multe humiditatis aut siccitatis sunt tarde suscipientes recti-
ficationem vlcerum: quãuis humida sicut infantium sint susceptibilio-
ra ꝙ̃ sicca: sicut senum: et proprie quando complexio est radicalis sicca
priuata sanguine mundo et accidentalis humida mollis: sicut in seni-
bus iterum: et propter illud iterum fit in ydropicis curatio vlceruz co-

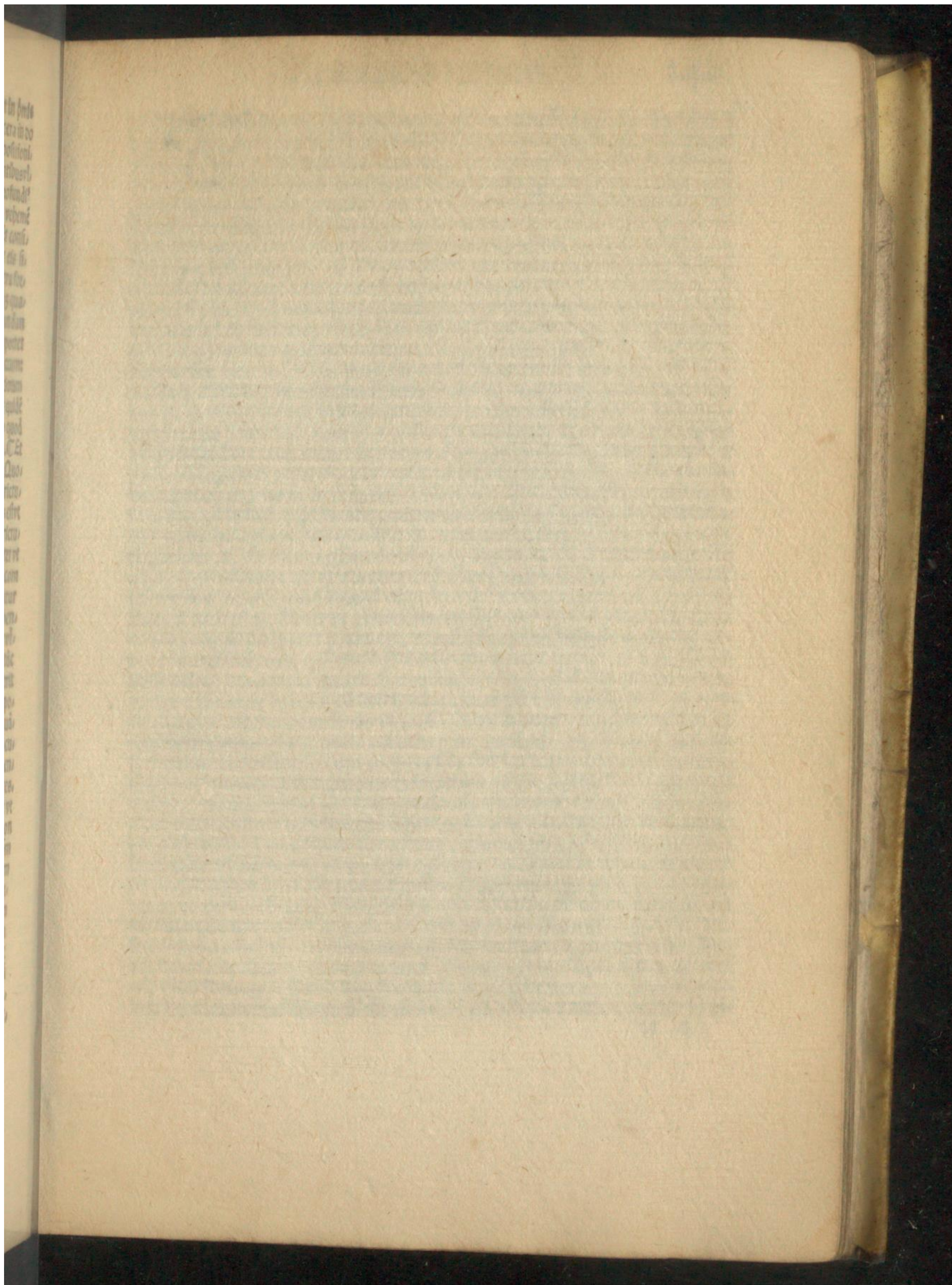
al.

rum difficilis:et in pregnantibus iterum propter retentionem super-fluitatum earum:propterea q ipsarum menstrua retinentur. Sed in senibus non sanantur eorum vlcera propter illud et propter paucitatez sanguinis eorum boni. ¶ Et quandoq3 sanantur vlcera:deinde rescinduntur:quoniam non generatur in eis caro nisi ante mundificationē: quando ergo retinetur in eis superfluitas non munda:oportet inde vt corrumpatur continuitas proueniens secundo. ¶ Et quandoq3 existimantur fistule propterea q accidit eis dispositio exiccationis et retentionis prohibentis respirationem q ipse sunt sanate:quoniam earum dispositio ē similis saluti sicut diximus:deide rescinduntur pp̄ter quēlibet motum et commotionem et tussim et offensionem et malitiam iacendi et alia. ¶ Et de vlceribus in quibus nascitur caro quedam sunt in quibus nascitur caro addita:et queda3 in quibus non nascitur illō: et illa in quibus generatur caro addita sunt illa in quib9 fit festinatio nascentie carnis ante mundificationem:et illa in quibus non nascitur illud sunt illa in quibus non nascitur caro nisi post mundificationez. ¶ Cum ergo prolongatur spatium vlceris et corroditur et putrefit et destruitur de substantia eius res plurima:tunc non expectatur consolidatio eius nisi fm profundum. Et proprie quando vlcus est antiquū retinens spatium anni:et proprie quando est disruptum et incipit ex eo disruptio. f. fistula:et antiquum necesse est vt educat os ex ossib9 que eis sunt vicina. ¶ Et vlcera quidem melancolica non sanantur nisi ab eis auferatur tota eorum corruptio vsq3 ad carnem et ossa sana. ¶ Et cause que cum accidunt corrumpunt vlcera sunt debilitas virtutis membri. quare recipiunt omnem materiam:et malitia complexionis membri:⁊ malitia eius quod aduenit ei de sanguine aut in qualitate aut in quantitate. ¶ In qualitate vero plurimum eius est propter malitiam cōplexionis epatis:et color est in eo decliuis ad albedinem plumbeam aut citrinitatem:aut propter splenē et est color ad nigredinem et alterationē decliuis et lentiginositatem:quare est cum eo malitia omnium humorꝝ in corpore. Et huiusmodi quidem preter hoc q ex ipso non acquiritur quod conuertatur in carnem nocet per illud quod conuertitur ad ip̄m de superfluitatibus. ¶ In quantitate vero. q: additur aut diminuitur: quare non inuenitur cum quo caro vlceris generetur. Et est vlcus clarum mundum properans ad escaram:et nescitur si est corpus mundu3 pauci sanguinis:aut est propter ostracositatem que accidit parieti ei9 ⁊ margini ipsius:aut pp̄ter dilatationē venaꝝ que adueniunt ei:aut propter corruptionē eius incipientem versus tenebrositatē ⁊ viriditatez ⁊ nigredinē:aut pp̄ter mēbrū male cōplexionis qd vicinat ei. ¶ Et vlcera qdē praue curationis ⁊ eis similia sunt interficientia infantes nō tolerantes vehementiam dolorum ⁊ vlcerum:⁊ difficultatem curationis eorum ⁊ ipsorum prauitatem.

¶ De canone curationis vlcerum. Cap. 2.

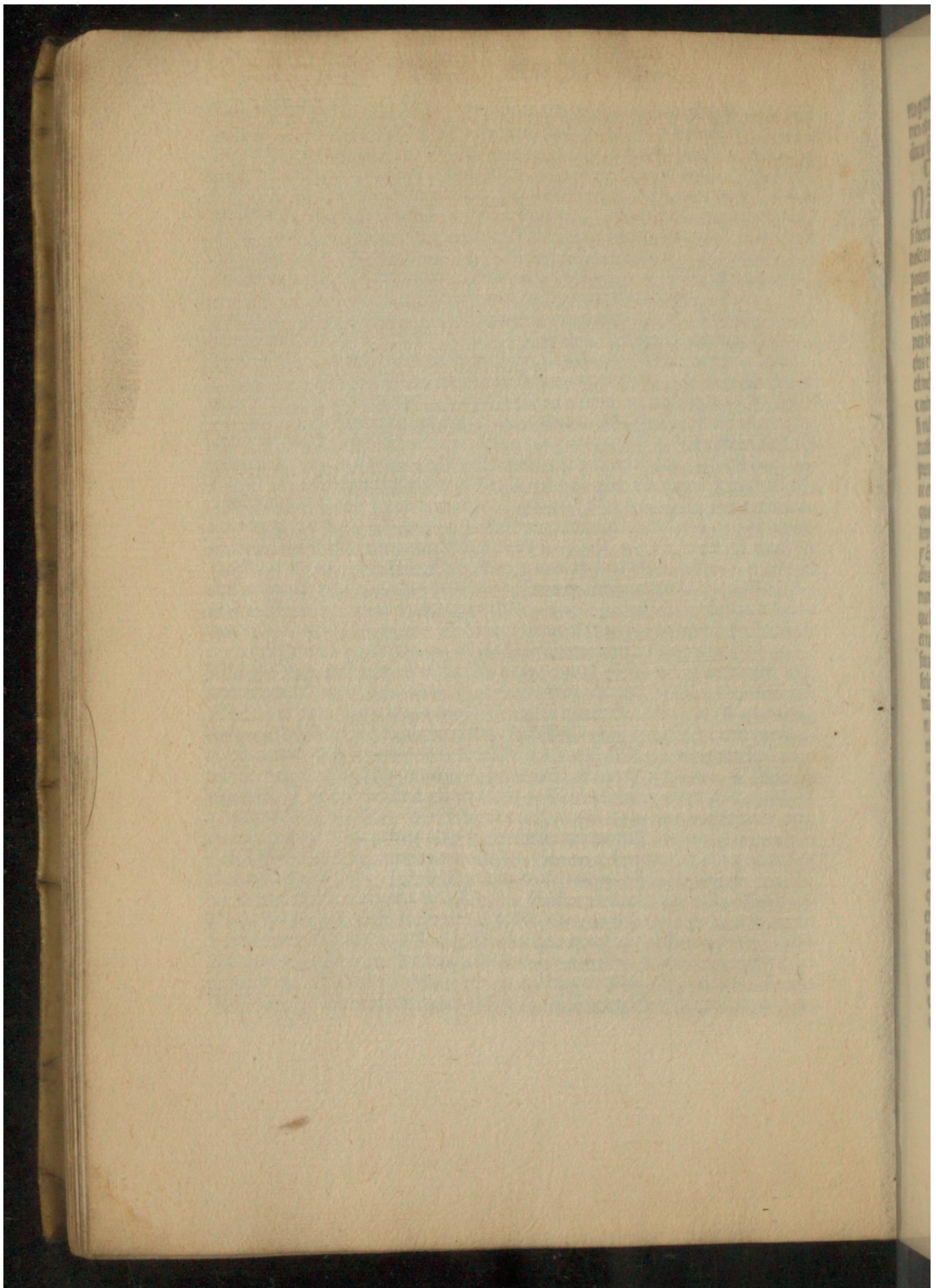
S Cias q oia vlcera indigēt exiccatione quada3 preter facta ex at-

tritione lacertorum ⁊ ipsorum contusione. Ista enim indigent in p̄mis
vt mollificentur ⁊ humectentur. ¶ Et cum hoc ꝙ indigent vlcera in do
minatiore dispositionum exiccatione indigent quandoqꝫ dispositioni-
bus alijs mundificationis ⁊ abstersionis ⁊ aliorum consequentibus vl-
cera preter ipsa vlcera. ¶ Et quanto plus est vlcus maius ⁊ profundi⁹
indiget exiccatione vehementiore ⁊ vt aggregentur labia eius vehemē
tiori perscrutatione: ⁊ fortasse est tibi necessarium suere ea. ¶ Et consi-
dera ex dispositionibus necessitatis ad perscrutandum in illo ⁊ eis si-
milibus illud quod diximus in ca. vulnerum. ¶ Et scias ꝙ vlcera for-
tasse indigent in curationibus suis administratione medicinaruꝫ qua-
rum quedam sunt currentes penetrantes ⁊ que inijciuntur profundan
tes: ⁊ tunc necessarium est vt sint vnguenta ⁊ eis similia: quare oportet
tunc vt sit illud quod apparet humidum ⁊ quod occultum est siccum:
⁊ proprie in illis que sunt ad fistulam oportet vt sit siccitas orificiorum
eius vincens humiditatem substantie eius vehementer. ¶ Et est quidē
quandoqꝫ necessarium vt earum medicine permisceātur cum eo quod
currit vt fiant viscose adherentes. Scias ergo illud iteruꝫ in eis. ¶ Et
scias ꝙ vlcera indigent ligaturis ⁊ strictura ꝑpter tres modos. Quo-
rum vnus est vt currat sordities: quare oportet vt sit fortitudo strictu-
re eius apud eius orificiuꝫ vt ipsius expressio bona fiat. ¶ Et scd̄s est vt
seruetur medicamen incarnatiuum super vlcus: ⁊ non indiget strictu-
ra vehementi. ¶ Et tertius est ad incarnationem labioruꝫ: ⁊ oportet vt
non sit strictura in ipso mollis apud duo labia: immo complicata com
plicatione vehementi. ¶ Et non oportet vt cum ligatura perueniatur
ad lesionem: ita vt apostemetur: ⁊ oportet vt sit adiuuans in prohiben-
do apostema: quoniam non est possibile cum apostemate vt curetur vl-
cus. ¶ Et si non est tibi possibile vt prohibeas ⁊ apparet apostema: tūc
occupatus sis cum apostemate ⁊ cura eius quodcūqꝫ apostema fuerit
cum obseruatione ipsius vlceris vsqꝫ quo separaueris ex curatiōe apo-
stematis: ⁊ tunc remanebit sola obseruatio vlceris. ¶ Et similiter quā-
do corrumpitur quod est in circuitu vlceris ⁊ viridescit ⁊ nigrescit cu-
ra illud cum scalpellatione ⁊ extractione sanguinis: ⁊ si etiam cū ven-
tosis: deinde adhere ei spongiam siccam postea medicinas exiccantes.
¶ Et cum separatur vlcus aut inuenis vlcus purum: tunc oportet vt
obserues in primis an ex corpore aliquid ad vlcus effundatur aut non
effundatur: immo iam sit abscissum. Quod si nihil effundatur ad ip̄m
sit intentio tua in medicando ipsum: ⁊ si aliquid effundatur ad ipsum
sis sollicitus in eo quod ad ipsum effunditur ex flobotomia aut solu-
tione ventris aut vomitu: quoniam vomitus quandoqꝫ confert etiam
in hoc: ⁊ Hypoc̄. testificatur de eo. ¶ Et si in vlceribus fuerint frusta
ossium ⁊ panniculi aut alia non properes in extrahendo ea: sed fac
illud quod diximus in capitulo ossium. ¶ Et primum quidem quod
oportet te preparare de esse vlceris est apertio cum medicinis su-
is: deinde mundificatio cum medicinis suis; deinde nascentia car-

nis ꝛ consolidatio. ¶ Et si inueneris vlcus munduz equale quod non habet profunditatem: tūc consolidatio tantū fiat cū eo qđ non habet mordicationez. In sordidis vero necessariū est abstringens mordicās. Et in primis cum curant indigent mordicatione: quoniam sensus non sentit ipsum deinde gradatiz perueniatur ad illud qđ est leuioris mordicationis vsqꝫ quo sentiat hora nascentie carnis. ¶ Et caue in omnibus illis ne dolere facias quantum potes ꝛ proprie quando est illic caliditas ꝛ inflammatio. ¶ Et oportet vt remoueas causas prohibentes a consolidatione: ꝛ sunt cause quas numerauimus ꝛ diximus q̄ declinant cū vlcere ad malitiam. nam si tu curaueris eas in primis non eris vacans ad curationez vlceꝝ sicut oportet: immo non erit tibi possibile. ¶ Et multotiens qdem rectificata est complexio membri ꝛ sufficit in rectificatiōe vlceris. ¶ Et multotiens est vlcus molle super qđ orit caro mala q̄ est in seipsa ad rubedinem ꝛ calefactionem decliuis. ergo curetur cū epithimatibus infrigidantibus carnem circūdantem ipsum sicut succus solatri cū bolo ar. ꝛ aceto ꝛ epithimata de sandalis ꝛ cāphora infrigidata cum niue: q̄re non cessat consolidari vulnus ꝛ constringi. ¶ Et oportet vt in vlceribꝫ dolorosis q̄ sunt vehemētis dolorosis sis occupatus in primis in sedando dolorem ꝛ illud cū mollificatiuis q̄ tu scis proculdubio: ꝛ q̄uis sint contraria vlceri: verūtamē cum non sedatur dolor non preparatur nobis vt curemus: cū ergo sedauerimus consequemur. ¶ Et vlcera qdem sordida indigent vt mūdentur ꝛ sunt illa quoꝝ humiditas ꝛ qđ ex eis currit est plurimuz: ꝛ forsitan mundificant cū melle ꝛ fortasse mūdificant cū pulueribꝰ ꝛ vnguentis: ꝛ qn̄ non mundificat non est possibile vt obuiet eis medicamen puruz vsqꝫ ad corpus coꝝ ꝛ proprie puluere: quare opꝫ vt mūdificentur: deinde nascatur caro: ꝛ in mūdificante qdem est abstersio plus sicut sciuisti ante. ¶ Et fortasse oritur caro mala quare est necessariū vt corrodat cuz medicamine acuto ꝛ liniatur deforis cū infrigidantibus deinde eradicet cū eo quo eradicatur escara: deinde curetur. ¶ Et medicamen quidem vnum sꝫ quedam corpora facit nasci carnem ꝛ sm quedam coꝝ est corrosiuuz vehementis abstersionis cum corpora illa sint leuia valde: aut est sm quedam eorum non abstergens neqꝫ faciens nasci: ꝛ ppter illud eget medicamen vt confortetur aut frangendo cōmixtionem eius aut minuēdo eius vnctuositatē aut iniūgendo ei medicamē aliud in quo sint exiccatio ꝛ abstersio ꝛ in corpore alio est per cōparationez ad ipsum corrosiuū indigens vt minuatur de pondere eius aut addatur in vnctuositate eiꝰ aut adiungantur ei stiptica aliqua. ¶ Digniora ergo vlcera vt confortetur eorum medicamen sunt illa quorū difficilis est cōsolidatio. ¶ Et de illis que sunt necessaria est vt dimittatur medicamen super vlcꝰ tribus diebus: deinde dissoluatur: nam si ipsum tunc non operatum fuerit non faciet suam operationem. ¶ Et oportet vt elōget oleuz qđlibet ab vlceribus. qꝫ si fuerit necessariū tūc sit oleū de kerua ꝛ oleum myrtinum ꝛ oleum masticinū. ¶ Et cū ibi nō est nisi vlcus: tūc oportet vt al-

leuief insensibili membroꝝ nō tolerantiū ipsum ⁊ caueaf a doloratiō eius cū medicamēto forti. In illo vͦo qđ est parui sensus nō abstineat necessaria medicatiōe. ¶ Et intrinseca qdē ⁊ sublimia preciosa ⁊ mult iuuamenti ⁊ suscipientia nocumenta velociter sunt de caplo sensibili iudicio eius ⁊ eoꝝ contraria sunt de caplo insensibili: aut quoꝝ sensus est debilis. Et ꝓpter huiusmodi causam non sufferūt vlcera intrinseca ea que sunt sicut flos eris ⁊ eis similia ⁊ ꝓprie ea que bibunf: ⁊ indigē illis que faciūt glutinationez plus sicut dragagantum ⁊ gummi. ⁊ illa quibus clysterizaf indigent eo qđ est inter duas res. ¶ Et de illis que recta sunt in curatiōe vlcerū est vt quieta sint membra eoꝝ ⁊ nō moueant ⁊ si mouenf in principio motu paruo minus nocumētū est qꝫ si moueatur post principiū motu labonoso ⁊ proprie in corpore maloruz humorum. ¶ Et opꝫ vt timeaf in vlceribus qꝫ cadat ex vicinitate eoꝝ incarnatio inter duo membra vicinantia sicut adherentia que accidit inter palpebrā ⁊ oculū ⁊ inter duas palpebras ⁊ inter duos digitos. ⁊ cauerne ⁊ absconsiones sunt velocis conuersionis ad fistulas. ¶ Et vlcera quidem vicinantia arterijs ⁊ venis magnis perducunt ad apostema illud qđ vicinaf eis de carne molli sicut testiculi ⁊ subascelle ⁊ qđ est post aurem sicut perducit scabies ⁊ ei similia de his que diximus ꝓpter illam eandem causam ⁊ ꝓprie quando corpus est plenum mala superfluitate. ⁊ tunc quidem vehemens fit dolor ⁊ peruenit ad vlcus. quare oportet vt curef illud cum mundificatione corporis. ⁊ cum eo qđ est dcm̄ in caplo. ¶ Et dū mundificaf apostema non speraf eius curatio. ⁊ est necessarium in huiusmodi vt tuearis vlcus ex nocumēto cum basilicon ⁊ ei similibus si corpus fuerit mundificatum: ⁊ ponas inter ipsuz ⁊ inter membrum qđ distinguat ⁊ ꝓhibeat nocumētum peruenire ad vlcus in omni dispositione. ¶ Et opꝫ vt audias sermonem cōmunem ⁊ est qꝫ de illis que sunt neĉaria est vt sit illud quo curaf vlcus aut ꝯueniens aut inconueniens: ⁊ conueniens lꝫ non conferat in dispositione tamen nō associat ei nocumentum. ⁊ incōuenientis diuersificatio aut est quoniaz ipsum est debilius ⁊ significat illud additio eius quod est contrarium ei qđ ex ipso expectatur de exiccatione aut mūdificatione aut alijs preter corruptionem aliam: quare opꝫ vt addaf in virtute eius. ¶ Aut est diuersitas ꝓpter modos alios sicut qr ipm̄ calefacit vltra qꝫ necesse sit ei quare facit accidere rubedinem ⁊ inflammationem. quapropter opꝫ vt minuaf de fortitudine eius ⁊ extinguatur de inflāmatione eius cum emplastro infrigidante: aut declinat cum eo ad nigredinem ⁊ obfuscationem. quare scif qꝫ infrigidat ipsum aut non calefacit ipsum mensura qua indiget. ergo opꝫ vt addaf in vͦtute calefactionis eius. Aut mollificat ipsum quare indiget vt addaf in virtute stiptici ⁊ exiccatiuorum sicut sunt balaustie ⁊ galle ⁊ ei similia que exiccant vt succurratur cum exiccatione eoruz de illis de quibus diximus tibi. ¶ Aut corrodit ⁊ ꝓfundat ipsum sicut ostensum est: quare opꝫ vt frangatur fortitudo abstersionis. ¶ Et multotiens quidem non conuenit medicamen propte-

rea q complexio infirmi est superflua in capitulo eius cuius medicamen oportet esse fortius in contrahendo illud capitulū adeo donec reducat ipm ad cplonē suaz: aut debilis in caplo cuenienete ei.

¶ De curatione vlcerum virulentoꝝ. Cap. 3.

Necessarium est vt in eis administrent medicine exiccatiue vt mūdificet virus: deinde fit occupatio innascentia carnis. ¶ Quod si fuerint mollia: tunc administrentur super ea medicine ad faciendū nasci eorum profunditatez ꝛ ipsorum margines propter debilitatē corporum illoruz vlcerum sed oportet vt exiccentur in primis deinde administrentur. ¶ Et cum tu administraueris medicamen ꝛ non inueneris humiditatem minui aut videris eam augeri: tunc scias q medicamen sm illud corpus non est exiccatiuum: quare adde in confortatiōe eius ꝛ ipsius exiccatione ꝛ adiuua ipsum cum abstersione pauca. sicut est mel. verbi gratia: ꝛ medicinis stipticis sicut sunt balaustie ꝛ alumē. ꝛ minora de virtute olei ꝛ pone ipsum oleum in quo sit exiccatio. Qd si videtur vlcus iam superfluere iterū in exiccatione tunc minue de virtutibus omnibus. s. exiccatione ꝛ abstersione ꝛ stipticitate: ꝛ serua hoc preceptum in medicinis facientibus nasci carnem vlcerum ꝛ nō faciat te errare quidam et est vt sit medicamen magis abstersiuum q̄ oportet quare corrodit membrum et resoluit carnositatem eius ad humiditatem currentem quam existimas virtus et addis in virtute abstersiōis. ¶ Et huiusmodi quidem medicamen ponit vlcus profundius et calidius et magis simile cū apostemoso: et sentit infirmus mordicationem manifestam. ¶ Et scias q medicinarū exiccantiū vlcera quedam sunt que sunt vehementis infrigidationis sicut iusquiamū album et opiuz et radix mandragore: et quedaz sunt vehementis calefactionis sicut resina et pix. quare tibi inest vt temperes vnam carū cuz alia et sm oppositionem alicuius complexionū particulariū. ¶ Et medicine quidem mūdificantes virus sunt iste medicine exiccatiue sicut alumen et galle et cortices granatorum et cortex thuris et merdasengi et farina ordei ꝛ ei⁹ sauie et flores papauc. ruffi et folia arboris salicū. Cū ergo fit empls cū folijs nucis recentis et fit emplm cū nuce sicut est aut decocta cū vino confert valde et exiccat humiditates absq3 nocumento. ¶ Emplastrum bonum: sumatur merdasengi et imbibat aceto vice vna et vice alia oleo donec albescat: deinde sumatur antimonij et calcucecaumenon et venarum et gallarum et balaustiarum: et sang. dra. et aluminis et climie argenti omnium partes equales: terantur bene: et sit de vnoquoq3 sexta pars eius qd preparatū est de merdasengi: et misceant oia: et administrent medicine q̄s dicemus in antidotario in vlceribus profundis. ¶ Et de illis est aq̄ maris. Aq̄ vero aluminis abluit et repercutit et exiccat. ¶ Et omnes iste medicine predicte nūc nocent si cū vlcere est apa. ¶ Et aq̄ in q̄ decocta sunt ciperi est bona ad exiccationez: et decoctio myrabolanorum citrinoꝝ et bellyricorū. et emblicoꝝ ꝛ decoctio ceterach et folia ascedre sunt bona in illo.

¶De curatione vlcerum sordidorum. Caplm.4.

Oportet vt in eis administrentur medicine abstergentes:⁊ incipiatur in primis ab eo qđ est fortis mordicatiōis ſm q̄ diximus in canone:deinde gradatim perueniatur ad illud qđ est sicut tapsia ⁊ aristologia cū melle ⁊ pauco aceto.¶Et iteruȝ glutinū albotin cū equali mēsura sui olei ro.aut butyri:⁊ iterum radix lilij cū melle:⁊ iterum farina herbi ⁊ herba oppoponaci.¶Et de ꝯpositis emplm indū ⁊ vnguēta viridia omnia cū flore eris ⁊ simplicia aut permixta cū ammoniaco ⁊ similib⁹.¶Et emplastra corticalia ⁊ emplastra facta cū farina herbi:⁊ ēplastrū de sale:⁊ trocisc⁹ niger ⁊ trociscus viridis.¶Et medicine exiccatiuis sumantur fecis olei ⁊ mellis ⁊ aluminis iameni partes equales ⁊ sumātur cerusse:⁊ polij partes equales ⁊ quando vehemēs fit sordities sumatur prassiū cū melle.¶Et de emplastris bonis sunt oliue salite:⁊ quandoq; accidit necessitas hic iterum administrādi aliqđ de currētibus quo abluatur ſȝ q̄ dicem⁹ in ca.pfundorum ⁊ oīa ledūt ea si fuerit apostema.

¶De cura vlcerum pfundorum ⁊ cauernarum ⁊ absconsionū. Caplm.5.

Ista indigent in curatione sua vt carne repleanť. Et illud quideȝ nō fit nisi cū vbertate cibi ⁊ sanguinis.¶Et sunt necessarie in hoc medicine vehemētis exiccationis ⁊ mūdificationis simul.¶Et opȝ vt sit situs eorum talis ne in eis retineať virus:imo currat:⁊ si inuenis hunc sitū ꝯuenientē ⁊ est in eo radix vlceris mēbri ad superiora ⁊ orificiū ei⁹ ad inferiora tunc iste est. Quod si fuerit diuersum illius ⁊ fuerit possibile hōi vt alteret situȝ pfundi cū eo qđ pōt facere de preparatione ⁊ alteratione nāli faciat:⁊ si nō est ei possibile nō est excusatio quin seceť vlc⁹ vsq; ad radiceȝ suam sectione exquisitissima que nō relinquat cauernā aut quin fiat vt accidat cursus aut meatus in radice sua preter eius orificium talis vt recipiat salutem:⁊ obseruetur in hoc dispositio membri ⁊ an accidat ei timor ex illo.¶Cum ergo factum fuerit illud stringať vlcus cum ligatura incipiendo ab orificio eius ⁊ perueniendo ad radicem a qua detectio facta est:⁊ in principio econtrario illius ⁊ ponatur strictura in parte superiore in duob⁹ modis simul.Et non oportet vt perueniatur cum ligatura ad dolorem.¶Et quando non est tibi possibile vt scindas administra ablutionem ⁊ intromitte tentas facientes nasci ⁊ mundificantes quarum mundificatio non destruit eius natiuitateȝ propter virtutem duarū rerum in eis:⁊ nos quidē iaȝ experti fuimus emplastrum apostolicon ⁊ fuit bonum vltimuȝ conferens per medicationem:⁊ centaurea quando ab ea impletur est mirabilis valde: deinde sufoton postea yreos:deinde farina herbi.¶Et absconsionibus quando non succurritur non adheret cutis conglutinatione bona. Uerum est possibile vt exiccetur cutis ita vt conglutinetur cōglutinatione simili sane.¶Et vlcera quidem profunda ⁊ absconsiones ⁊ cauernas non

immundificant medicine mundificatione vltima: neq; faciũt in eis nasci carnem nisi fiant currentes lauantes que in ea inijciuntur cum iniectorijs aut mittuntur cum tentis ⁊ proprie quando eorũ figura non est figura in mundificatione quorum sufficiant preparatio ⁊ expressio ligature sm̃ q̄ ostendimus. ¶ Et mel quidem est ex lauatiuis ⁊ proprie mixtum cum vino: ⁊ in aqua cineris est ablutio fortis quã non suffert quod ex vlceribus parum est sordidũ: ⁊ aqua maris ꝓpinqua est illi quoniã ipsa lauat ⁊ exicat. Et aqua aluminosa est lauatiua ⁊ cum hoc est prohibitiua eius quod attrahitur ad membrũ: ⁊ quando est apostema nõ cõuenit aliquid de illis neq; vinum. ¶ Et oportet vt ponantur super ista vlcera supra medicinas in ligaturis earũ pãni liniti ex eis quibus indiget membrũ in rectificatione sue complexionis ⁊ quibus indiget ad rectificandũ emplastris que intersus administrantur: ⁊ super orificiũ vlceris pannus alius linitus cum eo quod oportet ex medicamine. Et significatio q̄ ipsũ conglutinatur est paucitas eius quod currit ⁊ descensio eius ad inferiora: ⁊ fortasse exprimũtur ab eo cum ligatura ⁊ virtute medicine humiditates plurime subito: deinde exiccatur ⁊ conglutinatur.

¶ De curatione vermium vlcerum. Capitulum. 6.

De rebus conferentibus ad illud est succus calamenti fluuialis ⁊ medicine quas diximus in capitulo vermiũ auris in lib. tertio.

¶ De nascentia carnis in vlceribus. Caplm. 7.

Oportet vt nõ trahatur caro donec mundificetur: aut trahatur ad ipsum nutrimentum si minoratur ⁊ non peruenit ad ipsũ. ¶ Cũ ergo mundificata est: tunc elongetur omne mordicatiuum ⁊ abstersiuũ cum fortitudine qualiacũq; sint vlcera: ⁊ vbicunq; sint. ¶ Et oportet vt in administratione obseruentur medicinarum facientium nasci carnẽ precepta predicta de eo quod oportet ex superfluitate humiditatis: aut superfluitate exiccationis: fac ergo illud quod diximus in capitulo vlcerum virulentorũ ⁊ non inquantũ remanent vlcera humida aut fuerint sicca exiccatione vehementi: immo quantum ad carnem que creatur cum est vehementis humiditatis: aut pauce exiccationis. ¶ Et de illis que minorãt exiccationẽ eius est additio in cera eius ⁊ ipsius oleo si est emplastrum: ⁊ de eis que addunt in eius exiccatione est vt ingrossetur ⁊ inspissetur ⁊ minoretur eius vnctuositas ⁊ multitudo medicinarum: aut addatur in eis sicut mel. ¶ Et creatio quidẽ carnis in eis cum emplastris conuenientior est ⁊ tardior: ⁊ cũ pulueribus difficilior ⁊ velocior: ⁊ quandoq; induratur caro: ⁊ est tunc de rectificatiõe vt puluerizentur pulueres ⁊ circũdetur cum emplastris ⁊ vino ⁊ proprie stiptico. ¶ Medicamen bonũ ad omnia vlcera cũ eo q̃d lauat ⁊ exiccat Nos quidẽ iam diximus medicinas creatiuas carnis in cap. vulnerũ: ⁊ fortasse rememorabimur de electoribꝰ earũ h̄ aliqd ⁊ est dignius in hoc loco ⁊ est antimonium adustum ⁊ sarcocolla ⁊ glutinũ piscium ⁊ lima-

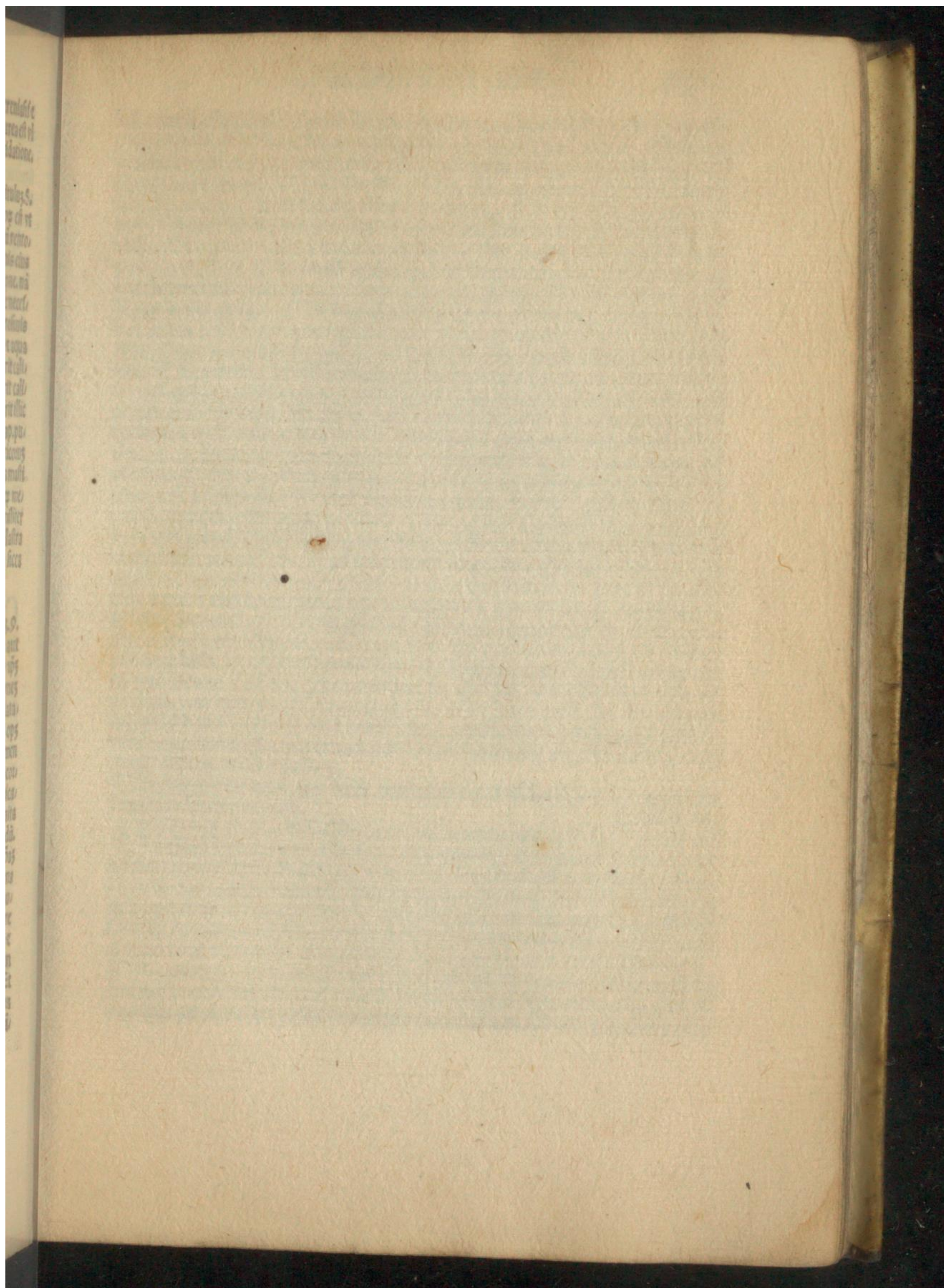
cie aduste ꝛ scoria ascerebachā ꝛ plumbū adustū ꝛ acorus ꝛ berenlasif ꝛ dracōtea ꝛ ciperi ꝛ ꝓprie ad sordida: ꝛ poliū est forte: ꝛ centaurea est vltimū: ꝛ nitꝝ adustū est mirabile in exiccatiōe eoꝝ ꝛ ipsoꝝ ꝯsolidatione.

¶ De curatione vlcerum corrodentiū se. Capitulū.8.

Canon vniuersalis in curatione corrosiuoꝝ ꝛ fraudulentoꝝ est vt mundificetur corpus ꝛ membꝛū si fuerit corpus mūdū cū ventosis ꝛ missione sanguisugaꝝ super ipm ꝛ permutatione cōplexionis eius cū epithimatibus ꝛ rectificatione cibi absqꝫ tarditate ꝛ dilatatione. nā dilatatio in h est ex eis que addūt in malitia eoꝝ: ꝛ qn̄qꝫ facit esse necessariū ambulatio corrosionis vt incidatur membrū ꝛ cōfert corrosiuis cum qbus nō est putrefactio. ¶ Embrocatio cum aqua frigida ꝛ aqua myrti ꝛ aqua ro. ꝛ aqua virge pastoris ꝛ vino stiptico si non fuerit caliditas ꝛ aceto permixto cū aqua ro. ꝛ aqua pura plurima si fuerit caliditas ꝛ similibus ex aquis infrigidātibus exiccātibꝰ. ¶ Et si fuerit illic putrefactio tunc aqua maris ꝛ reliquā de illis que dicemus in cap. putridorum. ¶ Amplius melioꝛ curatio eoꝝ est administratio stipticorū exiccantiū infrigidantiū sicut cortices granatoꝝ ꝛ lentes ꝛ folia mastičis ꝛ semen rosaꝝ ꝛ spina egyptiaca: ꝛ grana myrti ꝛ embroce haꝝ medicinaꝝ: ꝛ ꝯfortētur huiusmodi cū alumine: ꝛ similibus. ¶ Et similiter emplastratio cū folijs acetose ꝛ ramis eius bullitis cū vino ꝛ emplastratio cum bolo armeno confecto: aut sirupo acetoso: aut cucurbita sicca adusta aut arnoglosa cum sauic aut folijs oliuaꝝ.

¶ De curatione vlcerum putridoꝝ ꝛ maloꝝ. Capitulū.9.

Horum maloꝝ vlceꝝ curatio melioꝛ est mundificatio corporis aut membri ipsius si corpus fuerit mūdum cū eo quod mūdificat ipꝫ solū ex ventosis sanguisugis ꝛ epithimatibus rectificātibꝰ ꝯplexionē sm̄ ꝙ diximus multotiens ꝛ similibꝰ ꝛ cibo. ¶ Et non opꝫ vt sit dilatatio in curatione eoꝝ. nam eoꝝ putrefactio addit ipsorū malitiā ꝛ opꝫ vt ꝓhibeātur ab eis apata calida. ¶ Et de illis que eā sedant est semen iusquiami albi cū sauich: ꝛ iteꝝ cū huiusmodi vlcera superfluūt in corruptione fit necessariū vt eleuentur cū cauterio cū igne aut cū medicamine acuto: aut cum incisione vt non remaneat nisi caro sana cognita per bonitatē sanguinis eius aut coloris ipsius ꝛ os sanū albū mundū. ¶ Et medicamen quidem acutā accipit oēm ostracitatē ꝛ extrahit ipaꝫ ꝛ succurritur cōplemento eius cuꝫ butyro ponendo desuper vice vna post aliam: ista enim lꝫ nō sint fistule neqꝫ ostracata tn̄ sunt mala fraudulenta: ꝛ fortasse fit necessarium incidere membrū vt saluetur ex putrefactione sua. ¶ Et embroce que cōueniunt eis sunt sicut aqua maris ꝛ aque predicte in cap. fistulaꝝ: ꝛ cuꝫ super ista vlcera ꝛ alia administrantur medicine opꝫ vt dimittantur diebus aliquot ꝛ nō soluantur. ¶ Et medicine quas opꝫ administrare in istis sunt sicut faria ordei ꝛ farina herbi cuꝫ aliquātulo aluminis aut caro piscium salita sicca cū aliquā-

tulo medulle panis ꝛ aristologia et radix caulis et radix ficle et radix cucumeris asi.et semē lini contritū cū calcadis et hasce cum passis aut ficubus cū melle aut emplastra cū cepa muris decocta cū melle aut cau libus aut cucurbita sicca cōbusta ꝛ folijs oliuaꝝ recentibus. ¶ Compositū. ℞.aristo.ꝛ succi folioꝝ alkerua amboꝝ.añ.partē.i.floris eris partem.5.fiat ex eo linimentū cuꝫ aq̄ inspissitudine mellis.ꝛ fortasse est necessariū vt confortet̄ cū succo cucumeris asini.ꝛ alsurie ꝛ ponant̄ desuper panni sicci. ¶ Et iterū arist.ꝛ gallarū ꝛ olei equales partes: fiat ex eis linimentū vlceri ꝛ in circuitu eius:aut calcis colcotar partes equales arsenici.pteꝫ.5. ¶ Et iteꝝ alsurie.ptes.xij.colcotar.x.draganti.iiij. fiat ex eis linimentū:decoquant̄ in aceti fortis media cotilla donec consumat̄ acetū:deinde sumat̄ ex eis infrigidatis ꝛ postea liniat̄ cū eis vlcus. ¶ Et iterum sumāt̄ colcotar draganti amboꝝ.añ.xx. corticuꝫ ferri.xvi.gallaꝝ perforataꝝ.x.aut sumat̄ salis.pars.i. aluminis vsti ꝛ corticum eris abrotani vsti pars.5. ¶ Emplm̄ bonū sarcocolle calcucecaumenon ꝛ gallarum ꝛ flos eris ꝛ aristo.aggregent̄ cuꝫ aliquantulo glutini vt medicinis sit conglutinatio ꝛ administret̄ post mundificationē vlceris. ¶ Medicamen vltimū expertum draganti rubei.xxiiij. calcis viue.xvi.aluminis.xvi.corticū granatoꝝ.xvi.thuris ꝛ galloꝝ āboꝝ añ. xxxij.cere.cxx.olei antiq cotilla.i. ¶ Aliud bonū:plūbi vsti cuꝫ sulfure eris vsti ceruse plūbi thuris merdasengi climie ammoniaci oppoponaci masticis omniū añ.ʒ.ij.adipis renū vacce resine glutinis alimbat olei myrtini cere omnium.añ.ʒ.iij.soluantur que soluenda sunt in quantitate aque ꝛ conficiantur ea que soluuntur ꝛ que teruntur conficiātur. ¶ Medicamen conferens qd̄ Gal.ꝛ alij aggregauerunt. ℞. scorie eris. vnc̄.i.floris eris fricati.vnc̄.i.cere.lib.5.paruaꝫ lindris.vnc̄.i.5. fiat ex eis emplastrū ſm descriptionē suam soluant̄ ea que soluunt̄ ꝛ terantur ea que terunt̄ ꝛ addat̄ cera ꝛ minuat̄ ſm q̄titateꝫ necessitatis ꝛ diligūt vt misceant̄ cum eo. ¶ Et quando fuerint vlcera difficilis sanationis administrent̄ in eis charte combuste.ꝛ medicamen andronij ꝛ cucurbita sicca combusta aut lana sordida combusta aut emplm̄ folioꝝ cupſſi aut folioꝝ dulb adustoꝝ.

¶ De curatione eorū que sunt difficilis consolidatiōis ꝛ aliorum que sunt in vltimo malitie. Caplm̄. 10.

SCias ꝙ vlcera difficilis consolidationis absolute sunt preter corrosiua ꝛ preter putrida sicut est cōmune preter propriū. ipsa enim ambo sunt ambulatiua:ꝛ cuꝫ istis quandoqꝫ non est ambulatio ꝛ stant ſm dispositionem suam per aliqd̄ spaciū.ꝛ ista sunt preter fistulas iteruꝫ: qm̄ opꝫ vt ipsa sint incedentia.ꝛ ad vltimū corrosiua putrida. ꝛ fistule sunt ex summa difficilis consolidationis absqꝫ conuersione. Aliereuati vero sunt vltima in corruptione in elongatione ꝛ consolidatione. ¶ Et canon in curatione horum vlcerum est vt si causa fuerit malitia complexionis rectificetur: aut si fuerit malitia sanguinis ponatur cibus qui generet sanguinem bonum contrarium illi aut paucitas eius

multiplicatio eius & dilatatio in cibo bono. Quod si causa fuerit mollificatio & sordidatio tunc cura curatione mollis & sordidi. ¶ Et si causa fuerit exiccatio superflua & non fuerint fistule adhuc: tunc cura cum humectatione equali. ¶ Et de eo quod bonu3 est in illo est vt facias eā sudare cum aqua calida vsq3 quo sudet membrum & rubeat & infletur: deinde abstine & non pertranseas illam quantitatem: quoniā attrahes cum eo materiam plurimam & nocumentum maximum ad membru3. Et fac vt medicamen post illud sit minoris exiccationis: & fortasse confert ponere pannos infusos aqua tepida. ¶ Et quandoq3 est necessariū fricare vlcus & fricare membrum eius & administrare emplastra attractiua picea. ¶ Et si causa fuerit malitia dispositionis accidentis ei qđ continetur cum eo de carne: cura cum eo quod sciuisti ex scalpellatione & extractione sanguinis & succursu cum exiccatiuis. ¶ Et si cā fuerit vitis ambulatiua incide eam & fac currere sanguinem eius: aut extrahe eam: quonia3 multotiens facit quiescere illud: & si fuerit repletio tunc incipe cum flobotomia & euacuatione humoris eius melancolici si fuerit: deinde obuia viti & fac currere ex ea sanguinem quantum tibi possibile est vt non accidat ex obuiatione tua adinuicem quod est deterius vlcere primo: deinde cura vulnus quod accidit ex vite postea vlc⁹ difficile. ¶ Et si causa fuerit debilitas membri & illud est propter malitiam complexionis superflue elongate ab equalitate quā existimamus ex calore & frigore & quod sequitur complexiones ex raritate superflua: aut spissitudine vehementi: & primum est vt sequatur caliditas & humiditas: & ſm frigiditas & siccitas oportebit vt curetur faciens illud cum contrario. ¶ Et multotiens quidem contingit ꝙ causa est a caliditate attrahente materiam & mittente eam & sunt necessaria in curatione ei⁹ infrigidantia stiptica. ¶ Qđ si causa fuerit fistula tunc cura curatione fistule: & si causa fuerit corruptio ossis quod sequitur ipsum incidemus & detegemus ab osse. ¶ Et si fuerit possibile auferre illđ quod est super ipsum cum fricatione faciemus & subtilissime inquiremus: & si non incidemus & faciemus illud cuius expositio est in cap. corruptionis ossis. ¶ Inquit Ga. Fuit adolescens habens fistulam in pectore suo que iam peruenerat ad os quod est i medio cassi sui. deteximus ergo ab osse cassi totum illud quod continet ipsum & inuenimus iam aduenisse corruptionem: & fuit nobis necessarium incidere ipsum: & fuit locus corrupt⁹ ex eo locus super quem figitur suspensoriū cordis: postꝙ ergo vidimus illud stetimus statione vehementi in ablatiōe ossis corrupti & fuit finis noster dimittere panniculum tegentem ipsum de intus & seruare ipm̄ ſm salutem suam: & fuit illud quod continuatur de hoc panniculo cu3 casso iam putrefactum. ¶ Iterum inquit: & nos aspeximus ad cor aspectu manifesto sicut illud quod vidimus cum deteximus ab eo cum voluntate cum anathomia. ¶ Inquit. Sanatus est ergo iste adolescens & nata est caro in illo membro quod incisimus ex casso donec repletum est: & continuatum est adinuicem & factum est stans inter velamen cor-

dis ꝛ velamen ipsum sicut stetit cum eo ante illō caput capsule cordis.
¶ Inquit. ꝛ non est h maius ꝙ vulnera in quibus respirat pectus: ꝛ h
dixit ꝙ quando putrefiunt vene ꝛ antiquantur: tunc de eo quod est re-
ctum est vt currat ex eis sanguis ſm quantitatem que licita est in eis.
¶ Medicine vero preparate ad difficultatem consolidationis in do-
minantibus dispositionibus sunt sicut scoria eris ꝛ flos eris adustus ꝛ
non adustus: ꝛ scoria alchesebrā: ꝛ scoria reliqui ferri ꝛ cōglutinatio au-
ri: fiant ex eis cerata ꝛ colcotar ꝛ dragantum ꝛ que sunt eis similia cum
rebus prohibentibus attractionem ad membrum si fuerit sicut sūt alu-
men ꝛ galle. ¶ Et de illis quibus curantur ea que sunt difficilis conso
lidationis est illud quod. ℞. climie ꝛ consolidationis auri ꝛ aluminis
omnium. an̄. viij. floris eris ꝛ corticum eris. an̄. i. gummi cupressi. iiij. ce
re ꝛ olei alicuius quantum scis. ¶ Et iterum sumantur cere gummi pi-
ni. an̄. vij. climie. iij. ꝛ colcotar. vi. ꝛ olei myrtini quantuȝ sufficit. ¶ Et
iterum decoquantur colcotar ꝛ climia cum aqua maris: aut aqua acre-
ste: aut aqua in qua decocta sunt alkali ꝛ calx decoctione pauca ſm cō-
mixtionem nutritioni eorum in sole in estate: deinde coletur ab eis pre-
ter ꝙ fiat sal desuper aqua maris: aut aqua alkali. ¶ Et iterum suma-
tur eris vsti ꝛ resine ꝛ salis gemme omnium. an̄. vnc̄. ij. cere olei myrti-
ni quantum sufficit. ¶ Et ꝯferunt eis medicine fistulares quādo exic-
cantur ꝛ teruntur: ꝛ ex eis sunt farine herbi ꝛ yreos: ꝛ aristologia adu-
sta ꝛ es vstum ꝛ terra thuris ſm diuersitatem quaȝ meretur omne corpᵃ
ex compositione. ¶ Medicamen bonum sumantur limatura eris ꝛ li-
matura ferri ꝛ conficiantur cum aqua aluminis ꝛ argillentur cum ar-
gilla rubea ꝛ adurantur in furno: deinde extrahantur ꝛ terantur ꝛ ad-
ministrentur puluerizata aut fiat ex eis ꝛ ex merdasengi emplastrum.
¶ Modus emplastri aurei boni. ℞. merdasengi aurei boni minā vnā:
cere ꝛ radicis almezerion. an̄. aur̄. xxxvi. floris eris aur̄: xviij. limature
auri trite limature almerdasengi. an̄. aur̄. xl. olei antiqui lib̄. iij. ponā-
tur super ipsum in primis merdasengi ꝛ aurum ꝛ flos eris: deinde reli-
que medicine. ¶ Et iterum sumantur ostracum furnorum ꝛ cinis vena
rum ꝛ plumbum combustum ablutum ꝛ fiat ex eis emplastrum cū oleo
myrtino. ¶ Et oportet vt sit illud oleum inspissatum cum merdasen-
gi. verbi gratia. vnc̄. i. ꝛ ex aceti acuti triplo ipsius ꝛ ex olei aut olei myr
tini: aut olei anetini. vnc̄. i. moueantur cum facilitate donec resoluatur
merdasengi ꝛ inspissetur ꝛ non aduratur. ¶ Et aliereuati de eis corti-
ces eris ꝛ flos eris ꝛ calx abluta sine exquisitione: fiat ex eis puluis et
antecedat ꝛ liniat ea cum melle: deinde puluerizet super ea hunc pul-
uerem contritum: eris partes. ij. cere. x. dissoluātur digitis in sole ꝛ ad-
ministrentur aut ceruse ꝛ aluminis. an̄. vij. corticum eris sal gēme thu
ris floris eris corticum granatorum omnium: an̄. partes. ij. calcis pars
i. cere. x. olei myrtini quantum sufficit. ¶ Et iterum merdasengi olei.
an̄. lib̄. i. gallaȝ non perforatarū arist. an̄. vnc̄. i. ammoniaci. vnc̄. i. mi
nuti thuris. vnc̄. ij. fiat ex eis linimētū sup ignē ꝛ moueaᵗ cū rad. cāne.

¶De curatione fistularum ⁊ coriorum que nõ ꝯglutinant. Cap.ij.

In fistulis vero ⁊ earum iudicijs ⁊ spẽbus ipsarum iam est dictum qḋ dictũ est. ¶Verũ qḋ necessariũ est de regimine cursus virus ⁊ humiditatũ corruptarũ ab eis cum preparatione aut perforatione iam declarauimus iterum in locis ante hunc locũ. ¶Curatio aũt ꝓpria fistulis diuersificat iterum. Fistule enim aut sunt recẽtes currentes: aut sunt antique quarũ cõcauitates iam ꝓfundate sunt in carne vehementer: ⁊ iste quidem sunt difficilis curatiõis. nam illud qḋ necessarium est in hoc est acceptio illius concauitatis totius cũ incisione eradicãte ex lateribus cũ nouacula: aut alijs: aut per cauteriũ cũ igne: aut cum medicamine: ⁊ illud est paruũ ⁊ inquietũ ⁊ ꝓprie quando est in vicinitate nerui aut mẽbri sublimis: ⁊ fortasse eger est decliuior ad hoc vt remaneat illud cũ eo ⁊ tolleret illud quam vt patiatur eius curam. ¶Et fortasse est possibile vt exiccet ⁊ corrodatur eius caro vnctuosa fraudulenta intra ipsam ⁊ exiccetur residuum carnis eius mortue ⁊ consolidet ⁊ remaneat quieta spacio longo preter ꝙ sit adhuc consolidata integre. ¶Et qui vult illud oportet vt mũdificet fistulam a carne fraudulenta vnctuosa que est in ea: deinde impleat eam medicinis exiccatiuis ⁊ dimittat eam cum dispositione exiccationis eius: quoniam ipsa remanet dũ non cadit timor in repletiõe aut humiditate complexionis aut aduentu aque aut situ iacendi super eam doloroso: aut offensione: aut verberatione: aut tussi: aut tremore. ¶De curatione vero eradicationis eius ⁊ ipsius euulsionis scias ꝙ cũ ipsa est fraudulenta putrida antiqua nõ est medicamen nisi abscisio cum adustione: aut cauterizare eam cũ igne secundum ꝙ ostendimus cum perforatione meatus tortuosi inter meatus eius vt sciatur intẽtio cauterij ⁊ penetratio cũ cautela intentionis eius donec coquat vel cauterizet ⁊ abscindatur. ¶Et cauteriũ cũ medicinis acutis est sicut sunt sal ammoniacum ⁊ arsenicũ ⁊ sulfur ⁊ flos eris ⁊ argentũ viuum est de sũma eorum extinguat arg. viuũ ⁊ misceat cũ tãto limature ferri quantũ ipsum ẽ ⁊ alkali quantũ est eius medietas ⁊ calcis quantũ ẽ eius medietas ⁊ sublimet i aluchel aut prefocet in kimina secundum ꝙ sciunt illi qui occupati sunt cũ hoc ca. ⁊ sublimetur sicut sal. Cũ ergo ponitur ex eo super fistulam inflãmatur ⁊ assatur ⁊ separat a carne ꝙ recipitur cũ forcipibus ⁊ extrahatur. ¶Et assiduetur cibatio membri ex butyro vna hora post aliam vt quiescat dolor: deinde curetur curatione vlcerũ. ¶De fistulis vero que est recens currens oportet vt abluatur cũ medicinis fortibus sicut kitrã ⁊ aqua cinerũ ⁊ aqua maris ⁊ sicut salsa ⁊ aqua saponis permixtis cũ ea arsenico ⁊ sale ãmoniaco ⁊ aqua sublimata ⁊ calcuce caumenon ⁊ sale ãmoniaco sicco ⁊ ex sansuco nõ currente ⁊ aqua in qua decoquuntur alchali ⁊ calx corticũ ouorum ⁊ calx. Cũ ergo mũdificata fuerit ponatur super eã medicamen decherua. ¶Et emplastrũ de arsenico reiterato in medicinis algarab est mirabilis iuuamẽti. ¶Et medicamen Gal. alcartusin: ⁊ medicine composite ex draganganto ⁊ calcadis ⁊ ere vsto ⁊ flore eris ⁊ que sunt similia illis ⁊ ex centaurea ⁊ farina herbi ⁊ yreos ⁊ suructas. ¶Et iam experta est

ta est radix scolopendrie: nam ipsa cum fistula impletur ex ea sanat ipsam. ⁋ Et similiter cum fistula impletur ex elleboro iterum ꝛ dimittit tribꝰ diebus sanat ipsam: ꝛ similiter alsenij ꝛ similiter succus cucumeris agrestis cum glutino alboti: aut succus radicis almaroth: aut flos eris: aut ammoniacum ꝛ calcadis ꝛ dragantum ꝛ colcotar ꝛ gūmi cum aceto. Aut sumatur vrina infantium ꝛ sine cessatione teratur in mortario plumbeo donec inspissetur ꝛ exiccetur ꝛ administretur. ⁋ Medicamen quo vtuntur illi de alexandria: oppoponaci draganti assari ꝛ colcotar ꝛ floris eris ꝛ aluminis omnium. añ. pars. 1. cantaridarū ps. 5. fiat puluis aut emplastrum aut aggregetur cum aceto in quo decocte sunt cantarides ꝛ fortasse ponitur cum eo mel. ⁋ Et iterum sumantur aloes ꝛ flos eris ꝛ merdasengi ꝛ cortices ouorum calcinati quod est eis fortius plurimū ꝛ permisceantur. ⁋ Et iterū medicine fortes quas diximus in cap. eorum que sunt difficilis consolidationis. ⁋ Et cū appa ret caro bona administra conglutinantia facientia nasci carnem: ꝛ qñ est prope eā os corruptum: tūc opꝫ vt rectificet ꝛ curet curatione sua: ꝛ cum vides humiditates virulentas minorari aut saniosas redire: tunc tam curatio confert.

⁋ De carne addita super vulnera. Cap. 12.

In curatione illius sunt necessarie medicine abstersiue ꝛ exiccatiue: ꝛ quanto magis sunt minoris mordicationis tanto sunt meliores. ⁋ Et oportet vt non expectetur hic de adiutorio nature quod expectatur in nascentia carnis: nascentia enim carnis est opus nature: ꝛ oē quod natura nasci non facit siue sit cum adiutorio medicine aut absqꝫ eius auxilio est contrariū operationi nature: ꝑpter illō igitur oportet vt sit plurimum sustentationis super medicinaꝫ. ⁋ Et scias ꝙ trocisci facti ad hoc non conferunt illi quod ex ea antiquum est immo recenti. Nō si ex eis fuerit aliquid necessarium tunc oportebit vt in faciēdo trociscos sit conseruatio ꝛ reponantur in loco quem non corrumpat aer: ꝛ iam laudate sunt ad hoc feces aceti: sed illud non est apud me penitus sanum ꝛ facere eos trociscos ꝛ formas similes auellanis est magis conseruans virtutem. ⁋ Quod vero dicitur ꝙ ipsa indiget vt imbibat aq̄ calida de arsenico ꝛ alijs est illud quod preparat eam ad resolutionem virtutis ꝛ adiuuat aerem corrumpentem eam. ⁋ Et medicamen quidē quod est grossius ꝛ fixioris virtutis est magis iuuatiuum in hoc caplo non ex parte virtutis quoniam fortasse subtile est fortius: sed propterea ꝙ passio eius ex aere ꝛ humoribꝰ cōmixtis est mior ꝛ fixio eius cū dispositione sua est maior. ⁋ Et iste medicine sunt sicut cortices eris ꝛ ostraca adusta ꝛ due species eritiorum adustorum cum carnibus suis: ver uꝫ eritij remanent ꝛ constringunt carnem plusq̄ oporteat. ⁋ Et fortius de illis que numerauimus est flos lapidis nominati esie: ꝛ fortius eo ē scorie ꝛ glutinum auri ꝛ colcotar: ꝛ dragantum adustio minorat virtutem eorum ꝛ est mordicationis similis ꝛ addit eorum subtiliationem: ꝛ flos eris est fortis ꝛ non est sicut ziniar ꝛ proprie factum ex corticibus eris.

¶ Et ex eis que corrodunt carnem additam est vt sumantur alkalai ⁊ calx non extincta ⁊ dimittantur in sexcuplo sui aque in sole septē diebus ⁊ moueantur omni hora donec ingrossentur ⁊ fiant sicut lutum et fiant ex eis trocisci ⁊ administrentur: ⁊ similr trociscus fiet licus. ¶ Et vnguentum viride est mirabile ⁊ viride factum cū sale gēma: ⁊ vnguentum quod nominatur alescorexerin corrodit carnem sine mordicatiōe ⁊ medicamen dudume ⁊ medicamen diasior ⁊ medicamen factū ex corticibus eris ⁊ minuti thuris est conueniens carni male ⁊ accipit humiditatē sicut cottū ⁊ oēs medicine facte ad hoc vt mittant in nasum.

¶ De regimine vlcerū disruptoꝝ post consolidationem. Cap.13.

CUratio post eorum disruptionem est vt accipiat caro mala: ⁊ os quidem sequtur eam: deinde occuperis in desiccatione eius sm̄ qꝫ scis. ¶ Et extrahentia ossa fortasse sunt cuꝫ medicinis attractiuis sicut sunt folia papaueris nigri emplastrata cum folijs fici ⁊ sauich: aut semen iusquiami albi ⁊ calcadis equalibus partib⁹ emplastrata.

¶ De eradicatione vestigiorum vlcerum ⁊ vulnerum. Cap.14.

INdiget eradicatio vestigioꝝ vlcerum ⁊ vulneꝝ medicinis abstersiuis fortis abstersionis mūdificatiuis ⁊ sint virtutes earum proxime virtuti ei⁹ qđ abstergūt ergo curet forte cū forti: ⁊ qđ est min⁹ eo cū eo qđ est minus eo. ¶ Medicine aūt mūdificatiue fortiū virtutuꝫ sunt. Gbi gr̄a. vt sumat squāma ferri cū lacca: ⁊ trifera ⁊ liniat desup calx ⁊ mel aut succus calamēti ⁊ albugo oui ⁊ arsenicū ⁊ lapis pipis. ¶ Medicine aut leues lenib⁹ sūt sicut fabe ⁊ farina ciceris ⁊ semē raphani ⁊ lutū molle raꝝ ⁊ cortices melonis. Et adeps asini ē bona valde ⁊ ꝓprie qn̄ associantur ei q̄dam predicta. ¶ Uestigia autem vlceratiōis aut verberationis abstersio cum oleo de lilio delet velociter. ¶ Amplius trocisci quos ego dicam in capitulo decorationis.

¶ Tractatus Quartus de solutione continuitatis neruoruꝫ ⁊ quod nō pendet cuꝫ restauratione de solutione cōtinuitatis neruorum.

¶ De vulnerib⁹ neruoꝝ ⁊ que currunt cursu eorum. Cap.ꝑmum.

Eruis ꝓpter vehementiam sensus eorum ⁊ continuitatem suam cum cerebro accidunt ex vulneribus dolores vehementes valde ⁊ lesiones valde magne sicut spasm⁹ ⁊ permixtio rationis: ⁊ multotiens perducunt ad spasmum absqꝫ antecessione lesiōis praue: ⁊ non fit in eis ex-

cusatio quin illic sit apostema magnum absq3 dolore magno:τ faciliores eorum dispositiones sunt febres:τ apostemata multa apparent in alijs locis q̄ in vulneribus τ suis:τ vigilie τ desiccatio lingue τ pprie quando accidit illic apostema. ❡ Et similiter est dispositio vulnerum chordarū lacertorum τ proprie in latere capitis earum. ❡ Et quando apostemant nerui τ que sunt eis similia aut aduenit eis frigus spasmātur:τ si aduenit eis putrefactio corrumpitur membrū τ augmentatur. ❡ Et putrefactio qdem festinat ad eos quoniam ipsi sunt creati ex humiditate quā congelauit τ coagulauit frigus.τ ad huiusmodi quidē properat putrefactio ex humiditate τ ex caliditate humida τ decoquit in eo. ❡ Et similiter aque qdē frigide,nocent ex parte spasmi τ calide ex hoc q̄ putrefaciunt:τ similiter oleum:verū oleū quandoq3 est necessariū.s. illud quod est calefactū propter necessitatem sedandi dolorem: aut ppter subtiliandas medicinas τ facere eas currere τ sunt medicie resistentes q̄litati humectanti:τ pūgentes sole quandoq3 perficiūt hāc operationem. ❡ Et quādoq3 qui ex eis vulneratus est apostemat etiā τ est eius operatio tardior:τ simlr eius maturatio τ curationis susceptio est tardior. ❡ Et quandoq3 vlcerant nerui τ sunt vlcera tardioris cōsolidationis τ tardioris maturationis. ❡ Et omne vulnus qd̄ fit in neruis aut est punctura aut scissio. Et fissura qdem aut fit cū detectione nerui aut sine ei⁹ detectione. ❡ Et illud qdem aut fit in lōgitudine:aut latitudine:τ vulnera qdem cadentia ſm longitudinē in neruis saluiora sunt cadentib⁹ in latitudine:villus enim sanus ledit ex vicinitate incisi τ nocet per ipsum τ nocet cerebro:τ facit accidere spasmū τ egritudines magnas. ❡ Et fit iterū multotiēs necessariū tūc abscindere vulneratū τ pūctū cū totalitate τ puenit ex eo qes τ separant accūtia mala. ❡ Et vulnera qdē in pāniculis sunt leuiora eis q̄ sunt in chordis nedū eis q̄ sunt in neruis:τ tu qdē scis pāniculū cū testimonio:τ fortasse sciuisti cū ex anathomia. ❡ Et si pāniculus apat nō vr̄ in eo incessus villorū in lōgitudine:τ in chorda pāniculari vr̄ incessus pāniculorū in longitudie:τ chorda ē dura valde τ nō ē pānicularis in ei⁹ duritie:τ panniculus suffert suturā. ❡ Et ī vulnerib⁹ τ disruptiōib⁹ q̄ aduenīūt ligamētis nascētib⁹ ex osse ad os nō ē malū τ sufferūt vehemētiorē curas τ nō timet ex abscissione neruorū illud qd̄ timet de eorū conquassatiōe τ d̄ incisione partis eorū in latitudine q̄uis membrū contrahatur.

❡ De canone curationis solonis continuitatis neruorū. Cap.2.

Medicamen vulnerum neruorum est illud quod est calidum siccū subtilium partium equalis caliditatis ita vt non mordicet τ sit eius exiccatio vehemens valde cum attractione non cum stipticitate omnino. ❡ Et omne in quo est caliditas subtilis cum exiccatione vehementi subtilis substātie nō euacuat ab attractiōe. ❡ Et caueat stipticū in eis τ ppie in pncipio rei nisi sit cū abstersione sicut es vstū τ scoria eris:τ qd̄ est hui⁹ generis substantie:subtilia ipsum cū trituratione in aceto in quo non est stipticitas:τ quādoq3 timetur ex aceto τ subtilia

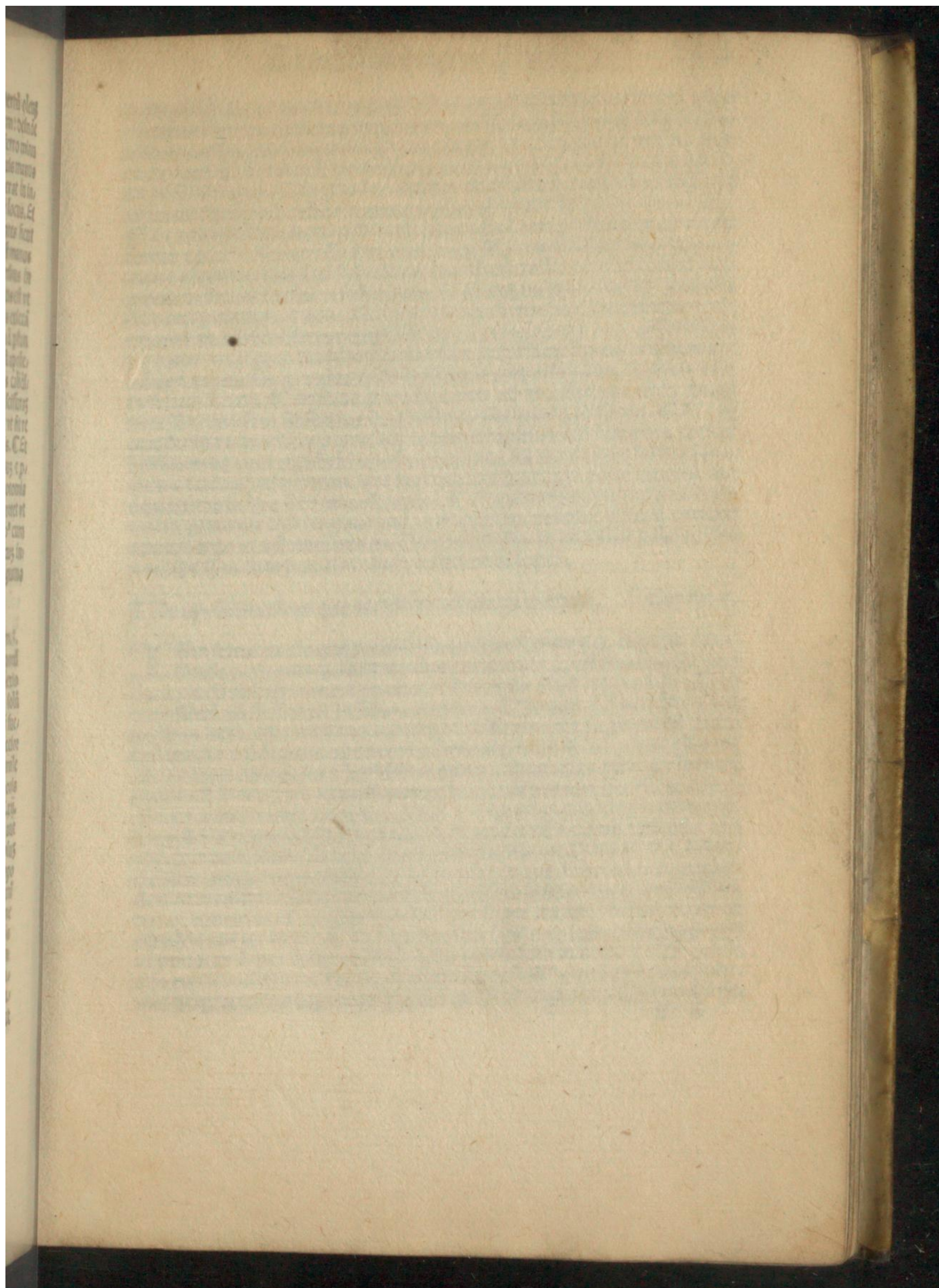
tione eius processio caliditatis subtilis in re spissa: ⁊ si necessaria ẽ for- tis caliditas: quandoq; tunc necessaria est vt non sit profundans tãtũ sed vt frangatur ⁊ declinetur cum ea ex eo quod ei admisceatur ad q̃li- tatem vt calefaciat cum mensura ⁊ excitet cum fortitudine. ¶ Et si fue rit neruus detectus non sufficit aliquid cui sit acuitas omnino ⁊ ẽ no- cumentum illius cum eo magnum: ⁊ similiter si inuenerit medicamen aut pãnum quod administratur super vulnus cui obuiat dum est fri- gidum actu: tũc lesio nerui ab eo est vehemens. ¶ Et q̃ñdo accidũt vul- nera in neruis: tũc non oportet vt properent ad incarnationem ſm os vt incipiat a sedatione doloris vaporando cũ pannis calidis ⁊ cũ oleis calidis: ⁊ cũ oleo omphacino ꝓpĩe quoniam in ipso est stipticitas q̃dã ⁊ cum adipibus iterum: ⁊ sit eorum calefactio supra tepidũ propter fri gida: ⁊ similiter sit tua intentio in sedatiõe apostematis. ¶ Et de illis q̃ administrantur etiam tunc sunt emplastra facta cum sirupo acetoso et cũ aqua cineris. ¶ Et ex cibis ⁊ potibus sicut farina fabarum ⁊ herbi ⁊ ciceris ⁊ lupini amari ⁊ sauic ordei ⁊ alijs: immo ista iterũ administrã- tur anteq̃ apostementur: ⁊ quandoq; confert administrare illud quod est leue. ¶ Cum ergo fit in eis illud ⁊ accidit securitas ex superfluitati- bus que effunduntur per illud quod administraẽ de flobotomia ⁊ eua cuatione: tunc incarna: ⁊ non sedes dolorem eorum cũ aqua calida oi- no: imo cum oleo subtilium partium in quo nõ est stipticitas calida vs- q; ad terminum non superfluũ: calidum enim superflue ⁊ frigidũ non conueniunt ei. ¶ Et multotiens q̃dem contingit q̃ vulnus iam appro- pinquat sanitati ⁊ nocet ei frigus ⁊ fit vehemens dolor ⁊ redit lesio: q̃- re fit necessarium vt succurratur statim cum sedatione ⁊ cum oleis cale factis embrocando cum eis. ¶ Q̃ð si neruus ille fuerit discoptus ⁊ fue rit incisio in longitudine: tunc stude vt cooperias ipsum carne ⁊ pone super ipsum medicinas pungitiuas quas diximus. Et stringe ipm cuz pannis longis strictura colligente ⁊ aggregante semper rem magnam loci sani. ¶ Si autez disrumpatur in latitudine tunc necessariũ est sue- re ipsum ⁊ si non nõ ꝯglutinatur. ¶ Et si quando properat res ⁊ times putrefactionem succurrere quantum tibi est possibile. ¶ Q̃ð si aposte- metur ⁊ adueniat frigus: proueniet ei spasmus: ⁊ putrefactio contra- hit membrũ: quapropter non oportet vt incarnetur caput vulneris ne- q; colligatur nisi post sanitatem. ¶ Cuz ergo est in eo strictura amplie tur: quoniam illud perducit ad putrefactionem vulnerum per illð q̃ð aggregatur in eis de viru ⁊ alijs: ⁊ cum hoc dolor fit vehemens: quare non oportet vt incarnetur omnino nisi postq̃ exiccatur exiccatione de- centi ⁊ securitas fit ex omni apostemate ⁊ putrefactione. Et propter il- lud oportet vt soluatur strictura super medicamẽ vt festinetur ex alio. Et fortasse soluitur in die: aut in nocte bis: aut ter. Et fortasse est necessa rium vt facias illud iterum in nocte illius diei: aut die illius noctis si fuerit in longitudine: ⁊ proprie quando illic est mordicatio. Q̃ð si non fuerit: tunc necessitas illius erit minor ⁊ sufficiet bis facere illud mane

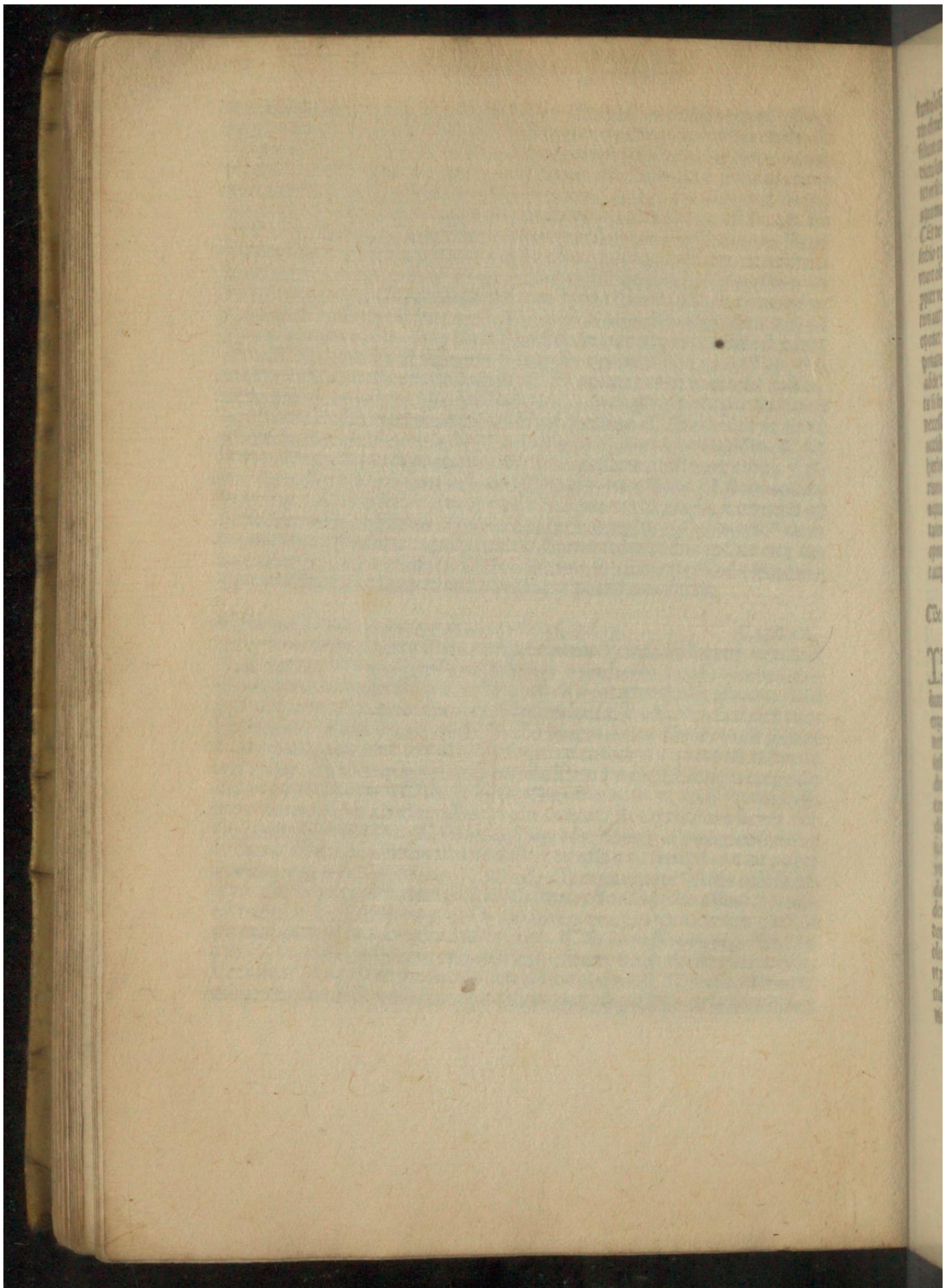
⁊ vespere. ¶ Et oportet vt obserues in medicinis eorum ne calefaciant
vltra q̃ sit necesse neqꝫ abbreuietur in calefactiõe necessaria: ⁊ similiter
in abstersione ⁊ exiccatione ⁊ in contrario vtriusqꝫ. Cum ergo videris
quod iam calefactum est: tunc infrigida ipsum. s. membrũ cum mensu-
ra que minuat additionem ab eo quod est necessarium. ¶ Et quando-
qꝫ experiuntur cerata facta cum euforbio super crus hominis sani si-
milis infirmo in complexione sua ⁊ ipsius forma: ⁊ consideratur an su-
perfluant in calefactione eius: an non calefaciant ipm̃ in aliquo de quo
sit curandum: aut calefaciant ipsum calefactione temperata: ⁊ tũc ꝯm
illam quantitatem postea administrantur super infirmum: ⁊ experiun
tur super ipsum secundo. verum vt experiantur super alium de illis q̃
similant ei in primis est melius vt non sit necessaria in experientia eo-
rum super ipsum alteratio plurima. ¶ Et cum hoc toto cum neruus ẽ
discopertus ⁊ vulnus amplum valde non suffert aliquid valde calidũ
sicut euforbium ⁊ sulfur ⁊ eis similia: immo indiget medicamine quod
est sicut tutia. ⁊ iterum medicamine facto ex calce abluta ablutione vl-
tima in hora vna. ¶ Et oportet vt sit oleum quod administratur in ce-
ratis eiꝰ ⁊ eiꝰ linimentis sicut oleũ ro. ⁊ myrtinũ qđ nõ tetigit sal ⁊ glu
tinũ iterũ qñ administraẽ i istis medicinis oꝫ vt sit ablutũ: ⁊ mel iteꝝ oꝫ
vt sit ablutũ ⁊ tutia oꝫ vt sit abluta: ⁊ nõ oꝫ oĩno vt sit i eis de acuitate ⁊
mordicatiõe. Et si fuerit in eis stipticitas p̃ua in curatione discooperti
licꝫ cum virtute resoluẽte sine mordicatione: ⁊ proprie quando infirmꝰ
est debilis cõplexionis. ¶ Membra itaqꝫ digniora elongari a frigido
⁊ aquositate ⁊ ventositate vel vnctuositate ⁊ eis similibus sunt cũ sunt
discooperta: nõ enim est eorũ nocumentuꝫ in discooperto cui obuiat ⁊
qđ ledunt sicut est eorũ nocumentuꝫ in eo cui nõ obuiat nisi paruꝫ ⁊ nõ
obuiat nisi ei qđ continet ipsum: ⁊ ipsum sequitur: et si nõ fuerit excusa
tio tunc ꝯm ꝙ diximus. ¶ Nõ si fuerit illic virtus aliqua in creatione
non erit malũ si administres trociscos de colcotar ⁊ trociscos andronij
et prassium cũ vino cocto aut cum oleo. in hyeme quidem cum oleo sub-
tili: sed in estate cum oleo roſ. ⁊ thus et glutinum albotin et albezard
cum quãtitate minore q̃ de medicinis discooperti. ¶ Et de eo quod re-
ctum est qualiacũqꝫ sint vulnera est vt ponatur super medicamen me-
thabazalenis infusus in oleo: et sicut neruus discoopertus est dignior
alijs neruis vt alleuiatio fiat in eo similiter ligamẽta que nascũtur in-
ter ossa sunt figurarũ digniorũ vt operetur super ea cũ medicamine for
ti. Ligamenta aũt que continuãtur cum lacertis sunt inter vtrasqꝫ res.
¶ Et de vulneribus a quibus necesse est magis elongare aquaꝫ est vul-
nus nerui: et similiter frigus q̃uis minoretur: tamẽ est de rebus nocibi-
lioribus ei: et oleũ iterũ nocet: et nõ est necessarium nisi apud sedationẽ
doloris calidum. ¶ Et nõ opꝫ vt abluatur vulnus neqꝫ cum aqua neqꝫ
cum oleo: immo sollicitus sis vt abstergas humiditatem cum pannis
aut lana in fine lenitatis: neqꝫ etiam cum vino cocto nisi sis securus a
nocumento humiditatis eius. ¶ Et quando exigit aliqua egritudinuꝫ

vt super ipsam ponatur: et proprie super illud quod est discoopertum oleum tunc oportet vt transeat super ipsum in primis vinum coctum: deinde oleum. ¶ Inquit Gal. Accidit cuidam homini punctura cum ferro minuti capitis et disrupta est cutis et continuata est quibusdam neruis manus eius medicus ergo posuit emplastrum quod iam expertus fuerat in incarnatione vulnerum magnorum in carne: quare apatus est locus. Et postquam apostematus fuit posuit desuper medicinas mollificantes sicut emplastrum de farina tritici et aqua et oleo quare putrefacta est manus hominis et mortuus est. ¶ Et quando accidit spasmus ex vlceribus in eis tunc de eo quod necessarium est si iam stricta fuerit scissura cutis est vt aperiatur et administrentur medicine conferentes illis vlceribus exiccantes ea subtiles valde. Et vt sit sollicitudo in hoc vt perueniat ad profundum. ¶ Et quando est vulneris disruptio et punctura et non est apostema tunc curatio est curatio localis. ¶ Et oportet vt sit fortioris caliditatis et fortioris exiccationis quam illud quod administratur super scissuram quoniam illud penetrat ad egritudinem facilius. ¶ Et oportet vt sit regimen vulnerati in neruis subtile: et vt sit in vltimo subtiliationis. ¶ Et cum dolor facit accidere apostema tunc necessarium est dare cibum et proprie quando vulnera sunt in latitudine: nam necessaria est flobotomia vene sine sollicitudine et sine timore sincopis. verbi gratia. et oportet vt sit stratus eius humidus. Et obserues membra propinqua vulneribus cum inunctione et similiter caput eius et collum et subascellas ipsius cum inunctione si fuerit vulnus in superioribus: et similiter pectinem et inguina et proprie si fuerit vulnus in inferioribus et partibus cruris.

¶ De medicinis vulnerum neruorum et vlcerum ipsorum. Capitulum. 3.

Glutinum albotin est de melioribus medicinis vulnerum neruorum verum illis qui sunt sicut infantes et mulieres et cuius complexio est vehementis humiditatis sufficit quod est sicut glutinum albotin solum puluerizatum cum pauco oleo quod ipsum leniat et viscosum faciat si fuerit siccum et resina loco eius. ¶ In illo autem cuius complexio est siccior et caro durior oportet vt misceatur cum eo euforbium et quod est ei simile aut vetus aut recens aut paruum aut multum secundum complexionem corporis et eius calefactionem. ¶ Et sit summa eius quod datur de forti recenti. xij. pars kerat: aut de glutino albotin aut ei simili sit tertia pars kerat aut eius cum quo miscetur. ¶ Et quandoque admiscetur ei preter euforbium de lacte titimali: quoniam est mirabile: et de assa et de serapino et de opoponaco: et quod est debilius. s. baurach et spuma eius: et sulfur calefactum cum oleo secundum quantitatem sorditiei balnei: et flos lapidis assus: et omne attractiuum humiditatum ad exteriora et dragantum iterum et cinis purgationis eris et conglutinatio auri. ¶ Et fortasse non repetitur in principijs vulnerum neruorum nisi fermentum et administratur et confert eis: et attrahit ex profundo attractione bona. ¶ Et multotiens iuuatur cum sorditie vasorum apum cum non est presens euforbium: aut

farina lolij cuz aqua cineris emplastrata: et administratio glutini albo tin est melior res cum qua incipitur: et post ipsum sicut emplastrum basilicon confortatum cum eo cu quo oportet vt confortetur de illis que dicta sunt. ¶ Et fortasse permiscetur cum ceratis et calefacit ea: et oportet vt sit ablutuz. ¶ Et quod eo melius est: est illud quod est ablutu cuz aqua maris in sole calido et quanto plus abluitur fit magis iuuatiuuz. ¶ Et de medicinis bonis est medicamen Gal. compositum ex cera et euforbio et pice et oleo grosso et de vnoquoqz sit pars media: et de oleo pars vna: et oleum balsami cu subtilitate sua no est multe calefactionis: dico pter velocitatem sue resolutionis. ¶ Et cuz vulnera fuerint gauzira tum aut punctura et non associatur eis apostema neqz putrefactio tunc oportet vt administretur emplastrum cu euforbio aut fimo columbino ponatur in corpore subtiliore euforbiu et inspissiore fimus colubinus: et adde et minue sm q vides de dispositione corporis et eius forma: et dilata si sunt stricta. ¶ Et scias q medicamen qd necessarium est in gauzi necessarium est vt sit fortius eo qd est necessarium in scissione. ¶ Et cuz accidit in vulneribus putrefactio tunc serapinum est bonum et farina herbi: veruz cum accidunt apostemata: tunc farina ordei et farina fabarum et farina herbi iterum que iam decocte sunt cum aqua cineris aut aqua pura in qua sit virtus serapini. ¶ Et cum vides vulnera ad sanitatem peruenire no timeas tunc administrare desuper vinum coctum oportet ergo vt administres medicinas infusas in eo: deide calefac ipm et accipe ipm cum pannis infusis et stringe desuper.

¶ De apostematibus que accidunt neruis vulneratis. Capitulum. 4.

Iam scitur ex eis que premisimus et scire fecimus ex canone curationis neruoruz quis sit modus curationis apostematuz: que accidunt eis cu vulnerantur: et oportet vt iteremus illud explanado. Dico ergo illud qd Gal. dixit in libro catagenis. ¶ Inquit. Cu accidit in vulneribus neruoru: et membroruz neruosoru flegmon: et flegmon est fortis inflamans valde: tunc oportet vt administrentur in curatione eius medicine facte cum aceto et lapidibus mineralibus quas dixit et plurimu eorum est in tractatu secundo catagenis: quarum vna hec est. ℞. calcadis. ʒ. i. et quartam: et draganti. ʒ. ix. et. ʒ. et quartaz et scorie plumbi. vnc. ij. et. ʒ. ij. ʒ. et corticum thuris. vnc. i. ʒ. bezard. vnc. i. et cere. vnc. vij. et olei vnc. ix. et aceti fortis libr. ij. et quartam terantur medicine sicce et infundantur cum aceto. x. diebus et soluantur ea que soluuntur et infrigidentur: et misceantur omnia in olla et misceantur motu exquisitissimo donec equentur et oportet vt distilletur super membrum infirmum ex oleo bis aut ter in die. ¶ Et cum ponitur hoc medicamen desuper opz vt ponatur super ipsum de foris lana iam infusa in aceto et oleo calefactis equali caliditate Na no est aliquid nocibili⁹ omnino neruis infirmis neqz deterius super eos q illud quod est frigidum. ¶ Quod si ne-

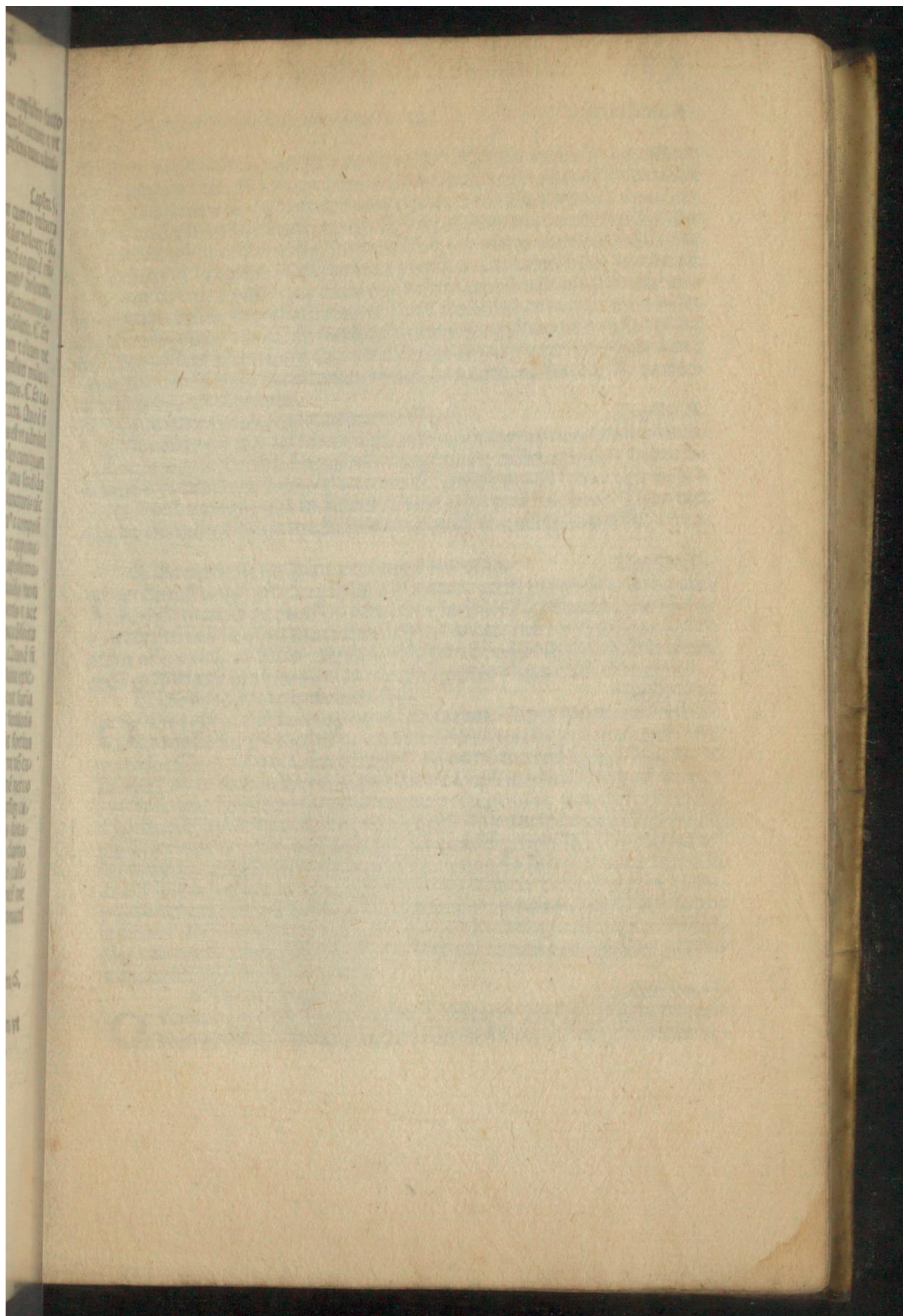
cessarium sit emplastrare ista membra in dispositione emplastro facto
cum aceto ꝛ melle ꝛ cinere tunc oportet vt emplastrum sit coctum: ꝛ vt
sit farina eius farina herbi. Si autem nõ fuerit tibi presens tunc admi-
nistra farinam fabarum: aut ordei.

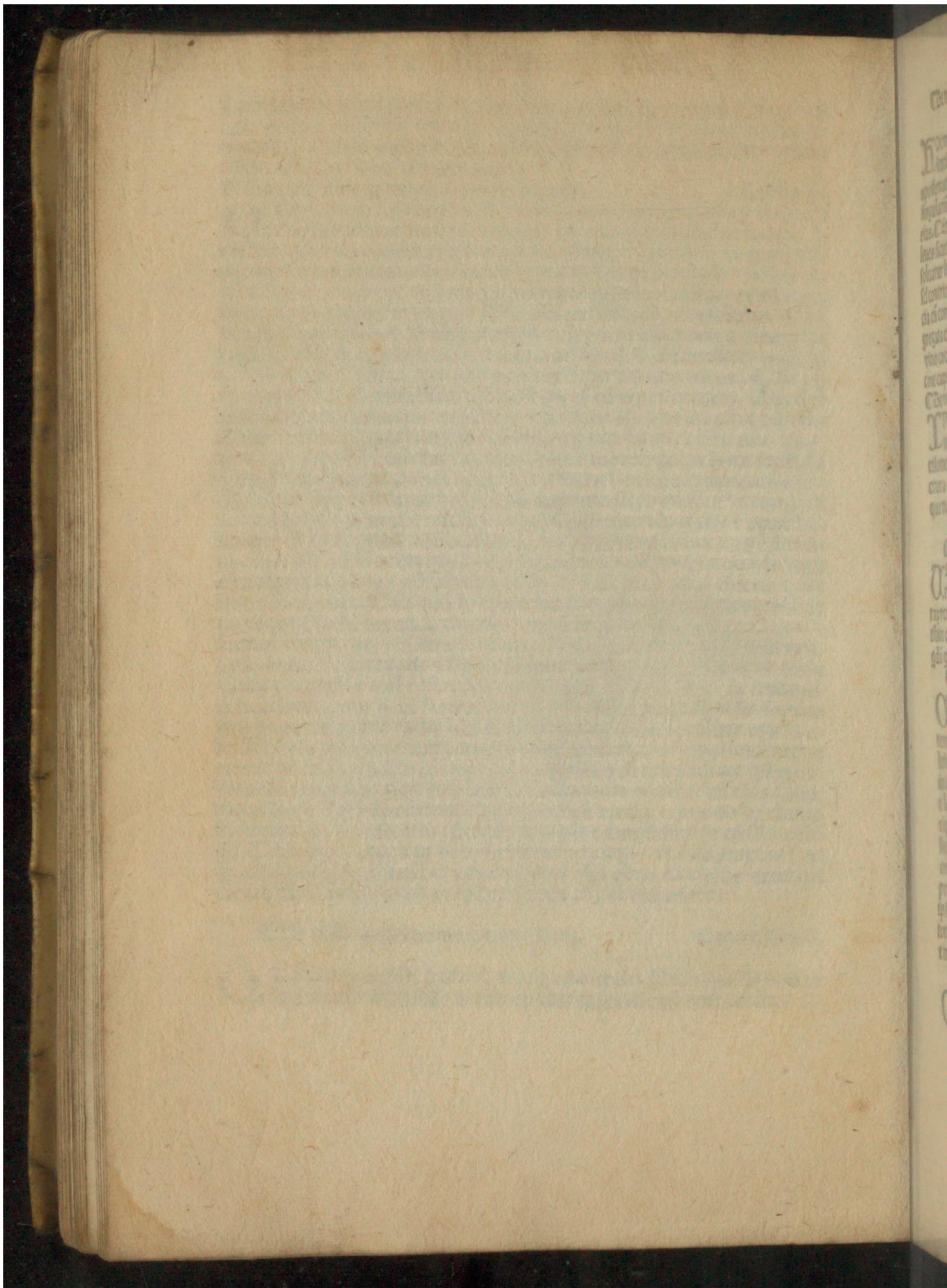
¶ De attritione neruorũ ꝛ eorum torsione. Caplm. 5.

CUm neruis aduenit attritio tunc si non fuerint cum eo vulnera
neqꝫ apostemata ad hoc curetur cum eo quod sedat dolorẽ: ꝛ si-
militer quando accidit apostema tunc nõ cures ipsum cũ eo quod rũ-
pit sicut aqua cineris ꝛ similia: imo cura ipsum cũ sedantibꝰ dolorem.
¶ Et similiter opꝫ vt embrocetur membrũ cuꝫ oleo calefacto embroca-
tione cõtinua: ꝛ sint in virtute illius olei mollificatio ꝛ resolutio. ¶ Et
de oleis bonis in hoc est oleũ anetinũ ꝛ oleum de alachoen ꝛ oleum de
ruta: ꝛ similiter emplastra cõuenientia ad illud. ¶ Et similiter malua-
uiscus est mirabilis cũ teritur ꝛ ponitur super neruos tritos. ¶ Et ca-
ro vereneriaꝝ est mirabilis: ꝛ fortasse curaẽ cũ cepe bis cocta. Quod si
fuerit illic apostema tunc regimẽ in sedatione apatis eius est vt admini-
stretur desuper congelatuꝫ vue cũ vino ꝛ pauco aceto ꝛ oleo cum quan-
titate conueniẽte ꝛ calefiat cuꝫ equalitate ꝛ submergatur lana sordida
ꝛ ꝓprie lana ysopi: ꝛ ponaẽ desuper: ꝛ si fuerit hec lesio in iuncturis tũc
illic est melius vt sedetur dolor: ꝛ ponatur medicamen fortiꝰ ꝛ composi-
tum cũ eo qđ maturat ꝛ resoluit sed cũ stipticitate tẽperata: ꝛ opponan-
tur per id apostemati ꝛ nõ addat in eo: ꝛ ꝯsidera in dolore ꝛ apostema-
te: ꝛ intende ad id ex eis qđ est vehemẽtioris intentionis: ꝛ quãdo non
est dolor tunc ꝑfora ꝛ administra id qđ est forte sicut aqua cineris ꝛ ace-
tum ꝛ vinuꝫ iteꝝ. ¶ Et quãdo apostema iam ꝓlongatũ est tunc cõforta
medicamẽ factũ cuꝫ aqua cineris ꝛ quod sit cũ sorditie balnei. Quod si
fuerint illic in cute vulnera ẽt tũc necessaria sunt illa in quibꝰ sunt exic-
catio fortis ꝛ aggregatio ꝛ strictura quibꝰ colligãtur partes sicut faria
fabaꝝ ꝛ acetum ꝛ mel ꝛ est medicamen bonũ. ¶ Et si vis vt sit fortioris
exiccationis pone in eo farinaꝫ herbi: ꝛ si adest voluntas vt sit fortius
iteꝝ ponatur in ipso radix lilij. ¶ Et si fuerint vulnera taliter vt nõ cu-
retur de eis tunc curentur nerui cũ eo qđ ꝓhibet apostematiõẽ neruo-
rum: ꝛ nõ sit occupatio cũ eis: ꝛ caro ostrearuꝫ est mirabilis: ꝛ qñqꝫ cu-
ratur cũ cerato ex sale: ꝛ emplastrũ cũ olibano: ꝛ myrrha est cõis iuua-
menti in vtrisqꝫ dispositionibꝰ: ꝛ si fuerit cũ vtrisqꝫ rebus dolor clamo-
sus: tunc opꝫ vt misceatur cũ medicinis pix ꝛ emplastretur cũ illo cali-
do. ¶ Et opꝫ vt caueatur in torsione neruoꝝ aqua ꝛ nõ approximeẽ ne-
qꝫ calida: neqꝫ frigida: imo administrenẽ olea qbus est virtus aromati-
corum stipticorũ calefacta ꝛ spẽꝝ cũ qbus est hec dispositio.

¶ De iudicijs neruoruꝫ corruptorum. Capitulum. 6.

QUandoqꝫ accidit frustis neruoꝝ corruptio. Et est necessarium vt
extrahatur: opꝫ ergo vt extrahatur extractionẽ vene ciuilis.

¶ De neruorum duritie et eorum torsione. Capitulum. 7.

Hoc multotiens accidit a verberatione: aut casu et quando premitur sentitur cum eo stupor: et cura duritiei neruorum prima est curationi apostematum durorum et alrosbot et nos diximus in tabulis medicinarum singularium et in antidotario quod necessarium est rememorari de medicinis eius. ¶ Et quod narrabimus hic sunt medicine ex parte in eo de quibus sunt leues sicut vt sumatur bdellij iudaici pondus. ℥. x. et infundatur in aqua et soluatur in ea et conficiatur cum eo quantum ipsum est de radice maluauisci contriti valde et emplastretur cum eo. ¶ Et similiter radix lilij confecta cum congelato vue. ¶ Et iterum ammoniacum et galbanum et euforbium aggregata cum fece olei: et iterum sumatur semen almaru et fiat emplastrum cum vino cocto: et iterum medicamen dyaquilon cum medietate sui de stercore caprino est vltimum.

¶ De rememoratione egritudinum ossium. Capitulum. 8.

In ossibus autem accidunt egritudines ex corruptione complexionis et ex solutione singularis et fractura et dislocatione et putrefactione et vlceratione et excoriatione. ¶ Et nos quidem loquemur de fractura et dislocatione que indigent restauratione post hunc locum. Illas autem que de eis indigent alijs medicinis dicemus hic querentes auxilium a deo.

¶ De ventositate spine et corruptione ossis. Capitulum. 9.

Uentositatis spine causa sunt humores acuti penetrantes in os corrodentes illud: et ingressus ventositatis spine est ingressus doloris iuncturarum verumtamen materia in dolore iuncturarum est in carne: et materia in ventositate spine est in osse: et eius additio corrumpit ossis partem vnam post aliam. ¶ Dixerunt quidam quod spina est spasmus in toto corpore propter vlcus et non affirmatur.

¶ De signis corruptionis ossis. Capitulum. 10.

Cum ossi accidit corruptio vides carnem super ipsum mollescere et mollem fieri: et incipit in ea fetoris et virus. Et penetrans per eam tenta facillime ad os. Cumque peruenit ad os non inuenit ipsum lene ita vt lubricet ab eo: imo adheret ei parumper et quasi inuenit rem non firmam in seipsa imo habentem facturam: aut putrefactionem: et fortasse destruitur et lenitur: et proprie quando non est corruptio in principio. nam in hora principij non apparet illud cum tenta. ¶ Et quandoque significat lubricitas eius superflua corruptionem eius ex hoc quod quando lubricat in eo tenta in omni latere significat separationem panniculi ab eo et illud propter corruptionem que incepit et illa que incipiet cum corrumperetur caro supra ipsum: et cum discooperueris eam ab eo inuenies ipsum mali coloris: et multotiens quidem antecedit ipsum apostema et corruptio carnis et membri in primis et mors deinde venit ad ipsum.

¶ De curatione eius. Capitulum. 11.

Curatio corruptionis ossis est eius fricatio et ipsius destructio: aut eius abscisio et ipsius seratura siue sit fistula siue non sit. Nam ne-

cesse est fricare ipm ꝛ radere aut cauterizare perueniẽdo ad vltimũ cor ruptiõis eius: vt cadant cortices corrupti ꝛ remaneat sanũ. ¶ Et qñqꝫ cadũt cortices ossiũ per medicinas iteruꝫ sicut cadũt cortices capitis ꝛ alioꝝ. ¶ Et de illis est medicamen cuius hec est descriptio. ℞. aristolo/giam ireos myrrham aloẽ cortices plante oppopõaci cambil adustum scoriam eris: cortices pini aggregeꝛ: ꝛ est mirabile faciens cadere corti/ces ossiũ ꝛ nasci carnẽ bonam sup ea. ¶ Et si fuerit corruptio ossis pro/fundior illa. tũc necesse est concauare ipm. Qḋ si corruptio iam persecu ta est medullã nõ ẽ excusatio qn assumaꝛ illud os cũ medulla sua. ¶ Et si corruptio fuerit de illis quas nõ sanat nisi abscissio: ꝛ serratura toti⁹ ossis mẽbri: aut plurimũ eius qḋ circũdat ipꝫ tũc sciat locũ quo i oꝫ vt icidaꝛ ita vt reuoluaꝛ tenta vsqꝫ quo cõsequaꝛ locũ in quo inuenit adhe rentiaꝫ ossis vltimã: qñ illic est terminus. verũ qñ est os corruptũ ex ca pite coxe ꝛ anche: ꝛ sicut spondilis dorsi. tũc fugere ab eius curatiõe est melius ꝑpter nuchã. ¶ Et si timeꝛ ꝙ corruptio ossis sequaꝛ corruptio/nẽ carnis cuius casus accidit prius: tũc infrigidare ꝛ accipe carneꝫ ab eo est conueniens ꝛ est eius cura. ¶ Et opꝫ vt infrigideꝛ membrũ sanũ cum epithimatibus que sciuisti in caplo corruptionis carnis discoop/te ab eo etiam ꝛ cum eoꝝ similibus.

¶ De modis seruantibus os corruptum. Cap. 12.

Inquit eleueꝛ caro ab osse ita vt ponaꝛ in extremitate eius filũ cuꝫ quo tendaꝛ ad supiora vite. ergo tẽdaꝛ cũ eo mẽbꝝ: aut aliud ex il/lo loco ad iferiora vt nõ associenꝛ ei dẽtes: ꝛ serra ipm. Et qñ est tibi ne/cessariũ serrare costam: aut os sub quo est tunica aut aliqd nobile sicut tunica costaꝝ nuche: pone sub serra laminã qua conserueꝛ mẽbrũ nobi/le. ¶ Qḋ si caro fuerit ſm rotunditatẽ suam tota discooperta tũc serra ipm qñ oriꝛ caro sup os qḋ iam discoopertũ est ex oĩb⁹ lateribus suis. ¶ Qḋ si partes ossis corrupti fuerint ꝑxime iuncture tũc extrahe ipm ex iunctura. ꝛ si corrũpiꝛ os brachij totũ aut cruris: tũc auferaꝛ totum. Caput aũt anche ꝛ coxe ꝛ spondiles dorsi qñ corrumpunꝛ tũc fugiatur ex curatione eorum propter locum nuche.

¶ De eo qḋ remanet de frustis ossiũ ꝛ corticũ eoꝝ in vlceribus con solidatis. Cap. 13.

Illud qḋ est melius est vt nõ festineꝛ in extractione eoꝝ: immo dimit/taꝛ nature ꝛ adiuuenꝛ ꝛ illud cũ attractione pauca eoꝝ que extra/hũt in spacio nõ festiuo. ¶ Et non moueanꝛ cuꝫ medicinis ꝛ operatiõe manus. naꝫ qḋ extractũ est violenter non euatur qn faciat accidere vl/cera fistulosa. Cũ ergo expellit ea natura ad cutem: ꝛ incipiũt exire ꝛ iã separata sunt tũc incarna ꝛ cura vulnus. ¶ Et silr est iudiciũ in frustis eoꝝ ꝛ pãniculis de quoꝝ veritate est vt manifestenꝛ. naꝫ cũ tu ꝑperas ꝛ extrahis ea violenter tũc est in eis timor spasmi ꝛ permixtiõis ꝛ febriũ. ¶ Qḋ si fiant saniosa nõ est in eis magnũ nocumentũ. ¶ Si aũt vis sci re medicinas illius tũc de illis est medicamen hmõi. sumaꝛ oleũ vetus ꝛ cera citrina ꝛ sordities vasoꝝ apũ que vtreqꝫ sint quãtũ est oleũ: dein/

de soluantur omnia: dein de sumat pars vna eufor biij et pars vna lactis titimalli et tres partes aristologie et fiat ex eis sicut ceratu. ¶ Et sumantur item ammoniacu et bdelliu et liniant cu oleo de lilio: dein de aggregando totu cu cotritione fiat emplastru: et ponat desuper. ipm.n. est de illis que extrahut ossa cum velocitate et facilitate.

¶ De medicinis fracture ossis. Cap. 14.

Fracture e curatio cu manu qua dicem et curatio cu medicis qs dicemus cofereti fracture ossiu et torsioni. ¶ Epithima ad fractura et torsione. R. mugath mes excorticatoz. an. x. aloes maluauisci al. acatie. an. v. luti. xx. liniant cu albumie oui si fuerit apa calidu. Iteru folia alethil et cupssi et myrthi et salicis terat et exprimant et sumat galie. et rose et cepa narcisci e de illis q dicta sut et o sandalis rub. et bolusar. et laudanu et faufel et kamaha et altea et mes et acatia et mellilotu et sansucu et ad de i eo si idiges calefactioe sansucu et enula et cupssus. ¶ Ad fractura et torsione cu apate calo. R. mes excorticatoru. z. xx. mugat balaustie acatie emplet et e forte valde. ¶ Et de medicis ei sut folia myrthi et laudanu et gallia et croc et lutu e bonu attritioi: et oleu item e iuuatiuu ad fractura et ad dislocatione et ad torsione. Item mugath et mes altea acatia lutu aloes myrrha liniant cu aq myrthi.

¶ Fen. v. incipit de restauratioe et est tractatus tres.

¶ Tractatus primus de dislocatione et restauratione.

¶ De sermone vniuersali de dislocatione. Capitulum primum.

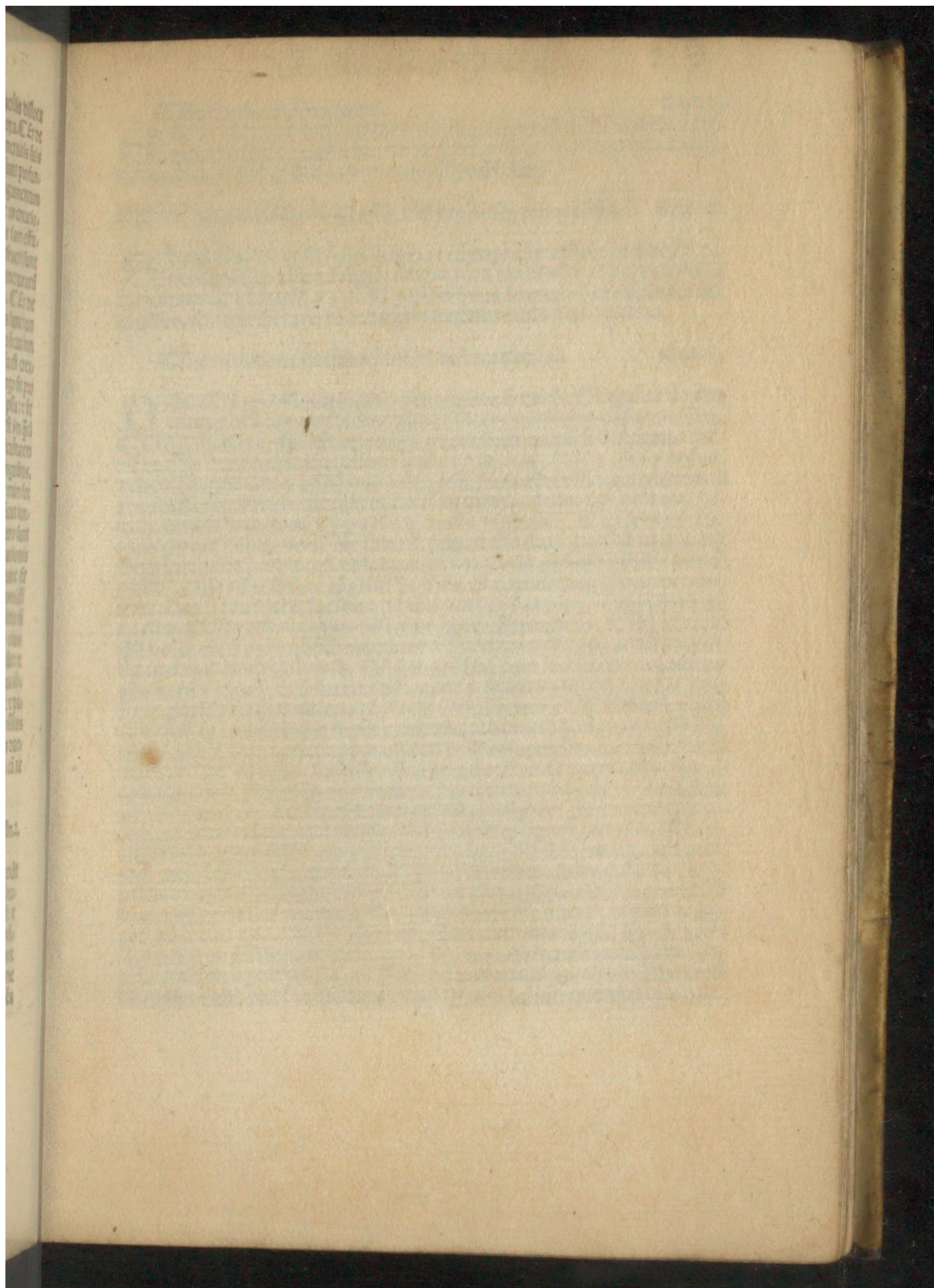

Dislocatio est egressio ossis ex loco suo q est per naturam apud illud quod ei vicinu existit integre. ¶ Si autem non egrediatur integre nominatur separatio iuncture ad partem profundam aut procedentem aut eminentem que cognoscitur sensu. Et est separatio non integra quam quidam nominant torsionem. ¶ Cum ergo est lesio que non mouet os sed attrahit quod continet ipsum tunc est alguaenu et non est ex genere torsionis: et quandoq accidit iuncture res tertia et est vt elongetur et addat super longitudinem suam naturalem: et

non consequitur ad hoc dislocationem. verumtamen fit facilis disloca- tionis. et illud quidem multotiens accidit in adiutorio et coxa. ¶ Et de hominibus est quidaz qui preparatus est dislocationi in iuncturis suis quoniam concauitates ossium iuncturarum suarum non sunt profun- de: et bucelle que ingrediuntur eas non sunt intrantes: et ligamentum quod ordinatur inter ea ambo non est firmum: immo debile in creatio- ne sua minutū. Aut humidū suscipiens extensionem. ¶ Aut iam effu- se sunt ad ipsum hūiditates viscose lubricare facientes. Aut fracti sunt margines concauitatū ossiū in quas ingrediunt de ossibus iuncturarū quare fiūt cōcauitates prostrate super quas non est distinctio. ¶ Et de iūcturis quidem sunt iuncture facilis dislocationis. Et de eis sunt iun cture praue dislocationis: et de eis sunt medie. ¶ Facilis ergo sicut iun ctura poplitis propter lenitatem ligamenti sui: quoniam ipsa est crea- ta lenis ligamenti propter iuuamenta scita in anathomia. ergo fit pro pter illud facilis dislocationis et propter illud sustentatur cū pila: et fit iterū facilis reditionis ad salutem. nam facilitas reditionis est ꝺm q̄ntī tatem facilitatis dislocationis: et difficultas eius est ꝺm difficultatem eius: et iūctura humeri est proxima ei in macilentis non in pinguibus. ¶ Praue vero dislocationis sunt sicut iunctura digitorū. ipse enim for tasse non dislocantur: immo franguntur anteq̄ dislocentur et sicut iun- ctura cubiti et propter illud reditio eius est praua. ¶ Medie vero sunt sicut iuncture anche. Et quandoqz accidit vt fiat facilis dislocationis que non est facilis dislocationis propter aliquam causarum. quare fit etiam facilis reditionis sicut accidit vt fiat pyxis anche plena humidi tate. quare fit facilis eius dislocatio et cum hoc fit facilis eius reditio si cut accidit habentibus venaz vase. quare ei omni hora dislocatur eius ancha: et redit per quemlibet laborem: deinde dislocatur postea redit: et hoc indiget cauterio et non alio. ¶ Et prauior dislocatio est cū qua ab- scinduntur capita frustorum ossis quod conglutinat os cum osse et pa- rum reuertitur ad dispositionem suam naturalem: et plurimum illius fit in capite anche deide in capite adiutorij et in duobus focilibus duo- rū pedū apud calcaneū. ¶ Et dislocatio qdē est fedior q̄ fractura cū ne qz redit dislocatio neqz restaurat fractura.

¶ De signis dislocationis vniuersalibus. Capitm. 2.

Accidit in iunctura inclinatio et profunditas insolita sicut accidit accidens apparens in magnitudine carnis spatule et in disloca- tione iūcture pedis: et magis apparens q̄ illa que est in iūctura colli: et comparatio est ex illis q̄ extrahūt illud extractione sana: et est vt consi- deres locū infirmū cū sorore sua sana illi⁹ infirmi eiusdē non alterius: et cū videris iūcturaz non moueri tūc iudica q̄ dislocata est dislocatione integra sicut quādo mouet motu suo ad oēs partes et peruenit ad oēs fines suos nō est cū ea egritudo pendens cū separatiōe.

¶ De signis declinationis. Cap.3.

Est vt videatur concauitas cum augmento alterius lateris & priuetur in sensu augmento quod fuit sensatum ad interiora in huiusmodi cum hoc q quidam motus est possibilis.

¶ De signis additiois lõgitudis iũcture absq dislocatiõe. Cap.4.

Signũ eius est vt sit sicut suspẽsa: cũ ergo cõpresseris eam redit ad mensurã suã nãlez absq labore: si vero dimiseris eã redit ad mẽsuram suam accidentalẽ. & accidit profunditas in quam fortasse ingredit digitus vbi non est caro vehementis multitudinis sicut hũerus.

¶ De curatione declinationis & dislocationis. Cap.5.

Non eñaf qn dislocatio: aut perueniat ad medicũ singularis: aut composita cuz egritudine alia ex vlcere & vulnere & apate & aliis. ¶ Qd si fuerit cũ alia tũc oportebit vt consideres: qm̃ si dislocatio fuerit ex illis que redeũt cũ tensione leui non faciente dolore vlcus dolore vehemẽti q perducit ad apa nõ tolerabile fac redire dislocationem: & si res fuerit econtrario tũc opz vt curef in primis vlcus: aut vulnus: deinde cura dislocationẽ & pprie in iũcturis difficilib'. ¶ Cũ vero volumus curare dislocationẽ tũc fortasse pducit illud ad spasmũ maximuz fm plurimũ: & propriẽ qñ dislocatio est in mẽbris pximis mẽbris principalib'. & silr est dispõ in apatib' in qbus est regimen fm q nos experimur. Naz si res fuerit facilis & nõ cõmouef ex ea dolor: neq reditio cũ ea est difficilis restauramus dislocationẽ & nõ curamus. ¶ Si aũt accidit dolor tũc opz vt nõ psumamus: & si fecerimus: tũc opz vt destruam' ligaturaz si fuerit dolorosa. Qd si ingrediaf cum facilitate curabimus apa iterũ & vlcus. Et si fuerint dislocatio & fractura simul & fuerit tensio in parte vna permittens regimen vtriusq rei fiat. ¶ Et sapiẽs qdẽ narrauit q cecidit lapis super extremitatẽ humeri hominis: & vulnerata est cutis & caro donec apparuit extremitas lacerti nuda: & iã dislocatuz erat subt' eã caput furcule. tũc ergo qdaz stolidox expimẽtatox occupatus est in equando os & reduxit sup ipm carnẽ & cutẽ: & emplastrauit & strinxit: qre accidit vt feteret caro & corrũperet pp̃ter vicinitatem suaz os donec factum est viride. Et nõ sciuit q opz vt huiusmodi caro abscidaf & coquaf ille locus cũ oleo feruẽte. & silr si fuerit illic apa magnũ opz vt curef apa in primis. ¶ In dislocatiõis aũt singularis & simplicis rectificatiõe regimẽ est vt tẽdaf ad cõtrariũ partis a q̃ separatũ ẽ donec opponaf extremitas ossis extremitati ossis alteri'. deinde reducaf ad locũ a quo exiuit & tũc redit. ¶ Et multotiens qdẽ significat illud vox q̃ audif: deinde ligetur & in ligatura est securitas ab apate: aut adiutoriũ ne apostemef: & necessitas ad phibendũ apostema laboriosũ est maior & abhorref vt membro obuiẽt panni calidi: quoniaz ipse cale-

faciunt et addunt in apostemate: imo oportet vt sint infusi cerato infrigidato: aut vino pontico: verũtamen Hyp. iussit vt tardetur tensio et reditio vsq ad diem tertium et quartum nisi in diebus exceptis. ¶ Et declinationi iterum necessaria sunt huiusmodi: deinde ligetur: et quando membrum dislocatur in omni motu et quotiens redit dislocatur tũc illud est propter mollificationem: et humiditatem: quare idiget cauterio. ¶ Et quando remanet post reditionem dislocationi: aut separatiõi duritiès et quasi apostema administra epithimata: et embrocas lenificãtia. In inceptione vero indiget epithimatibus et embrocis confortantib'. ¶ Et melius est vt embrocetur super stricturaz proculdubio: in hyeme quidem cum oleo calefacto qđ sit ex oleis confortantibus: et in estate cũ aqua frigida. ¶ Et oportet vt sit cibatio in dislocatis cum eo quod cõfortat iuncturam et ligat eam ẽm similitudinem necessitatis.

¶ De curatione elongationis iuncture. Cap. 6.

Oportet vt reuocetur os mollificatuz ad interiora illius in quo quescit a quo mollificatum est: et emplastretur cum emplastris in quibus est virtus stiptica commixtis cum eis que habent virtutem calefactiuam: sicut si misceantur galle et balaustie et acatia et similia sicut cum aliquantulo camphore et costi et vsnee. ¶ Et iterum sufficiat quod ẽ sicut nux cupressi et iuniperus et reliqua que cadunt in emplastris rupture deinde stringatur sicut caput.

¶ De dislocatione mandibule. Cap. 7.

Accidit mandibule inferiori vt dislocetur ab ordine suo: quare remanet os apertum ꝗuis sit illud de illis que parum fiunt et non accidit casu completo. ¶ Et cum dislocatur inclinatur ad anteriora ex contrario eius quod accidit apud mollificationem que fortasse accidit ei apud saltum et est applicatio vnius eorum ad aliam difficilis: lz nõ priuetur motu cum lacertis suis qui veniunt ei a posterioribus. ¶ Et quandoq accidit dislocatio ex latere vno: est ergo tunc forma significans ipsam cum declinatio mandibule est ad anteriora cum transuersatione: et curatio quidez est vna. ¶ Et est de summa eius quod indiget vt festinetur ad reducendum ipsum: et si non perducet ad egritudines et nocumenta: et cum hoc fit praua eius reditio: naz facilior reditio eius est illa que est velocior. qꝛ si differatur indurat et apostemat et extendit lacertos et commouet febres inseparabiles et dolorem capitis stantẽ ꝓpter illud quod associatur ei de vehementia tensionis lacertoruz: et fortasse fit res praua donec interficit in decimo. ¶ Et quandoq accidit vt soluatur ei venter cum superfluitatibus colericis multis puris: et euomat simile eis: quare oportet vt festinetur ad curam. ¶ Et modus regiminis eius est vt teneat vnus caput eius: deinde intromittat restaurator pollicem suum in os et conuenit infirmo mollificare mandibulã suam ex omni modo. Nam illic sunt lacerti qui iam transuersati sunt propter vehementiam dislocationis: postea moueat mandibulã dextrã

⁊ sinistram: deinde extendat eam subito: deinde reducat eam. ¶ Et ipsa quidem non intrat ad illud a quo separata est nisi retro: quare oportet vt extendat eam ita vt equetur ſm illam preparationem. ¶ Et signum equatiõis eius est equatio quadruplorum ⁊ coopertura ⁊ clausio oris: deinde sustentetur cum puluillis ⁊ cerato ex cera ⁊ oleo ros. deinde dimittat eam quoniam sanabitur q̄ velocius est possibile. ¶ Si autez nõ festiue fiat ⁊ iam acciderit durities oportebit tunc vt incipias ⁊ lenias duritiem cũ embrocis ex aqua calida ⁊ oleo in balneo embrocatõe plurima donec leniatur: deinde sedeat restaurator post infirmum ⁊ trahat mandibulam eius ad posteriora donec locetur ⁊ stringatur. ¶ Et opz post illud vt resupinetur eger super puluinar cuius impletio sit lenis ⁊ teneat vnus caput eius vt non moueatur vsquequo cõpleat sanatio.

¶ De dislocatione furcule. Cap. 8.

Inquit: furcula non separatur a latere interiore: quoniam ipsa est continuata cum pectore non separata ab eo: ⁊ propter hoc nõ mouetur ex hoc latere. Et si percutiat deforis percussione vehemẽti ⁊ stringatur: tunc ipsa equatur ⁊ curatur curatione qua curatur si frangitur. Uerũtamen extremitas eius que sequitur humerum ⁊ separatur ex eo non dislocatur plurimum: quoniaz lacertus qui habet duo capita phibet eam ab hoc. ⁊ prohibet eam iterũ caput spatule. ⁊ non mouetur iterum furcula motu vehementi: quoniam ipsa non est posita nisi vt separet pectus ⁊ amplificet ipsum. Et propter hoc est furcula facta homini soli iter alia animalia. ¶ Et si accidat ei dislocatio ex luctamine aut ex re alia simili huic tunc ipsa equatur ⁊ ingreditur ad locum suum cum manu aut puluillis plurimis qui ponuntur super eam cũ ligatura que necessaria est. ¶ Et rectificat hec cura extremitates humeri iterum cuz separantur ⁊ reducit eas ad locum suum: ⁊ illud quo ligantur furcula ⁊ humerus est os cartillaginosum ⁊ ipsuz ingrossatur in macillentis: ⁊ quando remouetur existimat ille cui non est experientia q̄ caput adiutorij iam separatum sit aut exiuit de loco suo ⁊ q̄ caput spatule videtur tunc acutius ⁊ videtur locus qui est ea inferior concauus: vez opz vt distinguatur cum significationibus. ¶ De curatione eius est vt nullo modo applicetur ad caput ⁊ similiter humerus.

¶ De dislocatione humeri. Cap. 9.

Humerus quandoqz dislocatur aut in dislocatione spatule ambigitur ⁊ magnificabitur si dislocatur: veruz quandoqz accidit iuncture humeri ⁊ adiutorio vt dislocetur facile: quoniam eius concauitas non est profunda ⁊ ligamenta eius nõ sunt firma: immo sunt leuia subtilia posita pter illud facilis motus. ¶ Et eiꝰ dislocatio est res in qua non accidit in eo quod scimus nisi ſm partem vnam exitus apparens plurimus. ipsa enim non dislocatur ad superiora: quoniam eminentia humeri phibet ipsam: neqz ad posteriora: qm̃ spatula phibet eam: neqz ad partẽ ventris: quoniã lacertus habens duo capita ex anteriori non permittit eam cum phibitione capitis humeri. ¶ Uerũ non dislocatur

nisi ad latus domesticum aut siluestre. Et separatur ad illud separatio-ne parua. ¶ Ad latus vero interius ingreditur quandoqꝫ exitu pluri-mo ꝛ propꝛie in extenuatis macilentis: in istis eni cadit dislocatio adiu-torij ꝛ eius reditio per qualibet causam: ꝛ res vtreqꝫ sunt in pinguibus praue valde. ¶ Et quandoqꝫ accidit adiutorio dislocatio in hora par-tus difficilis ꝛ apud sectionem ab embꝛione: deinde si non redit velo-citer non crescit post illud in longitudine ꝛ remanet post illud cubit⁹ paruus quāuis rectificetur: ꝛ quandoqꝫ non recipit etiam in qbusdaꝫ coꝛum sanationem: immo remanet breuis minutus minutum habens adiutoꝛium: ꝛ brachium in pluribus coꝛuꝫ recipit ꝛ fit bone dispositio-nis in pluribus eorum: sed est ꝑm dispositionem breueꝫ similis pedi mu stelle. ¶ Coxa vero non euacuatur a duabus diminutionib⁹ simul. Et quando accidit adiutoꝛio factura in latitudine sua: deinde restaurat tunc non est possibile reducere dislocationem eius nisi ꝛ frangatur re-stauratio.

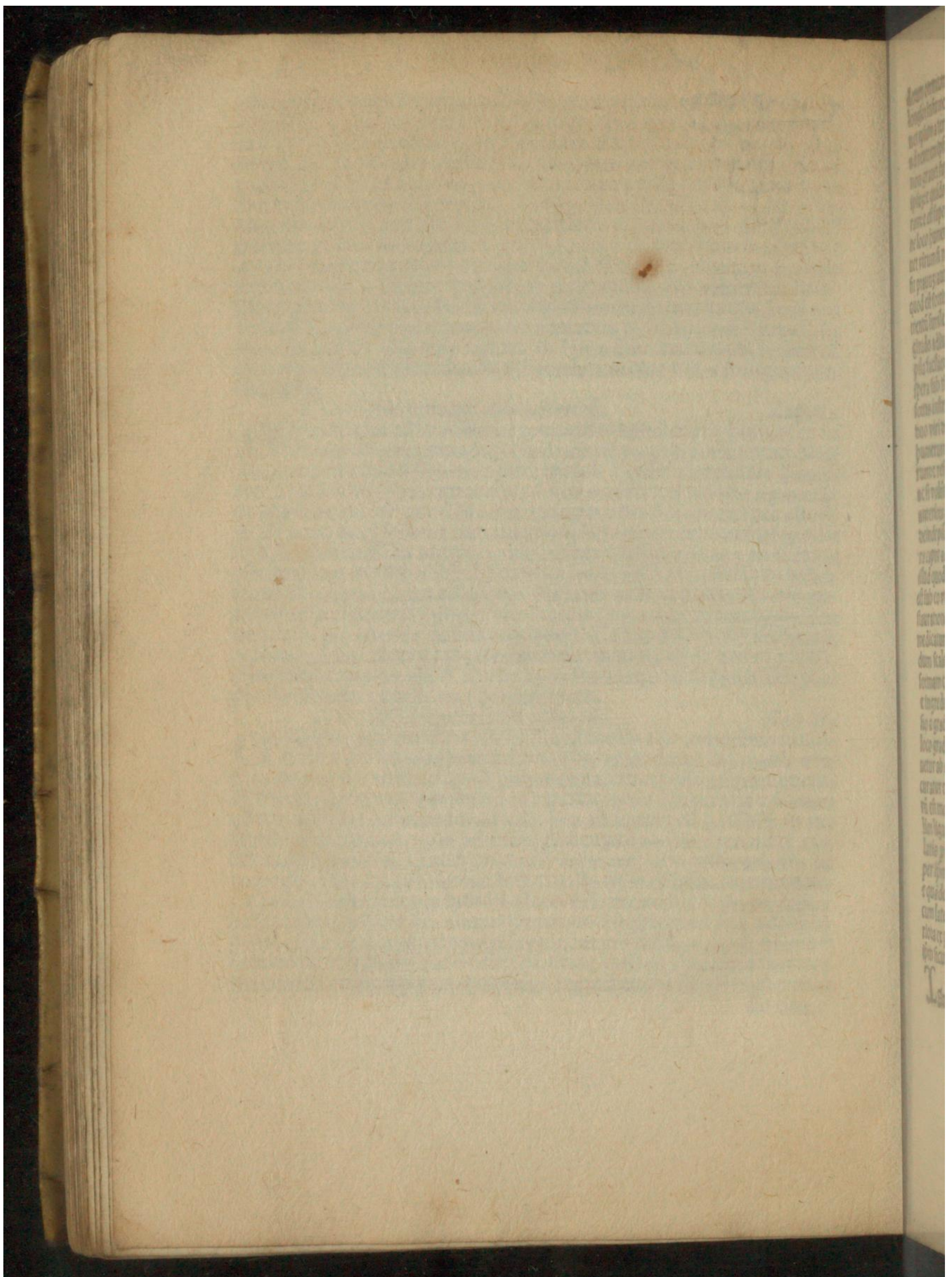
¶ De signis dislocationis adiutorij. Cap. 10.

SIgnum eius est vt videatur concauitas apud caput humeri et in firmamento: verumtamen istud non est proprium isti: immo est ite-rum propter conuersionem capitis spatule ꝛ videt extremitas hume-ri alterius acutioꝛ hac extremitate si non acciderit ei iterum separatio in seipsa: aut in osse quod est caput eius per offensionem aut per aliud. ¶ Et quandoqꝫ sedatur cum curatione lesio eius ꝛ existimatur ꝙ non sit lesio cum eo. ¶ Et videtur capiti adiutorij dislocatio cuꝫ eminentia plurima in parte subascelle ad inferioꝛa: ꝛ fortasse est possibile in infan tibus vt equetur caput adiutorij ꝛ videatur adiutoꝛium non bene an-nexum alteri bonitate annexionis manus sane ad quaꝫ non appropin quat nisi cum laboꝛe ꝛ doloꝛe vehementi. ¶ Quod si desiderat eleuare manum ad superioꝛa ꝛ tangere aurem suam non preparatur ei ꝛ diffi-ciles fiunt ei motus alij. ¶ Et ista signa iterum quandoqꝫ accidūt pro-pter toꝛsionem ꝛ apostema ꝛ percussionem.

¶ De cura dislocationis adiutorij. Cap. 11.

CUratio quidem illius que de illa est facilis ꝛ in coꝛpoꝛibus infan-tium ꝛ qui leuia habent coꝛpoꝛa est vt extendatur cuꝫ manu ꝛ in tromittatur sub titillico apud propinquitatem capitis adiutorij: dein-de teneat illam propinquitatem ꝛ impellat eam ad superioꝛa ꝛ manus altera extendat adiutorium ad inferioꝛa. Et foꝛtasse est possibile in in-fantibus vt equetur caput adiutorij cum digito medio ꝛ extendat cuꝫ illa eadem manu. ¶ Quod autem est vehementioris dislocationis in coꝛpoꝛibus foꝛtibus: leuioꝛ modoꝛuꝫ in illo est vt restauratoꝛ intromit-tat pedem suum in latus infirmi ꝛ locet calcaneum suum prope caput adiutorij: aut pillam siccam: aut inunctam si fuerit apostema adherēs prope caput adiutorij infirmo resupino. Et extendat manum manib⁹ suis ꝑm rectitudinem quasi velit eradicare eam ex spatula ꝛ inclinet manum suam parūper ad interioꝛa: ꝛ ingreditur: ꝛ iste est rectioꝛ mo-

doꝛum

corum omnium et leuiorum eorum. ¶ Et iterum queratur vir fortis lõgus longior infirmo et intromittat humerum suum sub ascella infirmi et eleuet ipsum a terra suspensum ab humero suo et iam extendit manuz ei⁹ ad ventrem ipsius. ¶ Qđ si infirmus fuerit leuis ponderis cuius corp⁹ non grauet super manũ eius suspendat cum eo aliquod quod grauet ipsuz: et quãdoqz ponitur loco pedis perpendicularis eleuata sup terram: et est super caput eius pila ex pannis et ex corijs stans in operatione loco humeri viri: et restaurator extendit manum a latere alio et grauet virum si necessarium est ei illud cum pondere: aut suspẽsione: et qñ fit prauuz: aut fit difficile et prolongatur tẽpus tunc fortasse indiges eo quod est fortius post embrocatiões et balneationes: et fit quãdoqz instrumentũ simile manubrio sarculi et est virga breuis cuius longitudo ẽ lõgitudo adiutorij: aut plus: aut minus super cuius caput est pila: et ipsi⁹ pila facilior est vt fit ex pannis et corijs et impellitur cum illa virga illa spera sub titillico: et oportet tũc cum volũtas est vt fiat vt annectat vir fortis instrumẽtum titillico impellendo ipsum cuz eo ad superiora: aut duo viri donec restant restaurationi extendenti manũ: et teneat vir ali⁹ humerum eius alterꝫ vt non separetur subito: aut impellat illuz humerum: et restaurator ille iam incepit extendere manum eius et trahere eã ac si volũtate eius fit vt separet eam a spatula eradicando: et fit illđ ad anteriora parũper. Et quando fit illud cadit adiutoriũ in iũctura sua: deinde pila annectatur titillico annexione forti sustentando ad supiora caput adiutorij: et oportet vt fit sustentatio ẽm ipsum: et spera sit sup illud quod seqtur caput adiutorij in ĩfirmo. ¶ Et oportet vt in fine qđ est sub eo vt non frangaᵗ adiutorium: quoniam nõ est possibile post restaurationem eius vt redeat ad locũ suum ꝓpter illud qđ sciuisti. ¶ Et medicatur quãdoqz cum scala ita vt ponatur caput adiutorij sup gradum scale qui iam lenificatus est et preparatus cũ inuolutionibus ẽm formam cõuenientem: et suspendiᵗ vir ex alio latere et extenditur man⁹ et ingreditur caput adiutorij in locũ suum. Uerum oportet vt sit suspẽsio et gradus scale ꝓpe caput adiutorij vt non frangaᵗ et fortasse poniᵗ loco gradus et glomeris persici res potens ex illo eodẽ loco et nõ remouetur ab eo ad locũ aliuz: quoniã timetur ex hoc fractura adiutorij. Et curatur quãdoqz alijs modis deriuatis ex istis modis: et melior modorũ est modus primus. ¶ Cũ ergo redit dislocatio ad locũ suũ tunc melior ligatura eius est vt ligeᵗ pila cũ humero ligatura facta cum vittis latis ꝓhibentibus separationẽ eius qđ redit: et opꝫ vt penetret vitta super ipm aut vitta alia desuper ẽm modũ crucis vsqꝫ ad humerꝫ alterũ: et quãdoqz cadit crux super humerum infirmũ: deinde ligaᵗ adiutoriũ cum latere ad inferiora et ligaᵗ cubitus et extremitas manum ad superiora ex parte colli et nõ resoluitur vsqꝫ ad septimũ aut post ipm: et ciba ipm sicut scis. Qđ si assiduatio fiat quotiẽs redit tũc neċiũ ẽ cauteriũ.

¶ De dislocatione spatule. Cap. 12.

Iam dictum est illud: et est de illis quorꝫ casus non accidit et mirã

tur ex ea tales quales Hypocrates & Gal.

¶ De dislocationibus ossis parui apud humerum. Capitulum.13.

Accidit quandoque ossi paruo quod est caput humeri vt separetur a loco suo quare accidit etiam concauitas sicut in dislocatione.

¶ De cura. Capitulum.14.

Non oportet vt extendatur tensione fracti: sed coartetur & stringatur cum digitis & inclinetur ad locum suum & stringatur sicut stringitur furcula cum puluillis. Nam ipsa ligatura iterum quandoque facit ipsum redire ad locum suum violenter: & non curatur de illo quod est de vehementia illius ligature & seruatione eius sicut curatur de eo in furcula.

¶ De dislocatione cubiti. Capitulum.15.

Huius membri dislocatio fit difficilis & fit difficilis ipsius reditio propter vehementiam ligamentorum continentium ipsum & eorum breuitatem: & propter suam contrarietatem concauitati: & quandoque accidit ei separatio parua: & accidit ei dislocatio integra in quibusdam horis. ¶ Et quando dislocatur significat eius dislocationem gibbositas in latere & arcuatio in latere: & deterior eius est quod dislocatur ad posteriora: quoniam est inobedientis curationis valde. ¶ Et plurima quidem dislocatio non accidit nisi in focili inferiori & est turpior & fedior propter illud quod accidit ei de reditione focili vero superiori parum accidit & non est cum feditate dislocationis inferioris: quoniam ipsum est vehementioris continuitatis cum vola: & est longinquius ad hoc vt remoueatur: & non est possibile vt dislocetur vnum duorum focilium nisi elongetur a secundo elongatione aliqua.

¶ De cura. Capitulum.16.

Oportet vt festinetur ad eius curationem: quoniam properat ad ipsum apostema calidum prohibens a curatione. quoniam extendere adequandum ipsum tunc perducit ad perditionem: licet iterum non sit possibile vt equetur apostemate illic existente. ¶ Et separationi quidem parue succurritur cum qualibet difficultate: imo adiungat volam cum reditione eius ad locum suum. ¶ At dislocatio completa si est ad interiora est regimen: & si est ad posteriora est ei regimen aliud. ¶ Et illa que est ad anteriora redit ad locum suum cum percutit vola sua humerum: qui opponitur ei percussionibus aliquibus manu iam preparata sicut oportet: & adiuuatur manu altera & ingreditur. ¶ Dislocatio vero ad posteriora oportet vt extendatur tensione vehementi: deinde percutiat eam ad posteriora. Quod si non obedit per illud teneant adiutorium & brachium duo fortes & liniat restaurator manum suam cum oleo & incipiat abstergendo inungere cubitum cum vehementia donec ingrediatur deinde oportet vt stringat ipsum & ponat brachio suspensorium dimittentes cubitum angulatum secundum quantitatem quam tolerat in prima hora: deinde non cesset constringere suspensorium paulatim donec constringatur angulus.

¶ De dislocatione iuncture rascete. Capitulum.17.

Iunctura rascete est facilis dislocationis & difficilis vnitionis. nam quando extenditur extensione parua & opponitur vnum duorum membrorum alteri redit; sed eius bucellatio est praua: quoniam illud quod continet ipsam de corpo-

ribus apostematur ꝛ ꝓhibet bonitatē vnitionis. ¶ Et modus extensionis eius est vt extēdat vir focile ad posteriora ꝛ extēdat restaurator volam ad ↄtrariū illius ptis imo ad anteriora: ꝛ extēdat vnūquoq; digitū incipiens a pollice ꝛ ꝑueniens ad minimū: nā equatur per illō ꝛ redit deinde emplastret ipsam ꝛ stringat.

¶ De dislocatione digitoꝝ ꝛ signis eius. Caplm.18.

Quando dislocantur digiti inclinant ad anteriora ꝛ apparet illic eminentia in interioribus ꝛ apparet concauitas dorsi ꝛ similiter fit in ossibus rascete.

¶ De cura. Capitulum.19.

In reditione digitoꝝ a dislocatione est difficultas quedā: ꝛ nō opꝫ vt extēdant extensione equali: imo opꝫ vt expectes super eos ꝛ eleues radicē ex manu tua sub qua cadit radix eius quādo stringis super eum ad inferiora ac si tu eradices ipsum ex loco suo ꝛ tūc videbis dislocationem iam intrasse ꝛ rectificari.

¶ De separatione ossium rascete. Capitulꝫ.20.

Oportet vt in ea fiat qđ possibile est de equatione ꝛ impulsione oīs declinationis ꝛ eminētie ad ↄtrariū partis illius ꝛ positiōe astellaꝝ ꝛ strictura eaꝝ d̄sup vt dimittatur super eā ꝛ vt ponat loco eaꝝ sup eā plūbū equatū ↄseruās locū cum grauitate sua. ¶ Uerꝫ opꝫ vt anteq̄ ponatur desuper astella aut plumbum vt emplastres cum emplastro confortatiuo de illis que scis ꝛ non moueatur.

¶ De dislocatione spondilium ꝛ separatione eaꝝ. Cap.21.

Quando spōdiles dislocant dislocatione ↄpleta interficit ꝑculdubio: ꝛ nō ↄpleta iteꝝ qū remouet remotōe plurima q̄uis sit min⁹ q̄ ↄpleta est mortalis: qm̄ ꝑculdubio coartat nuchaꝫ coartatione forti si resistit ꝛ nō obedit. ¶ Et si est spondilis prima colli ꝛ que seqtur eam priuat animal anhelitu ꝛ moritur statim: qm̄ nerui anhelitus coartantur quare nō faciūt operationē suā. ¶ Et si est de spōdilib⁹ dorsi ꝛ dislocatur ad parteꝫ interiorē non est possibile vt curetur: ꝛ est de illis q̄ interficiunt velociter. Et si moratur ꝛ non est possibile taliter ꝙ ꝓhibeat anhelitū retinet stercus ꝛ vrinā ꝛ interficit. Et si moratur ꝛ nō coartat nucham coartatione vehemētī: aut coartat ꝛ non apostemat: aut sedatur quod est cum eo de apostemate nō est excusatio quin nocumentum ingrediatur nuchaꝫ ꝛ neruos qui sunt sub illo loco ꝛ facit superfluitates exire inuoluntarie. ¶ Et si est ad posteriorem tunc nocumentuꝫ qđ facit nuche est minus: verū necessarium ē nocumētū iteꝝ. ¶ Et coartatio neruoꝝ que debilitat pedes ꝛ debilitat lacertos: vesice ꝛ ani: q̄re necessaria est virtus fortis ꝛ impulsio vehemens ꝛ percussio magna q̄ fere frāget simenia eius donec redeat ad locū suū: ꝛ anteq̄ redeat ad locuꝫ suum iam fracta sunt per illud eius simenia: ꝛ quandoq; dislocant ad duo latera ꝛ ad superiora. ¶ Et in huius qdē capl'i diuisionib⁹ iā locuti fuim⁹ vbi locuti fuim⁹ de gibbositate: ergo ↄpleatur illic. ¶ Et signū illius est ꝙ vides illic aut eminētiaꝫ in posterioribus aut arcuationem

in pectore ac si fractū sit simeniū: sed in eius fractura non est magnum malū. Et in dislocatione spondilis est timor mortis.

¶ De cura. Capitulum. 22.

In illa quidem que est ad interiora ex dorso spes est parua & paru profectus est in eius curatione. ¶ Illa que est ad posteriora indiget compressione cum genibus & fortitudine sicut est operatio balneatorum. & ponantur super eam cum fortitudine aut faciat ipsuz iacere super ventrem suum & stet super eum cum calcaneis suis aut fricet ipsuz cum aliobich fricatione asini lisfazaracti. ¶ Qd si res fuerit vehementior illa & fuerit recens dixit Hyp. q opz vt sumat lignū cuius longitudo & latitudo sit tante qntitatis que capiat infirmū: & termineetur ita vt sit fm hanc mēsuram ppe parietē extensum ad latus parietis in lōgitudine: & nō sit elongatio eius a pariete plus quantitate vnius pedis: & ponatur super ipm stratus planus ad corpus infirmi: deinde balneet & applanetur super lignū aut super podiale super faciem suam: deinde inuoluantur super pectus firmi ligature ample duabus vicibus: & earum extremitates egrediantur de subascellis: & ligētur inter duas spatulas & ligentur extremitates ligaturarum latarum ad lignū longum simile manubrio mortarij & eleuetur h lignum super lignuz positū aut podiale: & detur ministro stanti apud caput infirmi vt teneat ipsum vt fiat extremitas inferior inuoluta ad aliquid: & extēdatur superior que est apud caput in hora qua oportet & fiat per illud extensio. ¶ Et ligētur iterum pedes ambo simul cum ligatura ampla alia super genua & supra duas spatulas iterum: ligando iterum loca que eleuantur ex loco in quo aggregantur due coxe cum ligamento alio. Et aggregentur extremitates hox ligamentox & ligentur ad lignuz aliquod simile manubrio mortarij sicut est lignum cuius precessit narratio. & eleua ipsum apud extremitatem ligni primi: deinde precipe ministris vt extendant cū hoc ligno extensione que fit fm contrariū. ¶ Et de hominibus sunt qui faciūt hanc extensionē cū instrumentis & sunt sicut sagitte super signū erectū apud extremitatez huius ligni magni aut podialis. s. duas extremitates que sequunt caput & pedes quando reuoluūtur ille sagitte inuoluunt cū eis ligature que extendūtur. ¶ Et oportet quando fit extensio vt impulsio fiat apud gibbositatez cū radice volarū manuuz. Quod si fuerit nobis necesse sedere super ipsum faciemus illud & non timebimus aliquid. ¶ Et si non equatur spondilis cuz istis rebus & infirmus fuerit tolerans compressionem: tunc oportet vt concauetur fouea in pariete qui est propinquus cum longitudine similis cannali recipiens gibbositatem cū mensura que sit longitudo fouee quantitatis vnius brachij: & non sit altior spondili infirmi neq inferior ea plurimū immo oportet vt iam primū sit facta. ¶ Verū ad hanc egritudinem ad quaz diximus in principio vt sit lignū positū prope parietez: deinde sumatur tabula equalis mensure & ponatur vna extremitatum eius in foueam que est in pariete & ponatur mediuz loci qui consequitur ex ea su

per gibbositatem: deinde impellatur extremitas eius alia inferius do/nec videas q spondilis iaz equata est equatione manifesta. ¶Et hyp. quidē iaz dixit q concauatio sola absq tabula rectificat hanc rez: et dixit iterū q compressio cū tabula sola facit illud. Quod si illud est verū: tunc non est possibile vt administretur extensio quaz diximus in principio speciei que nominat separatio spondiliuz ad anteriora absq compressione. ¶Et oportet vt post equationē administres tabulaz de ligno cuius latitudo sit quantitas triuz digitoz: et eius longitudo quantitas que comprehendit gibbositatem: et quiddā partis sane: et inuoluantur super eam panni linei aut stuppa incisa vt non sit dura: et ponatur super gibbositatem et liget cum ligamento qd est necessariū: et administretur infirmo cibus subtilis. ¶Et si remanserit super illud residuum ex gibbositate. tunc oportet administrare curationem que fit cum medicinis que mollificant et leniunt cum administratione tabule quā narrauimus tēpore longo. ¶Et quidaz homines administrant tabulā de plūbo. ¶Et si dislocat ad vnū duoz lateꝝ equat cū astella aut astellis duabus et stringit. ¶In facta vero ex hoc in collo ad posteriora et est illa q̄ curat opz vt resupinet infirmus: deinde extendat caput eius ad superiora cū facilitate: et equet spondilis eius cuz compressione et abstersiōe. ¶Et quando equat ponat super eam emplastꝝ confortatiuū et vela super ipsum cū pannis et stringe desuper astellam cū mensura colli et longitudine eius: et liga eaz ad caput et adiutoriū: ita vt non cadat ligamētum ad guttur et resoluat in numero dieꝝ et ponant fila cū qb9 stringas ꝺm formā vittaꝝ ex marginib9 pānoꝝ: qm̄ illa q̄ rotūdant ledūt.

¶De dislocatione alhosos. i. iūcture ossis caude. Cap. 23.

Alhosos quando dislocatur tunc illud scitur sensu. ¶Sed magnitudinem dislocationis scies per sensum iterum et q eger non expandit pedem neq in loco dislocationis neq apud genu: immo est plicatio genu ei laboriosior. ¶Regimen vero illius est: qm̄ cū vis equare illud opz vt intromittas mediū digitū in anuz vsqquo opponat loco: deinde p̄me cū eo ad superiora cū fortitudie. ¶Et obserua cū manu tua alia locū alhosos donec eques ip̄m: deinde emplastra ipsum et stringe: et eger minoret cibum et minorabitur egestio: et sumat cum hoc quod leniat naturam.

¶De dislocatione anche. Cap. 24.

Coxe quandoq accidit simile ei quod accidit adiutorio de dislocatione ad inferiora sicut mollificare: et nō est possibile si dislocatur coxa vt expandatur pes neq iuxta dislocationez apud genu: immo est illud in genu magis prauum. ¶Et eius quidē dislocatio quandoq fit ad anteriora et quandoq fit ad exteriora. verum plurimum dislocationis eius est ad exteriora: et minoratur eius dislocatio ad interiora: et dislocatur iterum ad anteriora et ad posteriora et per illas easdem causas. ¶Et quando accidit in dispositiōe partus et strictura super embryonē

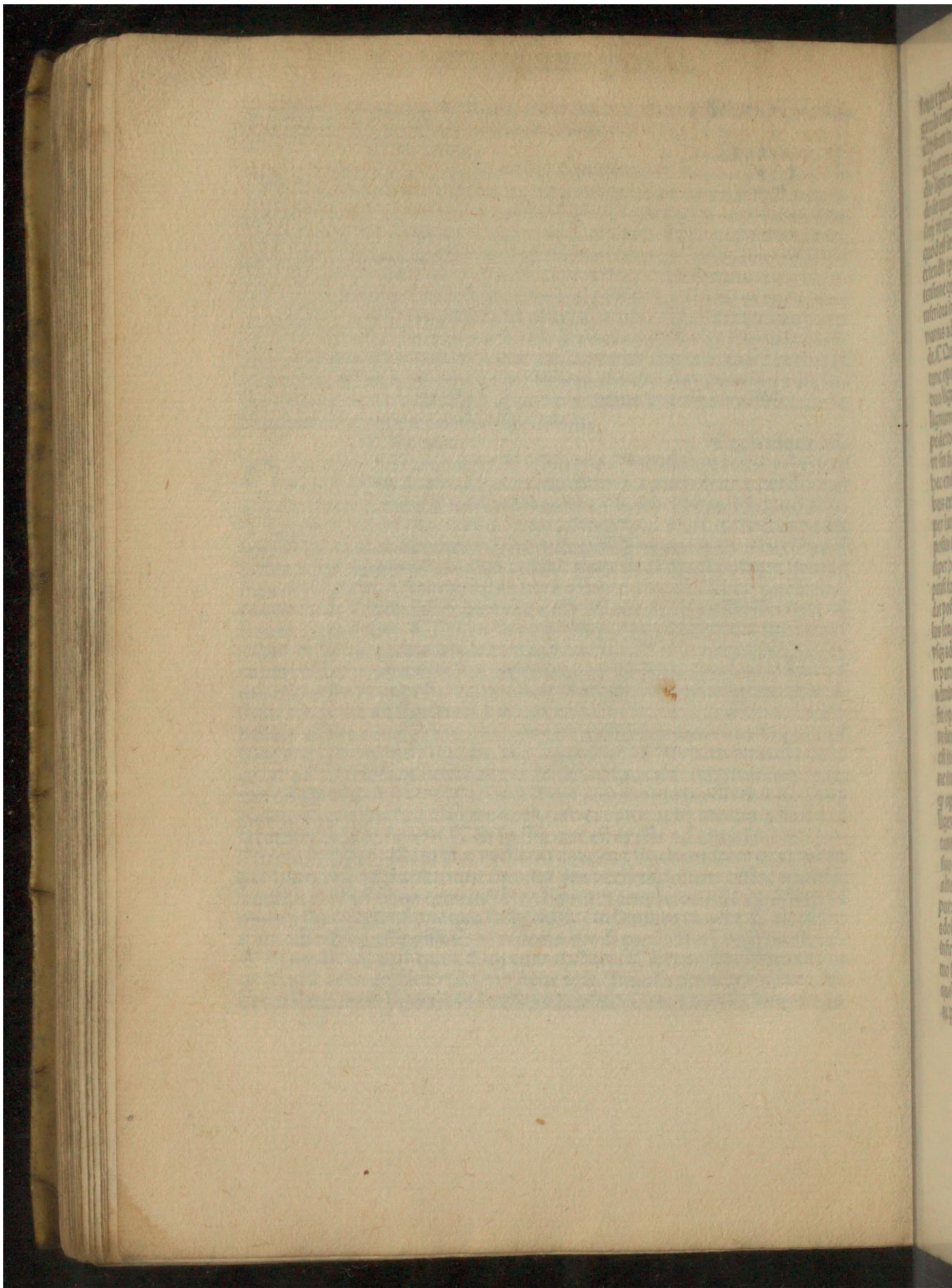
q̄ dislocat̃ ille pes: tūc facit eū habere crus minutū deficiens a dilatio/
ne corporis: q̄re debilitat̃ ꝛ nō corrumpitur.

¶ De signis. Capitulum.25.

ACcidit ex dislocatione anche ad anteriora vt videas pedem dislo
catum longiorem altero ꝛ genu eminentibus ꝛ non potest dupli/
care pedem suū apud inguem inflatū apātū: qm̄ caput coxe iam intra/
uit in ip̄m. ¶ Et si dislocat̃ ad exteriora abbreuiat̃ pes ꝛ apparet in in/
guine ꝓfunditas: ꝛ accidit in eo qḋ opponit̃ ei a posterioribus eminen
tia: ꝛ inflatio: ꝛ genu est q̄si ip̄m sit submersum ad interiora. Et si dislo/
cat̃ ad anteriora pes est longior ꝛ non est possibile infirmo vt expandat
crus suuꝫ ꝛ non fit ei possibile vt plicet ip̄m nisi cū dolore: ꝛ nō prepara
tur ei deambulatio penitus: ꝛ si vult ambulare ambulet sup calcaneū.
Et accidit ei multotiens ex hoc vt apostemetur inguen eius ꝛ retineat̃
eius vrina. ¶ Et si dislocat̃ ad posteriora abbreuiatur pes eius ꝛ fit su/
per eum expansio difficilis ꝛ apparet in ipsius inguine mollificatio: ꝛ
est caput coxe decliue ad obliquationem.

¶ De cura. Capitulum.26.

OPortet vt ad curandum sit festinatio. Nam si non redit velociter
fortasse effunderētur ad eam humiditates ꝛ putrefient ꝛ perducent
ad corruptionē membri totius: ꝛ sequitur illud de timore id quod scis.
¶ Regimen vero dislocationis coxe ad inferiora est vt extendas pedē:
deinde fac eum redire cum vehementia postq̄ moueris cum dextra ꝛ si
nistra donec opponat̃ ei ad qḋ redit: ꝛ pone pedi quasi stafaꝫ: ꝛ stringe
super crus: deinde stringe super coxā ꝛ super genu strictura que seruet
eam: deinde suspendat̃ ex humero suspensione: ne sit possibile cruri cū
hoc vt extendatur. ¶ Quādo vero dislocatur ad interiora tunc preci
pitur vt flectat genua: ꝛ teneat eum homo fortis ex latere emunctorij: ꝛ
capiat restaurator manu sua caput coxe apud genu: ꝛ trahat ipsum ad
anteriora: ita vt impellat extremitatem aliam ꝛ impellat ipsum impul/
sione tendente ad superiora ꝛ exteriora: ꝛ si adiuuat euꝫ alius ab extre/
mitate alia ex contrario motus eius ꝛ iam ligauit eam cuꝫ vitta aut cū
fune erit bene: deinde ligetur cum ligamento. ¶ Uerum quando dislo
catur ad exteriora oportet tunc vt firmet restaurator extremitateꝫ coxe:
que est apud genu: ꝛ moueat eā ex contrario motus predicti: ꝛ sit alius
tenens ab extremitate alia mouens eam ex contrario motus primi ꝛ iā
ligauit vittā aut funem. ¶ Et in illa que est ex illo ad anteriora aut po/
steriora stringat restaurator radicem coxe cuꝫ ligatura lata: ꝛ capiat su
per humeruꝫ ad partem que oportet ſm declinationem dislocationis:
ꝛ accipiant viri duas extremitates ligature ample: deinde extēdant eā
omnes simul extensione qua suspendunt infirmum in aere. ¶ Et cū hu
iusmodi iteruꝫ est possibile vt redeant modi predicti ad rectificationē.
¶ Et medicant eam quandoqꝫ cum thibren. ¶ Et modus illius est ſm
q̄ retulit de eo quidam eorum ꝛ bene egit. Inquit: oportet vt caues fo/
ueam longam in ligno toto similē aqueductibus: ꝛ non sit longitudo

fouee ⁊ profunditas eius plus quantitate trium digitoꝝ: ⁊ non sit lon/
gitudo eorum adinuicem plus quattuor digitis: ⁊ ponatur extremitas
althibren in partem illius fouee ⁊ sustentent cum eo: ⁊ sit impulsio eius
ad partem ad quam oportet impellere: ⁊ oportet vt sustentetur in me/
dio ligni magni aut pondialis lignum aliquod erectum cuius longitu
do sit quantitas vnius pedis ⁊ grossitudo eius quantitas manubriȷ̃ fol
soriȷ̃ vt quādo resupinatur super dorsum reuoluatur hoc lignum in eo
quod est iter alahafegi ⁊ caput coxe: quoniam prohibet sequi illud qđ
extendit ipsum a parte pedum: lʒ illud iteruʒ multotiens indigeat ex/
tensione que fit a superioribus. ¶ Et cum hoc cū corpus impellitur ad
inferiora impellit hoc lignum caput anche ad exteriora: ⁊ oportet vt sit
manus ad inferiora ſm moduʒ quem diximus ante hoc precipue ex pe
de. ¶ Quod si caput coxe non ingreditur per hanc speciem curatiōis:
tunc oportet vt auferatur lignum erectum sustentatum: ⁊ vt figantur
duo ligna alia super duo domicilia loci illiꝰ ligni. s. in omni latere eiꝰ
lignum vt sint sicut postes porte: ⁊ non sit vnumquodqȝ eoruʒ minus
pede: deinde equitet super ea lignum aliud sicut equitat lignum scale:
vt sit figura sex lignorum similis littere que nominatur grece bitaneu:
hec enim figura fit cum ponitur lignum tertiuʒ in medio inferius duo
bus extremis: parumper: deinde oportet vt resupinetur infirmus su/
per latus sanum ⁊ extendant coxam sanam in eo qđ est inter hos duos
postes sub ligno quod est simile gradui scale ⁊ ponatur coxa infirma
super hunc postem: vt sit caput coxe equitans super ipsum postquā ex/
pansi fuerint super postes panni plicati plicatione plurima: vt non se/
dat postis coxam: postea sumatur lignum aliud equalis latitudinis cu
ius longitudo sit tante quantitatis que comprehendat ex capite coxe
vsqȝ ad locum calcanei: ⁊ ponatur in longitudine sub coxa ab interio/
ri parte vt retineat caput coxe ad calcaneum: ⁊ ligetur cum eo: deinde
administretur in gibbositate. ¶ Verum ſm ꝙ diximus in eo qđ preces/
sit oportet tūc vt extendaꝶ crus ad inferiora cum ligno ligato cuʒ eo vt
redeat caput coxe ad locum suuʒ cum hac extensione vehementi. ¶ Et
est iterum modus alius cum quo ingreditur caput coxe absqȝ extensio
ne infirmi super lignū: ⁊ est modus quem laudat Hypo. ⁊ ille existimat
ꝙ oportet vt ligentur manus infirmi simul cum ligamento lato leni ⁊
ligentur pedes eius ambo cuʒ ligamento lato forti leni super duos cal
caneos: ⁊ super duo genua: ⁊ sit longitudo cuiusqȝ eorum a compari
suo quantitas quattuor digitorum: ⁊ sit crus infirmum extensum plus
altero quantitate duorum digitorum ⁊ suspendatur infirmus super ca
put: ⁊ sit elongatio eius a terra quantitas duoꝝ cubitoꝝ: deinde currat
adolescens habēs experientiaʒ puber cū brachiȷ̃s suis ⁊ extrahat coxā
infirmaʒ in grossiore loco eiꝰ vbi est caput coxe iteꝝ ⁊ suspendaꝶ cū ifir
mo subito. naʒ iūctura cū factū fuerit illud cū ea ingredieꝶ ad locū cuʒ
quolibet studio: ⁊ iste qdē modus ē facilior aliȷ̃s: qm̄ nō indiget opatio/
ne plurima. ¶ Veꝝ plures medicātiū non bene operanꝶ in eo: quoniaʒ

ipsi spernūt eum propter suam facilitatē. ¶ Et si fit dislocatio coxe ad exteriora: tunc oportet vt extendatur infirmus s̄m q̄ diximus cum hac ligatura que est super alhahafegi inguinis ꝛ furculam s̄m q̄ diximus: deinde est necessarium medicanti vt elleuet cum thibiē deforis ad interiora postq̄ posuerit extremitatem thibiē in aliqua parte fouee quam diximus vt stringat super eam: ꝛ sint aliqui ministrorum ex parte coxe sane impellentes iterum: ꝛ opponatur impulsio vt non impellat̄ plm. ¶ Et cum dislocatio est ad anteriora tunc oportet vt extendatur infirmus: deinde ponat vir fortis radicem vole manus sue dextre sup inguē infirmi ꝛ coartet ipsum cū manu altera: ꝛ ipse cū hoc ponat coartationem extensam ad inferiora ad partem genu. ¶ Et quando dislocatio ē ad posteriora: tunc non oportet vt extendatur infirmus ad iferiora eleuatus super terram: imo oportet vt sit positus super aliquid durū: sicut oportet vt sit iterū quādo separatur ancha eius ad exteriora sicut dixi in gibbositate: oportet ergo vt extendatur infirmus super lignū: aut podiale super faciem suam ꝛ sint ligamenta stricta non super coxā: imo super crus sicut diximus nuper: ꝛ oportet iterum administrare cōpressionem cum tabula ꝛ super alhahafegi ꝛ locum ad quē egreditur iunctura. ¶ Hic est sermo noster in spēbus dislocatiōis que accidit anche ex causa manifesta antecedēte illud. Uerum q: quandoq̄ dislocat̄ coxa propter multitudinem humiditatis accidentis ei sicut dislocatur spatula: oportet tunc vt administretur cauterium sicut diximus in loco in quo diximus hoc cauterium.

¶ De dislocatione genu. Cap.27.

Genu est velocis dislocatiōis: fortasse.n. dislocat̄ absq̄ causa preter deambulationem velocē: aut lubricat paꝝ sicut carnalis multotiens dislocat̄ absq̄ cā preter saltū. ¶ Et genu quidē dislocatur ad oēm partem nisi ad anteriorem ꝑpter rotulam ꝛ adiutorium eius.

¶ De cura. Cap.28.

Sedeat ifirm⁹ sup sedē ꝓpinquā terre: ꝛ eleuentur pedes ei⁹ parū per: deinde extēdat vir fortis manū suā desup ꝛ desubtus extēsiōe forti ꝛ reducat restaurator iuncturam ad dispositionem suam s̄m iudicium dislocationis vniuersalis ꝛ liget eam.

¶ De dislocatione areffatu ꝛ est rotula genu. Cap.29.

Quando accidit ei dislocatio oꝫ vt pes plane ponat̄ in terra ꝛ reducat̄ rotula: deinde ipleat̄ curuatura geniculi pānis ꝓhibentibus a duplicatiōe ꝛ ponant̄ desup astelle resistentes ei in parte ad quā declinat. Cum ergo restringitur ꝛ adheret non duplicetur genu cū festinatione sed paulatim: donec alleuietur.

¶ De dislocatione iuncture tali apud calcaneū. Cap.30.

Dislocat̄ calcaneus. Indiget ergo si dislocat̄ extensione forti ꝛ curatione vehementi ꝛ impulsione cū fortitudine vt redeat. ¶ Deinde opꝫ vt dimittat deambulationē circiter.xl. dies vt non dislocetur scdō. ¶ In separatione vero pauca sufficit quelibꝫ extensio deinde re

ducatur: ⁊ quando complete dislocatur oportet vt reducatur ꝯm ꝙ dicunt antiqui. ¶ Inquiunt. Oportet vt extendatur infirmus super dorsum suum super terrā: ⁊ ab eo qđ est inter coxas eius apud alabaufegi sit paxillus longius intrans in ꝓfunditatem terre non permittens corpus eius moueri cum procedit pes eius ad inferiora: immo oportet vt figatur iste paxillus anteꝗ̄ resupinetur īfirmus. ¶ Quod si presens tibi fuerit lignum magnum in cuius medio diximus esse aliud lignū fixum. tunc oportebit vt fiat extensio super hoc lignū. ¶ Et oportet vt sit minister tenens coxaȝ ⁊ extendens eam ⁊ minister aliꝰ extendens pedē aut manibus suis: aut ligamento ꝯm contrariū extēsionis ministri primi ⁊ equet medicus manu separationē: ⁊ teneat minister alius pedem aliū ad inferiora. ¶ Et opȝ post equationē vt ligeť ligamentis fortibus ⁊ vadat cū parte ligamenti ad pectinem pedis ⁊ cū parte eius ad calcaneū ⁊ ligeť illic. ¶ Et opȝ vt caueať ex eius q̄ sunt supra talū posterius vt non sit super eos ligatura vehemens: ⁊ vt ꝓhibeať infirmus a deambulatione. xl. diebus: ⁊ isti si conanť ambulare ante nō sananť ꝯm complementū ⁊ dissoluiť in eis membꝝ ⁊ corrumpiť curatio. ¶ Qđ si separať os tali ex saltu: nā illud accidit multotiens: aut accidat huic membro aꝑa calidū: opȝ tūc vt prepareť hoc membꝝ cū resupinatione infirmi super faciē suaȝ ⁊ extensione mēbri ⁊ equatione eius: ⁊ cū embrocis que sedant aꝑata calida: ⁊ administratione ligamentoꝝ fortiū: ⁊ vt gescat infirmus ⁊ nō moueatur donec rectificeť mēbꝝ integre. ¶ Et ligatura q̄dē tali opȝ vt sit ad digitos ⁊ dimittať talus apertus.

¶ De dislocatione ossis pedis. Cap. 31.

EIus regimen est proximum regimini dislocationis ossis calcanei ⁊ fortasse sufficit vt eques ita vt calces cū pede tuo sup ip̄m pāno exn̄te inter ea donec equeť: deīde empl'a ⁊ stringe ꝯm modū quē scis.

¶ Tractatus secundus de radicibus vniuersalibus in fractura.

¶ De sermōe vli in fractura. Ca. j.

FRactura est solutio cōtinuitatis propria ossibus. ¶ Et accidit quandoqȝ sparsa: ⁊ quandoqȝ non est sparsa: ⁊ quādoqȝ accidit equalis: ⁊ quandoqȝ accidit scissa: ⁊ equalis quandoqȝ accidit in latitudine: ⁊ quandoqȝ accidit in lōgitudine: ⁊ cadens in latitudine quādoqȝ accidit diuisa: ⁊ quandoqȝ accidit non diuisa ⁊ cadens in longitudine est diuisio ⁊ alcasim que non accidit separata. ¶ Et quidam nominauerunt species fracture nominibus suis dn̄tes fracturā magnam ince-

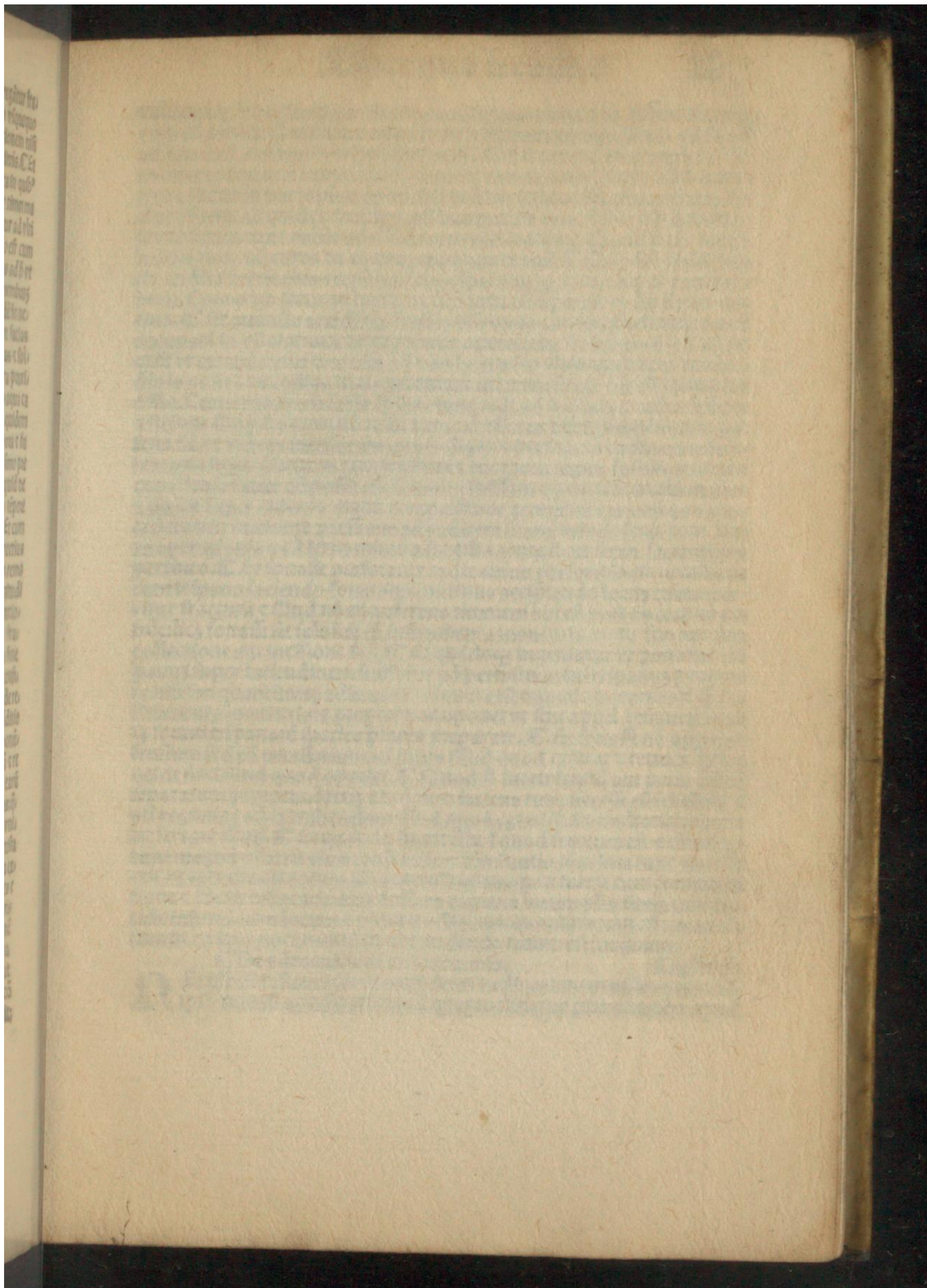
dentem in latitudine ⁊ ꝓfunditate raphanalē ⁊ hastalem ⁊ arūdinalē.
¶ Et dicentes incedētez in lōgitudine fracturā linealem: ⁊ dicētes ince
dentē in latitudine cū lōgitudine lunalē ⁊ nerualē. ¶ Et illā que ē par/
uaꝝ partiū vnā sauchiē ⁊ alieruſiē cū alhuberlez. ¶ Et quādo fractura
complet̄ nō est possibile vt remaneant duo ossa ſm ꝙ necesse est inter ea
de oppositiōe ſm prepositionē cōtinuitatis nālis: imo sepantur necessa
rio ab oppōne: ⁊ similr̄ sepatio faciēs accidere pūcturā necessario in eo
qḋ ꝯtinet̄ de velaminibꝰ ⁊ carne: q̄re accidit dolor sequēs ea: ⁊ quādo ē
equatio rotūda sine frustis ꝯuertitur membrū cū facilitate. ¶ Et vt de/
clinet fractura ad exteriora ſm ꝙ dixit Hyp. melius est q̄ꝫ vt declinet ad
interiora: qm̄ illud qḋ occurrit ei de neruis illic est plus q̄re ledit. ¶ Et
qn̄ cadit fracturā apud iuncturā ⁊ restaurat̄ remanet motus difficilis
ꝓpter duritiē: ⁊ arasbadu qḋ accidit indiget spatio donec declaret̄: ⁊ il/
lud q̄dem prauius accidit in iūcturis ossiuz paruoꝝ. ¶ Et de illo iterū
est vbi ē iūctura in creatiōe strictior sicut ē iūctura cauille. ¶ Et fractu/
ra prauioris icarnatiōis ⁊ vnitiōis est illa q̄ est ſm rotūditatē: deinde il/
la q̄ declinat: nō eniz adheret nisi sup ip̄m ꝓlonget̄ ligatura hn̄s fabri/
cationē mirabilez tp̄e longissimo ⁊ sumat ex cibis ⁊ medicinis: ex eo qḋ
mittit sanguinē ad illam ptez ſm ꝙ dicemꝰ. ¶ Et d̄terior fractura ossiū
est ad iteriora nō ad exteriora ſm ꝙ dr̄. ¶ Et qḋ dr̄ de incisiōe medulle ⁊
interficit ē intētio cui nō ē vtilitas: medulla. n. hʒ lenitatē viscositatē ⁊
nō incidit̄. ¶ Et qn̄qꝫ accidūt cū fractura accn̄tia sicut vulnera ⁊ fluxꝰ
sanguis ⁊ ap̄a ⁊ attritio eius qḋ circūdat eā ex carne q̄ si nō preparet̄ cū
ꝓhibitiōe putrefactiōis: aut scalpellet̄ accidit ex eo corrosio. ¶ Et locꝰ
quidē fracture magnoꝝ scit̄ per dolorē ⁊ p casuz. Fracture v̄o pueroruz
paruoꝝ appent per dolorē ⁊ ap̄a: nā i ipsis accidūt plura iudicia restau
rationis: ⁊ qn̄ ista ossa redeūt ad situs suos possibile ē in infantibꝰ ⁊ qui
sunt eis ꝓximi vt restauret̄ villus v̄tutis p̄me in eis. ¶ In etate v̄o ado
lescētie ⁊ que ē post ipsam nō restaurat̄: imo currit sup̄ eā incarnatio ex
materia cartilaginosa cōiungens inter duo ossa de genere eius qḋ facit
currere erarius de duobꝰ plūbis sup ꝯtinuationē eris ⁊alioꝝ ⁊ ossa ma
gis inobediētia ad restaurationē faciendā est adiutoriū deide brachiū.
¶ Amplius furcula qn̄ frangit̄ ad interiora praua fit eis cura. ¶ Et fra
ctura fedior in duobus focilibus est fractura focilis inferioris eorum si/
cut dictū est in dislocatione. Res autem coxe ⁊ cruris est facilior: quoniā
restauratio non ꝓhibet ea a dilatatione. ¶ Et membra quidem diuersi
ficantur in spatio restaurationis: verbi gratia. quoniam nasus restau/
ratur ſm ꝙ dicitur in. x. ⁊ costa in. xx. ⁊ vlna in eo quod approximat a
xxx. vsqꝫ ad. xl. ⁊ coxa in. l. ⁊ fortasse extenditur longe donec restaurat̄
coxa vsqꝫ ad mēses tres aut quattuor: ⁊ quod est supra hoc. ¶ Et vt de/
clinet membrum in firmatione restaurationis ad ventrem eius melius
est q̄ꝫ vt declinet ad dorsum ipsius: quoniam fit declinatio eius in latere
vrine. ¶ Et cause propter quas non restauratur os sunt multitudo em/
brocationis aque ⁊ multitudo solutionis ligamentorum ⁊ ligatiōis co/

rum: aut festinatio in motu: aut paucitas sanguinis absolute: aut paucitas sanguinis viscosi in corpore: ⁊ propter illud minoratur restauratio fracture colericorum ⁊ conualescentium. ❡ Et de illis que significãt restaurationem est apparitio sanguinis qui videtur quasi ipse sit superfluitas quam expellit natura ex multitudine sua cum studio ad fracturam.

❡ De radicibus restaurationis ligature. Cap. 2:

Restauratio basis est extensio membri cum quantitate que oportet. Nam additio in ea spasmat ⁊ lesiones facit ⁊ puenĩũt ex ea febres ⁊ quandoq; accidit ex ea mollificatio: ⁊ illud qdẽ in corporibus humidis est minoris nocumenti propter obedientiam eorum ad extensionẽ: ⁊ diminutio eius prohibet bonitatẽ consolidationis ⁊ ordinis: ⁊ ꝙ in dislocatione ⁊ fractura est equale. ❡ Quod ergo extenditur ſm modũ qui oportet est vbi fit occupatio cum preparatione duorum ossium ſm rectitudinem ⁊ positionem pulusillorum ⁊ ligamentorum ſm ꝙ oportet ⁊ cooperire ea astellis ⁊ cooperire astellas ligamentis: ⁊ oportet vt quiescat membrum quantum est possibile nisi quandoq; ſm quantitatem quã tollerat cum non fuerit nocumentũ ⁊ apostema vt non moriatur natura membri. ❡ Et oportet vt caueat doloratio vehemens apud extensionem ⁊ stricturam in fractura ⁊ dislocatione simul: ⁊ similiter illud qđ accidit ex strictura vehementi ⁊ tardatiõe solutionis: q̃m illud perducit ad h̄ vt moriat illud membrũ ⁊ putrefiat: ⁊ sit necessariũ abscindere ipsum. ❡ Et intentio in primo restaurationis est vt eueniat alrosboth in eis qui nõ sunt ossa capitis: nam super ea nõ oritur alrosboth: quare oportet vt preparetur ita vt nõ eueniat siccum neq; paucũ ⁊ iterum grossum plurimũ pertransiens mensuram. ❡ Et de sicco est ꝙ magnitudo eius diuersificatur ſm membrum ⁊ quantitatem fracture in magnitudine sua: aut multitudine ipsius aut in contrarijs amborum. ❡ Et tu quidẽ scies in diminutionem quod oportet fieri in illo quasi apud rememorationem ciborum ⁊ apud rememorationẽ fracture. ❡ Et oportet vt cum accidit alrosboth vt ꝓhibeatur a motibus comprimentibus ⁊ coitu ⁊ ira ⁊ iracundia quoniam adurunt sanguinem ⁊ fugit locũ calidũ ⁊ sanguis q̃rit frigidum ⁊ adiuuatur cũ emplastris fortibus stipticis in quibus est caliditas quedam ⁊ glutinatio: ⁊ ponantur in eis que sunt sicut nux cypressi ⁊ dragagantum ⁊ medicine q̃ sunt ad rupturam. ❡ Et quando accidit fracture vt non restauretur restauratione de qua curetur tunc fiat in ea quiddam simile fricationi in vlceribus que non sanantur: ⁊ est vt fricetur vtrisq; manibus donec auferatur viscositas villis debilis que est quasi ipsa non sit aliquid: quare accidit vt eleuetur in locũ ⁊ impellatur ad ipsũ sanguis bonus nouus ⁊ coaguletur sup ipsum rosboth forte. ❡ Et multotiens quidem egrediuntur: ⁊ alteratur color ossis: res similes corticibus ⁊ squammis propter fricationem: ⁊ super huiusmodi non ponantur astelle: immo si

fuerit necessarium sufficiat ligatura bona. Et quando aggregātur fra-
ctura ⁊ vulnera tūc nō est possibile vt differatur restauratio vsquequo
sanentur vulnera: os enim induratur ⁊ nō recipit restaurationem nisi
cum prauitate ⁊ extensione vehementi ⁊ dispositionib⁹ maximis. ¶ Et
cum hoc quando accidūt cum vulnere dolores ⁊ apostemata in quib⁹
est timor tunc vt torqueatur membrū melius est ꝙ̄ vt accidat timor ma
gnus quare oportet vt in huiusmodi fractura non perueniatur ad vlti
mum in re restaurationis. Et quando est cum fractura attritio est cum
illo timor in corrosione membri: quare opꝫ vt scalpelletur locus ad h̄ vt
egrediatur sanguis: quoniā in ipso est timor ⁊ est vt moriatur membrū
⁊ si fluat sanguis tunc opꝫ vt retineatur. ¶ Et multotiens quidē fit ne-
cessarium ꝓpter timorē apostematis ⁊ nocumentū vulneris vt facias
aliud ꝙ̄ sit necessarium de curatione membri: quare flobotomas ⁊ sol-
uis ventrē ⁊ subtilias cibū. ¶ Et quandoqꝫ accidit ex strictura pruri-
tus ⁊ est necessarium vt soluatur: aut embrocetur membrū cum aqua ca
lida donec resoluātur humiditates mordicatiue. ¶ Et Hypo. quidem
precipit ei qui restauratur vt fugat aliquid de elleboro in illa hora ⁊ fu
it eius intentio vt trahantur māe ad interiora: ⁊ Gal. ꝓhibet h̄ imo pre
cipit vt bibatur agaricū. Quod si fuerit necessariū tūc detur aliquid de
sirupo acetoso in quo sit virtus acuta, ⁊ dicitur ꝙ illud fuit in tēpore
Hyp. ⁊ superfluitas que est inter duo tempora est mirabilis. ¶ Et cum
volueris facere restaurationem deinde dolet ⁊ inquietat: tunc rectius
est vt dimittas illud ⁊ extrahe illud qđ redire fecisti: fortasse enim remo
uebis per illud infirmū a doloribus. ¶ In fractura autē in longitudi
ne sufficit vt membrū adhereat cum strictura vehemēti ⁊ vehementio-
re ꝙ̄ in aliis in cuius cōpressione vltimatio fiat ad interiora. ¶ In fra-
ctura autē que est in osse opꝫ vt duo ossa stent ſm rectitudinem in fine
qui possibilis est obseruādo illud ex parte situs partiū sanarū: ⁊ consi-
dera an sit oppositio ossis huius ad suū cōpar ossis alterius: deinde re-
staura: ⁊ obserua. nam inter illud sunt res de illis sicut frusta ⁊ additio
nes: ⁊ de illis sunt vacuitates: verū frusta: quoniā nō decēter componū-
tur soluunt inter os ⁊ inter restaurationē: ⁊ quādo frangitur iterū ⁊ re
manent inter duas scissuras ossis nō permittunt vt adhereat vna earū
alteri ⁊ separantur: quare fit vlcus in quo semper aggregatur virus: q̄-
re accidit inde ꝙ ipsummet putrefit ⁊ putrefit mēbrū. ¶ Amplius vni-
tio nō fit fortis. fortis enim nō fit nisi quādo decēter cōtinuantur frusta
⁊ additiones in oppositiōe sua que ei opponitur est: ergo necessaria ex-
tēsio postꝙ̄ fuerit verificata oppositio iter duo ossa ⁊ iter additiones ⁊
meat⁹ q deglutiūt eas ⁊ v̄ificata fuerit restauratio. ¶ Cū ergo extēderis
⁊ opposueris rectū ē cū iuenis oppōnē v̄ificatā vt mollifices extēsionē
paulatī ⁊ obserues oppōnē vt dclinet cū attractōe ⁊ obserues cū māu tua
dispōnem eius qđ decenter cōponitur: ⁊ si inueneris eminentiam aut
aliud rectifica illud cum manu: deinde necessarium est ligamentum cō
seruās membrum ſm quietem suam non durum: quoniam dolere facit:

valde neq; lene quoniam dimittit conseruationem: & de rebus que earum est media est melior: & oportet vt sit ligamentum positum ad illud ad quod est inclinatio vehementius. ¶ Et si fractura est completa tũc oportet vt equetur equatione stringente eam ex omni parte. Nõ si fractura fuerit in parte plus oportebit vt sit strictura illic plus & si cuz fractura fuerit aliquid ex frustis & ossibus paruis tunc si fuerit ledens dolorem facies tunc valde ad illud cum rectificatione. Quod si nõ fuerit ledens tunc nõ cures de eo neq; apponas manũ. ¶ Quod si verbi gratia audita fuerit eius crepitatio tunc speratur quod currit super eam rosboth. Cum ergo securus fuerit de illo tunc nõ oportet vt tardetur res eius. ¶ Et quando accidit ex frustis disruptio carnis: nõ est tunc rectũ occupari in dilatatione disruptionis operatione stolidorum sed est necesse vt extendantur duo ossa ad duo latera sm vltimum finem rectitudinis ne sit tortuositas in eis: quoniam in tortuositate tũc est corruptio ossis. Cum ergo extenderis ipsum tunc redi ad frustum & reduc ipsum & stringe illud: si autem nõ redit tunc nõ dilates disruptionẽ: immo presens sis vt videas mensuram qua indiges & perfora in ea sm quantitatem qua ingrediatur in eam frustum & compone super ipsum frustum cutis lenis super quod possit esse foramen spissum & penetret frustũ in ipm & preme super cutem & manũ compressione grauante eas ambas & procedet os in foramine processione ad radicem suam: deinde serre cum serra operationis & est serra minuta subtilis acuta sicut serra facientium pectines. ¶ Et fortasse perforatur radix cuius perforatio est necessaria cum tripano faciendo foramina continua accipiendo locuz cuius queritur fractura & illud nõ est auferens timorem vbi est post os corpus nobile: licz fortasse sit saluius quam instrumenta mouentia motu suo aut sua collectione aut incisione sua. ¶ Et quãdoq; ingeniatur vt ponatur tripanuz super latitudinem substãtie nõ permittentem tripanuz penetrare nisi sm quantitatez adiuuantem: quare est minoris nocumenti quam instrumenta mouentia: & propter hoc oportet vt sint apud restauratores ipsorum tripanorũ species plures preparate. ¶ Et fortasse nõ apparet frustum sed est necessarium ad intus illud quod exiccat & retinet ipsuz deide fieri illud quod oportet. ¶ Quod si fuerit frustũ aut pecia ossiũ separatum pungens locuz & dolorem faciens tunc necesse est scindere & vti regimine ad extrahendum illud quod egredit. Et multotiens oportet serrare illud. ¶ Et quando fuerit illud quod fractum est & cõminutum magnũ & fuerit eius confractio & cõminutio plurima tunc necesse erit vt extrahatur totum. Si autem fractura non fuerit cum comminutione & fuerit dislocatio eius scissura capiens locum plurimuz tunc incide infirmiorem locum & dimitte reliquum quoniam non est nocumẽtum in eo imo nocumentũ in abscindendo totum est magnum.

¶ De admonitione restauratoris. Caplm. 3.

Necesse est restaurator vt consideret inclinationem ossis: & quoniã ipse inuenit apud partem ad quaz inclinatur gibbositatẽ: & apud

partem a qua inclinatur concauitatem: et plurimum quidem intelligit illud cum tactu. ¶ Et illud iterum quoniam dolor fit vehemens in parte ad quam est inclinatio. ¶ Et crepatio iterum significat illud et super illud fabricet rem suam. ¶ Et est necessarium restauratori vt extendat manum suam super locum fracture in dispositione itineris eius ad superiora et inferiora cum facilitate et subtilitate donec si viderit separationem aut eminentiam aut frustum cognoscat ipsum vt non liget vice altera nisi secundum quod oportet: quoniam accidet confusio aut dolor. ¶ Et non oportet vt confidas in equatione sensata per manum ante complementum sanitatis: nam multotiens occultat apostema contusionem et torsionem: cum ergo restaurator peruenerit ad fracturam et inuenit illud si non exquisite operatur in eo deturpatur membrum: et si exquisite operatur perducit ad spasmum et febrem paruam: ergo melius est vt dimittant illud et non tangat ipsum. ¶ Cum ergo incipit peruenire ad restaurationem partis ossium et non penetrat oportet vt non vim faciat: et faciat ipsam ingredi cum difficultate secundum omnem dispositionem: quoniam ingreditur super infirmum quod est malus quam remaneat os non equatum. ¶ Et si dolet reditio et rectificatio valde et est possibile medico vt reducat illud ad dispositionem fracture: tunc est delitie infirmo et concupiscentia magna. ¶ Et oportet vt restaurator festinet ad restaurandum illud quod fractum est et restauret in die suo: quoniam quanto plus elongatur tanto est eius introitus difficilior et nocumenta in ipso sunt plurima et proprie in ossibus que circundant lacerti et nerui plures sicut in coxa: et oportet vt adiuuet ad festinationem restaurationis cum causis in contrario causarum oppositarum predictarum et prima est conglutinatio sanguinis viscosi.

¶ De preparatione restaurandi. Cap. 4.

Oportet vt omni membro quod tu restauras sit preparatio conueniens prohibens dolorem: et melior preparatio cum hoc est illa que est ei per naturam. verbi gratia. vt sit in manu ad furculam et sit in pede ad illud quod impellit obseruando consuetudinem infirmi in hoc: et sicut membrum quod oportet suspendi oportet vt suspendatur secundum equalitatem: similiter membrum cuius dispositio significat ne suspendatur oportet vt sit eius accubitatio et ipsius locus super rem planam: vt non suspendatur pars eius et restringatur pars eius. ¶ Et suspensio quidem est mala omni restaurato sicut impulsio ad superiora est illi conueniens dum prohibens non prohibet. ¶ Et cum preparatio membri sit ita vt sit alterius quam oportet aut magis infirmum inclinat membrum et contorquet ipsum secundum inclinationem suspensionis et preparationis.

¶ De qualitate ligamentorum et astellarum. Cap. 5.

Oportet vt sint panni ligamentorum mundi: nam sordidus est durus et facit dolorem: et sit subtilis vt penetret res si linitur super ipsum et sit leuis vt non grauet super membrum infirmum. ¶ Et oportet vt ligamenta capiant de loco sano aliquid cui sit quantitas: illud enim est magis tenens

restauratos q̄ vt separet᷑ ⁊ magis sit firmū q̄uis sit necessarium vt non sit superfluitas in illo: qm̄ faciet vt mēbrum habeat meatus strictos nō suscipientes nutrimentū. ¶ Et iteruȝ illud qd̄ admonuimus de strictura est magis exprimens humiditateȝ effusam ad membrū infirmum: ad illud qd̄ est lōginquius eo expellendo: ⁊ magis prohibēs illud qd̄ attrahit ad ipsum. ⁊ ligamētū latū ad illud est melius: qm̄ magis facit adherere ⁊ plus dilatans: verū ſm q̄ possibile est in omni mēbro: nā illud qd̄ possibile ē ex hoc in pectore nō est sicut illud qd̄ possibile ē i manu: ⁊ qd̄ nō est ex mēbris latū: nam illud nō ē possibile in eo: imo qñ lata est vitta nō fit bona eius ordinatio sup membrū simile illi: imo fit feda: quapp oȝ vt sit cōtentus de huiusmodi illa cuius amplitudo est triū digitoꝝ vsq̄ ad quattuor: ⁊ illa sunt sicut focile ⁊ furcula: ⁊ sicut illis similia: nā non est in eis possibile illud: imo si nō ligant᷑ cum subtili non est possibile: in furcula eniȝ non ꝯuenit lata. ¶ Et in huiusmodi q̄dem est necessarium multiplicare inuolutiōes vt fient loco dilatationis: ⁊ vitta que inuoluit᷑ sufficit vt sit latitudo eius triū digitoꝝ aut quattuor ⁊ lōgitudo ipsius trium cubitorum. ¶ Et puluilloꝝ fortitudo quādoq̄ fit vehemens in adiutorio ligamētoꝝ ad faciendū adherentiam. Verū puluilloꝝ sūt due spēs. Una eaꝝ est in qua est intētio equare cōcauitatem membri ⁊ adhibeatur studiū vt non cadat inter ea ambo foramē: ⁊ vt non supponant᷑ suppositione diuersa ⁊ vt bucellentur cum eis vlcera. ¶ Et altera ē in qua est intētio vt cooperiat cū ea ligamentū ⁊ equet equatione secunda vt reuoluatur ligamentū ⁊ adhereat ſm equalitatem: quare nō erit loc⁹ strictior loco ⁊ mollior loco: quare faciūt ea adherere astelle adherētia bona: primi ergo eoꝝ sunt ligamēta ⁊ vitte: ⁊ scōm sunt astelle: ⁊ ligamētuȝ inferius ꝓhibet materias: ⁊ ſm torsionē. ¶ Et opȝ vt sint margines puluilloꝝ vbi possibile est: ⁊ illa q̄titas exigit vt sit numerus puluilloruȝ. ¶ Et fortasse ē necessariū administrare puluillos puos quos cooperit puluillus vnus equans sup eos in longitudine ligamēti cadētis super locū: ⁊ ligamentū qd̄ noiatur hñs duas facies vel facies hoīs ⁊ habens duo capita: est illud qd̄ administratur ita vt ponatur mediū panni cum qua conseruatur equatio loci infirmi super locum suuȝ ⁊ fit illō in medio albadacati: deinde accipiat cum vnaquaq̄ duarum medietatum ad ptem diuersaȝ: ⁊ fiat in inuolutione eaꝝ cū vtrisq̄ manib⁹ simul ſm q̄ est famosuȝ qd̄ non est nobis necessariū exponere.

¶ De equatione ligamenti cū expositione ⁊ distinctione. Cap. 6.

Oportet vt incipiatur cum ligamento a loco fracto ⁊ ab eo vbi declinat ad os ⁊ illic sit vehementius strictum: ⁊ vbi fractura est vehementior oportet vt sit ligamentum fortius: ⁊ ad vltimum locus fracture est locus a quo est necessarium expellere materias: ⁊ est vt seruetur super eam situs: ⁊ illud quidem securat ab apostematione: immo fortasse resoluit apostemationem ⁊ est cum securatione ab apostematione ⁊ putrefactione ossis. ¶ Iteruȝ illud quidē non confert ad virus si genera

mr in ipso osse perueniens ad medullam & corrumpens medullã & ossa & est necessarium vt frangatur & ab eo discooperiatur & vt fiant vie ad pus & ad egrediendum. Et est melior locorum cum defensione eius quod venit de eius genere qui sit s. membrum inferius quandoque expellat ad superius superfluitatem suam quando superius est debile. ¶ Et nõ oportet vt fiat vltimatio in strictura ligamentorum & astellarum tanta que prohibeat aduentum nutrimenti & sanguinis: illud namque est ex illis que prohibent restaurationem. ¶ Et Hypo. quidem adiuuat ligamenta in eo quod conatur de expulsione apostematis cum ceratis repercussiuis cũ oleo omphacino & cera: & fortasse est necessarium sedare apostema cum eis que sunt sicut oleum camomillinum & sicut cum vino stiptico: nam ipsum resoluit apostema & confortat membrum. ¶ Et vbi fuerit vlcus nõ appropinquet ceratum: & fortasse est necessarium illud in quo est fortitudo et resolutio sicut oleum & mastix & ãmoniacum. ¶ Et ad vltimum cum ligamentum administratur & fractura est recens que nondum apostematur: tunc oportet vt sit ex lino & infrigidatiuum repercussiuum: & fortasse sufficit vt liniatur cum aqua & aceto: & fortasse administratur cum cerato & similibus de illis que narrauimus. ¶ Et si administratur post apostema tunc melius est vt sit ligamentum ex lana que sit infusa in oleo resoluente apostema & liniente ipsum: & secundum omnem dispositionem in ligamento super quod ponitur ceratum desubtus est securatio a commotione doloris: & proprie quando medicus non est presens. Cum ergo accidit dolor succurritur cum solutione & ligatione. ¶ Et non oportet vt administretur ceratum: & proprie quando est illic vlcus: fortasse enim attrahet ad membrum putredinem: & ponatur loco eius vinum nigrum: & plurimũ quidem fracture associatur vlcus: quapropter oportet vt elongetur ceratum & sit sufficientia in vino stiptico in quo infusus sit puluillus longus: & nos quidem ponemus epithimatibus fracture capitulum singulare. ¶ Et cum inceperis cum ligamento a loco exigente tunc inuolue ipsum inuolutionibus quas addes secundum additionem magnitudinis fracture & partem earum secundum diminutionem eius & secundum apostema si fuerit apparens: deinde reduc ipsum ad illum locum: deinde vadat vsque ad locum sanum: hoc est ergo ligamentum primum. ¶ Deinde fac presens ligamentum secundum & inuolue ipsum super fracturam bis aut ter: deinde fac ipsum descendere ad inferiora mollificando paulatim: postea fac esse presens ligamentum tertium: & fac similiter ad superiora: & tũc facies ligamenta esse paria ad expellendum superfluitates a membro & ad rectificandum ipsum super intentionem in preparatione huius ligamenti. ¶ Et non sis superfluus iterum in elongando stricturam in vtrisque lateribus: quoniam sit membrum opilatarum venarum nõ suscipiens nutrimentum: & fortasse contrahitur: & quandoque non sit ita: imo incipitur cum ligamento ascendendo: deinde sequitur cum ligamento descendendo: deinde cum ligamento incipiente ab inferiori parte ligamenti inferioris ad superiorem partem ligamenti ascendentis: quasi

ipsum sit

ipsum sit ꝯseruans duo ligamēta illa ⁊ ponat vehementior strictura et apud fracturā: ⁊ intentio qdem in vno duoꝝ ligamentorum est contraria intentioni in ligamento quo queritur attractio materiei ad mēbrū quare stringit sub mēbro cū longitudine ab eo ⁊ nō cessat mollificari inuolutio ⁊ est ligamētū diuersificans. Ista ergo sunt ligamenta que sunt sub astellis: ⁊ hec sunt ligamēta que sunt supra astellas. ¶ Ligamentuꝫ vero superius opꝫ vt sit ita vt ponat mēbrum sicut frustū vnum cui non sit motus ⁊ prohibeat torsionem. ¶ Et cum fractura est in latitudine cōplete sit necessariuꝫ vt ligamentū sit equalis cōmixtionis ⁊ stricture: ⁊ si fuerit plurimū fracture ad partē vnā ⁊ est ex fractura oportet vt sit sollicitudo vehemētior super latus in quo est fractura plus: ⁊ non oportet vt diuersifices sup eam figuras ligamēti faciēdo figuram post figuram: quoniā illud corrumpit illud quod cōfortauit restauratio. ¶ Et dolorē quidem facit incurrere cōtorsio que fortasse accidit in ore ⁊ strictura ligamēti spasmans: naꝫ si constringitur facit dolorem: ⁊ cū mollificatur torquetur. ¶ Et Hypo. quidem facit eē rectum vt soluatur ligamentū vna die ⁊ vna die non: illud enim est melius vt non irascatur infirmus ⁊ nō approximet eum cum palpatione eius ⁊ ipsius fricatione, ꝓpter illō qō necessarium est vt proueniat ad membrum de humiditate subtili impediente que fortasse conuertit in virus. ¶ Et magis conueniens horarū consuetudinis bonitatis ligamēti ⁊ conseruationis eius ſm ꝯditiones predictas est post fracturā per dies viginti: nam illud est hora inceptionis alrosboth rubei: deinde quando adheret os ⁊ nō stringatur valde ⁊ respiret locus strictus eius vt non coartetur ⁊ prohibeat alrosboth: aut prohibeat eius generatio cum quantitate sufficiēte: quare non accidet nisi subtile debile: nisi quando accidit iaꝫ alrosboth ⁊ incipit adherere magnitudinē qua non indiget ⁊ tendit in superfluitatem. Nā vna de cōuenientijs eius est strictura vehemens ⁊ iterū administratio stipticorum prohibentiū: ipsa enim prohibent nutrimentū ⁊ stringunt alrosboth: ergo nō penetrat in ipm nutrimētū iteꝝ. Et nō opꝫ iteꝝ vt licētia det ⁊ permittatur vt fiat ligatura in non sua hora.

¶ De equalitate astellarum. Capitl̄m. 7.

Oportet vt sit substantia de qua fiunt astelle aggregans ad duritiē suam tenacitatem ⁊ lenitatem sicut alcone ⁊ lignum oleandri ⁊ lignum granati ⁊ eis similia: ⁊ oportet vt sit grossius quod est in ea locus qui obuiet fracture duobus lateribus: nam oportet vt sit grossiꝰ astellarum principium earum quod sequitur latus fracture aut vehementiorem partem fracture ⁊ sint latera earum subtiliora vt sint plenaruꝫ extremitatum ne opponatur in eis glutinatio: imo planum ligamenti: ⁊ si ponantur astelle a lateribꝰ quattuor tunc est magis descendens: ⁊ nō est malum si est ei superfluitas longitudinis: quoniā non est nocumentum in illo neqꝫ detrimentū in hoc. s. si capiunt prope iūcturā ꝑter qō tegat iūcturam ipsaꝫ ⁊ lōgius lateꝝ eius sit ad latus ad qō est motus inclinationis mēbri cū hoc. s. vt nō sit ita ꝙ grauet neqꝫ ꝑmat vehemēter neqꝫ

coartet et vt non minuantur ab eo ligamenta diminutione plurima: quoniam sunt astelle comprimentes. ¶ Et cum videris aliquid de hoc oppone cum diminutione donec inuenias equalitatem: et non oportet vt astelle obuient loco denudato super quem non est caro: immo est neruosus ossuosus.

¶ De qualitate administrationis astellarum cum distinctione et expositione. Cap. 8.

Hora que exigit vt ponantur astelle est post quinque dies et supra vsquequo fiat securitas a nocumentis: et quanto plus magnificatur timor tanto magis oportet vt tardetur positio astellarum: et multotiens attrahit festinatio in hoc nocumenta ex apostematibus et pruritu et vesicis: verum cum tardant astelle: tunc oportet vt sit illic quod stet loco earum bonitate ligature cum vitta et de bonitate preparationis. Quod si illud non fuerit tunc necessarie sunt astelle etiam in principio rei. ¶ Oportet ergo vt annectant astellis ligamenta: et puluilli annexione descendente equante cooperiente decenter componente quorum grossius sit apud fracturam et non fortiter stringat: immo addatur in strictura paulatim cum experientia infirmi et cum dispositione ipsius. ¶ Et si fuerint ligamenta et puluilli grauantes eam: tunc non fiat eorum multiplicatio: et de nocumentis eorum quando descendunt est ligamentum molle. ¶ Et oportet vt non ligentur ligamenta superiora super astellas ligatura dissoluente eas et remouente ipsas a decente compositione situs earum. ¶ Et oportet vt soluant ligamenta necessitate electionis in omnibus duobus diebus in principio rei: et proprie quando accidit pruritus: et tunc quidem oportet vt fiat illud quod precipimus. ¶ Cum ergo pertransit septimus a strictura soluatur in spatio tardiore et in omnibus quattuor et quinque: in hac enim hora fit securitas a pruritu et apostemate. ¶ Et illic iterum fiat mollificatio ligamentorum paulatim vt non prohibeat penetrationem nutrimenti. ¶ Et si fuerit tibi possibile vt retineas astellas et non soluas eas etiam vsque ad viginti non erit nocibile: deinde solue eas. ¶ Attamen quandoque soluuntur in quibusdam horis non propter causam apparentem: sed propter defensionem et ad videndum illud quod accidit: et considerare ad illud quod discoopertum est de carne si fuerit: an corruptus sit color eius et eius dispositio. ¶ Et iam sciuisti quod oportet vt non fiat vltimatio cum strictura vltimatione prohibente aduentum nutrimenti ad fracturam: ipsa enim non restauratur nisi cum sanguine et nutrimento forti quod venit ad eam. ¶ Et non sit festinatio in auferendo astellas et proiiciendo eas quamuis credatur esse coherentia: quoniam fortasse accidit inde: vt sit alrosboth non confirmatum adhuc: quare contorquet membrum: et vt remaneant astelle super membrum: cum non sunt necessarie est melius quam vt deponantur ab eo ante cum sunt necessarie: non ergo festines: sed tarda.

¶ De fractura cum vulnere. Cap. 9.

Et quando aggregantur fractura et vulnus tunc restaurator vehementer alleuiet restaurationem et faciat penetrare astellas a loco vulneris et ponat super vulnus quod oportet vt emplis et proprie piceis. ¶ Et quidam precipiunt vt incipiat cum strictura a duobus lateribus vulneris et dimittatur

vulnus discoopertū. Et h̄ qdem est melius si vulnus non fuerit sup fracturaꝫ ipsaꝫ: deinde opꝫ vt sit sup ipm velamē ita vt tegat ipsum ab aere. ¶ Q̄ȯ si fuerit sup fracturā: tūc opꝫ vt ingenietur in figuratione strīcture cū ingenio ita vt mūdificetur ex omni latere: ꝛ separet parūper a vulnere ipso cū preparatōe cōueniente ad illud: ꝛ infundantur pulullī in vino nigro stiptico. ¶ Et h̄ ingeniū est vt ponat extremitas ligamēti super labiū vulneris: deīde torqueat retro ꝛ firmet cū ligamēto alioꝛ ꝛ ponat sup labiū aliud inferius: deinde ordinet reliquuꝫ ligamentum ſm ꝙ opꝫ: deinde torqueat ita vt remaneat vulnus ipm apertū: ꝛ qȯ est preter ipm sit firmū ex eo ita ꝙ iā ascendit ligamētū ꝛ descēdit ligamētum ꝛ cadat sup fracturam strictura vehemens: ꝛ remaneat vulnus aptum vt discoopertat ipm pp illud. ¶ Et opꝫ vt ponat super astellas foramen ecōtrario illius: vt perueniat supfluitas medicine vulneris ad illud. Si posuerit super astellas foramen oppositū illi vt perueniat bonitas medicine ad vulnus. Et sit possibilis egressio virus ab eo: ꝛ sit ita vt possit tegere super ea vtraqꝫ simul: q̄uis dimittere vulnus discoopertū sit malū: ꝛ proprie in frigore: imo opꝫ vt nō sit coartatū tm̄: ꝛ vt custodiatur in nocte. ¶ Q̄ȯ si vulnus sanat administrent astelle: si iā est conglutinatū: ꝛ firma astellam illi loco si ille locus fuerit declinatꝰ ab eo. ¶ Et cū volūtas fuerit soluere illud qȯ tegit vulnus ꝛ mane ꝛ vespere est magis possibile ꝑpter curationem eius ꝑpriā: ꝛ nō fit ex eo ꝯtrarietas in ligamēto restaurationis fracture oīno. ¶ Jnq̄t Hypo. Oportet vt ligetur vulnus ex medio ligamēti si fuerit recēs ꝛ si est antiquū ꝛ fecit pus post maturitatem tūc ligetur ex superiori eius vsquequo consequat mediuꝫ eius. ¶ Et de illo quod est bonum est vt ponatur illud qȯ sequitur vulnꝰ ex ligamentis ꝛ proprie superius strictius vt sit possibilitas currēdi: verum eius strictura sit ſm tollerantiam: ꝛ quanto magis elongat a vulnere ponat leuius: ꝛ quando est vulneri profunditas vehemens striga tur super locū profunditatis ligatura ligamenti: ꝛ si conuenit strictura ligamenti loco restaurationis: tunc iam peruenit intentio: ꝛ si non: incipe velare vulnus cum eo qȯ diximus: ꝛ cum peruenitur ad fracturam iterꝫ ponat ligamētū strictiꝰ: ꝛ oꝫ vt ponat ꝑparatio mēbri ita vt facilis fiat cursus pus si aggregat ī vulnere. ¶ Et oꝫ ī estate vt ifrigident ligamēta ꝯtinētia vulnꝰ ēt vt sit adiutoriū ad ꝓhibēdū apā. ¶ Et nō opꝫ vt appropiquet loco ceratū ꝛ ꝓpe ī estate: qm̄ fortasse putrefiet mēbrū: imo si necīa ē repcussio tūc fiat cū vino stiptico ſꝫ ꝙ ꝑterijt a nobis eiꝰ declaratio. ¶ Et cū fracture ē attritio ꝛ timet mors mēbri tunc scalpelletur. ¶ Et scias oīno ꝙ qn̄ vulnus ligat ſm ꝙ conuenit expellit ligamētum descēsionis: ꝛ si errat in ligamento apostemat ꝛ ꝓprie qn̄ mollificat super locū vulneris ꝛ stringit sup illȯ qȯ est post ipm. ¶ Et si nō fuerit ei detectio nō curret ab eo virus neqꝫ pueniet ad ipm medicamen: ꝛ si dimittit discoopertum putrefit ꝛ infrigidat ꝛ accidit mors mēbri ꝛ ꝑducit ad dolores ꝛ febres: q̄re necessariū ē medico vt faciat aliqd iter hoc ꝛ h̄: ꝛ ꝯsideret illud qȯ accidit ꝛ succurrat ei anteq̄ confirmet.

¶ De fractura male restaurata. Capitulum.10.

Quandoque fractura est restaurata nō sm quod oportet et est necessariū vt iteretur eius fractura: quare oportet vt restaurator sciat dispositionem alrosboth qui restaurauit os. Quod si fuerit magnus fortis nō vadat ad frangendū ipsum secūdo: fortasse enim nō erit possibile vt frangatur ex loco fracture prime propter fortitudinem alrosboth: quare frangetur in alia parte loci. ¶ Quod si nō inuenitur excusatio tūc oportet vt precedat et leniat donec mollificet alrosboth. ¶ Et mollificantia ipsum sunt medicine predicte in capitulo duritiei illic: sicut cutis allelati et dactili et sicut species secum oleorum et alleile et medulle ossium et medulle granorum cotti et eis similia: deinde frangatur: et oportet vt assiduet cum hoc embrocatio cum aqua calida et introitus tine in die multotiens.
¶ Quod si nō precesserit illud et experimentū et motio signauerit firmitudinem vehementē tunc oportebit vt secetur caro: ita vt sit possibile fricare alrosboth ex latere et destruere eum cum ea: deinde frangatur et restauretur et curetur vulnus curatione sua. ¶ Et multotiens quidem est possibile vt curetur fractura male restaurata absque fractura secunda leniendo alrosboth cum eo quod scis: deinde equetur. ¶ Et quando seruatur super ipsam equatur super ipsam alrosboth iterum et excusat fracturam proprie in corporibus lenibus.

¶ De epithimatibus fracture et que currunt cursu eorum. Cap.11.

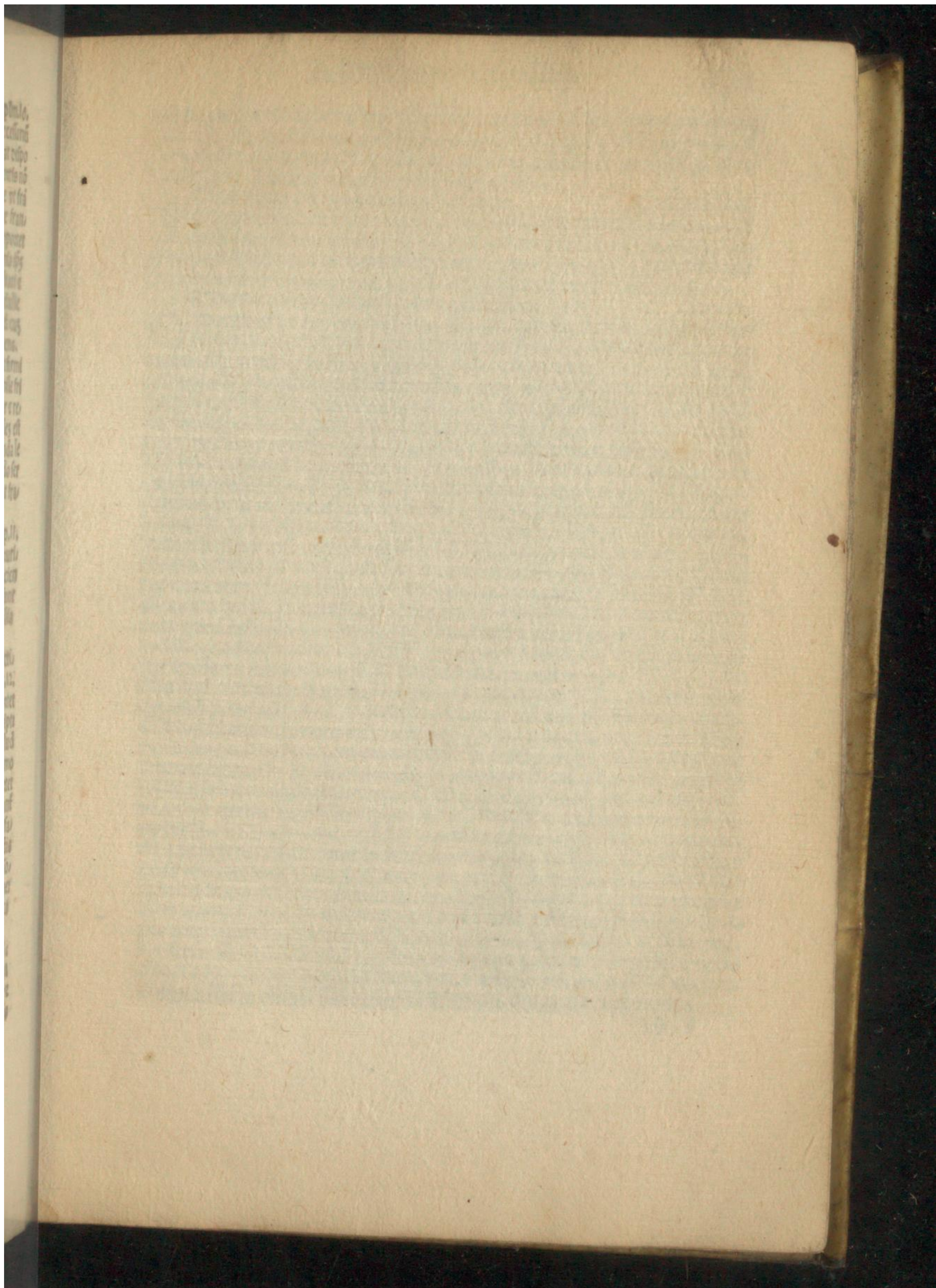
Epithimatum alia sunt que prohibent apostema et rectificant pruritum. Et alia sunt ad indurādum alrosboth et glutinationē faciendam in ipso. Et alia sunt ad equandum alrosboth magnum: et alia sunt ad remouendā duritiē iuncturarum que accidit post restaurationē: et alia sunt ad auferendā mollificationem si ceciderit in iuncturis.

¶ De epithimatibus conferentibus et que currunt cursu eorum et rectificantibus pruritum. Capitulum.12.

Iam diximus in capitulo ligamenti vittas ad illud quod oportet sciri in hoc capitulo: et diximus cerata et embrocas cum vino stiptico et illis similia. ¶ Et reiteramus nunc: et dicimus: non opus vt sit illud quod administratur de cerato aut aliis ita vt asperitas sit in eo aliquo modo: immo sit leuius quanto plus esse potest et mollius. ¶ Et nō oportet vt administrētur cerata vbi timetur putrefactio neque vbi multiplicantur partes fracture: huiusmodi enim preparatū est ad suscipiendā putrefactionem: quoniā plurimū est cū vlceribus. ¶ Super aquis autē calidis et earum effusione iā locuti sumus: et fecimus scire quod vtilitas in eis est resolutio māerum que incurrere faciūt pruritū et attractio materiei nutritiue: et sunt iterū necessarie quando quidem membrum iam debilitauit strictura et exiccauit ipsum: et illud quod vltime cōsequitur est scitum.

¶ De epithimatibus ad indurandum alrosboth. Cap.13.

Res cōferentes in hoc sunt embroce stiptice subtiles et emplastra que similantur eis sicut decoctio myrti et eius oleū si necessariū est oleum: et oleū alcāne et epithima cum aqua foliorum myrti et granorum eius et decoctio

arboris alcorl ꝛ decoctio radicis aldirdar: ꝛ decoctio folioꝝ eius est incarnatiua induratiua: ꝛ emplastruꝫ factũ ex mes ꝓprie quãdo ponunt cum eo crocus ꝛ myrrha ꝛ cõficitur cũ vino odorifero est bonuꝫ valde ꝛ distillatio spatularuꝫ palme est bona iterum.

¶ De regimine equationis alrosboth. Capitulũ.14.

IN principio quidem ꝛ dum permanet recens stiptica predicta: qm̃ ipsa aggregant ipsum ꝛ stringunt ipsum ꝛ minorant quantitatem eius: post illud vero qñ superfluit ꝛ ꝓprie ꝓpe iuncturã est necessariuꝫ secare ab eo: ꝛ fricare donec equef. Et oĩa ista cũ eo qđ dictũ est in eo.

¶ De medicinis lenientibus duritiem iuncture. Cap.15.

OPortet vt embroces ꝛ icipias cũ aqua calida: deinde administres desuper emplastra ꝛ inunctiones que fricãdo fiunt leniẽtes facta ex mucillaginib⁹ gũmis ꝛ adipib⁹ ꝛ oleis: ꝛ si ponatur in eis acetũ forte erit magis ꝓfundatiua. ¶ Et de illis quoꝝ administratio ꝓpinquat ẽ dactili ꝛ alleliati ꝛ oleũ sisaminuꝫ: quãdo est emplastrũ leue. ¶ Et iterũ mollitiuũ de kerua permisceaf cũ tanto butyro quãtũ est ipsius medietas ꝛ mellis quantũ est ipsius quarta: ꝛ fortasse sufficit ceratum de oleo lilij solũ: ꝛ quandoqꝫ adiuuatur cũ omnibus lenificãtibus predictis in capitulo sephiros. ¶ Et cũ sentis alterationẽ complexionis ad frigus tunc adde in eis ex castoreo ꝛ serapino ꝛ oppoponaco. ¶ Medicamen bonuꝫ. ℞. feceꝫ olei de lino ꝛ fecem olei sisamini ꝛ fenugrecũ coctum in lacte ꝛ keil ad ipsum ꝛ administref. ¶ Et iterum radices altee: ꝛ radices cucumeris asinini ꝛ bdelliuꝫ ꝛ ammoniacũ ꝛ oppoponacũ dissoluãtur cum aceto forti ꝛ liniantur: ꝛ vnguentũ eburneũ est bonum. ¶ Medicamen bonũ. ℞. mucillaginẽ fenugreci ꝛ seminis lini ꝛ mucillagineꝫ cucumeris asinini ꝛ ammoniacũ ꝛ laudanũ ꝛ ysopũ humidaꝫ ꝛ oleum de lilio ꝛ adipẽ anatis ꝛ bdelliũ lene ꝛ purũ ꝛ medullã vituli resoluantur in oleo ꝛ fiat vnguentũ. ¶ Aliud forte. ℞. olei veteris libꝫ.ij. olei de lilio libꝫ.ʒ. storacis liquide. libꝫ. quartã cere citrine libꝫ.ʒ. glutinis albotin. vnč.ij. euforbij. vnč.ij. medulle ossium ceruI. vnč.iiij. fiat vnguentuꝫ. ¶ Unguentum bonum ad duritiem iuncturaruꝫ quã acquisiuit restauratio: ammoniaci partem vnam bdelij iudaici partem vnã laudani partem mediam olei de alcanna adipis anatis amboꝝ. añ. partis quartaꝫ solue gũmas ꝛ aggrega omnia. ¶ Unguentum bonũ ammoniaci. vnč. vi. ꝛ cere citrine tantũdem gũmi albotin bdelij ꝛ galbani omnium añ. vnč. viij. olei de alcanna. vnč. iiij. terantur gũme contrite in aceto: deinde aggregentur in mortario inuncto cum oleo de lilio. ¶ Et similiter ad spasmuꝫ earum ꝛ nodationem que accidit sicut glandula vbi est. Et iam diximus eam in capitulo suo: ꝛ administrentur vnguenta que diximus nunc. ¶ Et administratio castorei ꝛ costi ꝛ fimi columbini: ꝛ sinapis emplastrãdo est vltima. ¶ Linitiuũ bonũ. ℞. fecis olei de lilio. vnč. i. ꝛ fecis olei seis lini vnč. i. ꝛ storacis liqde ꝛ galbani ꝛ serapini ꝛ oppoꝑnaci oĩuꝫ añ. vnč.ʒ. bdelij lenis. vnč. i. adipis vrsi aut galline aut porci apud illũ q diligit illđ ex sapiẽtib⁹ diuitũ fiat ex eis vnguentuꝫ.

¶ De facientibus fortitudinem mollificationis. Cap.16.

SUstentatio in curatiõe eius est super stiptica subtilia sicut sauina & dactili imaturi & his similia: aut super stiptica spissa. ¶ Et qñq3 miscentur cũ his sicut crocus & cynamomũ & myrrha. ¶ Et enula ẽ bona valde & proprie quando coquitur cum ea acorus & cinis vitis cum adipe antiqua & cortices spatularum palme: & omnia que dicta sunt in indurando alrosboth.

¶ De administratione aque calide & olei. Cap.17.

SCias q aqua calida & oleũ non conueniunt apud restaurationem quoniã prohibent restaurationem: sed conueniũt ante ipsam: quoniam ambo preparant restaurationem & conueniũt post ipsam: quoniã ipsa abstergunt qđ remanet ex apostemate & duritie & alrosboth: & pustulas quas euenire fecerunt ligamenta in neruis: quare fit motus cu3 eis non facilis. Cum ergo administrantur aqua calida & oleum & adipes & medulle succurrunt illis nocumentis. ¶ Inter illud vero aqua & oleũ sunt valde prohibentia ab incarnatione: & fortasse administranẗ in ĩfantibus: & qui sunt eis proximi nõ in alijs: cũ emplastra exiccata sunt super eos & faciunt eis dolorem q̃re indigent tũc vt oleo inũgatur locus q dolet: deinde sustenteẗ & restauretur apud quietem vero non daẗ licentia in hoc. ¶ Et medici qñq3 vtunẗ embroca ex aqua calida cũ ipsi soluũt ligamentũ primũ q̃rentes ex eo iuuamentũ: & est vt attrahant ad ipsum materia3. ¶ Et op3 vt sit illa aqua talis vt cũ cadit apud infirmũ sit tẽperata: calida enim fortasse resoluit ex corpore mũdo supra illud quod attrahit: & proprie qñ ꝓlongaẗ tẽpus effusiõis eius: & attrahit ex corpore repleto supra illud qđ op3 & ꝓprie si abbreuieẗ tẽpus eius: imo op3 vt sit aqua cũ caliditate ad equalitatẽ tendens: & sit tẽpus effusionis eius ꝯm quãtitatem que videẗ ex augmento mẽbri & eius inflatione & non effundantur cum incipit detumescere. Et nos quidem ia3 diximus de iudicijs embroce in capitulo dislocationis illud quod oportet attendere etiam hic. ¶ Et magis dilectum mihi quãdo non est istic dolor est vt nõ appropinquet membro oleum: neq3 aqua calida omnino nisi illđ quod antecedit ipsum in principio rei ad defensionem. Et de illis que ponũtur super iuncturas que indurantur post restaurationem super torsionem & attritionem sunt dactili & allelisati emplastrando.

¶ De cibatiõe restaurati & potione eius. Cap.18.

OPortet vt sit cibus eius ex eis que generant sanguinem spissum & non spissum siccum: immo spissum viscosum vt generet alrosboth tenacem fortem non siccum debilem lenem: & illa sunt sicut pedes & frumentum coctum cum multa aqua quousq3 sit sicut puls & ventres & capita & cutis hedi & arietis decocta & similia eis & vinum stipticũ. ¶ Et ex illis q̃ danẗ in scđa mẽsa sũt castanee & grana ĩ qbꝰ nõ ẽ acuitas. ¶ Et alienet oĩa q̃ subtiliãt sanguinẽ & calefaciũt ip3 & elõgãt ip3 a coagulatione sicut vinũ subtile & res ꝯfortãtes valde. ¶ Et ad summu3 regimẽ

eius sit ingrossatio nisi sit illic prohibens ex vulnere regrente subtiliatio ne cibi secundum illud quod est super ipsum de magnitudine eius aut ipsius paruitate et apud timorem doloris. Qui vero securus est ab illo dilatetur in cibo et potu. ¶ Et qui amat defensionem incipiat cum regimine subtiliante: vt securetur a malitia aparatis. Et illud est sicut si oporteat iterum vt flobotometur et soluatur venter: deinde post dies paucos administret illud quamuis sit quando, quia necessarium iterum vt dimittat hoc regimen quando superfluit rosboth in magnitudine: et est necesse prohibere ipsum. ¶ Modus cibarij conuenientis ei quod administratur hora coagulationis: sumantur panis de simila et farina rizi et sepum vacce pinguis et lac et fiat ex eis cibarium simile frumento cocto vt puls cum bonitate sue consuetudinis. medicina autem eius quam sumit ad restaurationem mumia est que est mirabilis.

¶ De rebus que consequuntur fracturam et restaurationem et necesse est succurrere eis. Capitulum.19.

Quandoque accidit ex fractura disruptio carnis que non conglutinatur: quia si non incidatur putrefit et putrefacit illud quod sequitur eam ex osse: quare est necessarium vt incidatur et coquatur: et quandoque accidit fluxus sanguinis et est necesse vt prohibeatur: et quandoque accidunt concussio et attritio fortis carni que si non curetur cum scalpellatione aut cum medicinis prohibentibus putrefactionem peruenit ad estiomenum: quare oportet vt obseruetur illud. ¶ Et quandoque accidit apostema calidum in quo est timor: quare oportet vt regatur regimine suo: et quandoque accidunt vulnera que non egent vt curentur cum eo cuius preterijt narratio. ¶ Et quandoque accidit alrosbot superfluus in fractura cuius quantitas non est necessaria: quare oportet vt minoretur nutrimentum et prohibeatur eius generatio cum prohibitione cibi et strictura desuper et reliquis que sunt dicta. ¶ Et quandoque accidit mollificatio iuncturarum et extensione. Et quandoque accidit vt currat virus ad medullam que generatur in osse: quare necesse est vt extrahatur os et discooperiatur via virus ad intus.

¶ Tractatus Tertius.

¶ De fractura cranei. Cap. j.

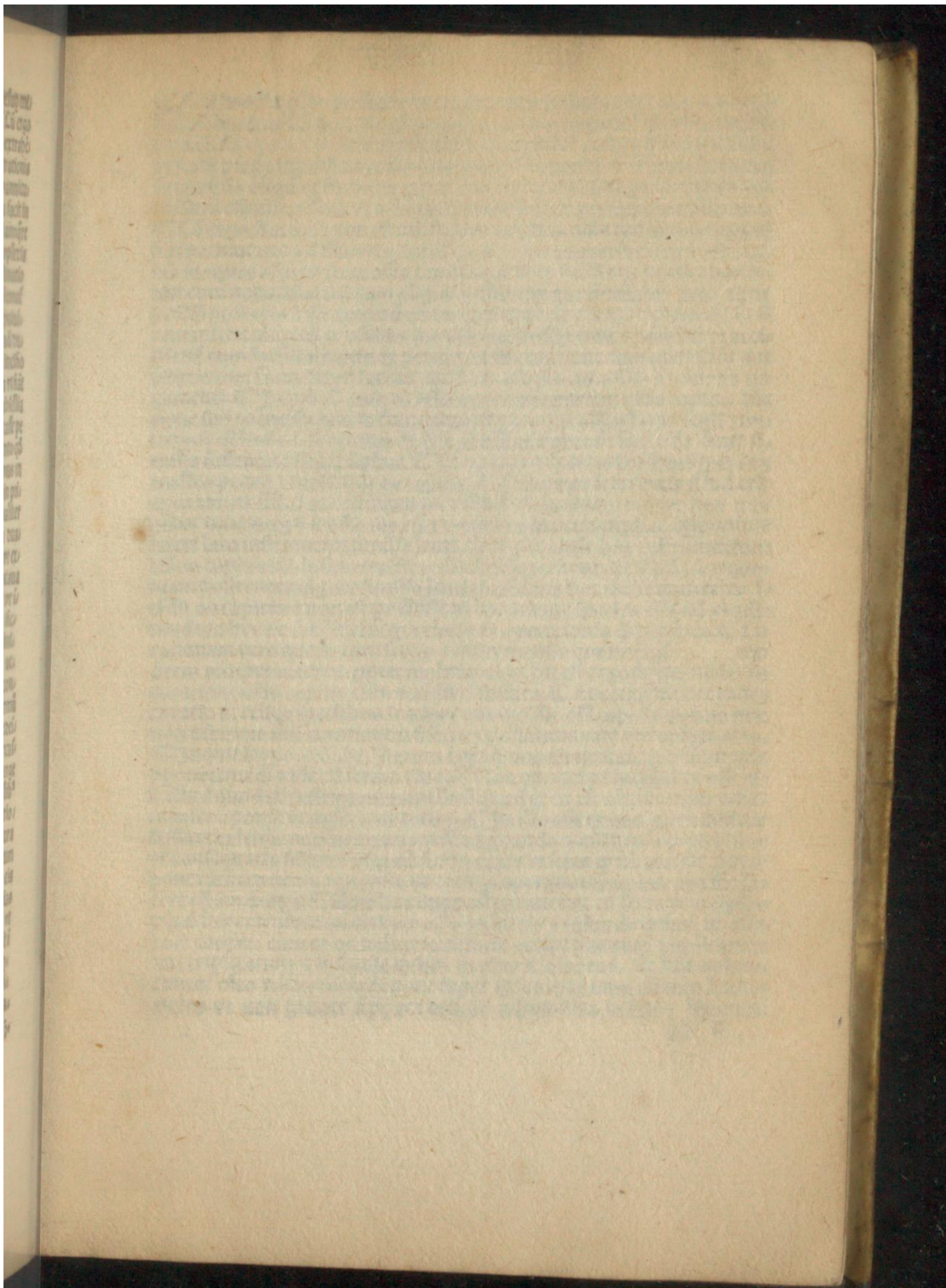

Multotiens accidit vt findatur craneum et non findatur cutis: immo apostemetur. Cum ergo occupatio fit in curatione apostematis et non peruenitur ad plagam fortasse accidit vt putrefiat os desubtus: et accidunt ante sanitatem aut post ipsam egritudines male ex febribus et tremore et destructione rationis et alijs: quare est necessarium vt findatur. ¶ Et multotiens quidem figit locum infirmus ipse et quia tangit ipsum omni hora et hoc proprie. et tunc quidem est necessarium vt redeat vulnus ad dispositionem suam: et vt curetur fractura oportebit: vt findatur a cute cum quantitate qua non

retineatur in ea virus in hoc neqꝫ aliud: opꝫ enim vt non retineatur vi
rus nisi fueris securus de additione apostematis ⁊ inueneris apostema
ruptum ⁊ appareat fractura vna. Quãdoqꝫ eniꝫ accidit inde error ma-
gnus: putatur enim ꝙ non sit fractura nisi illa: ⁊ propter hoc opꝫ vt cõ
sideretur dispositio fracture consideratiõe bona. ¶ Illud vero in quo
declinatur cum existimatione ad rectificationem est vt consideretur cã
fracture ⁊ vltimatio virtutis rei frangentis in grauitate sua aut in sua
magnitudine: aut in sua fortitudine: vt per illud sciatur vltimatio que
oportet esse ex fractura: ⁊ similiter accidentia quandoqꝫ significant il-
lud sicut apoplexia ⁊ scothomia ⁊ destructio vocis ⁊ que sunt eis filia.
¶ Et qñqꝫ significat fissura cutis in multitudine sua ⁊ sine diuersitate
in suo casu super rectitudinem vnam dispositionem fracture iterum iꝫ
non sit hoc significatio significans omnem partem. Fortasse eniꝫ est fra
ctura interior plurima ⁊ magna ⁊ non est super cutẽ fissura aut est fissu-
ra parua: quare oportet tũc necessario vt cognoscaẽ dispositio cuꝫ signi
ficationibus in quibus queritur de fractura: ⁊ firmeẽ membrum si ẽ pos
sibile: ⁊ in huiusmodi dispositionib9 est necessariũ incidere cutem du-
re: ⁊ discooperire donec appareat os dubitatũ totũ. ¶ Et si accidat flu
xus sanguinis impleaẽ illud qḋ discoopertũ est pannis siccis: deide su-
stenta cũ pululillo infuso in vino ⁊ dimitte ipsum vsqꝫ mane. ¶ Vulne-
rum aũt capitis vsqꝫ ad terminũ almochati cura est illa que iam dicta
est in caplo vlcerum: ⁊ ante ipsum findentia vero os ⁊ educẽtia os ⁊ si-
milia illis de illis que dicũtur hic: ⁊ minores dispositiões fracture ossiũ
in capite si accidit in eis scissura parua non penetrans vsqꝫ ad lat9 aliḋ:
immo succedit apud quedam experimenta: ⁊ similis isti. ¶ Magis re-
ctum est iterum vt frices illud vsquequo non remaneat de scissura ali-
quid: ⁊ si amas vt festines cum effusione humiditatis nigre donec vehe
mens fiat apparitio scissure per eam fac: ⁊ frica donec non remaneat ve
stigium. ¶ Et sint apud te fricatoria diuersarum quantitatum ⁊ admi-
nistra in primis lata eorum: deinde que sequuntur illa: cũqꝫ fricaueris
administra medicinam capitalem ⁊ sufficit tibi. ¶ Et medicine quideꝫ
capitales sunt sicut ireos ⁊ farina horobi ⁊ minutum olibani ⁊ aristol.
⁊ cortices radicis oppoponaci ⁊ myrrha ⁊ sarcocolla ⁊ sang. drac. ⁊ oẽ
exiccatiuum sine mordicatione: ⁊ curentur curatione vlcerum. ¶ Si au
tem existimaueris ꝙ fissura sit penetrans vsqꝫ ad latus aliuḋ: tunc fri-
catio non finit eam vsqꝫ ad elongationem: ⁊ caue ne multum procedas
in fricatione: imo vbi iam securus fueris ⁊ cognoueris dispositionem
velaminis an sit seruans situm suum ex osse tunc nocumentum est mi-
nus: ⁊ res magis apparens: ⁊ est euentus apostematis minor ⁊ saluior ⁊
paruior: ⁊ apparitio puris maturi velocior ⁊ magis completa: aut iam
separauit ipsum percussio ab osse. ⁊ illud est ab eo in quo est timor plus:
⁊ dolores ⁊ febres ⁊ que sequuntur ea plus: ⁊ susceptio ab osse alteratio
nis coloris velocior: ⁊ cursus puris virulenti subtilis in eo plus: ⁊ ꝙ ac-
cidit ex doloribus ⁊ febribus ⁊ tetano ⁊ sincopi ⁊ destructione rationis

Propter dimissionẽ curationis in eo plus: ⁊ in huiusmodi quidẽ dispo-
sitione: imo in omni dispositione oportet vt vehemẽter caueatur frig⁹
etiam in estate: quoniaz in eo est timor magnus. ¶ In fissuris vero in q-
bus non est nisi fissura: sed est plurima ⁊ apparet cum ea illud inter qđ
⁊ os non est: nisi cortex multotiens sufficiunt strictura ⁊ ligamentum ⁊
emplastrum ⁊ infrigidantia. ¶ Veruz illud qđ est rectius est vt incipia-
tur ⁊ fundaĩ super scissuram oleum ro. tepiduz: deinde aggregetur in-
ter duas extremitates vulneris: ⁊ sufficiat si necessariuz est illud: ⁊ pul-
uerizetur desuper puluis capitalia ⁊ ponanĩ super eas puluilli imbi-
biti vino stiptico concusso cũ oleo: deinde reliq̃ ligamenta: ⁊ quiescat i-
firmus ⁊ fiat delitiosus: ⁊ fiat vt dormiat ⁊ flobotometur si idiget. ¶ Et
non queriĩ in omni scissura ⁊ fractura vt accipiat os totum: quoniam h
non est possibile in omni osse verũ recordare eius qđ precipimus in capi
tulo vniuersali de fractura ⁊ restauratione. ¶ Verũtamẽ multi homi-
nes acceperunt os ex capitibus eorũ incidendo ⁊ ſm modum creuerũt
caro ⁊ cutis super vulnus ⁊ euaserũt. ¶ In frangentib⁹ vero os ⁊ que
sunt post ea scias ꝙ ossa capitis diuersificantur ab ossibus alijs cũ fran
guntur: quoniam cum ipsa franguntur non restaurat natura super ea
alrosboth fortem sicut attrahit ipsum ⁊ nasci facit super reliqua ossa: i-
mo rem debilem. Quapropter vt non effundatur pus ad interiora opz
vt extrahatur si fuerit plaga capitis completa: aut incidatur si non fue
rit completa: ⁊ non fiat occupatio in restauratiõe eius. ¶ Et oportet vt
non tardetur illud in estate vltra septem dies in hyeme vltra. x. dies: ⁊
quanto fuerit velocius erit melius: ⁊ longinquius ab hoc vt accidãt no
cumenta magna. ¶ Et de illis que nocent ad illud ⁊ faciunt esse neces-
sarium est ꝙ ab ossib⁹ alijs preter ossa capitis conuertit ligamentum re-
ditionez: ⁊ hoc ligamentũ non est possibile super caput: ꝓpter illđ ergo
necesse est accipere os ⁊ fracturam cui est q̃titas donec egrediatur vir⁹
sicut est necessariũ. ¶ Et iterum si acciderit virus inter os restauratum
ligatũ ligamento opprimente expellente materiam cũ iam esset genera
tum illud virus ex ipso loco: ⁊ penetraret ad medullam esset nobis ne-
cessarium vt discooperiremus ⁊ mũdificaremus: ergo qualiter in hmõi
membro: non est igitur excusatio de hac collectione ⁊ incisione ⁊ dete-
ctione loci ⁊ prohibitione incarnationis eius vsq3 quo securus sis. Et si
non est timor cursus virus vsq3 ad interiora ossis quod incisim⁹. ¶ Et
oportet vt sit incisio ex loco conuenientiore: ⁊ conuenientior quidez est
aggregans ad oppositionem quaz existimas ꝙ virus currat ex eo me-
lius ⁊ ad facilitatem incisionis ⁊ paucitatem necessitatis ad hoc vt mo
ueatur ⁊ extendaĩ secũdo: ⁊ est cum hoc longinquior locus a neruis: si-
cut sinciput. Nam mediũ eius non obuiat origini neruorum. ¶ Et stu-
de ne frigus adueniat velamini: quoniam est malum ⁊ timorosuz: ⁊ sub
tilia regimen ⁊ assidua effusionem olei tepidi. ¶ Et si apparet sup ve-
lamen nigredo ⁊ est fortasse in eo quod apparet de ipso: ⁊ non est nocẽs:
⁊ fortasse causa eius sunt medicine tũc cura ipsam cum melle concusso

cum triplo sui olei ro. donec remoueat nigredo et pulueriza desup medicinam capitalem: et si nigredo fuerit confirmata tūc fuge. ¶ Cū ergo verificatur necessitas extendendi aliquid et incidendi illō aut extrahēdi ipsum tūc festinetur et non expectetur complementum generationis puris in loco. ¶ Et hoc qdem non tolleratur nisi vbi non est panniculus nominatus mater coartatus aut pūctus: quoniam pūctura facit in dispositione apostema et spasmū et fortasse perducit ad apoplexiam: qre oportet vt extrahatur illud os statiz et redibit sensus si fuerit apoplexia statim. ¶ Si autem fuerit foramē tūc res erit vehementioris festinationis. ¶ Et quando frangit craneū et infrigidatur velamen et apostemat nominatur illud futratē: et tūc tibi inest in eo quod diximus: cuz huiusmodi festinatione: aut si fuerit necessaria expectatio tunc sit vsq3 ad duos dies aut tres. ¶ In plurimo rei oportet vt curet in secūdo cū incisione. ¶ Et quandoq3 fit cuz serra subtili predicta: et quādoq3 fit ita vt fiāt foramina parua similia foraminib9 que fiunt ab acubus quib9 subsellia suūtur vbi oportet vt cadat ex eis l3 in eis sit timor: quoniam fortasse penetrant subito vsq3 ad panniculū vbi ingenietur cum instrumento qđ diximus quoniaz est saluius. Qualiter vero fit curatio nos dicemus in hoc illud quod dixerunt primi. ¶ Inquiūt oportet vt radatur in primis caput vulnerati et fiant in eo due fissure se secantes orthogonaliter et secet vna earum alteram fm figuram crucis: et oportet vt sit vna duarum sectionū secatio prima que fuit ex percussiōe: deinde oportet vt excorietur sub augulis quattuor vt discooperiatur os totū cuius concauatio debet fieri. ¶ Qđ si accidat inde fluxus sanguinis: tunc oportet vt impleatur panno infuso in aqua et in aceto et si nō imple ipsum pāno sicco: deinde pone super eum puluillus infusum in vino et oleo: et administretur ligamentū qđ conuenit ad illud ita vt cum fuerit mane si nō acciderit aliquid ex accidentibus malis: tunc oportebit vt incipias concauare os fractum: et illud est: quoniaz oportet vt facias sedere infirmū aut precipias ei vt resupinetur fm figuram que conuenit fracture: deinde opila aures eius cum lana aut cotto vt non ledatur ex voce percussionis: et solue ligamentum vulneris et aufer pannum ex eo et absterge ipsum: deinde precipe duob9 ministris vt teneant cum pannis subtilib9 quattuor angulos cutis que iam scissa fuit et extendant eam ad superiora. s. cutem que est super os fractum. ¶ Et si os fuerit debile ex natura sui aut ex fractura que accidit ei tunc oportebit vt auferas ipsum cum incisorijs ponendo quedam contra alia: et incipiendo ab eo quod ex eis est latius fiat permutatio ex eis ad incisoria subtilia: deinde peruenias ad capillaria et administra facilitatem in percussiōe parua et magna vt non ledat caput et inqetet ipm. ¶ Et si caput fuerit forte tūc oportebit i primis vt perforet cū tripanis que nominant non pfundantia: et sūt perforatoria quib9 est eminentia parua interius ex locis acutis eoz vt phibeat ea illa eminentia profundare et peruenire de siphac: donec concaues cum eis os scissum et eradices ipsum et non subito: immo paulatiz.

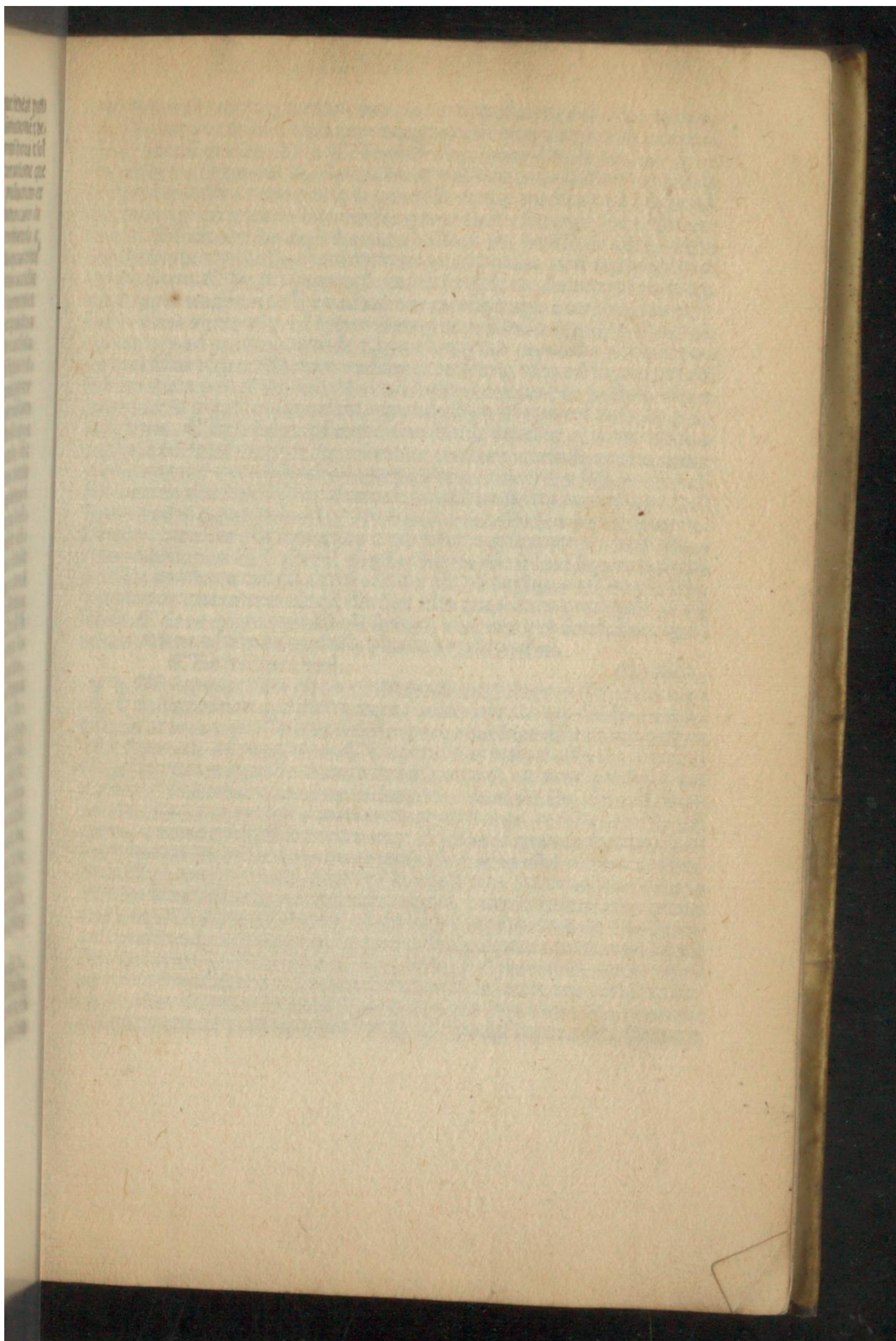
¶ Et si fuerit nobis possibile vt eradicemus ipsum cum digitis tunc illud est bonum: & si non tūc cū tenalijs: aut cum forpicib⁹: aut his similibus. ¶ Et oportet vt sit inter illud ex foraminib⁹ exitus q̄titate stili ita vt fiant prope superficiē ossis interioris. Et oportet vt remaneat tactus foraminis aliqd ex siphac: & ꝑpter hoc oportet vt sint perforatoria ſm mēsurā essentie ossis: & vt administrentur in hoc perforatoria plurima. ¶ Cū ergo fractura non est nisi in loco originis ossis tantū: tunc opꝫ vt fiat permutatio ad illas res tantū ita vt cum cauaueris os tunc oportebit vt eques asperitatem ossis capitis que fit ex incisione & concauatiōe: aut cum nouacula: aut cum aliquo incisorioꝝ que similatur aciei ensis postq̄ posueris instrumentū qd̄ cooperit siphac & seruat ipsum. ¶ Et si remanserit aliquid ex ossibus paruis: aut frustis tunc oportebit vt accipiant cum facilitate: deinde perueniat in curatione cum operatiōe aut vnguentis. Nam iste est facilior qui fit ex modis curatiōis & minoris nocumenti. ¶ Inquit. G. cum tu discooperueris partem ossis capitis tūc pone sub eo incisorium in fine: cuius est pars que assimilatur lenti eminens si est lenis & est acuitas in longitudine donec sit latitudo lenti similis sustentata super siphac. ¶ Et oportet vt percutiatur desuper cuꝫ malleo paruo & incidatur os capitis. ¶ Cum ergo fecerimus illud erit ex eo totum illud quo indigemus & illud est: quoniam siphac non mouetur tunc: neqꝫ si medicans esset dormiens quoniaꝫ siphac opponitur lateri lato instrumenti similis lenti. Et si peruenit hoc instrumentum ad os capitis tūc ipsum eradicat illud absqꝫ lesione. Et illud ideo quoniam postremum figure similis lenti circūdans hoc incisorium retro incidit os capitis: & non est possibile vt inueniatur species alia ad eradicandum hoc os facilius: neqꝫ velocioris operationis q̄ hec spēs. ¶ Curationem vero que fit cum serris & instrumentis que noiant mo derni vituperauerunt ꝑpter molitiaꝫ eius. hic est ergo sermo noster in curatione ossis capitis cum accidit ei scissura. ¶ Et conuenit hec eadeꝫ curatio in reliqs speciebus fracture que incidit ossi capitis quāuis nos non diximus nisi curationem fissure: & posuimus eam exemplum alijs. ¶ Inquit Hypo. & Galie. Iterum docuit nos quantitatem ossium que oportet incidi & iste est sermo eius. ¶ Non oportet vt incidat ex osse nisi illud quod est infirmum: nam illud quod ex eo est cōminutum vehementer oportet vt auferatur totum. ¶ In illo aūt ex quo extenduntur scissure extensione plurima: nam illud quando accidit: nō oportet tunc vt consequaris fissuras vsqꝫ ad finem eaꝝ: & vt scias q̄ nō accidit ꝑpter hanc cāmres nociua quando in & reliqs operationibus que opꝫ ipꝫ facere est ſm q̄ opꝫ. ¶ Amplius opꝫ post curationeꝫ cū ferro vt accipias pānū lini extensum quantitate ossis vulneris & infunde ipsum in oleo ro. & cooperi cum eo os vulneris: deinde accipe pannum duplicatum aut triplicatum & infunde ipsum in vino & oleo ros. Et lini vulnus totum oleo rosato: deinde pone super ipsum pannum quanto leuius potes vt non grauet siphac: deinde administra desuper ligamen-

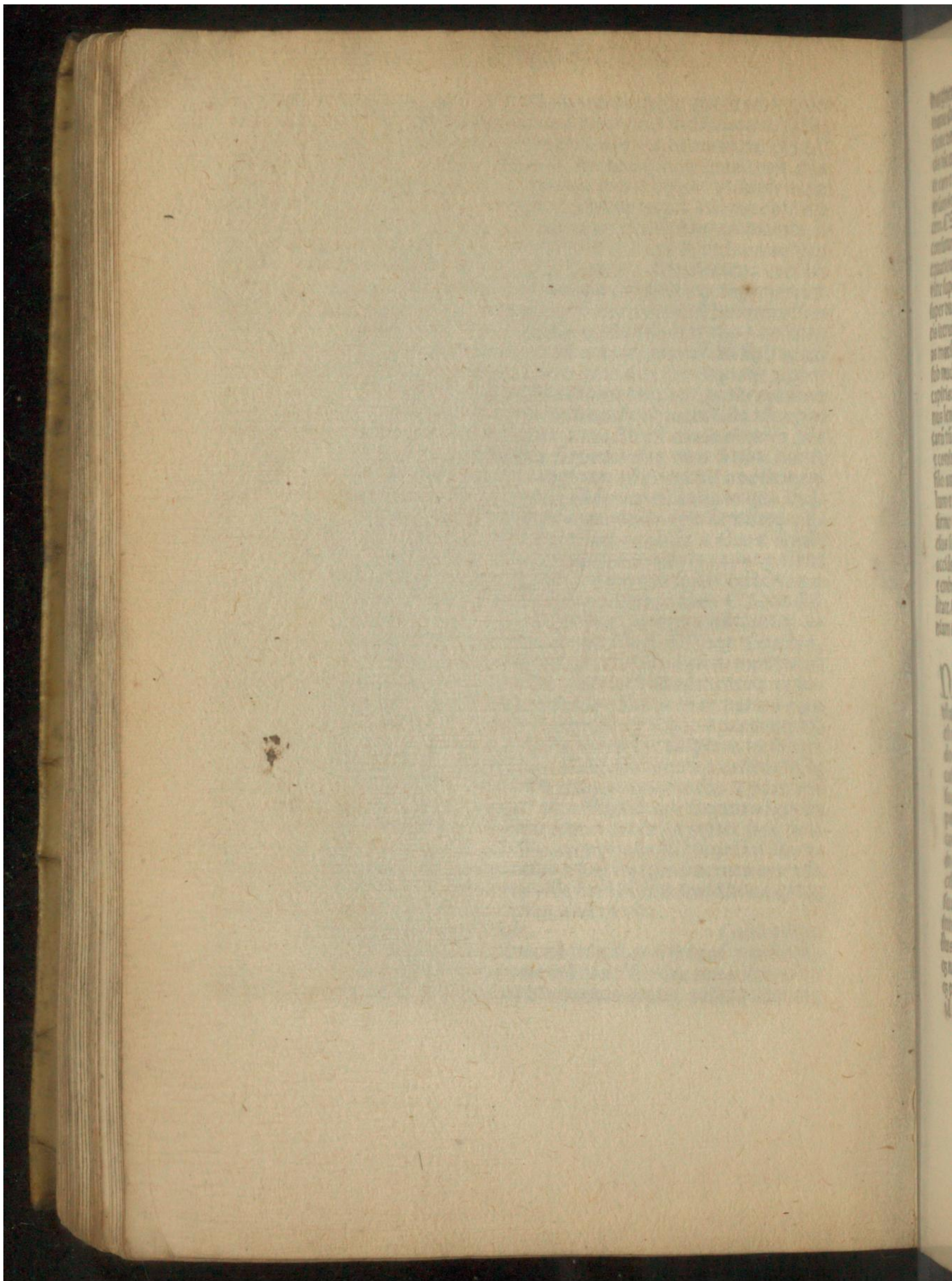
que teneat pan-
num latum ⁊ non stringas ipsum nisi cum quantitate quod remoueat inflāmationē ⁊ de-
nos tm̄ deinde administra regimen desuper cū oleo ro. in omni hora ⁊ sol
struat febrez ⁊ humecta velamen curatione que
ue ipsuz in die tertio ⁊ absterge ipsum. ¶ Et cura ipsum super siphac puluerem ex
creat carnē ⁊ sedat inflationem ⁊ pulueriza donec oriatur caro in
medicinis siccis que nominātur medicie capitis sunt eminentia ⁊
quibusdā horis super os si indiguerimus hoc cū ossa medicinis quas dixi
vt nascatur caro velociter: ⁊ cura ipsuz cū reliquis Multotiens accidit
mus in curatione vulnerū. ¶ Et inquit Paulus. superueniet
in siphac capitis post curationez cū ferro apā calidū ista ꝙ grauitas
spissitudini ossis capitis ⁊ spissitudini cutis iterum: ⁊ ē cū hoc accn̄tia
⁊ ꝓhibitio mot⁹ et⁹ tiālis. ¶ Et multotiēs accn̄t istis extensio ⁊ siphac ni-
alia mala: ⁊ sequif has res mors. ¶ Et nō accidit apā calidū ꝓpter
si aut ꝓpter os eminens sub eo: aut ꝓpter grauitatez tentaꝝ: aut causam
frigus: aut multitudinē cibi aut multitudinem vini: aut ꝓpter tūc opor
aliam occultā. Quod si apostematis calidi causa est manifesta tūc
tet vt abscindas illam causam velociter. Quod si est causa occulta fuerit
stude in separatione eius ⁊ administra flobotomiaz vene si non apostemati
ꝓhibens ad hoc ⁊ minorationē cibi ⁊ regimen qd̄ conuenit in qua bul-
bus calidis sicut embrocatio cū oleo ro. calido aut cū aqua ⁊ ad-
lita sunt altea ⁊ fenugrecū ⁊ semen lini ⁊ camomilla ⁊ eis similia: ⁊ semie
ministra emplastrū ex farina ordei factū cū aqua calida ⁊ oleo ⁊ ceru
lini ⁊ administra adipē galline in lana ⁊ humecta cum ea caput ⁊ caliditates
cem ⁊ spondiles ⁊ distilla in aures aliqd̄ ex oleis que sedāt Quod si
⁊ fac sedere infirmū in aqua calida in domo ⁊ inunge ipm̄. ¶ medicamen so
apā calidū perseuerat ⁊ nō est aliqd qd̄ ꝓhibeat sumere Paulus.
lutiuū soluēs semel fiat illud. nā Hypo. ꝑcipit illud. ¶ Inqt in medicami
Denigraf siphac ⁊ nigredo est in superficie ei⁹: ⁊ illud est tunc oz vt su-
ne iteꝝ quo curaf: nā medicamē nigrū fortasse facit illud: pannū ⁊ po
mas ex melle ⁊ oleo ro. iij. ptes: ⁊ permisceas ⁊ linias cū eo peruenit vsq;
nas super siphac ꝙ si accidit in siphac nigredo ex seipso ⁊ de salute
q3 ad oculū precipue cū signis alijs malis tūc opz vt desperes destructiōis
huius infirmi: qm̄ est signū ꝯsūptionis caliditatis innate ⁊ ꝯcauatū
eius. Et ego iā vidi quēdā cui accidit fractura in capite suo fuit in
est os capitis eius post annū ⁊ sanat⁹ est: ⁊ illud iō: qm̄ fractura hoc non
sincipite: ⁊ fuit ex percussione sagitte: ⁊ erat ei cursus: ⁊ ꝓpter Acci-
aduenit siphac aliqd: imo saluatū est a corruptione. ¶ Inqt Gal. extensa
dit homini vt frangeretur sinciput eius ⁊ iteꝝ os tpis fractura ipsuz
⁊ cōposita est fractura cū dispōnereꝝ ossis sincipitis: ⁊ incidimus
ad intentionē notā ⁊ sufficit illud ⁊ sanatus est vir.

Capitulū. 2.

¶ De fractura mandibule.

Inqt sapiēs cū icidif ad interiora nō frāgaf. ꝙ si frāgaf mādibula dextra tūc intromitte indicē ⁊ mediū man⁹ sinistre in os ifirmi: ⁊ si frāgif mādibula sinistra tūc intromitte manus dextre ⁊ eleua cum eis

marginem fracture exterius ⁊ interius ⁊ oppoſitione eas ambas cum manu altera deforis: ⁊ equa eam ⁊ cognoſces equationem eius ex equatione dentiũ qui ſunt in ea. ¶ Si aũt frangaꝛ mandibula in duobus locis tũc extende eam in duo latera ſm oppoſitionem miniſtro extendente eam ⁊ miniſtro retinente ipſaʒ: deinde veniat medicus ad equandũ ipſam ſm ꝙ diximus: ⁊ liga dentes q torti ſunt ⁊ ſeparati ſunt adinuicem. ¶ Si aũt accidat cum fractura vulnus aut fruſtũ tũc adminiſtra conſuturam ⁊ puluillos ⁊ medicinas incarnatiuas poſt reditionem ⁊ equationem. ¶ Jnqt: ligamentũ eius ſit ſm hũc modum: pone mediuʒ vitte ſuper nucham colli ⁊ vadant due extremitates a duobus laterib⁹ ſuper duas aures vſqʒ ad extremitatem mandibule: deinde vadant cũ eis iterum ad nucham: deinde vſqʒ ad locuʒ ſub mandibula: ſuper duas maxillas vſqʒ ad ſinciput vadens ex eo iteruʒ vſqʒ ad locum qui eſt ſub nucha: ⁊ ponaꝛ ligamentũ aliud ſuper frontem ⁊ in poſterioribus capitis: ⁊ ſtringaꝛ tota inuolutio que inuoluta eſt ⁊ ponaꝛ deſuper pannus lenis. ¶ Et ſi ſeparenꝛ ambe mandibule ſimul ex extremitatibus carñ tũc incipiaꝛ cum vtriſqʒ manibus paulatim: deinde opponantur ⁊ coniunganꝛ ⁊ conſidereꝛ ad compoſitionem dentiũ ⁊ liga duales cũ filo auri vt non ſepareꝛ rectificatio: ⁊ ponaꝛ mediũ ligamenti ſuper collum ⁊ vadat caput eius ad extremitatem mandibule ⁊ precipiatur infirmo vt quieſcat ⁊ ſit tranqllus ⁊ dimittat locutionem: ⁊ ponaꝛ cibus eius ſorbitiones. Ex ſi alteraꝛ aliqd ex figura tũc ſoluaꝛ ligamentũ niſi accidat apoſtema calidũ. Qđ ſi accidat tũc nõ negligas vti emplaſtris ⁊ embrocis que conueniũt ad illud ex illis que ſedant ⁊ reſoluũt cũ eqlitate. ¶ Et os qdem mandibule ſtringiꝛ ante tres hebdomadas: quoniam eſt lene ⁊ eſt in eo medulla plurima replens ipm.

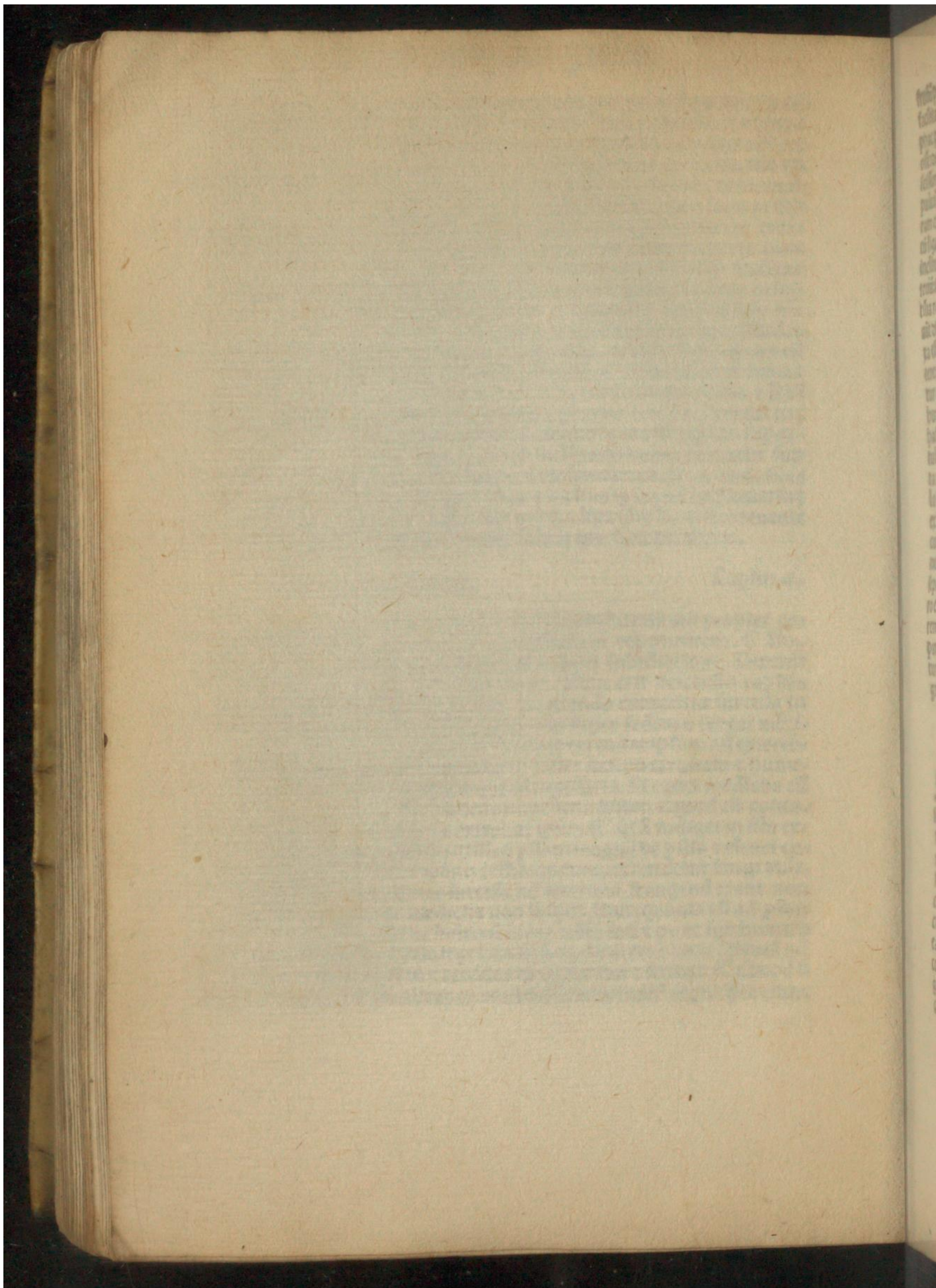
¶ De fractura naſi. Caplm. 3.

Naſi ſuperior pars eſt os ⁊ inferior eſt carthilago: ⁊ illi qdem carthilagini non accidit fractura: immo attritio ⁊ ꝙ comprimendo dilatatur tota ⁊ ꝙ dilatatur inferior pars eius ſuperiore remanente vt eſt ⁊ ſeparatio ad vnuʒ latus. ¶ Superiori vero parti oſſis accidit quãdoqʒ fractura: ⁊ quando frangitur naſus ⁊ non curatur perducit ad caſum. ⁋ Et iterum quandoqʒ induratur ⁊ remanet ſm tortuoſitatem ſuam: quare non recipit equationem: oportet ergo vt feſtinetur in die primo ⁊ non pertranſeat decimum. ⁋ Et ſcias ꝙ quando fractura naſi conſequntur loca ſuperiora eius magis cõueniens eſt: ⁊ rectius regimẽ in ea eſt: vt ſumatur ſtilus decenter factus lenis ⁊ intromittatur cum facilitate in naſum vſqʒ ad finem alchafaſim ⁊ teneat ipſum cum manu ſua ⁊ equet naſum cum manu altera donec equetur: deinde ſubtilietur intromittendo licinium conſeruans ipſuʒ in figura equationis. Et melius quidem eſt vt ſit ex lino. ¶ Et cautela eſt vt intromittatur in vtraſqʒ nares ſimul: licet non ſit nocumentuʒ niſi in latere vno. Et quandoqʒ ponitur licinium in latus vnum vſquequo eius vltimatio perueniat ad ꝯfirmationẽ ⁊ reſtauratiõẽ. ⁋ Et nõ ꝯponaꝛ ſuper naſuʒ ligamen

tum:qm̄ facit ipsuz latū nisi sit illic eminentia magna ⁊ timeatur ꝑ3 eā descensio. Cū aūt accidit in partib⁹ inferiorib⁹ tunc possibile est vt eque tur cū duob⁹ digitis duarū manuū sicut duob⁹ indicibus aut duob⁹ au ricularibus. ¶ Et quando accidit in hac dispositione apostema tūc vn guentuz dyaquilon est bonū valde: quoniā sedat apostema ⁊ conseruat iterū figuram equationis ⁊ confortat: similiter medicamen factuz cum aceto ⁊ oleo ⁊ simila: ⁊ minuto thuris super quod puluerizetur cinis ⁊ emplastretur cum eo. ¶ Et quando fractura est attritio aperta tunc nō est possibile vt redeat cum ea ad rectificationem nisi postq̄ finditur ⁊ extrahitur cōminutio ossium ⁊ cū futura eius ⁊ puluerizentur desup pulueres. ¶ Et quādo accidūt inclinatio ⁊ separatio cartilaginis tūc equa eaz violēter: deinde liga eam ligatura conseruāte eā super illud: ⁊ est vt ponas ligamentū extensum ex latitudine ceruicis super quam est inclinatio ex eis quib⁹ fit facile hoc ligamentū. ¶ Et bonū est vt sumas marginē pāni fortis: aut corrigiam cui sit latitudo digiti vnius ⁊ leni vnā extremitatuz eius cū glutino piscīū ⁊ glutino corij vaccini: aut cuz gūma aut cum reliquis glutinationē facientib⁹ ⁊ inuisca ipsam sup ex tremitatez nasi ex latere super quod est inclinatio donec exiccetur sup ipsum: ⁊ reducaт nasus ad sitū suum cū violentia: deinde extende illaz corrigiā: aut pānū donec equetur cū eo ⁊ inclina ipsuz ad lat⁹ diuersuz inclinationi p̄me: ⁊ restaura ip̄m sup collū: ⁊ liga ip̄m ligamēto tenente ip̄m ſm illā formā ⁊ emplastra cū emplastris que sunt necessaria.

¶ De fractura furcule. Capl'm. 4.

Furcula frangitur: aut propter pondus delatum: aut propter ca sum magnum: aut propter percussionem vehementem. ¶ Am plius furcule restauratio fit difficilis ⁊ indiget subtiliatione. Dixerūt in restauratione eius: si conteritur prope casum erit descensio capitis adiutorij inferius minus. ¶ Inquit. Et quando conteritur furcula in duas medietates tunc fac sedere infirmum super sedem ⁊ teneat mini ster adiutorium in quo est furcula fracta: ⁊ extendat ipsum ad exterio ra ⁊ ad superiora iterum ⁊ extendat minister iterum ceruicem ⁊ hume rum inclinatuz cum quantitate que est necessaria. Et equet medicus cū digitis suis illud quod est eminens impellens ipsum ⁊ quod est conca uum cōmoueat ante ⁊ retro ⁊ extrahat ipsuz. ¶ Et si indiget in illo ex tensione plurima ponat sub titillico pilam magnā de pilis ⁊ eleuet cu bitum donec approximet ipsum costis: quoniaz extendetur ſm q̄ vult. ¶ Et si inciditur extremitas furcule ad interiora frangendo: aut non obedit cum attractione medici: ⁊ non suspenditur: quoniā est ad ꝓfun dum plurimū. tūc ꝓsterne infirmū super collū suū ⁊ pone sub humero puluinar gibbosum: ⁊ demerge humerū eius inferius donec eleueт ad os furcule: deinde aq̄ ip̄m ⁊ rectifica cū digito tuo ⁊ stringe. ¶ Quod si infirmus inuenerit pūcturaz ex deambulatione man⁹ super ip̄m: tunc

frustũ pungit ip̃m: ſm ſcitũ ergo ſcinde ⁊ aufer frustũ ⁊ fiat illud a te cũ
facilitate: ⁊ proprie ſi fuerit fruſtum ſubtus. ¶ Et vt non diſrumpas ſi-
phac pectoris intromitte inſtrumentũ conſeruans ſiphac pectoris ſub
oſſe: deinde frange os. ¶ Qđ ſi non acciderit apoſtema calidũ tunc ſue
ſciſſuram ⁊ incarna eam. ¶ Et ſi accidit apoſtema calidũ tunc infunde
puluillos cũ oleo aliquo. ¶ Et ſi dimittit caput adiutorij apud fractu-
ram cũ fruſto furcule ad inferiora: tũc opꝫ vt ſuſpendatur adiutorium
cũ ligamento lato ⁊ eleuet ad partem ceruicis: ⁊ ſi fruſtũ furcule fuerit
inclinatũ ad ſuperiora: ⁊ illud qdeꝫ parũ fit: tunc non ſuſpendat adiu-
toriũ: ſed reſupina illũ cuius eſt furcula fracta ſuper dorſum ſuũ ⁊ ſub
tilia regimen eius ⁊ ſtringet furcula in menſe ⁊ minus. ¶ De furcula
aũt dixerũt ꝙ furcula non ſeiũgit ex latere intrinſeco: quoniam anne-
xa eſt pectori non ſeiuncta ex eo: ⁊ propter hoc non mouetur ex hoc la-
tere: ⁊ ſi percutiat exterius vehementer ⁊ ſeparet: tũc ipſa equet ⁊ cure-
tur curatione qua curat cum frangit. extremitas vero eius que ſequit
humerũ ⁊ ſeparatur ab eo non diſlocat plurimuꝫ: quoniam lacertus q
habet duo capita prohibet eam ab hoc ⁊ prohibet eam iterũ caput ſpa-
tule: ⁊ non mouet furcula motu vehementi: quoniam ipſa non eſt poſi-
ta niſi vt ſeparet pectus tm̃ ⁊ dilatet ip̃m: ⁊ propter hoc facta eſt furcu-
la huiuſmodi ſoli inter reliqua animalia. ¶ Qđ ſi accidat ei diſlocatio
ex luctamine: aut re alia ſimili huic tũc ipſa equet ⁊ intromittat ad lo-
cum ſuuꝫ cũ manu ⁊ puluillis plurimis q ponunt ſuper eam cum liga-
mento qđ opꝫ. ¶ Et conuenit hec curatio extremitati humeri iterũ cũ
ſeparat ⁊ reducit eam ad locũ ſuũ. ¶ Et illud quo ligat furcula hume-
ro eſt humerus ⁊ os cartilaginoſum ⁊ ip̃m ingroſſat in macilentis: ⁊ cũ
remouet exiſtimat ille cui non eſt experientia ꝙ caput adiutorij iam ſe-
paratũ eſt ⁊ exiuit de loco ſuo: caput eniꝫ ſpatule videt tũc vnũ ⁊ vide-
tur locus a quo permutatũ eſt concauũ: verum oportet vt diſtinguat ſi-
gnificationibus quas experiemur poſt.

¶ De fractura ſpatule. Capitulum. 5.

Spatule quidem locus latus parum frangitur. Plurimum enim
quod accidit de fractura eius accidit marginib⁹ ⁊ lateribus ⁊ fru-
ſtis: ⁊ quando accidit cognoſcitur tactu: ⁊ per illud quod ſequitur eaꝫ
de punctura. Uerum plurimum accidit ⁊ ſciſſura quam ſignificat aſpe-
ritas que cognoſcitur tactu ⁊ dolore locali ⁊ puncura ſi fuerit: lꝫ non
ſint reliqua ſigna. ¶ Et fortaſſe accidit fractura ad interiora ⁊ ſignifi-
cat ipſam inciſio accidens ⁊ crepitatio leuis quaꝫ percipit auditus cũ
crepitat miſer cũ ea: ⁊ inuenit per attractionem manus qua conſequit
eam ⁊ dolorem. ¶ Et cura eius iterum eſt ſubtiliatio manus ⁊ bonitas
conuenientie impulſionis ab inferioribus ⁊ equationis: ⁊ fortaſſe indi-
get ventoſis ſm ꝙ exiſtimo donec attrahatur ad ſuperiora ⁊ equet cuꝫ
cautela a nocumento in aggregatione meteriei. ¶ Fruſtula auteꝫ ſpa-

tule cum franguntur si sunt inquietantia pungentia & ledentia tūc necessarium est extrahere ea: & si sunt quieta equent & ligent ligamentis similibus ligamentis furcule. ¶ Et oportet vt dormiat habens fracturam spatule super latus sanum non super aliud.

¶ De fractura cassi. Cap. lin. 6.

Accidit casso scissio sicut ligno & accidit fractura ad interiora. ¶ Et primum quidem cognoscitur sonitu sensato per tactū & auditum: & quandoqꝫ inuenis ipsam manifestam cuius due partes sunt manifeste & cum extensione doloris. ¶ Secundum vero sequuntur accidentia mala ex constrictione anhelitus & tussi sicca & fortasse patiens illud spuit sanguinē: & quandoqꝫ generatur ex eo putrefactio velaminis. ¶ Et cura istoꝝ est cura illius q̄ habet illud in humero: & si inclinatur inferius tūc cura est illa que descripta est in compressiōe furcule depresse per fracturam: & si ingrediuntur coste administra super eas ligamentum factum ex lana cum reuolutione post ligamenta posita super eas desubtus cum rectitudine: deinde aggrega extremitates duorū ligamentorum & liga eas adinuicem: quoniam ipse prohibent ligamenta reuoluta a solutione.

¶ De fractura costarum. Cap. 7.

Costis veris septem accidit fractura a duobus lateribus. Falsis vero accidit fractura a latere dorsi. Et quoniam extremitas alis est cartilago hypocūdrioꝝ sm̄ q̄ sciuisti nō accidit ei attritio. ¶ Cognitio autem fracture costarum est facilis que non occultatur tactui propter illud quod sentitur de asperitate & motu in non suo loco & fortasse auditur si auscultatur crepitatio occulta. ¶ Quod si fuerit inclinatio coste ad interiora & significant eam accidentia pleuresis & est fortasse cum ea sputū sanguinis: tūc non audent restauratores curare ipsā cum extensione ad exteriora propter defectum ingenij: quoniam illud est difficile absqꝫ ventosis: & quoniam ex vētosis timetur q̄ aggregetur materia plurima ad interiorem locum: & est in ea illud quod est de corruptiōe. ¶ Quod si expellis eas & non prolongas retentionem earū non est malum. Uerum quandoqꝫ cibant infirmū cibis inflatiuis valde vt infletur venter eius & comprimat inflatio fracturam & impellat eam ad exteriora. Et h̄ quāuis sit de illis a quibus in quibusdam horis non est excusatio: est tamen causa magna ad faciendum vt accidat apostema. ¶ Inquit quidam sapientum. Oportet vt cooperiatur locus cū lana infusa in oleo calido & ponantur puluilli in eo quod est inter costas donec repleatur vt sit ligamentum equale quando inuoluitur sm̄ rotunditatē: sicut narrauimus in pectore: deinde ponatur sicut ponitur in habentibus pleuresim sm̄ quantitatem conuenientem ossi. ¶ Et si oppresserit nos res vehemens & os pungit velamen punctura aledente tunc oportet vt findatur cutis & discooperiatur illud quod discoopertum est de costa: deinde ponatur sub eo instrumentum quod conseruat siphac vt non egrediatur siphac & incidantur cū facilitate

ossa

ossa que pungunt et exire facias. ¶ Deinde si non accidit apostema calidum aggregentur fissure et medicentur cū vnguento. Et si accidit ei apostema calidum cooperiatur cuȝ puluillis infusis in oleo et cibetur infirmus et curetur cum eo quod sedat apostema calidum et resupinetur super latus quod leue est super ipsum.

¶ De eo quod accidit spondilibus de fractura. Cap. 8.

Inquit paulus. Rotūditatibus spondilium accidit qūqȝ attritio sȝ fractura parum accidit et tūc minuitur siphac nuche: et nucha spat et cōicant eis ambabus nerui in nocumēto et sequitur ea vtraqȝ mors si accidat illud spōdili colli: et ꝓpter h̄ opȝ vt p̄mittamus sermonē et enūciemus per dictionem factam. ¶ Et si est possibile vt presumamus et auferamus os ledens cū scissione tunc illud est: et si nō oportet vt visitem⁹ eos cū regimine qd̄ sedat apostemata calida. ¶ Et si remanet aliqd ex partibus eminētibus spondilis ex qua sunt que nominantur spine: iaȝ illud cadit velociter sub digitis cū volumus eius cōminutionem: quoniam illud qd̄ coniunctū est mouetur et separatur a loco suo: tunc oportet vt auferat̄ illud scindendo cutem exterius: deinde aggregetur cum sutura et administretur in eo curatio incarnatiua. ¶ Et si frangitur os alkaein in inferiore parte alchati et alohosos: tunc intromittatur digit⁹ index sinistre manus in anum et equetur os fractum cum eo et cum manu altera s̄m ꝙ possibile est: et si senserimus os fractum iam separatum esse tunc oportebit iterum vt auferat̄ cū scissione sicut diximus: deinde administret̄ ligamentū qd̄ ꝯuenit ano et curatio conueniens ei.

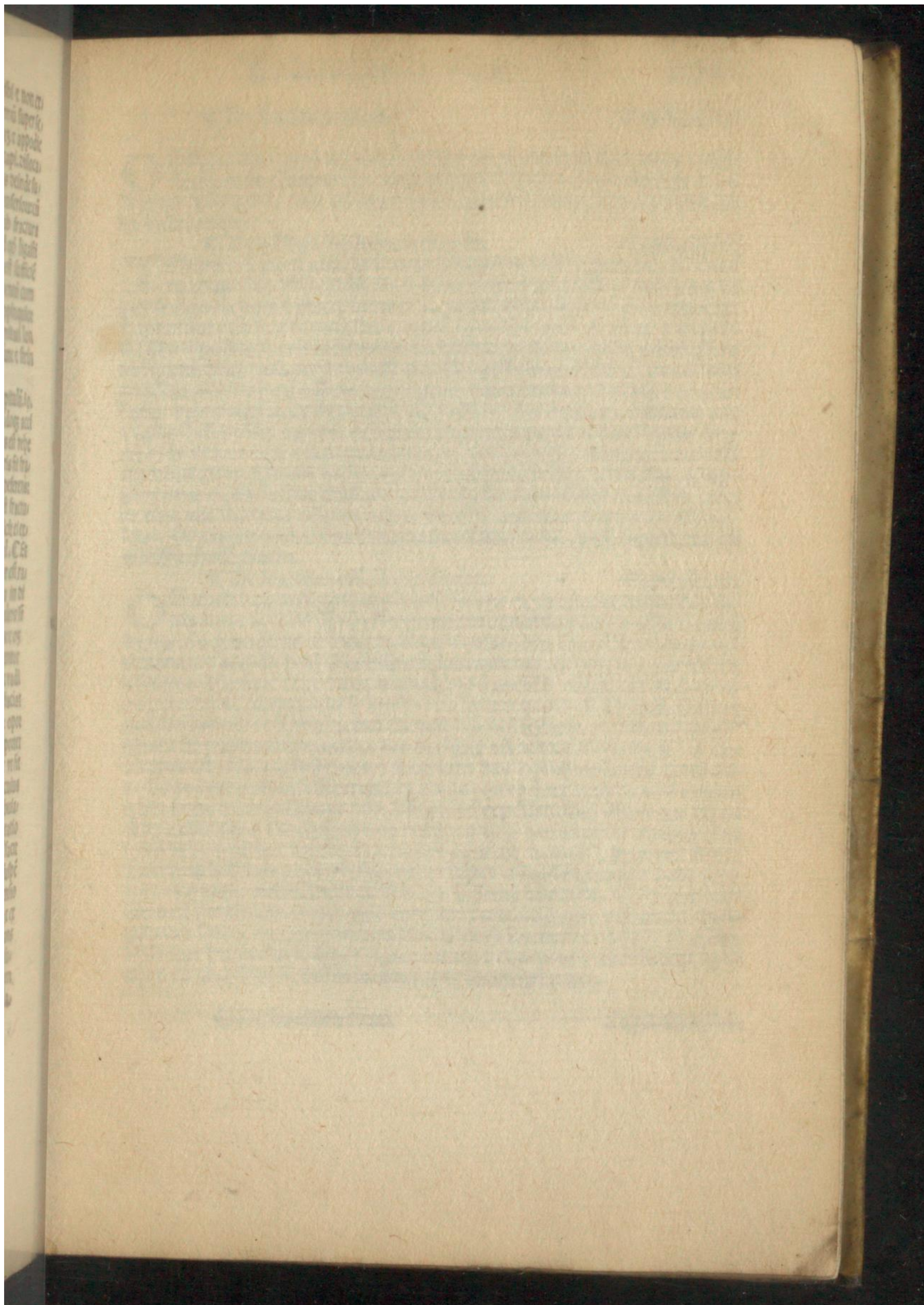
¶ De fractura adiutorij. Cap. 9.

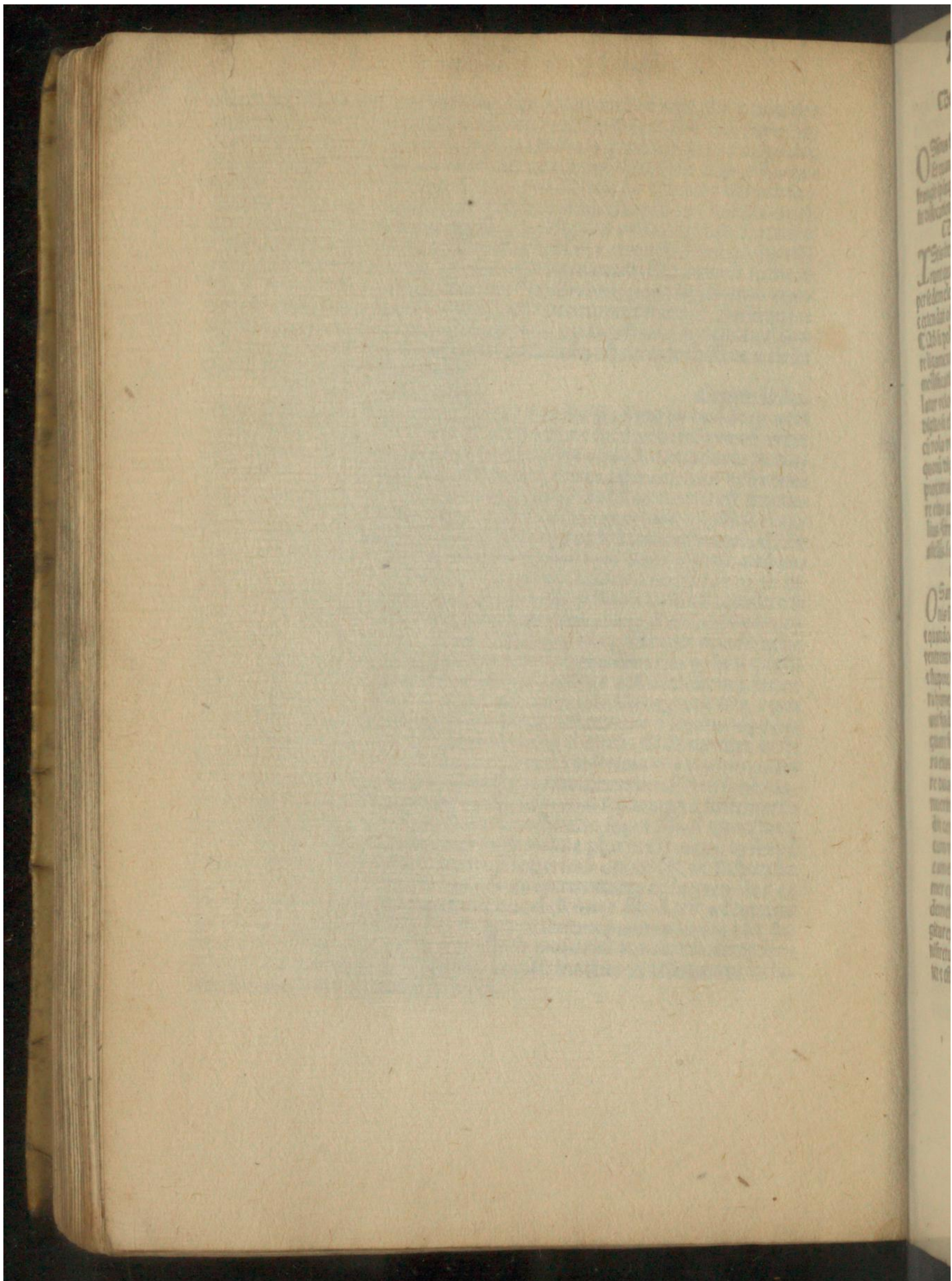
Os adiutorij cū spargit̄ s̄m plurimū nō declinat nisi ad exteriora: quare oportet vt tu facias illud quod oportet fieri in reditione fracture cuius situs est s̄m ꝙ sciuisti et tāge ipsam manu tua et equa equatione vltima et liga eā cum ligamento ascendente etiā vsqȝ ad humerū et stringe cum eo si est proxima illi: deinde ligamēto cōmuni s̄m ꝙ sciuisti etiam vsqȝ sub cubito si fuerit fractura propinqua cubito postea liga ipsam ligamēto tertio ascendente ab inferiori vsqȝ superius et suspende manum angulariter ne multiplicetur ei⁹ suspensio extendendo: qm̄ est malum. et melius qdem est vt stringatur adiutoriū ad pectus s̄m angularitatē in cubito vt non moueat̄ et ꝓpꝛie quando fractura est prope cubitum. ¶ Ergo pone super ligamenta: aut aquaȝ et acetū: aut aquam solā si fractura adhuc nō apostemat̄ et fac ipsam ex lino cuius latitudo sit quattuor digitoꝝ non plus. ¶ Et si iam superuenit ei spatiuȝ: et apostemata est: tūc pone ipsam ex lana et ablue ipsam in oleo si tibi possibile est: et si non fuerit aliqui ꝓhibens non soluas vsqȝ ad septeȝ: et quod est post eos vsqȝ ad decem: tunc solue et liga cū astellis: et si defensio vocat te ad aliud: tunc solue in tertio: et est illud ad quod inclinatur Hyp. qm̄ aufert nocumenta lȝ noceat restaurationi. ¶ Uex in qualitate ponēdi astellas: opȝ vt sufficiat tibi illud qd̄ tibi declarauimus in cap. suo et non separes ab ea stricturam ad minus vsqȝ ad. xl. dies: et quando in

diges sm ↄsuetudinez extensione vehementi ⁊ nõ obedit tibi ⁊ non excusaris auxilio alicuius adiuuãtis te: tunc fac sedere infirmũ super sedem subleuatã: ⁊ sit ad stantem plus decliuis q̃ ad sedentez ⁊ appodietur sup gradũ scale: aut qḋ simile sit ex eis que sciuisti in capi. dislocationis ⁊ locus ille sit planus factus ⁊ mollificatus ⁊ linitus deinde suspende in humero eius aliquid graue extendens ipsuz ad inferiora: cũ ergo extenderis extensione quesita: tunc liga cũ vitta forti sub fractura ⁊ supra illam ⁊ fac dormire infirmũ resupinũ ⁊ extende illud qḋ ligasti vitta cũ fortib⁹ vittis vsq; subtus: ⁊ ad superiora: in illo eniz est sufficiẽtia. ❡ Et quando fractura est in medio adiutorij pone ligamentũ cum longitudine vna a duab⁹ extremitatib⁹ iuncture: ⁊ si fuerit ꝓpinquior ad latus pone ligamentũ vehementioris ꝓpinquitatis extremitati longinque q̃ alij: ⁊ si fuerit scissura sola: tũc cura est curatio scissure ⁊ stringatur super eam ligamentum.

❡ De fractura brachij. Capitulũ. 10.

Accidit quãdoq; vt frangantur duo focilia simul: ⁊ quãdoq; accidit vt frãgatur vnũ eoꝝ. ❡ Et fractura focilis inferioris est vehemẽtior ⁊ turpior q̃ fractura focilis superioris: quãdo singularis fit fractura vnius eoꝝ: ⁊ illud ideo qm̃ focile inferius est brachium deferens: quare eius fractura est deterior: ⁊ quoniã est nudũ carne: tũc est fractura turpior. ❡ Et iterũ superius focile suscipit curationẽ ⁊ sufficit ei extensio parua ⁊ nõ similiter est inferius: ⁊ ꝓprie si frangant simul. ❡ Et oportet vt sustẽtetur apud extensionem adiutorij super alchol: ⁊ est radix vole. ⁊ cognoscitur strictura ligamẽti: quoniaz si accidit ex ea in digito apostema paruuz: aut dolor paruus: tunc ligamentũ est equale: ⁊ si nõ est tunc est molle ꝙ si est plurimũ superfluuz tunc est vehemens: ⁊ oz vt mollificetur. ❡ Positio aũt astellarũ non est ex illis que occultentur tibi: sed oportet vt non cõsequantur cum longitudine sua volam ⁊ radices digitoꝝ: immo abbreuientur ab hoc parũper nisi necessariuz faciat illud propinquitas fracture iuncture rasete tali. Veruz tunc iteꝝ oportet vt nõ tangat albaragi digitoruz: ⁊ cum restauratur ⁊ ligatur oportet vt suspendatur ad collum sm figuram angularem. ❡ Et oportet vt sit suspensio eius proprie si est eius fractura ad inferiora cuz panno cuius latitudo capiat longitudinem brachij totius: quoniam si fuerit obuiatio suspensori ꝓprie fracturam ⁊ reliquum eius separatuz a sustentatione accidet tortuositas proculdubio ⁊ declinatio super illud quod facit ipsam sicut volam: immo oportet vt sit vola: ⁊ plurimũ brachij in suspẽsorio. ❡ At vero si fractura fuerit ad superiora oportebit vt suspensio sit ita vt videatur fractura ⁊ eleuet duas extremitates ex latere vole ⁊ ex latere cubiti. ❡ Quod si separatur quod est inter illud erit adiuuans ipsum ad equationem figure: ⁊ sit suspensorium pannus lenis: ⁊ sit suspensio taliter ne vllo modo sit possibile moueri: ⁊ vt non dilatet ipsum dilatatione laboriosa. ❡ Et fortasse accidit brachio vt restauretur in latitudine circiter viginti ⁊ octo dies.

¶ De fractura rasete. Capitulũ.11.

Ossibus istis parũ accidit fractura: quoniam ipsa sunt dura valde Et quando aduenit eis causa aliqua remouet ea a locis suis ⁊ nõ frangit ipsa: quare sunt vltima ad curationem: quemadmodũ diximus in dislocatione.

¶ De ossibus digitorum fractis. Capitulũ.12.

Istis iterũ parũ accidit fractura: immo accidit separatio. ¶ Dixerunt quidã. Si accidit eis fractura oportet vt sedeat infirmus super sedem eleuatã ⁊ precipiatur ei vt ponat volã super sedem equalẽ: ⁊ extendat ossa fracta minister ⁊ equet ea medicus cũ pollice ⁊ indice. ¶ Qđ si pollex fuerit inclinatus ad inferiora: tũc oportebit administrare ligamentũ desuper ⁊ fortasse accidit apostema calidũ. ¶ Et ad locũ mollificationis hoꝝ ossium aggregatur superfluitas plurima ⁊ coagulatur velociter: quare stringãtur. ¶ Et si accidat fractura sublemi: aut digito si est pollex oportet vt ligetur ligamẽto ꝓprio ei ⁊ vt ligetur iterũ cũ vola vt firmetur ⁊ non moueatur. ¶ Et si accidit fractura alicui reliquorũ digitoꝝ si fuerit index: aut auricularis: tũc ligetur cũ illo qui approximat ei. Et si est de digitis medijs: tũc ligetur cũ illo qui est ex latere eius aut ligentur oẽs ſm continuitatem adinuicem: quoniã est melius. Firmantur enim ⁊ non mouentur ⁊ sunt tunc quasi ligati sunt cũ astellis. s. ossa fracta.

¶ De fractura ossis lati ⁊ anche. Capitulũ.13.

Os anche quandoq̃ frangitur: sed raro cũ dispositione fortitudinis sue: ⁊ accidit illud ei ſm semitam comminutionis extremitatũ ⁊ quandoq̃ finditur in longitudine: ⁊ quandoq̃ impellitur intus ad ventrem: ⁊ accidit post istas dispositiones iterum ex dolore ⁊ punctura ⁊ stupore cruris: ⁊ coxe proximum ei quod accidit adiutorio ex fractura humeri. ¶ Et quando frangitur os latum quod est supra alohosos: aut finduntur vt ligna lacerti eius: fit res difficilis in rectificatione eius quare fit vna duarum ancharum decliuis ad diminutionem. ¶ Et cura eius est vt iaceat infirmus ⁊ incipiant duo homines fortes extendere duas coxas eius: scilicet quisq̃ eorum extendat coxam: ⁊ iam ante tenuerimus manus eius vt non festinet ad expellendum illum qui extendit coxam eius: ⁊ incipiant duo restauratores comprimere anchã eius cum vehementia ⁊ fortitudine donec equetur deinde preparent super eam emplastrum: postea resupinetur super aliquid quod sit sicut glomer ex panno aut ei simile ex illis que habent duritiem. ¶ Et hoc quidem est proximum ei cum quo curatur spatula iterum: ⁊ quando frangitur ex latere anche: tunc cura eius est cura humeri: ⁊ oportet vt administretur humectatio super ligamentum ⁊ equentur puluilli sicut oportet ⁊ est necesse vt sit sustentatum super locum planum.

¶ De fractura coxe. Capitulum.14.

CUm coxa frangitur necessaria est extensio vehemēs: deinde equetur secundum formam naturalem que ē ei: et est gibbositas silvestris partis eius et concavitas pauca in eius domestico secundum ambulationē forme que est ei in sanitate. ¶ Et observentur in dispositione fracture medij eius aut extremitatis eius superioris et inferioris dispositiones que dicte sunt in capitulo adiutorij: et fit strictura ad superiora cōservans et retinens. ¶ Dixerunt: quando frangitur convertitur ad loca anteriora et ad exteriora. et illud ideo est quoniam ipsa est lata ab hac parte per naturam et equetur manibus et ligamentis et speciebus extensionis que sunt secundum equalitatem: aut cum strictura vnius duarum ligaturarum supra fracturam in medio. ¶ Si autem fractura fuerit inclinata a medio et fuerit propinqua capiti coxe: tunc sumatur ligamentum et involuatur in medio eius lana vt non incidat carnem et ponatur medium eius super pectinem et ascendant extremitates eius ad partem capitis et dentur ministro vt retineat eas ad inferiora et si fractura fuerit in eo quod sequitur genu: tunc nos ponemus ligamentum in superiore parte fracture: et elevabimus extremitates eius ad illud qui extendat eas ad superiora: et teneat genu cum ligamento involvens ipsum desuper: et equetur membrum istud infirmo iacente super faciem suam et crure eius extenso: et si fuerint ossa perungentia. tunc oportet vt equentur sicut diximus multotiens et que ex eis elevantur capiantur. ¶ Regimē vero sit secundum quod diximus in curatione adiutorij. et os quidem coxe stringitur in. 40. noctibus. Et ego enunciabo quomodo oportet vt sit situs eius postquam aggregatur curatio cruris. ¶ Et oportet vt ponatur iter duas coxas tūc pila de ligno et ei similibus servans eam ad formam secundum quā equata est et restauretur restauratione cognita secundum quod intelligitur propter illud quod accidit de apostemate et pruritu. ¶ Et quando accidit apostema super coxam. nam est apostema forte et est ex eis que festinant ad coxam. tunc oportet vt proprie perveniatur ad solvendum vt respiret et extendatur apostema: et tu quidem iam scivisti embrocas proprias. Verum in caugualib et albaravach et sunt tabule magne in quibus est parum concavitatis vt decenter componantur super involutiones: et capiant longitudinem pedis: quoniam si brevientur et non restaurantur super crus et abscindunt infra illud vtilitas non est vtilitas quesita: et si prolongantur erit infirmus ex eis in labore: licet si ipse abbrevientur non erit expers laboris. ¶ Et vtilitas elongationis earum est vt prohibeant iterum partem sanam pedis moveri cum fuerit motus illius quantitatis nocivus fracture et proprie in dispositiōe dormitationis et somni. ¶ Et necessitas horum instrumentorum non est nisi in fractura magna valde: et non est possibile cum hoc vti eis nisi antequam apostemetur: quoniam apostema non tolerat huiusmodi. ¶ Et ad vltimum est gravitas et malitia et labor: et oportet vt fugiatur ab eis dum exceptio perseverat ab eis cum ingenijs alijs. ¶ Situs autem restaurate coxe oportet vt sit secundum quod fuit consuetudo eius in sanitate de assiduatione constrictionis et

dilatatiõis: ꝛ illud quod est magis vincens est dilaratio. ¶ Et scias ꝙ ille cuius coxa ꝛ ancha sunt fracte parũ denudaẗ a claudicatione: ꝛ qñ abscindunẗ frusta lacertoꝝ eiꝰ mãdat pus: deinde minuiẗ secũdo.

¶ De fractura rotule poplitis. Capitulum. 15.

Rotula parum frangitur ꝛ ẜm plurimum conteritur. Et cognoscitur illud quod accidit cũ tactu ꝛ asperitate: ꝛ cum vacuitate que intelligitur cum tactu ꝛ audiẗ aure. ¶ Et oportet in curatione eius vt extendatur crus: deinde intromittatur rotula in locum suum: ꝛ si separata fuerit aggregetur prius: deinde intromittatur.

¶ De fractura cruris. Capitulum. 16.

Quando frangitur os paruũ cruris est saluius ꝙ̃ si frangatur os magnum: ꝛ quando frangitur arundo parua superior est inclinatio ad exteriora ꝛ ante: ꝛ est ambulatio cuꝫ hoc possibilis: ꝛ si frangitur arundo magna inferior declinat crus ad exteriora: ꝛ quando franguntur vtreqꝫ arundines simul: tunc est deterius: ꝛ tũc quidem accidit cruri iclinatio ad omnes partes. ¶ Et scias ꝙ curatio fracture cruris est ẜm considerationem curationis adiutorij ꝛ in eius similitudine: ꝛ non est dispositio cruris in tortuositate que accidit figure sue naturali: sicut dispositio adiutorij: immo est rectum: quare oportet vt sit extensio eius ad hoc vt redeat ad rectitudinem.

¶ De calcanei fractura. Capitulum. 17.

Calcaneus est excusatus a fractura propter duritiem suam ꝛ per circundationem defensionuꝫ: ꝛ plurimũ eius quod accidit ei nõ est nisi dislocatio ꝛ iam dictum est de ea.

¶ De fractura tali. Capitulum. 18.

Fractura tali est praua ꝛ eius curatio est difficilis: ꝛ plurimũ quidem frangitur cum cadit homo ex loco lato: quoniaꝫ cõteritur superius pedis: ꝛ fortasse accidit cuꝫ eo attritio ossis cuꝫ cursu sanguinis ad ventres qui coagulatur in eis: ꝛ quandoqꝫ perducit ad egritudines magnas ex febre ꝛ permixtione rationis ex tremore ꝛ spasmo pedis. ¶ Cum ergo accidit in eo apostema congelatum quod non apparet ꝛ non egreditur ꝛ apparet iam tenebrositas que non fuit est signum malum significans ꝙ est in via putrefactionis. Si autem est apostema apparens impellens manum. tunc est melius ꝛ fortasse fit facilis eius eruptio. ¶ Et quando talus restauratur deambulatio est dolorosa super ipsum: ꝛ quando non restauratur talus ẜm ꝙ oportet destruitur iuuamentum.

¶ De fractura digiti pedis. Capitulum. 19.

Curatio eorum in fractura ꝛ dislocatione est curatio digitoꝝ manus. Et quandoqꝫ restaurator equat eos pede suo calcando eos cum eo.

Incipiunt Cantica Auicēne translata ab arabico ī latinū a magistro Armengādo Blasij de mōte pesulano.

Edicina ē ɔseruatio sanitatis: ⁊ curatio egritudinis: q̄ accidit ex accidētib⁹ in corpore. In al. q̄ accidit ex cā q̄ in corpore existit.

Cuius prima diuisio est in theoricā ⁊ practicam. Et theorica ex tribus rebus perficitur ⁊ completur. 2.

Ex rebus autem sunt septē naturales. Et ex eis sunt. vi. Et oēs sūt necarie. 3.

Adhuc sunt alie res in libris scripte scʒ morbi cause: ⁊ accidentia. 4.

Practica diuiditur in duas species: quarum vna manibus exercetur: ⁊ alia cum medicina: necnon eo quod ex cibis ordinatur. 5.

Proculdubio ex rebus naturalibus sunt elementa ex quorū compositione existunt corpora. 6.

Sermo quidē hypocratis in libro de elementis in his est sermo verus .s. ꝙ sint quattuor: aqua: ignis: aer: terra. 7.

Probatio veritatis predicti sermonis est: quoniam cū corpus corrumpitur reuertitur in eisdem. 8.

Si non esset nisi vnum elementum: non esset aliquod animal cum morbo corruptibile. 9.

Post hec aūt scia ɔplonis ē ex iudicijs in medicia ɔferentib⁹. 10.

Quattuor sunt potentie seu virtutes complexionis: siue diuiserit: seu composuerit vir consultus. 11.

Sēsus tact⁹ sentit ⁊ pcipit caliditatē: fridītatē: siccitatē: ⁊ hūiditatē. 12.

Predicte virtutes seu potentie reperiuntur in elementis tempore eo quo augetur seu pullulat in loco. 13.

Elementū ponitur in vltimo simplicis complexionis. 14.

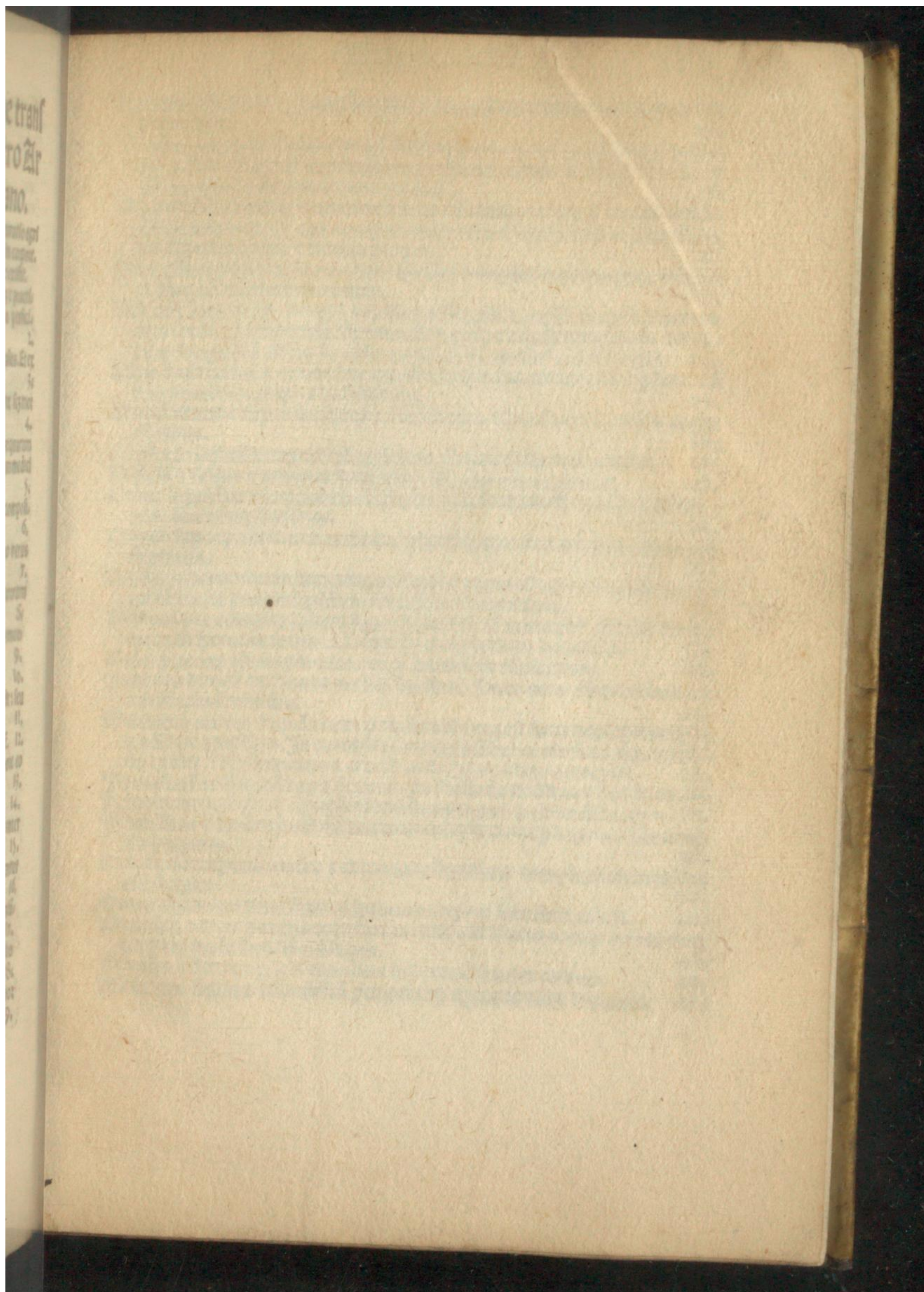
Caliditas est ī igne ⁊ aere. Frigiditas v̊o in terra ⁊ aq̄. Et siccitas inter ignem ⁊ terram. Et teneritas inter aquam ⁊ nubem. 15.

Significaꝛ nobis esse ⁊ generatio inter species ipsoꝝ cū diuersificentur adinuicem ⁊ vniāꝛ siue coniūgantur. 16.

Diuersificata fuerūt inuicem ne essent qd̄ vnū ⁊ idem. Et fuerūt coniūcta ⁊ vnita ne videreꝛ omnino contraria. 17.

Imaginamur in alio complexionem ab elementis: puta in composito ab eis a predominante. 18.

Ponimus equale ⁊ temperatū ad referendū ei: eo ꝙ habeat quattuor facies coniunctas. 19.

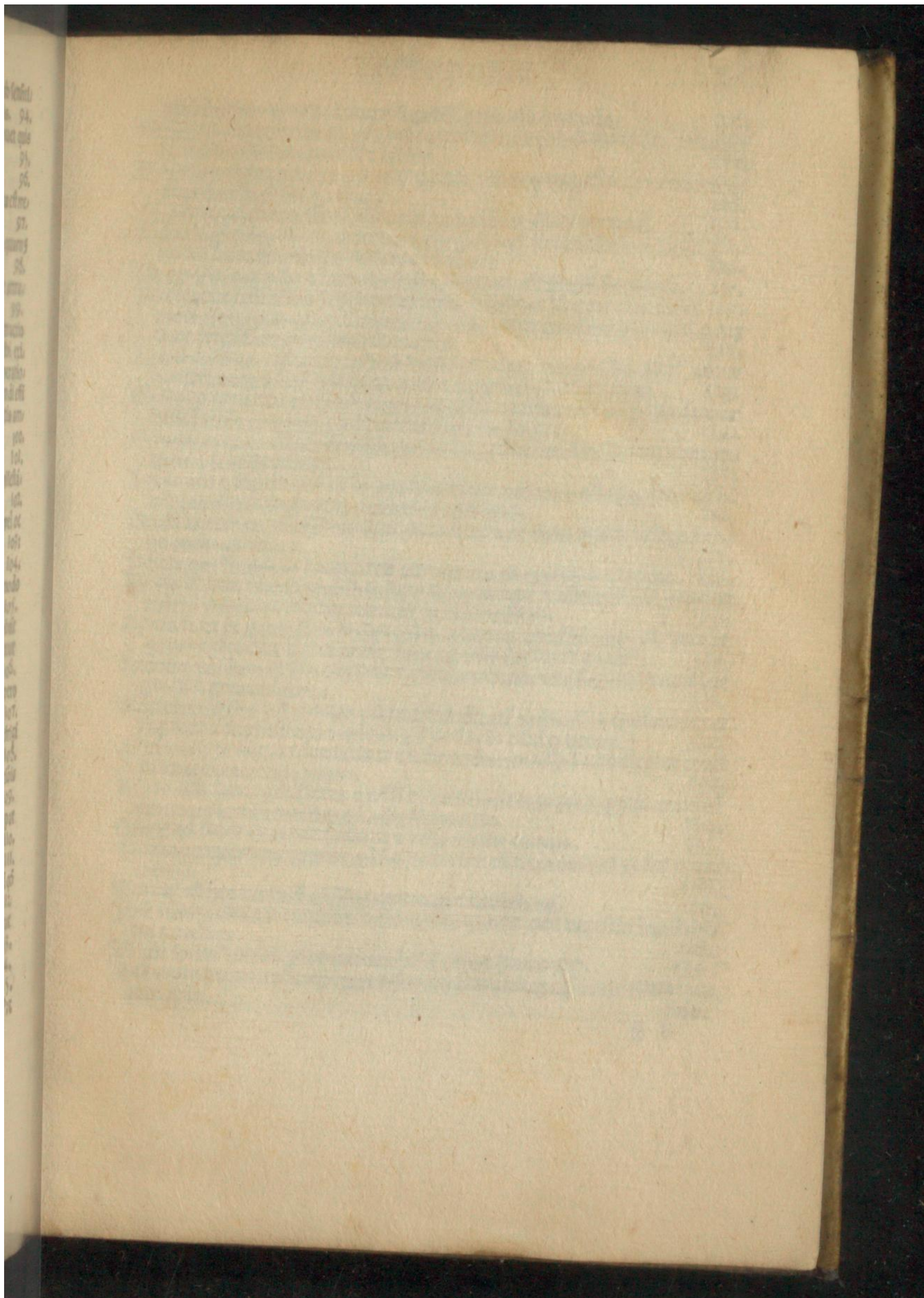
Fuerunt aūt mixte ⁊ complete in eo ƀm existimationem vt eēt pondus ⁊ mensura. 20.
Si aliqđ ex eis declinauerit ad aliqđ extremoꝝ: nō tamē inde expoliabiť vel circūscribeť a virtutibus predictis: erunt nihilominus in eo absqꝫ equalitate ⁊ temperie predicta. 21.
Denominatur autē a nomine predominantis: vt igneū terreū aqueū. Sunt etiam ex eis que comparantur aeri. Omnes autem dicunť per modum transitus ⁊ minus proprie. 22.
Jam qdem perfecte sunt nouem species complexionis: neqꝫ ex nūc accedam ad dictionem nonam. 23.
Nūc aūt loqť de tpe ƀm opi. ⁊ existimatōēꝫ. nō. n. cessit in eo stilus ⁊ modus iuestigādi subtilis. Hyems aūt hꝫ viꝫ ⁊ nāꝫ flegmatis. Et ver excitat sanguinē. Estas vo colerā rubeā. Et autūnꝰ colerā nigrā. 24.
Quod aūt augeť ⁊ minoratur diuidiť in species mineraliū ⁊ plantarū ⁊ animalium corpus habentium. 25.
Quod vincit ⁊ superat corpus est medicina. Quod vero nutrit ⁊ auget est cibus. 26.
Cōplexio habeť ⁊ cognosciť ex sapore. Et hoc syllo vero ⁊ iusto. 27.
Dulcis ⁊ salsus ⁊ amarus siccitatem. Acutus vero calorem. 28.
Omne liquidum non habens saporem manifestum est equale ⁊ temperate fore complexionis. 29.
Omnis sapor ponticus ⁊ acetosus frigidi sunt ⁊ sicci: necnon etiam ois stipticus. 30.
Omne habens dominium pinguedinis ⁊ vnctuositatis est calidū ⁊ humidum. Et pure insipidum frigidum ⁊ humidum. 31.
Animal per complexionem suam diuersificať in etatibꝰ. Erit tñ sermo nunc in homine solum. i. solum in complexione hominis. 32.
Calor pueroꝝ appropinquat calori iuuenū in cōplexione. 33.
Juuenes tamen declinant versus siccitatē. Puer vero est dominus humiditatis sensibilis. 34.
Senectus autem frigida cum ponderabis eaꝫ est sicut decrepitas ipsaꝫ ⁊ adhuc amplius. Jn complexione cuiuslibet ex eis siccitas manifesta existit. Nihilominus ⁊ cruditas in humoribus decrepiti. 35.
Jn masculꝭ existit calitas ⁊ siccitas. Jn femīs vo friditas ⁊ hūiditas. 36.
Rememoratio signoꝝ complexionū sumptoꝝ ab habitudīe corpis. 37.
Frigiditas ⁊ teneritas dominatur in complexione pinguis ⁊ laudabilis corporis. 38.
Habitudo corporis macra ⁊ extenuata significat complexionem ipsius esse siccam. 39.
Omnes quorum vene sunt ex ipsorum corpore late sunt calidi. 40.
Quicūqꝫ autem habens contrariam dispositionem eorum habet eam propter malitiam frigiditatis. 41.
Gradus qdem corporis equalis ⁊ iusti cecidit inter omnes. 42.
Nō sumas signa a coloribꝰ: si ꝯtingat coꝝ mutatio rōne regionis. 43.

Caliditas imutauit adeo corpora incolarum in regione ethiopum ⁊ ni grorum: ꝙ nigredo cooperuit vniuersaliter corpora ipsorum. Habitantes vero in sclauonia tantam adepti sunt albedinē ꝙ efficit ⁊ redigit eorum cutes rutilantes ⁊ candentes. 44.
Si determines septem climata scies species complexionum. 45.
Quartū ex eis ē iustū ⁊ equale in quo calor seqtur post ꝯplonem. 46.
Fuscus croceus colerā rubeā. Sʒ obscurus brunus colerā nigrā. 47.
Corpus est rubeum ex dominio sanguinis. Et albuʒ in colore sicut ebur ex humore flegmatico. 48.
Complexio habentis colorem mixtum ex albo ⁊ rubeo est sm existimationem equalis ⁊ temperata. 49.
Albus capillus est frigide complexionis. Sed capillus niger est calide complexionis. 50.
Cuiꝰ cōplexio est diminute frigiditatis hʒ capillos aureos flauos. Et cuiꝰ complexio est diminute caliditatis: hʒ capillos rubeos. 51.
Color capilloꝝ habentis complexionem equalem ⁊ temperatam est aureus ex flauo ⁊ rubeo mixtus ⁊ compositus. 52.
Si corpus humiditatis glacialis ⁊ albuginee fuerit paruum: purum: ⁊ parue quātitatis: ⁊ exterius localiter perminuerit: quarum lux seu splendor fuerit pure coruscans ⁊ candens efficietur quidem inde color oculoꝝ glaucus. Ex causis contrarijs conuenit antimonialis .i. niger: aut subniger sicut antimonium. 53.
Si cause glaucedinis complectuntur cum causis antimonialitatis fit sasolan .i. varietas. 54.
Si fuerit spiritꝰ paruus visibilis: fiet obscuritas. Si vero multus: continget inde splendor ⁊ luminositas. 55.
Corpus est generatū ex hūoribus varijs ⁊ diuersis in colore ⁊ cōplexione: ex flegmate: colera rubea: ⁊ sanguine: ⁊ colera nigra. 56.
Flegma naturale est insipidum: ⁊ frigiditatis temperate. 57.
Ex eo est quod vocatur vitreum nomine: est autem grossum ⁊ frigide complexionis. 58.
Ex eo autem est adhuc flegma dulce quod siquidem nō absoluit omnino a caliditate. 59.
Rursus ex eo est qđ vocatur salsum: ⁊ hoc videtur versus colorem ⁊ siccitatē declinare. 60.
Ex eo est q̄si acetosuʒ cū corrumpit cibus: s. in stomacho. 61.
Ex colera decocta sunt varie in coloribus species. Quedaʒ ex ea nominatur fumosa. 62.
Ex ea ēt est silis viridi eris ⁊ porro. Et iste qdē sūt magne malitie. 63.
Est etiam alia a predictis que vitellina dicitur: neqȝ est pernitiose virtutis ⁊ potentie. 64.
Alia species ex ea est: eius habitatio est i kisti fellis. Et omnes quidē declinant ⁊ vergunt ad caliditatem. 65.
Origo ⁊ augmentū sanguinis est ab epate. Et transit inde per venas ad

totum

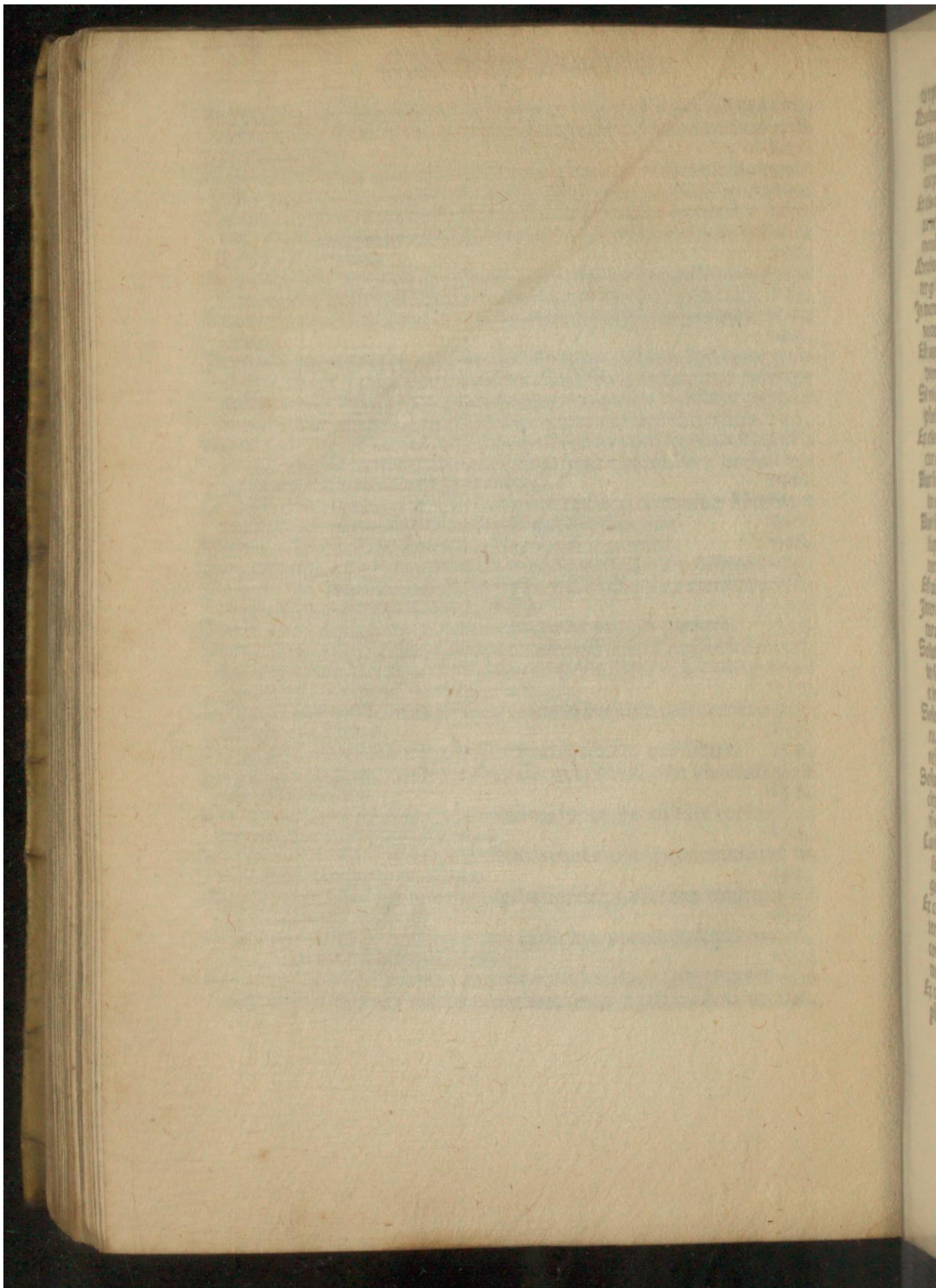
totum corpus. 66.
Ex eo autem est sanguis quem continet cor. Sanguis autez calide ꝛ humide est qualitatis. 67.
Situs colere nigre est in splene: neqꝫ est falsa opinio ista. 68.
Turbulētia sanguis est nālis. Quelibꝫ aūt ab ista est ināl is. 69.
Que ꝓcul dubio gnānt ex cōmixtiōe ꝛ adustiōe alioꝝ humoꝝ. 70.
Pricipalia ꝛ radices corporis sūt q̄ttuor. Alia ab eis sūt velut rami. 71.
Unū ex his est epar. Et ipm q̄dē preest cibo ꝛ nutrimēto in corpore. 72.
Cor alit corpus vita. Et nisi ipm eēt corpus assimilaref plante. 73.
Abinde est calor qui est corpori: sicut elementum quod transire facit ab ipso abzar.
Ecce ꝙ cerebrum cum neruis ꝛ filio nuche custodit ꝛ preseruat ignez ꝛ calorem cordis inflammatione. 74.
Ex eis est motus iūcturaꝝ. Sꝫ testiculi sunt mēbra gnātionis. 75.
Ex generatione eorum species conseruantur in quorum terminatione fieret terminatio ꝛ abscissio. 76.
Caro: pinguedo: ꝛ species glandularum sunt tāquam famulantes predictis. 77.
Ossa: ꝛ pāniculi: ꝛ ligamēta sunt velut colūne ꝛ fulcimēta corpis. 78.
Ungues autem fuerunt in extremitatibus propter auxilium. Sed pili fuerunt propter superfluitates vel ornatum: 79.
Sꝫ omnia sunt famulantia: cum perficiant staturam ꝛ figuram per radices. 80.
Spiritus nālis efficit ex fumo seu vapore laudabili puro ꝛ mūdo. 81.
Quod autem ex eo iam purificatum existit in corde est illud per quod manet vita ꝛ existit. 82.
Hec generatio eius quod ex eo fertur in cerebro ꝛ eius miringa fit voluendo. 83.
Insunt autem huic spiritui imaginatio: ratio seu intellectus: ꝛ memoria: cū complenf ꝛ perficiūtur ipsius spēs in ventriculis cerebri. 84.
In quolibet ex spiritibus est virtus ꝓpria ab illa que est in alio. 85.
Septem virtutes numerantur in natura ꝫm diuersitatem earuꝫ in forma ꝛ specie. 86.
Ex his est virtus imutatiua spermatis: preter qđ depingat ipm. 87.
Ex his etiam est virtus que aliqua forma ꝛ figura iformat corpora: nec non quantitate ꝛ numero. 88.
Est etiam virtus attractiua: digestiua: retētiua: ꝛ expulsiua. 89.
Est etiam ex his virtus vniens membris: quod similatur corpori ex nutrimento. 90.
Due sunt species virtutis vitalis. Et actionis cuiuslibet ex eis sunt due partes. Ex quibus est vna qua fit actio pulsus super dilatationem et constrictionem venarum pulsatilium. 91.
Soror aūt hui⁹ est illa qua agūtur actiōes cuiusqꝫ agibilis: sicut ē amare: ꝛ habere aliquid odio: ꝛ depressio anime: ꝛ eius exaltatio. 92. 93.

Noué sunt virtutes q̄ ab aia numerant. Ex qbus sunt qnq3 sub sensiti/ua: visiua: auditiua: olfatiua: gustatiua: ꝛ tactiua vniuersalis. 94.
Est etia3 virtus ad neruos peruenies ex qua seu per quam mouet quis artus ꝛ iuncturas suas. 95.
Ex eis etiam est virtus qua imaginant res sicut vident. 96.
Est autem adhuc ex eis virtus in qua est ratio. Et etiam in qua est me/moria. 97.
Omnes operationes virtutum numerantur sm ipsas virtutes quaru3 sunt operationes. 98.
Hec autem operatio dicitur equiuoce de quibus dicitur: sicut de attra/ctione digestione ꝛ retentione. 99.
At sicut de transitu sm penetrationem cibi ꝛ appetitus. Na3 attractio est operatio simplex vnius virtutis solius. Appetitus vero cibi exi/stit ex duabus operationibus simul compositis: scilicet ex operatio/ne sentiendi ꝛ attrahendi. Operatio autem sciendi ꝛ impellendi effi/cit transitum ꝛ penetrationem cibi. Hec enim opera ex predictis am/bobus efficiuntur. 100.
Rememoratio sexta reꝝ necessariaꝝ ex qbus prima est aer. 101.
Sol h3 iudicia super aeré: que siquidé insunt tépoꝛib⁹ anni manifestā/tur ex impressionib⁹. Climata ēt hn̄t super hec iudicia. 102.
Aer etiam alteratur ꝛ immutatur ratione alicuius astri orientis vel oc/cidentis. 103.
Cu3 ēt sol appropinquat inflāmatis incēdit ꝛ inflāmat aeré. 104.
Hoc siquidē veꝝ est intantū ēt ꝙ cū inflāmata elongant aliquo modo a sole vident aeré aliquantulū infrigidare. 105.
Si ēt stelle que dicunt infortunate fuerint in exaltatōe sua significabūt super corruptionem animatorum. Si vero que fortunate dicuntur fuerint ibidem significabunt salutem eorūdem. 106.
Tanto frigidior est illa quāto altert⁹ super mōtes existit. ꝯplexio vero ville existētis in valle iudicatur calida. 107.
Si vero montes a parte meridiei: ꝛ claudatur montib⁹ iudicet infrigi/dari a septentrione. 108.
Villa edificata a parte meridiei iudicatur calida ratione exsufflatiōis illius venti meridionalis super eam. 109.
Sed si sit ex parte occidentis habebit aer eius grossitié. Si vero ex par/te orientis habebit subtilitatem. 110.
Maria hn̄t ꝯtrariū iudiciū in hoc: sicut sapiētes retulerūt. 111.
Transmutatio aeris rōne ventoꝝ. Venti enim generāt in aere illud qđ generāt in eo māsiones. in al. impressiones. 112.
Est quidem in meridionali caliditas ꝛ humiditas: pro quāto generat super calefactionem ꝛ putrefactionem. 113.
Frigiditas ꝛ siccitas insūt septētrionali: ꝛ iō generat inde tussis. 114.
Calor ꝛ subtilitas isūt oriētali. Et friditas ꝛ grossities occidētali. 115.
Omnis angulus terre mollis: cui⁹ circūferētie sunt discoopte mōtib⁹: ꝛ

hūs fontes aque dulcis: est siquidē ↄplōnis humide. 116.
Generatur autem siccitas in aere appropinquāte alicui ville: cuius terra vel locus saxosus est ⁊ salsus. 117.
Domus valde patula ⁊ omnib⁹ ventis discooperta est in hyeme valde frigida: estate vero calida. 118.
Ex domo aūt depressa ⁊ subterranea habet iudiciū ↄtrariū. 119.
Calor inest pāno facto ex serico ⁊ coto: ⁊ frig⁹ in inrasculo. i. pāno plano nō lanuginoso seu velleroso ⁊ lineo. 120.
In ↄpositis ex pilo ⁊ lana inest cū caliditate aliq̄ntulū siccitatis. 121.
Iudicatur caliditas super ↄplexionē cuiuslibet floris: ⁊ cuiuslibet aromatici: exceptis quibusdam. s. myrta: salice: nenufare: rosis: ⁊ violis: q̄ quidem sunt frigida: tum etiam aromatica. 122.
Laudabilior ⁊ vtilior ex colorib⁹ visui est niger aut viridis. Alb⁹ aūt ⁊ citrin⁹: neq̄ nō oē splēdidū ledit ⁊ disgregat lucē oculoꝝ. 123.
Scito q̄ vera cibi actio est augere augēda ⁊ restaurare oē deperditū ex dissolutiōe corporis ⁊ ad pristinū statū deducere. 124.
Est autem ex eo eligendus ille qui in sanguinē laudabiliorem conuertitur ⁊ transmutatur. 125.
Leuis aūt ⁊ subtilis est ex eo panis tritici: ⁊ carnes pulloꝝ galline: ⁊ sic bliti ex oleribus: hi eniꝫ ↄueniūt patiētibus. 126.
Grossi autem ex vsualibus sunt sicut simila: et sicut muto delectabilis duorum annorum. 127.
Piscis not⁹ habitās ē rupib⁹ est cib⁹ vexato ab exercitio ⁊ labore. 128.
Ex eis ēt sunt subtilis malitie: sicut sinapis cepe ⁊ alleū: hi aūt generāt colerā rubeā: vñ ⁊ q̄nq̄ sumunt in via medicine. 129.
Ex eis sunt ēt generātes melancoliā ex qua in q̄busdā corporib⁹ morbi generant: velut hyrci antiq boues panis furfure⁹ ⁊ case⁹. 130.
Rursus quidam ex his causant ⁊ efficiunt humorem flegmaticuꝫ: sicut grossi ⁊ genera lactis. 131.
Aq̄ delectabiles ⁊ fluuiales ↄseruāt hūiditatē radicalē: ⁊ causant egressuꝫ fecū ⁊ sup̄fluitatū digerūtq̄ ⁊ deducūt cibū p venas. 132.
Melior est ex aquis pluuialis munda: quoniam nihil admiscetur ei qđ inferat eis nocumentum. 133.
Ex eis aūt sunt egrediētes a nāli dispositione eaꝝ quaꝝ ꝓpria actio est ẜm complexionem eius qđ admiscetur eis. 134.
Omne qđ bibit ex ceruitijs lacte ⁊ vino nutrit corpus. 135.
Potus conuertens corpus ad sui naturam est sicut oximel ex sui iuuamento. 136.
Somn⁹ est q̄es virtutū aialiuꝫ motiuaꝝ ⁊ sensitiuaꝝ. 137.
Ipse enim calefacit corporis interiora ex quo fit cibi digestio laudabilis ⁊ melior. 138.
Si aūt somn⁹ multū ꝓlongat: replebit caput humorib⁹. 139.
Ipse enim humectat corpora: ⁊ relaxat: extinguitq̄ calorem viuificantem ipsa. 140.

Temperata vigilia excitat valde sensus: ⁊ disponit vires ad exercen-
dum operationes suas: ⁊ cum hoc mundificat corpus a fecibus et su
perfluitatibus. 141.
Ex longa autem vigilia contingit expergefactio ⁊ insomnietas gene-
rans anxietatem ⁊ angustiam anime. Ipsa etiam dissoluit spiritus: ⁊
corpora sedat: ⁊ corrumpit splendorem ⁊ claritatem corporis ⁊ colo-
rem eius: ⁊ profundat oculos: nocetq; digestioni: ⁊ mentem tollit: et
corpus infrigidat. 142.
Ex exercitijs decet quod fiat temperatū moderatū ⁊ equale: nam equat
⁊ temperat corpora: ⁊ efficit egressum supfluitatū ⁊ hūiditatū. 143.
Disponit etiam corpus ad hoc vt nutriatur: ⁊ disponit paruum vt au
geatur. 144.
Immoderatum ex eo proprie dicitur labor: qui quidem spiritum eua-
cuat: ⁊ educit: ⁊ emacerat pingues ⁊ carnosos: ⁊ inflammat calorem
extraneum: ⁊ ducit etiam humiditates a corpore: ⁊ debilitat neruos
ex violentia doloꝝ: ⁊ facit corpus senescere añ etatē senectutis. 145.
Ultimata quies est inconueniens: neq; est iuuamentū in vltimitate eiꝰ:
imo ipsa replet corpus humiditatibus sicut ⁊ glādulis ⁊ nodis: ne-
q; disponit corpus ad aliquem cibum. 146.
Corpus indiget vniuersali euatione oium mēbroꝝ corporis p flōmiaꝫ ⁊
farmaciā: ex qua quidē est perfectū iuuamētū in vere. 147.
Uomitus fiat in estate. Sꝫ melācolia educat in autūno. 148.
Gargarismata ⁊ dētifricia purgāt ⁊ mūdificant palatū ⁊ dentes. 149.
Prouoca vrinam: alias incidēt in hydropē. Et prouoca menstrua: sin-
autem: corrumpentur corpora eorum. 150.
Duc feces in colica: nam in earum eductione curabit patiens. 151.
Utere balneo ad tollendum sordes ⁊ immundiciam: neq; sis in hoc pi-
ger si velis educere superfluitates a corporis superficie ⁊ cuteꝫ ab ac
cidentibus immundicie mundam facere. 152.
Coitus commendatur iuuenibus quatenus per eum a nocumētis per-
nitiosis liberentur. 153.
Nequaquā tñ ꝯcedatur macris: senibus: aut etiam debilibus. 154.
Incurrit podagram ⁊ dolores alios ille qui vtitur coitu imediate post
cibum sumptum. 155.
Multus coitus debilitat corpus: facitq; ipsum hereditare varias spe-
cies nocumentorum ⁊ dolorum. 156.
Ira anime vel timor incitat frigiditatem qui quandoq; magnificat in
tantum donec ledat in vltimo. 157.
Magnum ⁊ multum gaudium impinguat corpus: ⁊ ideo multum le-
dit pinguem ⁊ crassum. 158.
In lamento quidem ⁊ tristitia fertur iudicium nocumēti super macrū.
Et confert indigenti dissolutione. 159.
Morbi ex superfluo calore in membris consimilibus absq; superfluita
te generati sunt sicut morbus febrilis: ⁊ consumptiuus sicut in ethi-

ca et ptisi. 160.
Morbus autem ex calore cum humore est sicut febris putrida. 161.
Ex eis autem sunt morbi frigidi absque materia: sicut congelatio contingens ex niue grandine vel frigore. Et ex eis est frigus cum materia sicut paralysis cum magna quantitate flegmatis. 162.
Ex eis est humidus absque superfluitate: sicut habitudo corporis que laxa vel mollis videtur. Et ex eis est morbus humidus cum materia humorali: sicut repletio ventris in hydrope. 163.
Morbus siccus cum materia est sicut cancer vel glandula. Sed siccus preter quam in corporibus sicut materia est sicut spasmus ex inanitione. 164.
In membris organicis existunt morbi cui accidit in plasmate lesio vel nocumentum. 165.
Est autem morbus in augmento si fuerit caput nimis magnum. Et in diminutione: si fuerit stomachus nimis paruus. 166.
Si videatur forma capitis lata vel compressa erit error vel peccatum in plasmate. 167.
Ex eis etiam est morbus in concauitate: cum accidit ei nocumentum sicut cum planta pedis carne repleatur. 168.
Aut si accidat et interponatur aliquid in poris et meatibus : sicut contingit in opilationibus ex lapidibus renum contingentibus. 169.
Aut si membrum quod debet esse asperum sit lene: vt stomachus in quo superflua humiditas exuberat. Aut si quod debet esse lene exasperetur: sicut canna pulmonis cum exiccatur. 170.
Est autem numerus a natura egrediens in sex vel quattuor digitis. 171.
Interdum vniuntur duo digiti et iunguntur. Et interdum crura innaturaliter separantur. 172.
Solutio diuisi in alias vnionis existit in coniunctione membrorum aut in separatione. In coniunctione quidem sicut ex dislocatione brachii et incisione pedis vel manus. 173.
Solutio in ossibus est fractura. In tunicis autem et venis dicitur ruptura. Sed solutio facta secundum latum vel longum in neruis dicitur fixura vel punctura. 174.
Solutio facta in ligamentis vel chordis dicitur quassatio, et arabice dicitur rabat. Sed facta in carne dicitur vulnus. Si tamen produceretur tempus eius diceretur vlcus. Sed facta in sola cute dicitur excoriatio. 175.
Cause diuiduntur in manifestas apparentes que. s. contingunt cuti et superficiei corporum sicut ignis et nix: percussio aut ruptura contingens ex saltu. 176.
Ex causis etiam sunt que dicuntur coniuncte. Et ipse quidem sunt inter has species differentes: et hoc quia quamdiu continuatur putrefactio continuatur et febris putrida. Ex causis etiam sunt que antecedentes appellantur omni repleto corpori congruentes. 177.
Ex causis efficientibus vniuersaliter est quicquid corrumpit membri complexionem ex infusione humoris ad ipsum. 178.

Hec sunt potentia impellentis ⁊ debilitas seu in potentia recipientis ⁊ multitudo mali humoris fluentis: latitudo meatuū: ⁊ debilitas nutritiue: hec enim est sufficiens summa earum: necnon etiam q: videbis qualitatem in substantia corporis existentez superari: ⁊ ad sui cōtrariam declinare. 179.

Quod generat in eo calorem est qdem cā quare contingat corpori illō qō inde eidem contingere consueuit. Usus aūt ⁊ esus allei est calidū in potentia. Sed calidū in actu est sicut calor solis. 180.

Ex his sunt motꝰ anime sicut ira: ⁊ motus corporis sicut labor: ⁊ corruptio ⁊ putrefactio: ⁊ cibi paruitas: ⁊ qō poros corporis cutis claudit ⁊ constringit sicut aer. 181.

Causa vero haꝝ egritudinū est qcqd in eo frigiditatem generat: ⁊ qūqꝫ soluit ex eo dissolubile: cuiꝰ virtus: aut est in potentia velut ꝯtingit in iusqamo assumpto: aut in actu sicut in niue. 182.

Famis est cū pabulū spirituū terminaf: ⁊ sic contingit cū terminatur ⁊ consumif oleū in lampade vel furcibulo. Uehemens etiaz saturitas ⁊ crapula calorem suffocat ⁊ extinguit. 183.

Motus aūt fortes ⁊ diurni sunt causa euacuationis spirituum ⁊ infrigidationis corporis. Quiete etiam infrigidatur calor sicut flāma fumo extinguitur. 184.

Fortis ⁊ valida corporis dēsitas ꝯcludit calorē in corpore donec extinguatur corpus: imoderate raꝝ seu spongiosuz de facili infrigidaf cū sit ꝓpinquū ⁊ dispositū ad hoc vt ī eo calor de facili dissoluaf. 185.

Cūqꝫ sunt numero scripta hūiditatē generātia ex qbꝰ aq̄ calida dulcis super totū infusa est humida in actu. 186.

Ex humectātibꝰ aūt in potētia est vsus pisciū delectabiliū: casei recentis: quies corporis: ⁊ imoderata refectio vel saturitas. 187.

Cūqꝫ sunt siccitatem generantia sensu intellectu ve apprehensa: ex qbꝰ quedam actu existunt sicut boreas: ⁊ quedam in potentia sicut esus sinapis ⁊ tanta famis seu abstinentia per quam humiditas corporis consumatur: ⁊ omnis motus fortis ⁊ violentus. Contingit etiaz corporis exiccatio ex ventris solutione. 188.

Cause magnitudinis membrorum sunt fortitudo ⁊ potentia formatiue ⁊ etiam nutrientis. 189.

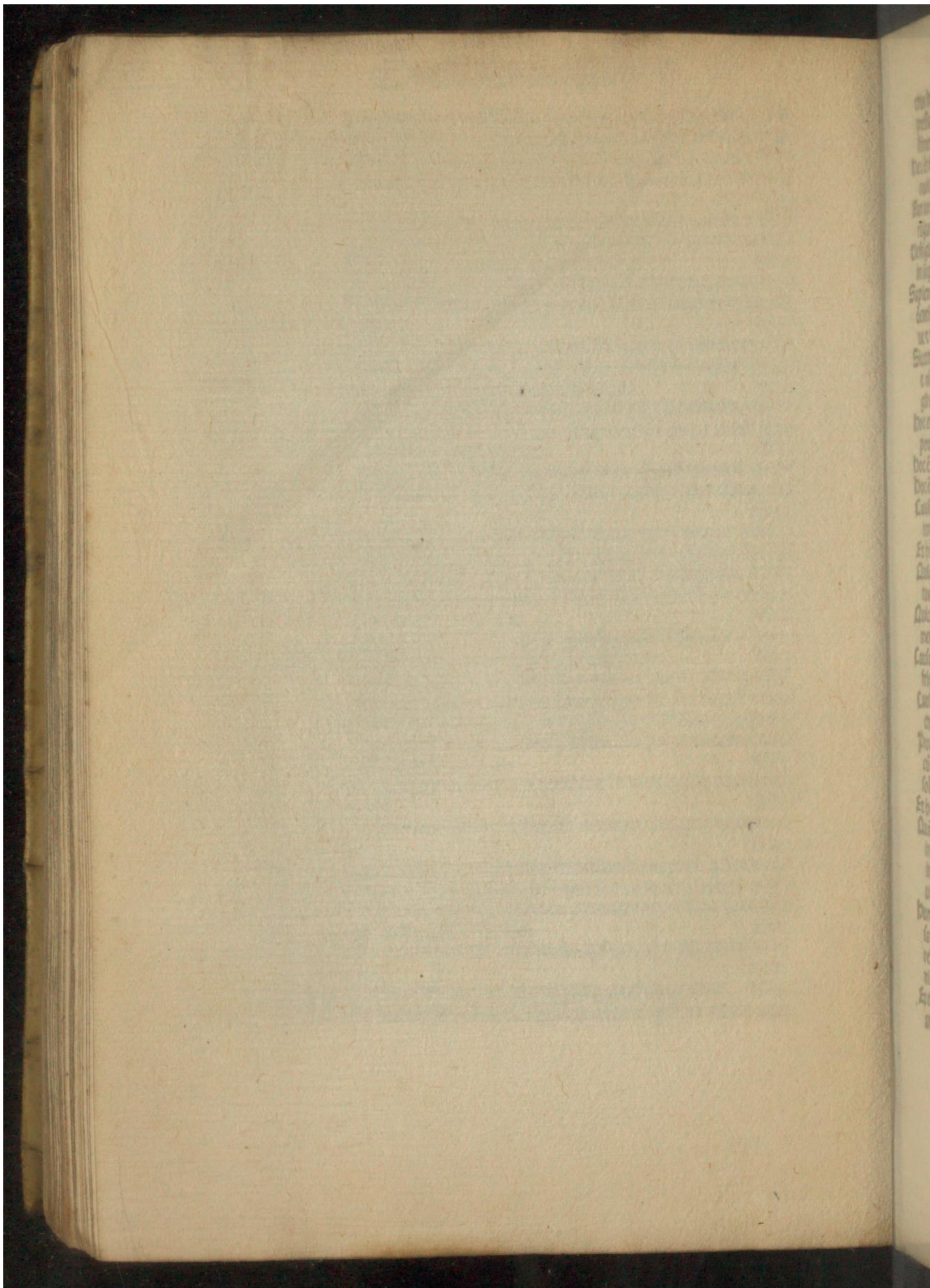
Cause paruitatis membrorum sunt contrarie eis que magnitudinem efficiunt in eisdem. 190.

Cause corruptionis formarū est in numero similitudinuz: qō qdem ratione malitie complexionis existentis in matrice contingit: aut paruitate spermatis: aut malo egressu fetus in ortu suo ex cuius tortura contingit peccatum in figura ⁊ forma. 191.

Ex his etiam est nutrix si deliquerit fasciando ipsum aut eleuando vel deprimendo ipsum. 192.

Uel si forsan augeaf in eo cibꝰ: aut ad nutriēdū q malus existat. 193.

Aut si puer debilitate sua cadat cū non regif ab alio ⁊ ipsius tibia aut

crus inde frāgant: vel eius nasus pcutiat taliter q̄ inde tensionem ꝛ pressionē patiat. Nō.n.pōt mā ratificari si moueat qs impotēs se su stinere rōne fracture ossis nōdū perfecte ꝯsolidate. 194.
Hec ēt facit multitudo humorū in leprosis ꝛ paruitas eorūdem ꝛ conti nuitas febres facientibus. 195.
Aut tortura oris ꝛ faciei ꝯtingēs ex mollitie ꝛ relaxatiōe nerui aut cor rugatione ꝛ tensione nerui versus collū declināte. 196.
Uestigia apostematū ꝛ cicatrices vlcerū ꝛ vulnerū ꝓculdubio formas in superficie corrumpunt. 197.
Sapientes dederunt operam in collectiōe eoꝝ que sunt de genere clau dentiū ꝛ obturātiū poros ꝛ meatus: ex qbus sunt fortitudo retenti ue ꝛ debilitas expulsiue: interdū ēt frig⁹ est cā huius. 198.
Siccitas ēt coartat eos valde ꝛ similiter faciūt ligature. apā ēt āgustat ꝛ obliquat per ꝯstrictionē exterius in aliquo mēbro generatā. strin git etiā eos medicina stiptica. 199.
Hoc etiā ꝯtingit interdū ꝯsolidatione vulneꝝ ꝛ vlceꝝ: ꝛ ēt veruca seu porro ꝛ carne innaturalr augmētata. 200.
Hoc ēt humor facit aut sanies vel sanguis lac coagulatū ꝛ aqua. 201.
Hoc ēt faciūt vermes lapis ꝛ fex sicca ꝛ dura ꝛ aer. 202.
Cause operationis meatuum sunt fortitudo expulsiue ꝛ debilitas re tentiue. 203.
Ex his ēt est oīs medicina aperitiua calida ꝛ humida nec̄io. 204.
Quicqd augeť ꝛ excedit nūero in nobis: augeť sic ex multa mā vt digi tus si fuerit mā laudabilis: aut rana si mā illaudabilis. 205.
Quicquid minuitur in nobis numero: contingit contrario eius cui⁹ re memorationem fecimus. 206.
Causa generās asperitatē est ablatio hūiditatis: que interdū ex hūore frigido ꝯtingit puluere stipticitate ciboꝝ ꝛ medicinaꝝ. 207.
Causa leniens asperitatem est sicut humor viscosus: ꝛ omne pingue vn ctuosum. 208.
Proculdubio omne illud de cui⁹ natura est vt fiet separatū ab aliquo: cū aliquo mō ei vnitur si cū eodē coniungetur. Si vulnus nō debite solidetur: q̄ res in mēbro inopinata ostēdeť. 209.
Ex hoc ēt est fortitudo in mutatione: ꝛ debilitas informatiue. 210.
Quāuis separatio contingens cuilibet ex eis quoꝝ natura est vt sunt in situ coniūcta sit de genere ꝛ numero egritudinū situs ꝛ positiōis in mēbris organicis: ꝛ nihilomin⁹ etiā ꝓprie de genere solutionis di uisi seu continuitatis: cuius qdē solutionis cause he referunť. 211.
Humor qdē habens vī ꝛ q̄litatē vstiuā ꝛ calefactiuā ꝛ corrosiuā vel sanatiuā: aut hypostasis impulsa seu imbibita contusionē inferēs: vel viscositas relaxans qd̄ mouere deberet: vel saltus contūdens la nians ꝛ disrūpens vel lapis offendens ꝛ contūdens. 212.
Ex eis sunt medicine corrosiue ꝛ vstiue: vt ferrum corrodens ꝛ lani ans. Et quandoq̄ ventus scindit ratione tensionis. Idē etiam agit

ignis sicut in ceteris. 213.
Quedaꝫ accidentia reperiũtur in operationibus ꝛ quedam in quibusdam corpori contingentibus:ꝛ quedam in egredientibus ab eodem puta in fecibus:egressu.s.sanguinis sudore ꝛ vrina. 214.
Egressus naturalis operationis a dispositione sua est triplex.s. ipsius debilitas:ipsius ablatio:ꝛ ipsius imutatio seu corruptio:qđ in quolibet morbo est etiam manifestum. 215.
Debilitas enim operationis visus est cuꝫ aliquis debiliter videt:ꝛ ipsiꝰ ablatio cum omnino visus ꝓhibetur vel aufertur:ꝛ ipsius corruptio ꝛ incõueniens imutatio cũ imaginatur se videre que nõ videt. 216.
Exempla accidentium proportionabilia reperiuntur in accidentibus contingentibus alijs operationibus. 217.
Sensus visus attingit ꝛ percipit interdũ aliquod ex accidẽtibus qualitatũ corpori cõtingentibus citrinitatẽ ꝛ tumorẽ visu perceptibileꝫ. Et interdũ attingit ꝛ pcipit auris aliqđ ex eisdẽ sicut sonũ vẽtris in hydrope. Percipit ẽt ex eis aliqđ sensus odoratus quẽadmodũ fetoreꝫ ꝯtingẽtem in vlceribus putridis ꝛ corruptis. Ex eis ẽt est qđ suo sapore pcipit̃ ꝛ sic ꝯtingit cũ acredo vel acetositas in ore pcipit̃. Tactũ ẽt qđ ex eis cognoscit̃:si.n.p tactũ cognoscit̃ cãcri durities. 218.
Super accidẽtia ab egredientibus a corpore sumpta excitantur siquidem quinqꝫ sensus. 219.
Sicut in vrina si rubea sit vel nigra. Et sputo si fuerit vel sanguis vel sicut butyrũ:ꝛ in eo qđ quidẽ rõne dissolutiõis vel resolutiõis egredit̃ sicut cõtingit vẽtositate sternutatiõe oscitatiõe. In vomitu ẽt reperit̃ interduꝫ acetositas amaritudo vel stipticitas:ꝛ cum vrina fuerit fetida significat quidem super vesice vlcera:ꝛ si in sudore sentitur si frigidus fuerit vel calidus tenuis vel viscosus. 220.
Et q̃dã accidẽtia sunt patientiũ passiões ꝛ apud nos signa ꝛ demõstrationes. Et postq̃ feci rememorationẽ de his quasi trãsitorie ꝛ in generali:faciã nũc rememorationẽ de eisdẽ in speciali. 221.
Omne signum sicut dictũ est rememoratiuuꝫ aut presentis indicatiuũꝫ vel futuri ꝓnosticũ. Est tñ vtile nõ necessariuꝫ nobis ꝙ referimus ex eo qđ preterijt sicut humiditas terminati sudoris. 222.
Omne illud qđ significat super illud quod iam existit neqꝫ non etiaꝫ ꝙ significat super illud quod speramus est quidem multũ necessariuꝫ: cura eniꝫ ꝯueniẽs fit a nobis cũ auxilio huius rei. 223.
Ex his quideꝫ signis sunt quedã generalia:ꝛ quedã spãlia:ꝛ particularia alicui ex mẽbris de quibus quidẽ specialius faciaꝫ rememorationeꝫ in arte seu parte artis curatiue. 224.
Omne signũ generale sumitur a membris principalitatem ꝛ dominium habentibus:puta ab epate cerebro ꝛ corde:hec enim ẜm veritatem dicuntur principalia. 225.
Et cum est recte formationis seu imaginationis ꝛ rõcinationis seu cogitationis sane memorie ꝛ recordationis. 226.

Motus etiam ⁊ sensus laudabilis significat super capitis sanitatem: ⁊ nocumenta eius contingentia denotant proculdubio ꝙ morbi existant in cerebro. 227.

Cum cor incedit recte in passione sua: tunc eius dispositio est pacifica ⁊ tranquilla. 228.

Nequaq̄ fuerūt genera pulsus in numero denario posita nisi ab ore sapientis. Quorum quidem primus ab estimatione dilatationis est assumptus: ipse enim significat super dominium ⁊ fortitudinem virtutis ⁊ ipsius equalitatem. 229.

Magnus autem est cuius dimensiones eminent ⁊ descendunt: ⁊ significant super fortitudinem ſm suā existimationem. 230.

Paruus pulsus est ꝯtrariꝰ in ṽtute: ⁊ ēt pulsus lōgus ⁊ breuis. 231.

Ex eo strictus ⁊ latus necnō etiam eminens ⁊ ꝓfundus. 132.

Genus eius relatum temperiei motus est varius ⁊ diuersus. Ex quo est pulsus velox magne iactantie: ⁊ significat quidem super vim ⁊ calorem. Ex eo etiam pulsus est tardus dominans cōgelationis vnde significat super debilitatem cum frigiditate. 233.

Genus sumptum ab existimatione temporis quietis diuiditur in suas species. s. in frequentem spissum ⁊ sine quiete significantez super debilitatem virtutis ⁊ caloris. Et in tardo sibi contrariū qui super laxitatem ⁊ frigiditatem attestatur. 234.

Genus sumptum a dispositione virtutis diuiditur in fortem pulsantez ⁊ magnuz ⁊ in sibi contrarium debilem: cuius pulsatio profunda est ⁊ exilis. 235.

Ex genere sumpto a corpore vene per tactum pulsus durus qui attestatur super siccitatem. Et ex eo est qui tactu mollis ⁊ humidus reperit significans super sui corporis mollitiem. 236.

Genus sumptū a prima q̄litate corpis vene significat recte sup ꝯplonez. s. frigidus super frigidā: ⁊ calidus sup ꝯtrariā. 237.

Genus sumptū ab eo ꝙ replet vena declarat dispositionē ⁊ esse humoruz eius. Plenus enim super humorū abundantiā. Et vacuus super ipsoꝝ diminutionem habet attestari. 238.

Genus sumptum ex motionibus ⁊ quietibus pulsus detegit quidez ad sensum species eorum. Est autem ex eo species iusti ponderis: ⁊ cōueniens pulsibus etatum temporum anni ⁊ regionis. Ex eo etiā est egrediens a debito consueto. 239.

Ex eo ēt est sine pondere ꝯtrarius ei quē premissi sine pōdere. 240.

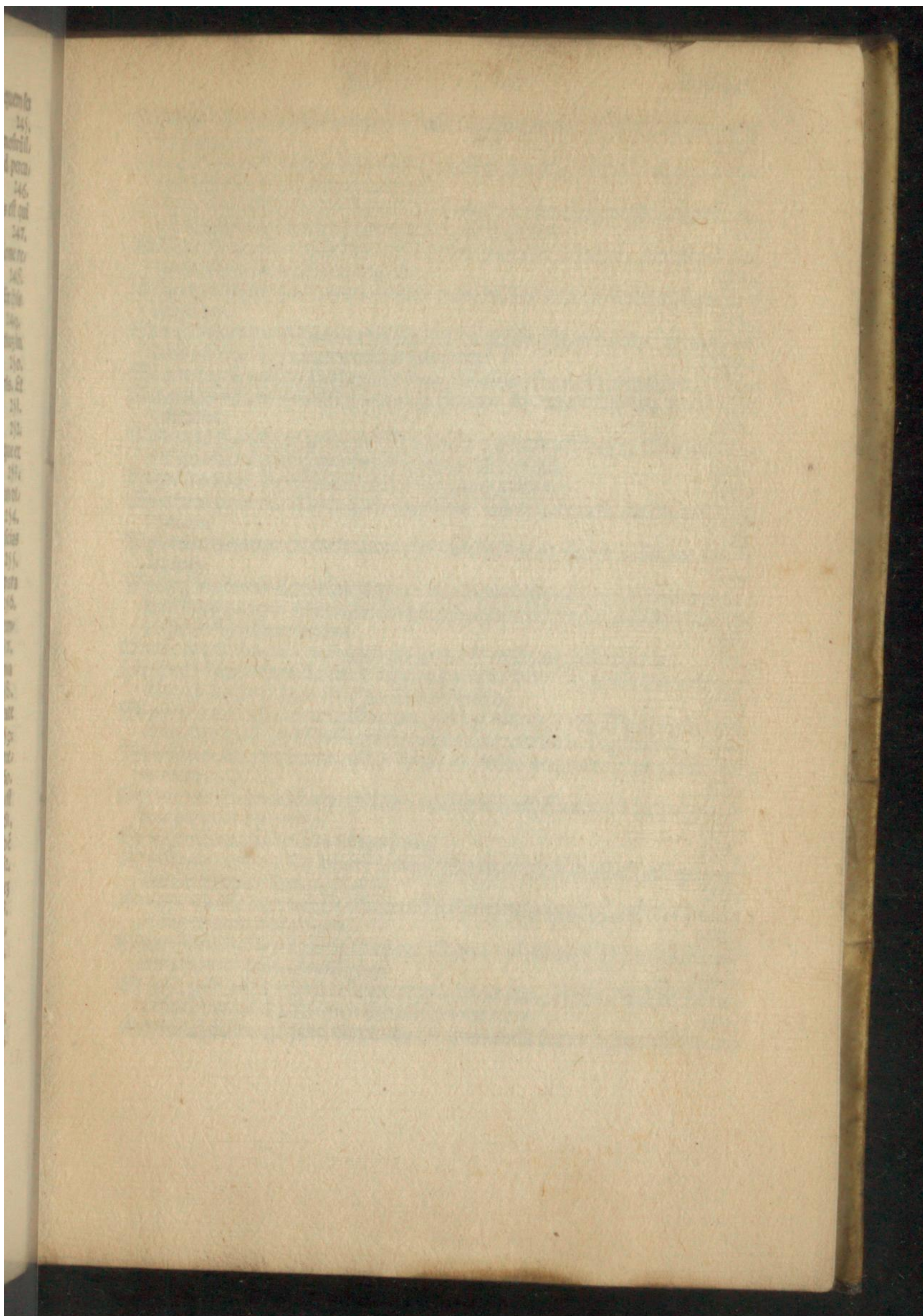
Aliud genus eius sumitur ab equalitate vniformitate aut diuersitate ⁊ inequalitate ipsius. 341.

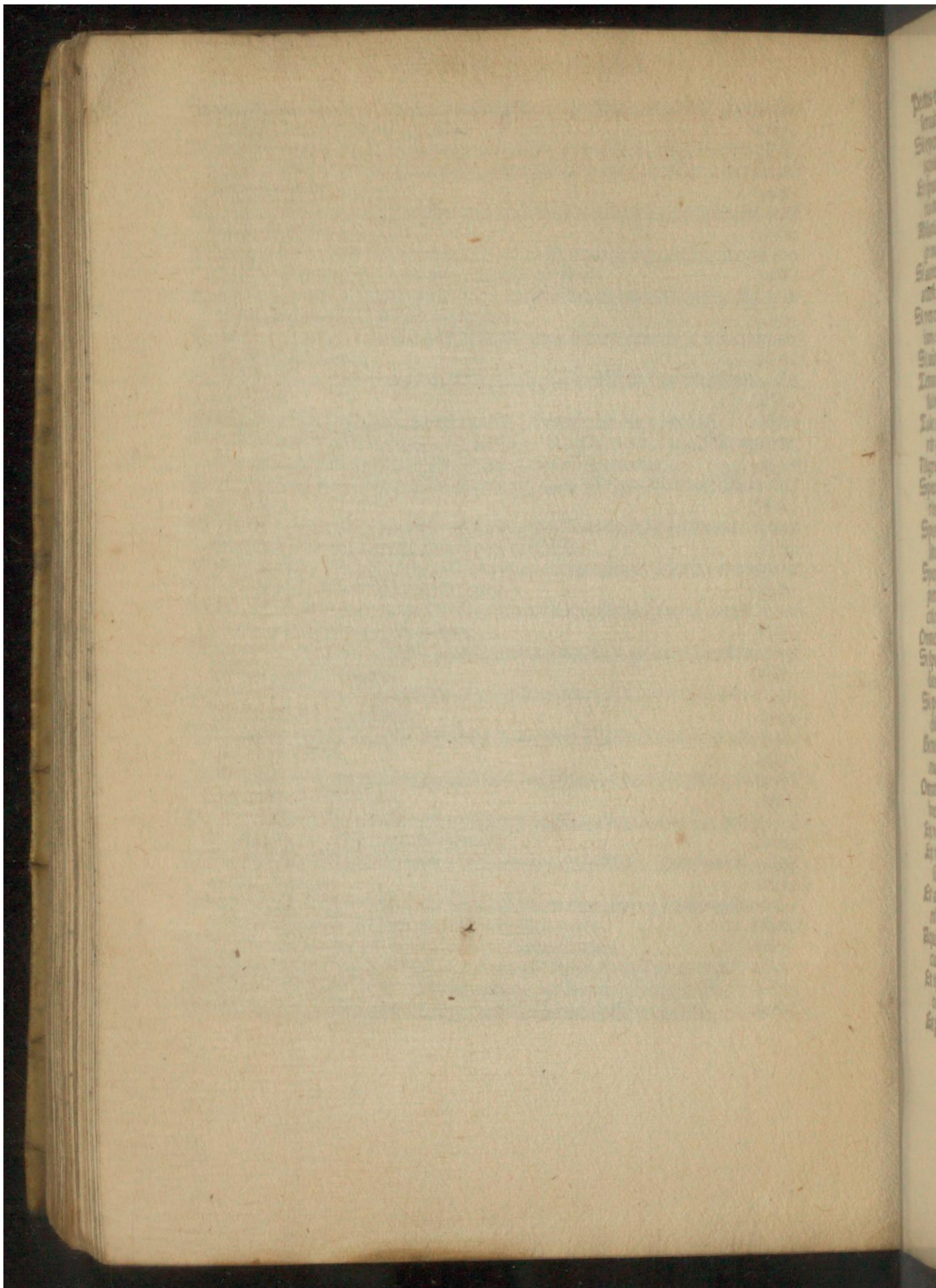
Qui recte icedit vniformiter ⁊ ordinate dr̄ vnitus siue equalis. Qui ṽo claudicat ⁊ deuiat in hoc inequalis dr̄ ⁊ diuersus. 242.

In diuersitate generis sumpti in numero percussionum arterie sunt differentie. 243.

Differens pluribus percussionibꝰ diuidit in duas species. 244.

Inequalitate ꝛ diuersitatibus ordinatum: ꝛ ordine carentem quem sci-
licet anima percipere nequit. 245.
Dominus huius ordinis dicitur reuersiuus: ꝛ est ſm dictum nostrū il-
le qui postq̄ nunc sic percussit ꝛ reuertitur consequenter ad percu-
tiendum sicut prius. 246.
Ex eo etiam est cuius regressus minime sunt vniformes: ꝛ talis est qui
cauda soricis appellatur. 247.
Et etiam ex eo qui differens seu diuersus in vnaquaqꝫ percussione re-
peritur cū mensura quattuor digitoꝝ capitis. 248.
Ex his qdem est pulsus intercisus ꝛ dominus coniunctionis. Ex his
etiam est altus humilis ꝛ depressus. 249.
Ex his etiam sunt in cuius percussione duo sunt ictus: ꝛ ex eis etiaꝫ in
quo sunt plures. 250.
Est etiam ex eis vermicularis. Et serrinus. Similiter formicularis. Et
vndosus. 251.
Ex his ēt est ille q tremulus dr̄ ex quo ē significās sup ethicā. 252.
Omnis qdem pulsus cōtinet duas spēs: est etiam vna equalis que ex
ambabus contrarijs descendit seu reponit in gradu. 253.
Inter species vero generalis diuersitas non est equalis ꝛ media in di-
uersitate. 254.
Ex pulsu temperati corporis cognosces pulsum cuiuslibet: donec scias
ex eo cui lateri equaꝛ aut inequalis efficiaꝛ. 255.
Omnis pulsus egrediens a dispositione conuenienti dicitur compara
ri ad egressum complexionis eius. 256.
Scito esse varias species pulsuū in diuersis etatibus q̄ttuor anni tem-
poribus ꝛ diuersis regionibus. 257.
Et etiam in diuersis complexionibus hominum ꝛ habitudinibus ma
sculis ꝛ mulieribus. 258.
Pulsus velocitas cū magnitudine est in calido. Sicut etiaꝫ ꝛ in etate
iuuentutis: ꝛ in masculo. 259.
Talis autem est in regione ꝛ habitatione meridionali: macro: in pre-
gnante: ꝛ estate. 260.
In frigido enim est pulsus paruitas ꝛ tarditas: ꝛ consimilis qdem est
in senibus ꝛ autumno. 261.
Consimilis quidem est in mulieribus: ꝛ in pingui carnem laxam habē-
ti. talis etiam est in septentrionali. 262.
Cuiuslibet sicci quidem pulsus est durus: ꝛ cuiuslibet humidi est qdeꝫ
pulsus mollis. 263.
Pulsus cuiuslibet habentis complexionem equalem ꝛ temperatam si-
milatur quidem pulsui perfecto ipsius veris. 264.
Quartum clima sequiꝛ complexionem predictam. 265.
Pulsus īfantis freqns ē mollꝭ. Pulsus aūt senis ē tardus ꝛ durꝰ. 266.
Pulsus cuiuslibet corpis multū humorē ferētis ē valde plenꝰ. 267.
Omne corpꝰ vacuū a materia hꝫ pulsuꝫ illaudabilē ꝛ vacuū. 268.

Pectus & pulmo sunt organa anime: que siquidem sana fuerint vite conseruabuntur. 269.
Si operationes eorum declinant ad aliquam maliciam: cor siquidem ignietur ex sui inflammatione. 270.
Et sputū quidem habet significare super accidentia pectori contingentia in quacūq3 egritudine eidem contingente. 271.
Ablatio sputi proculdubio super principium attestatur. significat enī ꝙ materia in nullo est digesta. 272.
Si autem fuerit paruum & tenue: habebit super digestionem debilem attestari. 273.
Si vero fuerit medium & equale: in hoc quidez significatur ꝙ morbus iam ad mediuz augmentū peruenerit: 274.
Si aūt fuerit multū spissuz: tūc proculdubio est morbus in statu. 275.
Tenuitas etiam sputi significat ꝙ humor faciens morbum leuis sit & subtilis. 276.
Tale etiā significat ꝙ morb9 sit velocis & cite digestionis. Si vero fuerit grossuz significabit supra contrariū & tardū. 277.
Nigredo sputi significat super violentiaz vstionis. 278.
Sputum vero viridis coloris significat super coleram citrinam & porrinam. 279.
Sputum habens citrinitatem claram significat super coleram vitellinam. 280.
Sputum album significat super humorem flegmaticum: & rubeum super sanguinem: & sputum cuiusq3 fetidum est proculdubio putrefactionis significatiuum. 281.
Omne sputū sine fetore significat ꝙ in ei9 nulla sit putrefactio. 282.
Si sputi figura rotūda sit: & cū hoc patiens febrem patiat: hoc erit quidem ꝙ in diafragmate eius sit apostema. 283.
Si patiēs nō cessauerit tussire: iaz qdē incidit in ptisiz. Sputū aūt egrediēs sine tussi & difficultate significat sup perfectā digestionē. 284.
Generatio. iiij. humorum est in epate ex cuius augmento augetur humor in corpore. 285.
Omne membrum ratione ipsius augetur: est nihilominus in ipso membro propria operatio. 286.
Ex vapore autem ipsius fit spiritus. 287.
Ex reliquo corpore seu humore eius sano fit corpus sanū. est aūt humor sanus cū epar sanum fuerit. 288.
Et aque quidem deuehūt cibum ad ipsum: miscenturq3 cuilibet humori super eum dominanti. 289.
Aque etiam mittunt ab ipso epate ad eius colatoria: & ipse nihilomin9 cum humoribus cōmiscetur. 290.
Et ipsa qdē aq̄ fert secū colores eoꝝ: necnon etiaz omne illud qđ est necessariū in declinatione & significatione eius. 291.
Et proculdubio ꝗcquid duximus est manifestū super cuius veritatem

sensus etiam attestatur. Sunt enim apud nos ex vrina significantes qualis sit processus patientis. 292.

Albus color vrine est ex signis super multitudinē cibi ꝛ potus seu nauseatiuā satietatē significantibus: aut sup dn̄iū frigoris vel hūiditatis flegmatice: aut sup fluxū vrine vel opilatiōis epatis. 293.

Cum autem vrina videtur modicum citrina significat quidem super paruitatem colere. Sed cum est in colore ignea significat super multitudinem colere. 294.

Et color quidem clarus sub rubeo ponitur: in eo tamen est amplior colera rubea. 295.

Valde autem rubeus erit color eius a natura sanguinis: nisi tamē fuerit talis ex assumptione croci aut applicatione alicuius contingentis: neq; ex colica. 296.

Si autem videat nigra: postq̄ visa fuerit fusca significabit quidem super fortem algorem. Si vero talis appareat postq̄ precessit valde rubea significabit super fortem humoris vstionem. 297.

Judica autem super morbum ex colore vrine: nisi tamen fuerit talis ex cibo ipsam tingente puta oleribus cassiafistula ꝛ omni re eam breuiter tingente sicut almuri ꝛ similibus. 298.

Tenuitas qdē substātie in vrinis significat sup puitatē digōnis. 299.

Et proculdubio efficitur vrina tenuis per corruptionem cibi ꝛ opilationem epatis ꝛ apostema. 300.

Vrine autem grossities significat super digestionem: aut super multitudinem humoris flegmatici in corpore existentis. 301.

Cum hypostasis videbitur alba in colore significabit quidem super salutem infirmorum. 302.

Si aūt color ei⁹ appeat citrinus hoc erit ex acumie colere rubee. 303.

Si vero appareat velut sanguis significabit proculdubio super malitiam digestionis ipsius sanguinis. 304.

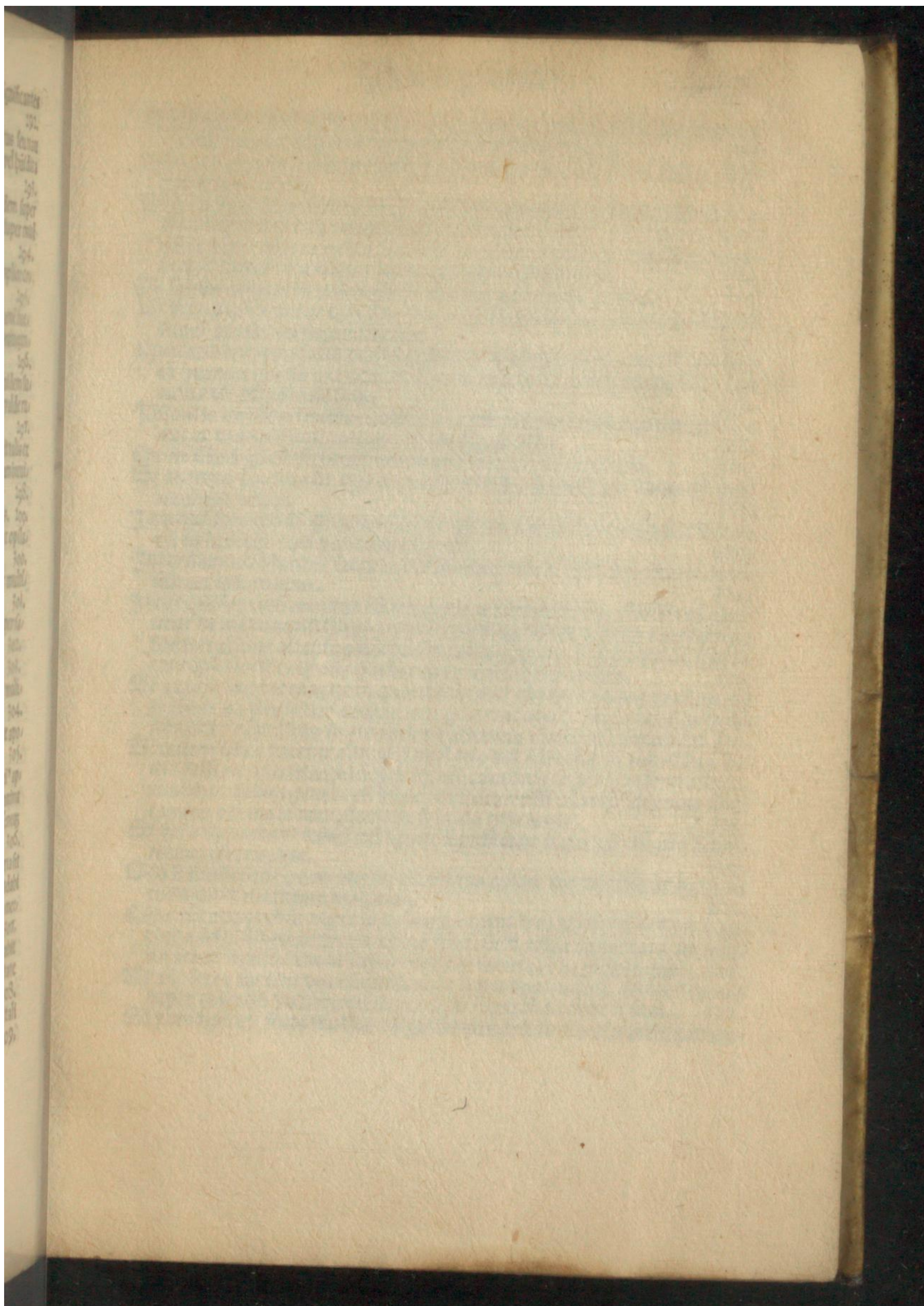
Et si talis dispositio ipsius prolonget neq; varietur: erit ex epate apostemato. 305.

Et si fuerit nigra post intēsam rubedinē ꝛ petēs fundū postq̄ pri⁹ apparuerit in alto: significat qdē q̄ iam puenit patiens ad hoc q̄ anima separet ab eo ꝛ potissime cū casu vtutis neq; est spes de eo aliq̄: neq; potest ei qcq̄ pficere cū sit mors ppinq̄ ex violētia vstiōis. 306.

Et si appareat nigra post eius fuscedinem preter q̄ morbi materia sit acuta: ꝛ potissime si cum tali fuscedine assit aliquod signum laudabile: ꝛ radix morbi fuerit ex melancolia: significabit quidem sup morbi consumptionem: ꝛ hoc fm plurimum. 307.

Si appareat nubes supernatans in superiori parte vasis significabit super cruditatem: lz sit in ea aliquid digestionis que ex ventositate cōmiscente se ei impeditur ꝛ inde sursum eleuatur. 308.

Et scito q̄ si videatur pendere in medio q̄ parua ventositas est in tali hypostasi. 309.

poꝛe:aut in coꝛpoꝛe erit frigiditas mala:aut hoc contingit ex mala alia diſpoſitione coꝛpoꝛis:vel ex cibo qui ſoluit ventrem ⁊ mollificat per naturam ſuam. 328.

Si differatur ⁊ tardetur egreſſus fecum poſt cibum ſumptum: hoc q̄dem contingit ex difficultate digeſtionis ipſarum:aut diminutione ⁊ debilitate expulſiue:aut foꝛti frigiditate:aut ex ventrem neceſſario conſtringentibus. 329.

Si aūt citius debito egrediantur:hoc quidem erit ratione cibi nō conſtrictiui:ſed potius per naturam ſuaȝ mollificantis ⁊ ſoluentis:aut ratione humoꝝ ⁊ humiditatū ad eas foꝛtiter impulſoꝝ:vel ratione meatuū ſugentiū ⁊ attrahentiū:aut relatione nocumentoꝝ in inteſtinis contingentiū vtpote apoſtematis in al'.vlceris'coꝛuptionis digeſtionis ⁊ aliaꝝ ſpecieꝝ moꝛboꝝ eiſdem contingentiū. 330.

Si egrediant cū ſono ſignificabunt ſuper magnam ventoſitatem.

Si vero fuerint mixte ſaniei ſignificabunt ſuper apoſtema in oꝛganis cibi exiſtentia. 331.

Sed ſi appareat ſanguis cum eis ſignificabit quidem ſuper vlcera et tenaſmonem. 332.

Si aūt ſunt multū fetide ſignificabūt ſuper magnam coꝛruptionē. Si vero velut oleū ſupnatat eis ſignificabūt ſup liq̄factioneȝ pinguedinis coꝛpis. Et erūt pculdubio odoꝛis acetoſi ex hūoꝛe acetoſo. 333.

Sudoꝛ multus in moꝛbis hūidis factus q̄dē eſt ex accñtib⁹ vim ⁊ nām ipſoꝝ referētib⁹:neq3 eſt ſicut ille ex quo fit ſuuſmētū. 334.

Superfluus aūt in vltimo cū caſu virtutis patiētis ꝯtingit pculdubio ex laboꝛe ⁊ debilitate virtutis ⁊ nature:vñ moꝛs eſt in ꝓpinquo. 335.

Sed paruus ſudoꝛ in moꝛbis ſuper opilationem ⁊ clauſionem cutis ⁊ groſſitiem humoꝛis ⁊ debilitatem expulſiue ⁊ paruitatem digeſtionis ⁊ ventris mollitiem ⁊ fluxum. 336.

Si appareat ſudoꝛ valde albus in moꝛbis ſignificabit ſuper humoꝛem flegmaticum. Si vero ſit citrinus ſignificabit ſuper coleraȝ citrinā. Et ſi niger ſuper melancoliam. Si autē ſit rubeus erit moꝛb⁹ ex ſanguine. Et ſimiliter pꝛebet nobis ſigna ſuo ſapoꝛe. 337.

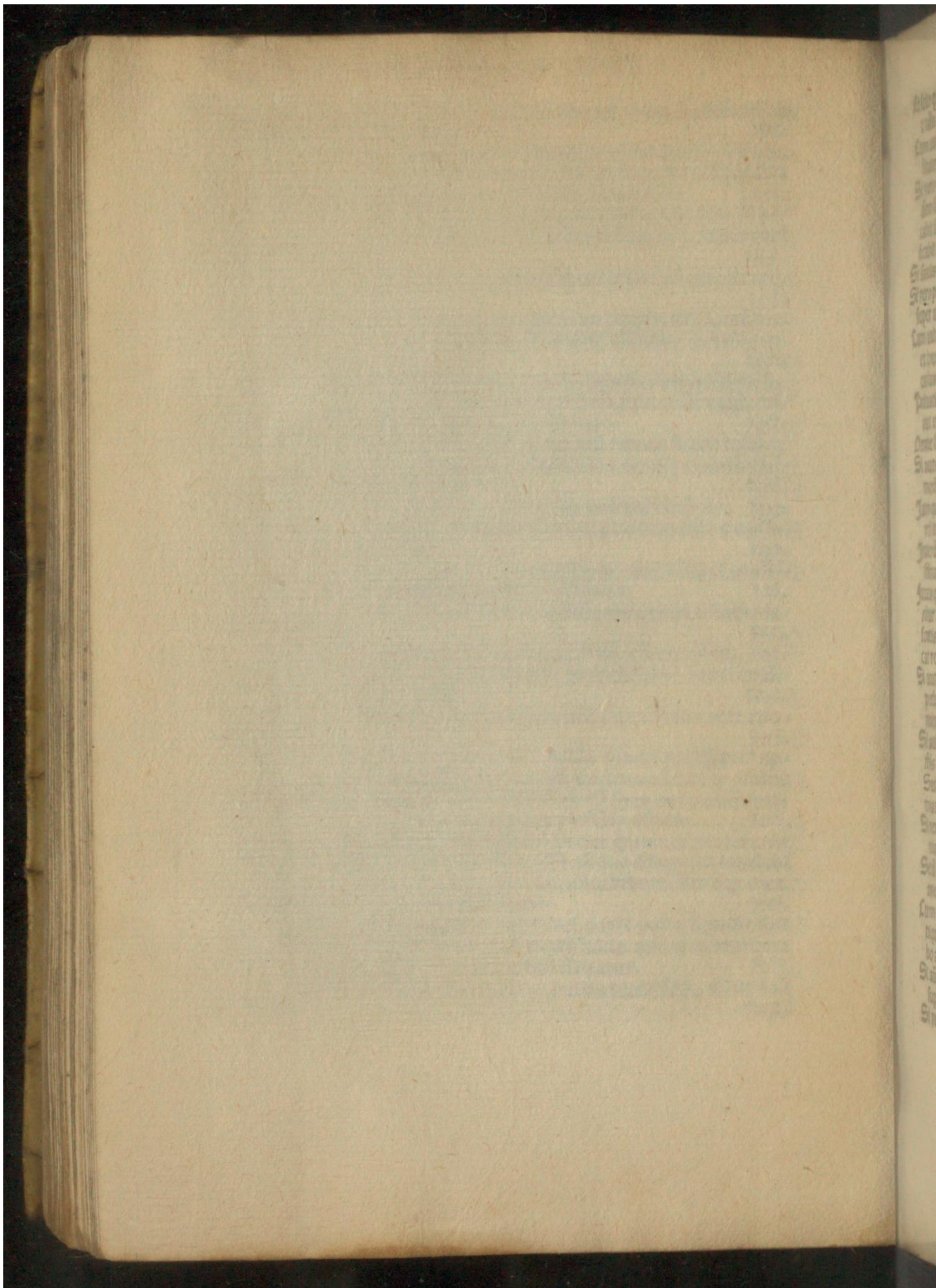
Sudoꝛ ſubtilis contingit ex ſubtilitate humoꝛum. Et groſſus ex groſſitie eoꝛūdem. 338.

Si aūt fuerit vniuerſalis in toto coꝛpoꝛe eſt bon⁹. Sed ſi ſit pticularis ⁊ ſpālis in vno loco eſt malus ⁊ illaudabilis. 339.

Qui etiā contingit tempoꝛe ſuo vna cū circuitib⁹ ⁊ paroxiſinis febꝛiū: aut in die cretica:eſt q̄dem bonus ⁊ laudabilis. Contrariū aūt bonitas longinqua eſt ⁊ remota. 340.

Pꝛonoſticatio diuiditur in referentē:⁊ ſignificantem moꝛbū futurum generari in ſano:⁊ in ſignificantem quod debet contingere patienti in moꝛbo ſuo. 341.

Signa aūt referentia ſuper egritudinē futurā ſumūtur ex accidentib⁹ ſignificātib⁹ ſup repletionē vel eūonē cerebꝛi aut reſidui coꝛpis. 342.

Et scito q̄ si preeūte citrina fuerit alba lenis ꝛ ꝯiūcta inferius depressa ꝛ talis ꝯtinuo appareat: q̄ digestio morbi sit ꝯpleta. 310.
Cum autem apparet hypostasis non continuata significat super debilitatem virtutis. 311.
Si vero fuerint contenta in ea similia fragmentis ordei: significabit quidem super rasuraꝫ venaꝝ. Sed si assimilet furfuri ꝛ sine fetore: significabit super vlcera vesice. Si autē similetur squāmis metalloꝝ: significabit super vstionem ꝛ laminationem cōtinentem. 312.
Si sanies appeat in vase significabit sup apertionē apatis. 313.
Si vero prolongetur egressus eius cum sanguine corrupto significabit super apostema flegmonicum. 314.
Cum autem hypostasis petit fundum ꝛ spermati simulatur est quidem ex humore grosso ꝛ crudo. Et si cum eadem sit arena mixta scita illū cuius est esse calculosum. 315.
Priuatio quidem fetoris contingit ex priuatione coctionis ꝛ digestiōis aut ex indigestione ratione cibi indigestibilis. 316.
Omne illud q̄d est vltimati fetoris est vltimate corruptiōis. 317.
Si autem odor eius sit extraneus horribilis scito illum cuius est pati morbum vesice. 318.
Jam quidem retuli genera vrine simplicia. Ex dictis meis poterit quis vti in iudicijs compositorum ex eis. 319.
Interdum attestantur feces super stomachum ꝛ interdum super intestina: ꝛ ipsum epar. 320.
Feces quidem minuuntur rōne magne trāsmutationis alimēti cū ꝯuertitur in mēbris: nisi illius cuius expulsiua fuerit debilis ꝛ attractiua fortis: ratione alicuius nocumēti contingentis. Et hoc quidē significat repletionē corporis patientis ex malis humoribus. 321.
Si autem fuerint magne in quantitate: erit quidem signuꝫ q̄ cibus nō prebeat augmentum corpori: aut q̄ attractiua sit in eo debilis et diminuta ꝛ expulsiua fortis ratione alicuius morbi vel nocumēti. 322.
Si autem feces fuerint albe erit opilatio vel sclirosis in meatibus kistis fellis ꝛ icteritia quideꝫ ex significantibus super hoc sensibiliter. Sub hoc etiam genere est vrine citrinitas: nisi cū corp⁹ humore flegmatico vel mala complexione frigida inficiatur. 323.
Si vero appareant rubee vel ignite significant super excessum ꝛ dominium colere rubee. 324.
Sed si similentur porro aut viridi eris in colore significabunt quidem morbum ꝛ malitiam magnam. 325.
Cum aūt apparebūt nigre in colore: hoc quidem cōtinget ex forti ꝛ antiqua frigiditate corporis cuius sunt. Et si tales appareant in morbo acuto significabunt super mortem futuram in propinquo. 326.
Si aūt feces fuerint dure significabūt super fortitudinē attractiue: aut super calorem vrenteꝫ: vel super cibū stipticū ꝛ constrictiuū. 327.
Si vero fuerint feces molles ꝛ liquide non erit fortis attractiua in cor-

poꝛe:aut in coꝛpoꝛe erit frigiditas mala:aut hoc contingit ex mala alia dispositione coꝛpoꝛis:vel ex cibo qui soluit ventrem ꝛ mollificat per naturam suam. 328.

Si differatur ꝛ tardetur egressus fecum post cibum sumptum: hoc quidem contingit ex difficultate digestionis ipsarum:aut diminutione ꝛ debilitate expulsiue:aut foꝛti frigiditate:aut ex ventrem necessario constringentibus. 329.

Si aũt citius debito egrediantur:hoc quidem erit ratione cibi nõ constrictiui:sed potius per naturam suaꝫ mollificantis ꝛ soluentis:aut ratione humoꝝ ꝛ humiditatũ ad eas foꝛtiter impulsoꝝ:vel ratione meatuũ sugentiũ ꝛ attrahentiũ:aut relatione nocumentoꝝ in intestinis contingentiũ vtpote apostematis in al'.vlceris'coꝛruptionis digestionis ꝛ aliaꝝ specieꝝ moꝛboꝝ eisdem contingentiũ. 330.

Si egrediant cũ sono significabunt super magnam ventositatem.

Si vero fuerint mixte saniei significabunt super apostema in oꝛganis cibi existentia. 331.

Sed si appareat sanguis cum eis significabit quidem super vlcera et tenasmonem. 332.

Si aũt sunt multũ fetide significabũt super magnam coꝛruptionẽ.Si vero velut oleũ supnatat eis significabũt sup liq̃factioneꝫ pinguedinis coꝛpis.Et erũt ꝓculdubio odoꝛis acetosi ex hũoꝛe acetoso. 333.

Sudoꝛ multus in moꝛbis hũidis factus qdẽ est ex accñtib⁹ vim ꝛ nãm ipsoꝝ referẽtib⁹:neqꝫ est sicut ille ex quo fit iuuamẽtũ. 334.

Superfluus aũt in vltimo cũ casu virtutis patiẽtis ꝯtingit ꝓculdubio ex laboꝛe ꝛ debilitate virtutis ꝛ nature:vñ moꝛs est in ꝓpinquo. 335.

Sed paruus sudoꝛ in moꝛbis super opilationem ꝛ clausionem cutis ꝛ grossitiem humoꝛis ꝛ debilitatem expulsiue ꝛ paruitatem digestionis ꝛ ventris mollitiem ꝛ fluxum. 336.

Si appareat sudoꝛ valde albus in moꝛbis significabit super humoꝛem flegmaticum.Si vero sit citrinus significabit super coleraꝫ citrinã. Et si niger super melancoliam.Si autẽ sit rubeus erit moꝛb⁹ ex sanguine.Et similiter pꝛebet nobis signa suo sapoꝛe. 337.

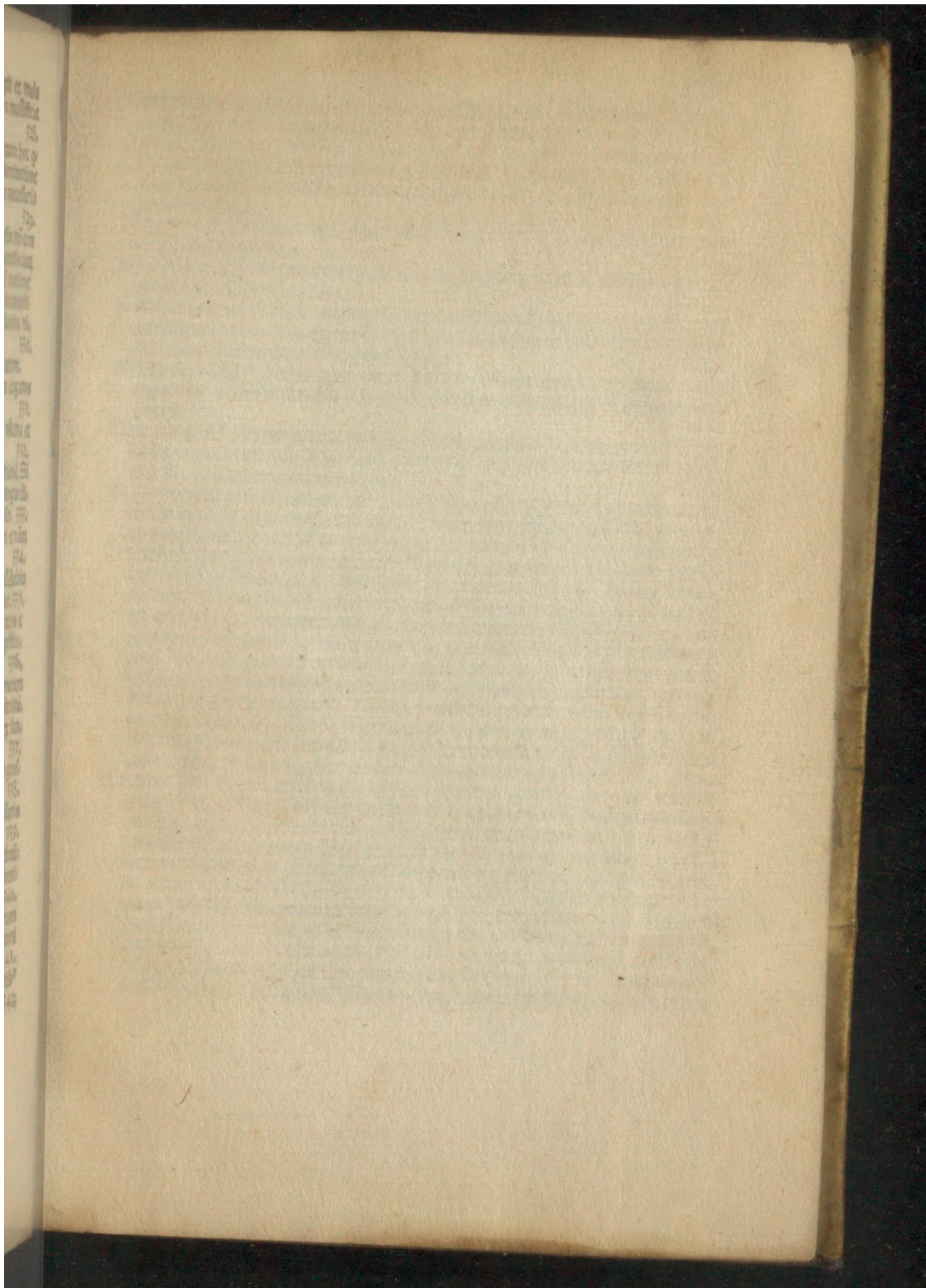
Sudoꝛ subtilis contingit ex subtilitate humoꝛum.Et grossus ex grossitie eoꝛũdem. 338.

Si aũt fuerit vniuersalis in toto coꝛpoꝛe est bon⁹.Sed si sit ꝑticularis ꝛ spãlis in vno loco est malus ꝛ illaudabilis. 339.

Qui etiã contingit tempoꝛe suo vna cũ circuitib⁹ ꝛ paroxismis febꝛiũ: aut in die creticaꝛest q̃dem bonus ꝛ laudabilis.Contrariũ aũt bonitas longinqua est ꝛ remota. 340.

Pꝛonosticatio diuiditur in referentẽ:ꝛ significantem moꝛbũ futurum generari in sano:ꝛ in significantem quod debet contingere patienti in moꝛbo suo. 341.

Signa aũt referentia super egritudinẽ futurã sumũtur ex accidentib⁹ significãtib⁹ sup repletionẽ vel eũonẽ cerebꝛi aut residui coꝛpis.342.

Significat aũt super repletionem ges: multitudo cibi: raritas balnei ⁊ exercitij: ex his namqꝫ accidentibꝰ contingit repletio. 343.

Genus repletionis diuiditur in repletionem penes virtutem anime: q̃ si fuerit respectu immutatiue ⁊ digestiue nequaquaꝫ erit appetitus comedendi laudabilis: eritqꝫ egestio mollis ⁊ liquida: neqꝫ erit digestio in vrina. 344.

Significat aũt super repletionem respectu virtutis motiue ex grauitate ⁊ lesione motus. 345.

Si aũt sit repletio respectu pulsatiue: erit q̄dem patens debilitas ⁊ pigritia pulsationis eius. 346.

Causa vero debilitatis animaꝝ seu potentiaꝝ est illď qď nequeũt pati ex chimis: nam paꝝ ex eis ledit ⁊ grauat eas: non aũt ideo qꝛ membroꝝ continuitates ex eis repleantur. 347.

Est autem alia repletio a predicta penes concauitates organoꝝ scilꝫ cum non poterunt tollerare ex eo quod membrorum cõcauitates replebuntur. 348.

Hoc aũt genꝰ contingit ex repletione: aut sanguinis puri ⁊ mundi: aut colere: aut humoris flegmatici. Interdũ aũt anime sue potentie fortes sunt: nec grauant eas chimi. 349.

Cum dominatur sanguis alijs humoribus assunt somnus ⁊ dolor capitis in excessu cum tumore ⁊ rubore venarum. Estqꝫ possibile ꝙ inde cogitationes mutent cum grauitate capitis ⁊ debilitate ⁊ fatigatiõe sensuũ. Reperit enim tactu calidus cum grauitate humoꝝ ⁊ scapularũ ⁊ cũ oscitatione. Et sunt interdum grauia latera ⁊ hypocũdria. Et manifestus fluxus sanguinis a naribus cum aliqbꝰ. Et etiam vẽter est laxus: non tamen multũ cum delectatione ⁊ suauitate vite. Et apparebũt somnia letitie ⁊ iocunda cum varietate ⁊ multitudine coloꝝ. Accedet etiam pruritus in loco flobotomie cuꝫ rubedine oculi insolita ⁊ apostematibꝰ aut variolis aut pustulis corporis: ⁊ opinabit se comedere dulcia in somnis ⁊ videbit ꝙ gustet dulcia: ⁊ si prius ea non comederit. Unde si hec accidẽtia sint in vere aut in principio iuuentutis nouelle significabũt q̄dem nobis sup̄ egritudines ex sanguine generãdas: q̃ q̄dem de facto ꝯsequenter apparebũt. 350.

Cũ dominat colera citrina aut crocea apparet q̄dem color cutis citrinus cũ debilitate ⁊ casu appetitus cibi: ⁊ reperit ille in quo dominatur oris amaritudinem ⁊ mordicationem ex ipsa colera rubea in stomacho contingentem. Acciditqꝫ ei ventris solo cũ qua est colera rubea ⁊ insomnietas cũ profunditate oculoꝝ ⁊ siccitas oris ⁊ lingue: ⁊ eiꝰ vrina est in colore valde citrina. Acciditqꝫ ei sincopis: ⁊ riget cutis eiꝰ cũ permixtione ⁊ ꝑturbatione. Acciditqꝫ ei sitis post ieiuniũ: ⁊ apparent ei in somno coruscationes cũ subtilitate pulsus ⁊ calore corporis. Sũt ẽt ex his accidẽtibꝰ multa ⁊ frequẽs balneatio in aq̄s calis ⁊ sulfureis: ⁊ motꝰ laboriosi q̄ fiũt in regiõibꝰ ⁊ villis septẽtrionalibꝰ: ⁊ frequẽs ⁊ ꝯtinuꝰ esus acutoꝝ ⁊ maxīe si fiat tp̄e estiuo. 351.

Si vero colera nigra in corpore dominef erit quidem fuscus color corporis cū forti ꝛ iugi meditatione ꝛ cogitatione ꝛ appetitu cibi forti: ꝛ reperietur in ore sapor acetosus. 352.
Est etiam cum malitia anime intuitus fortis ꝛ affixus: ꝛ pulsus durus est ꝛ tardus. 353.
Et vrina q̄dem tenuis ꝛ cruda nec in digestione decoctio. 354.
Et cibus siccus aridus anxietas timor continuus ꝛ tristitia. 355.
Videf etiam ꝙ interficiaf in somnis: apparētq; in somno eius omnia eum exterrentia. 356.
Estas senū autūnus ꝛ habitatiōes meridiōales ꝛ corpis macies. 357.
Si dn̄ef humor flegmaticus in corpore aggrauabif caput eius. Somnus eius longus: ꝛ fatigabif iter agendo de facili: ꝛ erit eius appetitus debilis cum repletione penes virtutem ꝛ turbationem seu permixtionem ꝛ sopita laxitate. 358.
Ex his etiam est fluxus salive ꝛ sputi ꝛ tumor vultus ꝛ color patientis albus. Et erit in pulsu eius occultatio ꝛ tarditas: ꝛ in vrina turbulētia ꝛ grossities ꝛ cruditas. 359.
Nec ē in eo sitis: nisi fuerit flegma salsuȝ aut putrefactio affuerit. 360.
Ex his etiā accn̄tibus sunt vsus oīum ciboꝝ humidoꝝ ꝛ frigidorum: ꝛ etas senectutis: ꝛ tp̄s hyemale: ꝛ priuatio exercitij ꝛ balnei: ꝛ excedēs q̄titas cibi: ꝛ habitatio h̄uida rōne fluminū: ꝛ apparitio marium in sōnis: ꝛ q̄rimonia ex incubo facta: ꝛ ipotētia digōnis chili. 361.
Cum autez apparebunt tempore sanitatis continuo accidenitia de necessitate super aduentum egritudinum significantia: esto sollicitus in ablatione eorundem. 362.
Ex signis pronosticis est significans mortem futuram: ꝛ ex eis est ꝙ significat futuram sanitatem seu euasionem: ꝛ propter ex his est scientia pronostica. 363.
Ex sciētia istoꝝ videbit medicus ꝛ sciet q̄s moriaf retraheťq; inde manus suas cura eius: sicut ēt videbit ex scientia eorūdē q̄s euadere debeat: ꝛ curari pro tanto notificabit et p̄nosticabit illud. 364.
Principiū huius sciētie est sciētia de tēporib⁹ morboꝝ ꝛ eo ꝙ apparet in eis de dispōne morboꝝ: ꝛ etiaȝ sciētia de longitudine ꝛ breuitate ꝛ fortitudine ꝛ violentia debilitate seu tranqllitate egritudinuȝ. Et ēt de iudicio eius qđ dȝ generari ex crisi in tēporibus morbi. 365.
In quolibet morbo sunt diuisa tēpora. In quoꝝ aliquo contingit mors ꝛ vita vel salus: ꝛ sunt principium augmentum status. In quolibet pōt mors contingere. In quarto aūt qđ declinatio appellaf nō contingit mors: nisi contingat error vndecunq;. 366.
Principium autem est in quo contingit nocumentum operationibus: ꝛ debilitas in negocijs assuetis. 367.
Et hoc q̄dē tēpore durat donec digestio appareat in hypostasibus: sputo: fecibus: ꝛ vrina. Et post ipsum apparet ꝛ cognoscif augmentū ex lōgitudine paroxismoꝝ febriū: ꝛ opatiōibus: ꝛ accn̄tibus. 368.

Status